

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας

ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

**ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
«ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ»**

Συγγραφική ομάδα

Δημήτριος Δαπόντας
Κωνσταντίνος Αναγνωστέλος
Γεωργία Γκορόγια
Γεώργιος Δαμασκηνίδης
Ελισάβετ Νικητάκη
Τριάδα Σταμάτη
Δήμητρα Καφφέ
Χαράλαμπος Μπαλής

Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης

του εκπαιδευτικού εγχειριδίου

Ελευθερία Αθανασίου

Γλωσσική επιμέλεια

Εκδόσεις Σοκόλη

Σχεδιασμός-σελιδοποίηση

Mr. Moschos / WINK DESIGN

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού εγχειριδίου της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» (κωδικός ΟΠΣ [MIS] 5069281) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε με σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και, ειδικότερα, από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.). Το παρόν εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αναπτύχθηκε με την ευθύνη του ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, τα επιστημονικά στελέχη του οποίου παρακολούθησαν και υποστήριξαν τον συντονισμό του έργου σε όλες του τις φάσεις.

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	7
2	Εισαγωγή	9
A	Περιγραφή ειδικότητας	11
1	Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	11
1 . 1	Τίτλος ειδικότητας	11
1 . 2	Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	11
2	Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	12
2 . 1	Ορισμός ειδικότητας	12
2 . 2	Αρμοδιότητες/Καθήκοντα	12
2 . 3	Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	12
2 . 4	Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	13
B	Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	15
1	Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	15
2	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	16
Γ	Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	20
1	Ωρολόγιο πρόγραμμα	21
2	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	23
2 . 1	ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	23
2 . 1 . A	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	23
2 . 1 . B	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	29
2 . 1 . Γ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΟΥ	35
2 . 1 . Δ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	42
2 . 1 . Ε	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	48
2 . 1 . ΣΤ	ΚΑΥΣΙΜΑ – ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ	54
2 . 1 . Ζ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	63
2 . 2	ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	70
2 . 2 . A	ΝΑΥΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	70

2 . 2 . Β	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	75
2 . 2 . Γ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	82
2 . 2 . Δ	ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	88
2 . 2 . Ε	ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ	93
2 . 2 . ΣΤ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΟΥ	102
2 . 2 . Ζ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	107
2 . 3	ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	114
2 . 3 . Α	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	114
2 . 3 . Β	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ	120
2 . 3 . Γ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	125
2 . 3 . Δ	ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	131
2 . 3 . Ε	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ	137
2 . 3 . ΣΤ	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ	143
2 . 3 . Ζ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	149
2 . 4	ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	157
2 . 4 . Α	ΣΥΝΤΑΞΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	157
2 . 4 . Β	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	165
2 . 4 . Γ	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	171
2 . 4 . Δ	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ-LOGISTICS	176
2 . 4 . Ε	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΝΑΥΛΩΣΕΩΝ – ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ ΠΛΟΙΩΝ	182
2 . 4 . ΣΤ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	187
2 . 4 . Ζ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	193
3	Διδακτική μεθοδολογία	202
4	Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	205
4 . 1	Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	205
4 . 2	Μέσα ατομικής προστασίας	206
Δ	Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης	207
1	Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	208
2	Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η	210
2 . 1	Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	210
2 . 2	Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/-ης	210
2 . 3	Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	212
3	Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης	213
4	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης	214

5	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης	218
5 . 1 . Α	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	218
5 . 1 . Β	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	219
5 . 1 . Γ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	219
5 . 1 . Δ	ΕΝΔΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ	220
5 . 1 . Ε	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΩΝ, ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΠΟΡΩΝ	221
5 . 2	Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης	222
	Βιβλιογραφία	224
Α	Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα	225
Β	Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων	236
Γ	Σχετική εθνική νομοθεσία	239

1 | Πρόλογος

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο της ειδικότητας «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281], η οποία υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ καθώς και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και την ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία, αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του θεσμού. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μια συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Εμπερικλείοντας μια καινοτόμο δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
 - Επικαιροποιημένοι «οδηγοί κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
 - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια, για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών/-τριών.
 - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της

εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο, αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των οδηγών κατάρτισης, των εγχειριδίων και των τραπεζών θεμάτων, ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα, και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2 | Εισαγωγή

Το παρόν εγχειρίδιο, εκκινώντας από την περιγραφή της ειδικότητας, εστιάζεται στο αναλυτικό περιεχόμενο και τις βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές ενός προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας». Στοχεύει στην ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του εγχειρίδιου λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, αλλά και στους/στις εκπαιδευτές/-τριες των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τα στελέχη σχεδιασμού, τους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους –τις Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης–, αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/-ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει βασικά στοιχεία για την κατανόηση του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας, αλλά κυρίως εστιάζεται στην ανάλυση των μαθησιακών ενοτήτων και των εκπαιδευτικών προδιαγραφών της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα όπως και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αποτελείται από τέσσερα (Α΄-Δ΄) Μέρη.

- **Το Μέρος Α΄ παρέχει συνοπτικά τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας.**
Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των κύριων εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, ενώ γίνεται αναφορά σε βασικές πηγές πληροφόρησης σε σχέση με την ειδικότητα.
- **Το Μέρος Β΄ εστιάζεται στον καθορισμό των ευρύτερων, αλλά και των επιμέρους ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.**
Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- **Το Μέρος Γ΄ εστιάζεται στο περιεχόμενο και στη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και σε βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές υλοποίησής του.**

Το Μέρος Γ΄ περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα, τις βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά, ένα κείμενο αναφοράς και τις προτεινόμενες πηγές μελέτης κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία, όπως και σε σημαντικές πληροφορίες που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

- **Το Μέρος Δ΄ εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.**

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης, ενδεικτικές εργασίες τις οποίες θα εκτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, καθώς και οι ειδικές προδιαγραφές υλοποίησης που αφορούν τον εξοπλισμό. Αναλύονται οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, ενώ προτείνονται βασικές μεθοδολογικές αρχές για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και η τράπεζα θεμάτων της ειδικότητας συνδέονται οργανικά με τον αντίστοιχο οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας Στέλεχος μεσιτικών εργασιών στη ναυτιλία (Δαπόντας, Αναγνωστέλος & Παπαδοπούλου, 2023).

Για τη συγγραφή της μεθοδολογίας ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Ελένη Θεοδωρή, Κωνσταντίνος Μαρκίδης και Δέσποινα Μπαμπανέλου, η οποία ανέλαβε και τη συντακτική της επιμέλεια. Αυτή εκπονήθηκε στο πλαίσιο της «Οριζόντιας Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας» της εν λόγω Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» και με βάση μια κατάλληλα προσαρμοσμένη εκδοχή του προτύπου ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γούλας, Μαρκίδης & Μπαμπανέλου, 2021).

Περιγραφή ειδικότητας

1 | Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 • Τίτλος ειδικότητας

«Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» (ΦΕΚ 2661/Β/30-5-2022).

1.2 • Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» ανήκει στην ομάδα προσανατολισμού Διοίκησης και Οικονομίας και στον Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας.

2 | Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1 • Ορισμός ειδικότητας

Το «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» με τις εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που έχει αποκτήσει κατά την εκπαίδευσή του εφαρμόζει τις αρχές της Επιστήμης του ναυτιλιακού management, της Ναυτιλιακής Οικονομίας και της Ναυτιλιακής Πολιτικής. Σκοπός είναι η ανάληψη της διεκπεραίωσης στο πλαίσιο μιας οργανωτικής ιεραρχικής δομής και μέσω προκαθορισμένων οδηγιών και διαδικασιών, μέρους ή συνόλου διοικητικών υποστηρικτικών εργασιών γραφείου για τη διαχείριση πλοίων, υπό την καθοδήγηση προϊσταμένου και με σκοπό την αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης.

Η παροχή υπηρεσιών από το Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας έχει ως σκοπό την υποστήριξη της διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή της επιχείρησης στην οποία εργάζεται. Ειδικότερα, αφορά την επικοινωνία, τη χρηματοοικονομική διοίκηση και οργάνωση, την οργάνωση και διαχείριση ανθρώπινων και λοιπών πόρων και την έρευνα και επίλυση οργανωτικών και διοικητικών προβλημάτων των διαφόρων ναυτιλιακών, μεταφορικών και εμπορικών μονάδων.

2.2 • Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Το «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» ασκεί (ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα σε επίπεδο υποστήριξης:

- Διοικητική λειτουργία του ναυτιλιακού οργανισμού ή επιχείρησης,
- Οικονομική λειτουργία του ναυτιλιακού οργανισμού ή επιχείρησης,
- Επικοινωνία του ναυτιλιακού οργανισμού ή επιχείρησης,
- Χρηματοοικονομική διοίκηση και οργάνωση του ναυτιλιακού οργανισμού ή επιχείρησης,
- Διοίκηση, οργάνωση και διαχείριση των ανθρώπινων και λοιπών πόρων του ναυτιλιακού οργανισμού ή επιχείρησης.

2.3 • Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» μπορεί να εργαστεί σε τμήματα και διευθύνσεις των διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών των μονάδων του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα που ασχολούνται με τη ναυτιλία, τις μεταφορές, το εμπόριο, καθώς και σε διεθνείς οργανισμούς.

Ειδικότερα μπορεί να εργαστεί σε:

- Ναυτιλιακές εταιρείες (σε όλα τα τμήματα),
- Ναυτιλιακά και ναυτικά πρακτορεία,
- Ναυλομεσιτικά γραφεία,
- Ναυτασφαλιστικά γραφεία,
- Ναυτιλιακούς και ναυτικούς οργανισμούς,
- Νηογνώμονες,
- Εταιρείες ελέγχου και πιστοποίησης προτύπων και ποιότητας ναυτιλιακών εταιρειών,
- Γραφεία κρουαζιέρας και ακτοπλοΐας,
- Λιμενικούς οργανισμούς,
- Ναυπηγικές και ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις,
- Μαρίνες,
- Τράπεζες και εταιρείες ναυτιλιακής χρηματοδότησης,
- Εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών και λιπαντικών,
- Διυλιστήρια,
- Εταιρείες παροχής τροφοδοσίας και επισιτισμού πλοίων,
- Εταιρείες τεχνικού-τεχνολογικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών πλοίων,
- Επιχειρήσεις διεθνούς εμπορίου,
- Διαμεσολαβητές φορτίου,
- Τελωνεία και εκτελωνιστικά γραφεία,
- Εταιρείες συνδυασμένων μεταφορών και εταιρείες logistics,
- Εταιρείες παροχής υπηρεσιών σε όλο το φάσμα του ευρύτερου ναυτιλιακού τομέα.

2.4 • Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- Οδηγός σπουδών της ειδικότητας «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας», ΓΓΕΕΚΔΒΜ&Ν. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από: <https://www.gsvetlly.minedu.gov.gr/dimosia-institoyta-epaggelmatikis-katartisis-d-i-e-k-2/odigoi-katartisis-spoudon>
- Επαγγελματικό περίγραμμα «Υπάλληλος Ναυτιλιακής Επιχείρησης», ΕΚΕΠΙΣ. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από: <https://www.eoppep.gr/images/EP/EP107.pdf>
- *Tuning Educational Structures in Europe*. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από: <https://www.unideusto.org/tuningeu/>
- *Support Guide for drafting, implementing and evaluating learning outcomes*. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από: https://www.aneca.es/documents/20123/63546/learningoutcomes_v02.pdf/cc42ff7d-b416-5c32-860e-b3d0a5398f49?t=1654597704825

- *Learning Outcomes in Quality Assurance and Accreditation Principles, recommendations and practice*. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από:
<https://ecahe.eu/learning-outcomes-in-quality-assurance/>
- Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ):
<https://www.ynanp.gr/el/>
- Ένωση Λιμένων Ελλάδος (ΕΛΙΜΕ):
<https://www.elime.gr/>
- Portnet.gr, Πύλη για τη ναυτιλία και τον Πειραιά:
<https://www.portnet.gr/>
- Τελωνειακή Υπηρεσία:
<https://www.aade.gr/customs>
- International Maritime Organization (IMO):
www.imo.org
- Ναυτιλιακή πολιτική της ΕΕ:
<https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries>
- Ελληνική Ακτοπλοΐα:
<https://ellinikiaktoploia.net/>
- Ναυτιλία.gr:
<https://nautilia.gr/>
- The Sea Nation, Πύλη για την ποντοπόρο ναυτιλία, ακτοπλοΐα και άλλα:
<http://www.theseanation.gr/>
- PortFocus, Λιμάνια ανά τον κόσμο:
<http://portfocus.com/>
- Θέση πλοίων σε πραγματικό χρόνο:
<https://www.marinetraffic.com>

B

Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

1 | Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας». Επιδιώκεται μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας».

2 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

- α** «Υποστήριξη της διοικητικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»,
- β** «Υποστήριξη της οικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»,
- γ** «Υποστήριξη της χρηματοοικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»,
- δ** «Ενδοεπιχειρησιακή επικοινωνία και εξυπηρέτηση πελατών», και
- ε** «Διαχείριση και αξιοποίηση μεθοδολογιών, εργαλείων και τεχνολογιών για την οργάνωση, τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση, τη διοίκηση και διαχείριση ανθρωπίνων και λοιπών πόρων».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/-ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
Α. «Υποστήριξη της διοικητικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης» συνέχεια >>	• Συντάσσουν και διεκπεραιώνουν έγγραφα σε διάφορα τμήματα του οργανισμού ή επιχείρησης, βάσει των υποδείξεων των αντίστοιχων τμημάτων, • Συμμετέχουν και ελέγχουν την ορθότητα στις διαδικασίες ναυτασφαλίσεων και απαιτήσεων με βάση τις αρχές του ναυτικού δικαίου, • Συμμετέχουν στην εξασφάλιση της ομαλής, οικονομικής και ασφαλούς διαχείρισης της εταιρείας και πλοίου (Shipping Management) σύμφωνα με τις υποδείξεις των επικεφαλής των αντίστοιχων τμημάτων,

συνέχεια >>

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια A. «Υποστήριξη της διοικητικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»	• Περιγράφουν τα είδη φορτίου, τους τύπους πλοίων και τα είδη ναύλωσης, προκειμένου να υποστηρίξουν ενεργά τη διοίκηση της εταιρείας, • Ερμηνεύουν ναυτιλιακά έγγραφα, ναυτιλιακή ορολογία και συντομογραφίες στα αγγλικά και κατανοούν το περιεχόμενό τους, • Εντοπίζουν δυσλειτουργίες, λάθη, παραλείψεις και ανεπάρκειες σε διαδικασίες της εταιρείας σύμφωνα με τους αντίστοιχους κανονισμούς ασφαλείας και το SMS (Safety Management System) της εταιρείας, • Μελετούν και προτείνουν την απλούστευση διοικητικών ή άλλων διαδικασιών εντός της επιχείρησης, προκειμένου να βελτιώσει ή και συντομεύσει τις ήδη υπάρχουσες διαδικασίες.
B. «Υποστήριξη της οικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»	• Υποβάλλουν προτάσεις για την αποδοτική χρήση των χρηματικών πόρων και την επίλυση οικονομικών ή διοικητικών προβλημάτων στον τομέα της Ναυτιλίας, εφαρμόζοντας τις αρχές της Ναυτιλιακής Οικονομίας, • Συμμετέχουν στις διαδικασίες υπολογισμού του ναύλου (Freight Estimation), ναύλωσης (Chartering) και κατανοούν τους όρους σύνταξης των ναυλοσυμφώνων με βάση τις οδηγίες του τμήματος διαχείρισης, • Συγκεντρώνουν και διαχειρίζονται οικονομικές πληροφορίες από όλα τα τμήματα του οργανισμού ή επιχείρησης με βάση τις ανάγκες, • Επιβεβαιώνουν την αξιοπιστία των οικονομικών αποτελεσμάτων βάσει αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με το SMS της εταιρείας, • Εξασφαλίζουν την οικονομική, αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των πόρων της εταιρείας με βάση τις αρχές της ναυτιλιακής οικονομίας, • Συμμετέχουν σε εργασίες καθημερινής καταγραφής καταναλώσεων, θέσεων και επικοινωνιών πλοίου ως μέλη του τμήματος επιχειρήσεων (Operations).
Γ. «Υποστήριξη της χρηματοοικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης» συνέχεια >>	• Σχεδιάζουν και ελέγχουν τις διαδικασίες έκδοσης στοιχείων, όπως τιμολογίων, δελτίων αποστολής, φορτωτικών και άλλων ναυτιλιακών εγγράφων σε συνεργασία με το λογιστήριο, • Διενεργούν απογραφή περιουσιακών στοιχείων ναυτιλιακών εταιρειών σύμφωνα με τις οδηγίες του τμήματος οικονομικής ανάλυσης της εταιρείας,

συνέχεια >>

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνεχίει » Γ. «Υποστήριξη της χρηματοοικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»	• Διεκπεραιώνουν τις διαδικασίες μισθοδοσίας όλων των τμημάτων με βάση τις οδηγίες του λογιστηρίου, • Συσχετίζουν τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων διαφθοράς και κακοδιαχείρισης, σύμφωνα με το περιεχόμενο του SMS της εταιρείας και ενημερώνουν σχετικά την εταιρεία.
Δ. «Ενδοεπιχειρησιακή επικοινωνία και εξυπηρέτηση πελατών»	• Διαχειρίζονται εισερχόμενες και εξερχόμενες επικοινωνίες πελατών και προμηθευτών της εταιρείας, • Εξυπηρετούν πελάτες και συνεργαζόμενους φορείς ή οργανισμούς σύμφωνα με τις ανάγκες τους και τις υποδείξεις της διοίκησης, • Συνδιαλέγονται με πελάτες για λογαριασμό της ναυτιλιακής επιχείρησης, • Εφαρμόζουν τις πολιτικές της εταιρείας χρησιμοποιώντας τεχνικές επικοινωνίας, • Εφαρμόζουν πρακτικές δημοσίων σχέσεων για την εδραίωση του κύρους της επιχείρησης προς τρίτους, • Μεταφέρουν στον πλοίαρχο και στους πράκτορες οδηγίες από το τμήμα διαχείρισης σχετικά με την πορεία του πλοίου, την εξυπηρέτηση του πλοίου και τον χειρισμό του φορτίου, • Επικοινωνούν με τον πλοίαρχο και καταγράφουν τη θέση του πλοίου.
Ε. «Διαχείριση και αξιοποίηση μεθοδολογιών, εργαλείων και τεχνολογιών για την οργάνωση, τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση, τη διοίκηση και διαχείριση ανθρώπινων και λοιπών πόρων» συνέχεια >>	• Συνεργάζονται στην αξιολόγηση προσφορών και σε θέματα προμηθειών με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν από τα αντίστοιχα τμήματα της εταιρείας και πραγματοποιούν τη μεταφορά και τη διανομή τους, • Συνεργάζονται στις διαδικασίες διαχείρισης πλοίων, επιλογής πληρωμάτων και στελέχωσης πλοίου με βάση τις οδηγίες του τμήματος προσωπικού της εταιρείας, • Καταγράφουν τις διαδικασίες χειρισμού και εξυπηρέτησης πλοίου και πληρώματος στον λιμένα και ενημερώνουν αντίστοιχα το τμήμα διαχείρισης, • Χειρίζονται εξοπλισμό γραφείου σύγχρονης τεχνολογίας και τα συστήματα EDP (Electronic Data Processing) που χρησιμοποιεί η εταιρεία,

συνέχεια >>

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια Ε. «Διαχείριση και αξιοποίηση μεθοδολογιών, εργαλείων και τεχνολογιών για την οργάνωση, τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση, τη διοίκηση και διαχείριση ανθρώπινων και λοιπών πόρων»	• Διενεργούν έλεγχο των στοιχείων που εισάγονται στο πληροφοριακό σύστημα της επιχείρησης και πραγματοποιούν τις απαραίτητες διορθώσεις, • Ερμηνεύουν τη φορολογική, εργατική, εμπορική και ναυτική νομοθεσία με βάση τις αρχές του αντίστοιχου δικαίου, • Συμμετέχουν σε ναυτιλιακές έρευνες και σε έρευνες προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις υποδείξεις των αρμόδιων τμημάτων.

Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

1 | Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε), καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	3		3									
2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	2		2									
3	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΟΥ	4		4									
4	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3		3									
5	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	3		3									
6	ΚΑΥΣΙΜΑ-ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ	2		2									
7	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ		3	3		3	3		3	3		3	3
8	ΝΑΥΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ				2		2						
9	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ				3		3						
10	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ				3		3						
11	ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ				3		3						
12	ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ				3		3						
13	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΟΥ				3		3						
14	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ							2		2			
15	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ							3		3			
16	ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ							4		4			
17	ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ & ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ							3		3			
18	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ							3		3			
19	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ							2		2			

συνέχεια >>

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
20	ΣΥΝΤΑΞΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ										2		2
21	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ										3		3
22	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ										4		4
23	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ-LOGISTICS										3		3
24	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΝΑΥΛΩΣΕΩΝ – ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ ΠΛΟΙΩΝ										3		3
25	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ										2		2
ΣΥΝΟΛΟ		17	3	20	17	3	20	17	3	20	17	3	20

2 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1 • ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στον χώρο της ναυτιλίας, ώστε να αποκτήσουν τις βάσεις για την κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του κλάδου της ναυτιλίας, καθώς και των λιμένων, ως αυτοτελών οικονομικών οργανισμών. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι βασικές λειτουργίες των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και των λιμενικών οργανισμών, τα χαρακτηριστικά και οι παράγοντες των θαλάσσιων μεταφορών σε σχέση με τους άλλους τρόπους μεταφοράς που συνετέλεσαν στην αύξηση της ζήτησης. Η ενότητα πραγματεύεται επίσης την κατηγοριοποίηση των πλοίων ανάλογα με το μέγεθός τους και την ιδιομορφία του φορτίου που μεταφέρουν και αναλύει τις τέσσερις αγορές που λειτουργούν στη ναυτιλία: τη ναυλαγορά, την αγορά μεταχειρισμένων πλοίων, την αγορά ναυπήγησης και την αγορά διάλυσης πλοίων. Τέλος, γίνεται μια επισκόπηση της παγκόσμιας ναυτιλίας, του ρόλου και της θέσης του ελληνικού στόλου και της ελληνόκτητης ναυτιλίας στην εθνική και διεθνή οικονομία.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναλύουν τα βασικά θέματα οργάνωσης του ναυτιλιακού και του λιμενικού κλάδου,
- Διακρίνουν τις κύριες ναυτιλιακές και λιμενικές αγορές και τα χαρακτηριστικά τους,
- Περιγράφουν τις βασικές λειτουργίες των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και οργανισμών,
- Κατηγοριοποιούν τα πλοία ανάλογα με το φορτίο,
- Εξηγούν τις τέσσερις αγορές που λειτουργούν στη ναυτιλία,
- Απαριθμούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της θαλάσσιας μεταφοράς σε σχέση με τους άλλους τρόπους μεταφοράς,
- Αναγνωρίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής ναυτιλίας, τις ιδιαιτερότητες που τη διακρίνουν και τη σημασία του κλάδου για την εθνική οικονομία,
- Ορίζουν τους οργανισμούς και τους διεθνείς θεσμούς που εντάσσονται στο ευρύτερο περιβάλλον των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και οργανισμών,
- Αναγνωρίζουν τη σημασία του κλάδου στην εθνική οικονομία.
- Κατονομάζουν τις βασικές μονάδες μέτρησης χρησιμοποιώντας τις στο πλαίσιο της ευρύτερης ανάλυσης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Μεταφορική αγορά / Μεταφορικές υπηρεσίες / Ναυτιλιακή βιομηχανία / Λιμενική βιομηχανία / Λιμενικοί οργανισμοί / Χύδην φορτία / Γενικό φορτίο / Τύποι πλοίων / Ναυλαγορές / Μορφές ναύλωσης / Ελληνόκτητη ναυτιλία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ
2	Η ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ
3	ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ
4	ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΛΑΓΟΡΕΣ
6	ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
7	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΚΤΗΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.1.A.1 | ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην έννοια της διακίνησης προσώπων και αγαθών από τη μία θέση σε κάποια άλλη, την αξία που δημιουργείται και το οικονομικό όφελος της μετακίνησης αυτής. Είναι σαφές ότι αυτή η δραστηριότητα έχει πολλές και ποικίλες διακρίσεις ανάμεσα σε ομάδες αγαθών και επιβατών, οι οποίες και επισημαίνονται. Παράλληλα, παρουσιάζεται ο κοινωνικός και πολιτιστικός χαρακτήρας της μεταφοράς και ο ρόλος της στην ευρύτερη ανάπτυξη, από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Αναγνωρίζεται το αποτέλεσμα της ενοποίησης των αγορών, της μείωσης της δύναμης ομάδων πωλητών ή αγοραστών που μπορούν να ελέγξουν την αγορά και της μείωσης των τιμών. Βασικό σημείο θεωρείται η αύξηση της κλίμακας παραγωγής ως αποτέλεσμα της άρσης του αποκλεισμού των κοινωνιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι πολλές χώρες δημιουργούν έσοδα από την ανάπτυξη των μεταφορικών δικτύων, παρεμβαίνοντας στην αγορά. Γίνεται διάκριση των μέσων σε χερσαία, αέρια και θαλάσσια, εισάγοντας τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην επόμενη υποενότητα, η οποία αφορά τη θαλάσσια μεταφορά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης ή εργασίας τους απαιτείται να γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου, τον οποίο έχουν επιλέξει για την επαγγελματική τους κατάρτιση ή την απασχόληση, και να επεκτείνουν τη σχετική γνώση τους.

Σε αρχικό στάδιο, στο πλαίσιο της υποεπάρκειας, μπορεί να γίνει μια ιστορική αναδρομή με στοιχεία για την εξέλιξη και τη σημασία των μεταφορών, αλλά και τη σπουδαιότητά τους στη διαμόρφωση του σύγχρονου κόσμου.

2.1.A.2 | Η ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Στη δεύτερη υποεπάρκεια, παρουσιάζονται οι θαλάσσιες μεταφορές ως μια κατηγορία μεταφορών, εκ των οποίων η καθεμία έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε μεγάλο εύρος υπηρεσιών και καταστάσεων, αλλά και σε μεγάλο εύρος σχετικών παραγόντων. Γίνεται σαφές στο πλαίσιο της υποεπάρκειας ότι ο βασικός προσδιοριστικός παράγοντας επιλογής του μέσου μεταφοράς είναι το κόστος. Αναδεικνύεται επίσης η σημασία των ποιοτικών χαρακτηριστικών (ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν η ταχύτητα, η ασφάλεια, η επάρκεια της μεταφορικής ικανότητας, η συχνότητα και η κανονικότητα της εξυπηρέτησης και η άνεση)· αυτά έπονται της αρχής του χαμηλού κόστους και της ευρύτερης επιδίωξης της μείωσής του. Ακόμη, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά που καθιστούν το πλοίο την οικονομικότερη πρόταση μεταφοράς. Εκ φύσεως, η ναυτιλία χρησιμοποιεί φυσικές οδούς για τη μετακίνηση ανθρώπων και φορτίων χωρίς να απαιτούνται εκτεταμένες υποδομές, αξιοποιεί τις οικονομίες κλίμακας, απασχολεί λίγα άτομα αναλογικά σε σχέση με τον όγκο μεταφοράς και έχει μεγάλη οικονομική ζωή σε σχέση με άλλα μεταφορικά μέσα. Παράλληλα, παρουσιάζεται και το μειονέκτημα της χαμηλής ταχύτητας, η οποία έχει σημασία μόνο σε περιπτώσεις ανάγκης γρήγορης μεταφοράς ή μεταφοράς προϊόντων μεγάλης αξίας. Μέσα από πραγματικά παραδείγματα, μπορεί να προβληθεί η σημασία, αλλά και το οικονομικό μέγεθος της θαλάσσιας μεταφοράς, όταν απαιτηθεί.

Στο πλαίσιο της υποεπάρκειας, μπορούν να επισημανθούν τα χαρακτηριστικά της ναυτικής βιομηχανίας και να εξηγηθεί γιατί θεωρείται το σημαντικότερο μέσο μεταφοράς για την παγκόσμια οικονομία και τότε χρησιμοποιείται.

2.1.A.3 | ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

Στην υποεπάρκεια αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές μονάδες μέτρησης που χρησιμοποιούνται στη ναυτιλία· η γνώση των οποίων είναι απαραίτητη για την πρακτική κατανόηση των βασικών στοιχείων που συνδέονται με τη μελέτη και την εφαρμογή των αρχών της ναυτιλίας. Αρχικά, επειδή το πλεονέκτημα της ναυτιλίας έχει να κάνει με τη μεταφορά μεγάλου όγκου φορτίων, γίνεται σαφές ότι η βασική μονάδα μέτρησης ενός πλοίου είναι ο τόνος, ο οποίος αφορά τόσο το βάρος του πλοίου ή του φορτίου σε τόνους νεκρού βάρους, όσο και τη χωρητικότητα, η οποία διακρίνεται σε ολική, η οποία αφορά το σύνολο του πλοίου, και καθαρή, όπου υπολογίζονται μόνο οι χώροι που προσφέρονται για εμπορική εκμετάλλευση. Μονάδα μέτρησης της χωρητικότητας αποτελεί ο κόρος (100 κυβικά πόδια ή 2,83 κυβικά μέτρα). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν και τη σχέση μεταξύ όγκου και βάρους του εμπορεύματος (συντελεστής στοιβασίας), καθώς και τη σχέση βάρους με συνολική απόσταση.

Τέλος, γίνεται αναφορά στα εμπορευματοκιβώτια, τα οποία μετρούνται σε TEU (20 πόδια μήκος, 8 πόδια πλάτος, 8 πόδια ύψους).

Προτείνεται να δοθούν σχετικά παραδείγματα περιγραφής των αναφερόμενων μονάδων μέτρησης και στη συνέχεια να κληθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες να υπολογίσουν τις αντίστοιχες μονάδες που σχετίζονται με μια παράμετρο που συντελεί στην αναφερόμενη μονάδα μέτρησης και να καλέσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να τις υπολογίσουν αλγεβρικά.

2.1.A.4 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τον δυναμικό χαρακτήρα των ναυτιλιακών αγορών και τις αντιλαμβάνονται ως ένα σύνολο διαφοροποιημένων αλλά στενά συνδεδεμένων μεταξύ τους κλάδων ή αγορών. Γίνεται κατανοητό πως η δραστηριότητα αυτή είναι διεθνής και αυτό το χαρακτηριστικό καθορίζει το πλαίσιο λειτουργίας της. Παρουσιάζεται ο μηχανισμός λειτουργίας της θαλάσσιας μεταφοράς. Η αγορά των θαλάσσιων μεταφορών, πέρα από τη ναυλαγορά, περιλαμβάνει την αγορά νεότευκτων πλοίων, την αγορά μεταχειρισμένων πλοίων, αλλά και την αγορά διάλυσης πλοίων, οι οποίες επηρεάζονται από το ύψος των ναύλων, συνδέονται μεταξύ τους και αναλύονται.

Παράλληλα, αναλύεται ως βασικός παράγοντας η διαφοροποίηση των αγορών αυτών και η προσπάθεια της ομαδοποίησής τους σε ευρύτερες κατηγορίες. Μια εισαγωγική διάκριση, η οποία κρίνεται σημαντική, είναι η διάκριση με βάση τον τύπο του φορτίου σε φορτίο που μεταφέρεται χύδην (χύμα) και καταλαμβάνει συνήθως το σύνολο του πλοίου και σε γενικό φορτίο, το οποίο δεν επαρκεί για να καλύψει τη μεταφορική ικανότητα του πλοίου. Αντίστοιχα, αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα των χύδην φορτίων, τα οποία αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του παγκόσμιου τονάζ, και τα διακρίνουν περαιτέρω σε υγρά, στερεά και ειδικά. Στα γενικά φορτία, η διάκριση εξειδικεύεται στις επτά βασικές κατηγορίες (χαλαρό, κιβωτιοποιημένο, φορτίο σε παλέτες, σαμπανιασμένο, υγρό, ψυχόμενο και ειδικά φορτία).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως εργαζόμενοι/-ες στο μέλλον, απαιτείται να αναγνωρίζουν τις διακρίσεις των αγορών όπως παρουσιάζονται, προκειμένου να αντιληφθούν τις βασικές συνιστώσες του περιβάλλοντος της εταιρείας τους σχετικά με το πού δραστηριοποιείται. Οι παραπάνω διακρίσεις αναλύονται και παρουσιάζονται, ενώ δίνονται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες σχετικά παραδείγματα μέσα από τα οποία γίνονται κατανοητά τα χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας.

2.1.A.5 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΛΑΓΟΡΕΣ

Η ναυτιλιακή αγορά παρουσιάζεται ως μια συνιστώσα αντίθετων δυνάμεων στην υποενότητα αυτή: της ζήτησης για μεταφορές, η οποία προκύπτει από τη ζήτηση για προϊόντα (παράγωγος ζήτηση) και, αντίστοιχα, της προσφοράς θαλάσσιων υπηρεσιών. Γίνεται κατανοητό από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες πως η συμφωνία και των

δύο μερών είναι καθοριστική για την πραγματοποίηση της μεταφοράς και τον καθορισμό του ποσού που πληρώνουν οι φορτωτές στους ναυλωτές (ναύλος). Γίνεται σαφές ότι η επαφή αυτή δεν είναι ούτε προφανής ούτε άμεση, γι' αυτό και οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την έννοια της μεσολάβησης τρίτου (ναυλομεσίτης) ως βασική για την πραγματοποίηση της ναύλωσης. Με βάση τη διάκριση που έχει ήδη γίνει στην προηγούμενη υποενότητα, είναι προφανές ότι και εδώ ισχύει η βασική διάκριση (ναυλαγορές χύδην φορτίων και γενικών φορτίων). Εδώ, η διάκριση αφορά και παράγοντες που έχουν να κάνουν με το μέγεθος των πλοίων, αλλά και τους περιορισμούς που δημιουργούν οι λιμενικές εγκαταστάσεις ή και οι γεωγραφικοί τόποι της μεταφοράς.

Η γνώση των αγορών, αλλά και η ικανότητα συνεργασίας με τους ναυλομεσίτες που εκπροσωπούν κάθε πλευρά, κρίνονται ως οι πιο ουσιαστικές δεξιότητες για την πραγματοποίηση της ναύλωσης και είναι κεντρικές στον εργασιακό βίο των εργαζομένων στον κλάδο.

Αφού παρουσιαστούν εκτενώς οι δύο πλευρές, φορτωτές και ναυλωτές, καθώς και οι επιδιώξεις τους από την αγορά, δίνονται πιθανά παραδείγματα από κάθε ναυλαγορά, με αντίστοιχη αναφορά στον τρόπο σύνδεσης με γεωγραφικούς τόπους και μεγέθη πλοίων.

2.1.A.6 | ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Μέχρι τώρα οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν αντιληφθεί τον διεθνή και ετερογενή χαρακτήρα των ναυλαγορών, οι οποίες έχουν διακριθεί με κριτήρια ναυτικά αλλά και γεωγραφικά. Η ευρύτερη σημαντικότητα της ναυτιλίας στην παγκόσμια οικονομία παρουσιάζεται στην υποενότητα αυτή. Δίνεται έμφαση στη σημασία που έχει η ναυτική βιομηχανία για πολιτικούς και στρατηγικούς λόγους, αλλά και στην αντίστοιχη αλληλεπίδραση των εξελίξεων στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομίας διαχρονικά. Οι επιχειρήσεις γίνονται κατανοητές ως διεθνοποιημένες (λειτουργούν ανταγωνιστικά σε διεθνή βάση) και υπάρχει σημαντική ετερογένεια ως προς τα μεγέθη. Οι κολοσσοί ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά με μικρές μονοβάπορες επιχειρήσεις. Λαμβάνεται υπόψη ότι στον προσδιορισμό της ζήτησης σημαντικό ρόλο παίζουν διάφοροι εξωτερικοί παράγοντες (κρίσεις, πολιτικές αποφάσεις ή καιρικές συνθήκες) που δεν επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα άλλων κλάδων και απαιτούν ιδιαίτερη ευελιξία από την επιχείρηση. Ακόμη, τονίζεται και η επιπλέον δυσκολία που προκύπτει από την απόσταση μεταξύ της παραγωγής (πλοίο στη θάλασσα) και της διόγκησης (στην ξηρά), και τις διοικητικές δυσκολίες που δημιουργεί.

Αυτή η διαφοροποίηση, όπως παρουσιάζεται στην υποενότητα, θα βοηθήσει σημαντικά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν τον κλάδο τον οποίο έχουν επιλέξει να εργαστούν.

Αφού επισημανθούν και αναλυθούν τα χαρακτηριστικά της διεθνοποιημένης ναυτιλιακής επιχείρησης, παρουσιάζονται συγκεκριμένα παραδείγματα πραγματικών περιπτώσεων, τα οποία αναδεικνύουν τη μοναδικότητα αλλά και τη σημασία του κλάδου για την παγκόσμια οικονομία.

2.1.A.7 | ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΚΤΗΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Στην τελευταία υποενότητα, παρουσιάζονται και διακρίνονται οι έννοιες της ελληνικής και της ελληνόκτητης ναυτιλίας. Έχοντας ήδη παρουσιάσει τον διεθνή χαρακτήρα της ναυτιλίας, η οποία δραστηριοποιείται και αναζητά φορτία σε διεθνή βάση, δεν θα μπορούσε να περιοριστεί στα στενά όρια του ελληνικού κράτους. Η διάκριση γίνεται ανάμεσα στην ελληνική (51% ελληνική ιδιοκτησία και ελληνική σημαία) και την ελληνόκτητη ναυτιλία (πλοία που ανήκουν σε ελληνικά συμφέροντα ανεξαρτήτως σημαίας). Παρουσιάζεται ο παγκόσμιος χαρακτήρας της ελληνόκτητης ναυτιλίας, αλλά και τα οφέλη που προκύπτουν για τη χώρα και τη συμβολή της στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, χωρίς η πλειοψηφία των πλοίων αυτών να έχει βρεθεί σε ελληνικά χωρικά ύδατα. Ακόμη, γίνεται κατανοητό πως η διάκριση αυτή και η σημασία της επηρεάζουν και καθορίζουν τις εργασιακές σχέσεις που δημιουργούνται στον κλάδο. Η ξένη σημαία αίρει σε μεγάλο βαθμό την υποχρέωση απασχόλησης Ελλήνων ναυτικών, αλλά παράλληλα δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας στην ξηρά, αυξάνοντας τις πιθανότητες απασχόλησης των εκπαιδευομένων στον κλάδο.

Στο πλαίσιο της υποενότητας, γίνεται μια διαχρονική αναδρομή στην πορεία της ελληνικής ναυτιλίας και στις συνθήκες κάτω από τις οποίες αναπτύχθηκε και κυριάρχησε διαχρονικά, μετασχηματιζόμενη μέσα από το διεθνές περιβάλλον, στον σημαντικό διεθνή παίκτη, που δυσανάλογα με το γεωγραφικό μέγεθος της χώρας κυριαρχεί στο παγκόσμιο ναυτιλιακό στερέωμα.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Βλάχος, Γ. Π. (2019). *Ναυτιλιακή οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks.
2. McConville, J. (2021). *Οικονομικά των θαλάσσιων μεταφορών: Θεωρία και πράξη* (μτφρ. Α. Στρατάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Συμπληρωματικές

1. Θεοτοκάς, Ι. (2001). *Εισαγωγή στις ναυτιλιακές σπουδές* (Πανεπιστημιακές σημειώσεις). Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
2. Σαμπράκος, Ε. (2013). *Εισαγωγή στην οικονομική των μεταφορών* (3η έκδοση). Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.

2.1.B • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ**Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η αγγλική είναι η πλέον αναγνωρισμένη *lingua franca* στον επιστημονικό κόσμο για ναυτιλιακούς όρους και η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές έννοιες της αγγλικής ορολογίας, γραμματικής και συντακτικού στον χώρο της ναυτιλίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιστοιχίζουν βασικές ελληνικές ναυτιλιακές έννοιες στην αγγλική γλώσσα,
- Διατυπώνουν στα αγγλικά ορολογία και φράσεις που σχετίζονται με τον κλάδο της ναυτιλίας,
- Χρησιμοποιούν επαγγελματική ορολογία στην προφορική επικοινωνία,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες γραμματικής στον γραπτό λόγο,
- Μεταβαίνουν από την κατάσταση των μαθητευομένων μιας γλώσσας σε αυτή των βασικών χρηστών,
- Χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα σε όλες τις επικοινωνιακές συνθήκες μιας επιχείρησης ή οργανισμού.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Cargo Handling / Communicating in English / Communication in Professional Contexts / Companies and Organizations / Independent User / International Maritime Organization (IMO) / Nautical terminology / Professional English / Ship Parts / Standard Marine Communication Phrases (SMCP).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (BASIC MERCHANT NAVY TERMINOLOGY IN THE ENGLISH LANGUAGE)
2	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ-ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΟΡΩΝ (COMPARATIVE ANALYSIS OF GREEK-ENGLISH MERCHANT NAVY TERMINOLOGY)
3	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (PROFESSIONAL TERMINOLOGY IN ENGLISH COMMUNICATION)
4	ΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΑΓΓΛΙΚΟ ΛΟΓΟ (SYSTEMIC FUNCTIONAL GRAMMAR IN ENGLISH DISCOURSE)
5	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ (INDEPENDENT LANGUAGE USER FOR SPECIFIC PURPOSES)
6	ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ (ENGLISH FOR COMMUNICATIVE PURPOSES IN COMPANIES AND ORGANIZATIONS)

Κείμενο αναφοράς

2.1.B.1 | ΒΑΣΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (BASIC MERCHANT NAVY TERMINOLOGY IN THE ENGLISH LANGUAGE)

Η υποενότητα «Βασική ναυτιλιακή ορολογία στην αγγλική γλώσσα» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στους κυριότερους ναυτιλιακούς όρους που χρησιμοποιούνται στην αγγλική γλώσσα. Έχοντας ως γνώμονα έγκυρα και διεθνώς αναγνωρισμένα εγχειρίδια, όπως αυτό του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) (Model Course 3.17 για τα Ναυτικά Αγγλικά), η υποενότητα δίνει έμφαση στην παρουσίαση ενός αντιπροσωπευτικού μέρους της διεθνούς αγγλικής ορολογίας (Communicating in English), ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκομίσουν μια γενική, περιεκτική και αντιπροσωπευτική εικόνα των διαφορετικών ορολογιών που χρησιμοποιούνται.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παρουσίαση των Τυποποιημένων Ναυτικών Φράσεων Επικοινωνίας (IMO SMCP), πρωτίστως για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων κατανόησης του λόγου και δευτερευόντως των δεξιοτήτων παραγωγής του λόγου. Αν και η υποενότητα δεν έχει «συνταγολογικό» χαρακτήρα με την παράθεση μακροσκελών λιστών με όρους απομονωμένους από το πλαίσιο χρήσης τους, έμφαση δίνεται στην παρουσίαση και κατανόηση της ορολογίας.

Ενδεικτικά, τα αντικείμενα που καλύπτονται περιλαμβάνουν τη ναυτική ορολογία (Nautical Terminology) και συγκεκριμένα τις «τυποποιημένες ναυτικές φράσεις επικοινωνίας» (Standard Marine Communication Phrases-SMCP), τον «επαγγελματία ναυτικό», τα «μέρη του πλοίου» (Ship Parts), την «ασφάλεια εν πλω», τις «εργασίες και δραστηριότητες εν πλω», τις «επείγουσες καταστάσεις εν πλω», τη «διαχείριση φορτίου» (Cargo Handling), τη «θαλάσσια κυκλοφορία», τα «είδη πλοίων», τον «καιρό», τις «θαλάσσιες διαδρομές», τα «θαλάσσια περιστατικά και ατυχήματα», τις «πρώτες βοήθειες» και τις «επικοινωνίες». Συνιστάται η τακτική επανάληψη των όρων σε ομαδοποιημένες κατηγορίες καθ' όλη τη διάρκεια της υποενότητας.

2.1.B.2 | ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ-ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΟΡΩΝ (COMPARATIVE ANALYSIS OF GREEK-ENGLISH MERCHANT NAVY TERMINOLOGY)

Η μαθησιακή υποενότητα «Συγκριτική παρουσίαση ελληνικών-αγγλικών ναυτιλιακών όρων» εξετάζει σε αντιπαραβολή τους σημαντικότερους ναυτιλιακούς όρους στην αγγλική γλώσσα (όπως αυτοί παρουσιάστηκαν στην πρώτη υποενότητα) στην ελληνική γλώσσα. Σκοπός είναι μια πρώτη επαφή των εκπαιδευομένων με τους ίδιους όρους σε δύο διαφορετικές γλώσσες, ώστε να αναδειχθούν οι διαφορές και ομοιότητες στη μορφή αλλά και στη χρήση τους.

Μέσω της αντιστοίχισης των όρων και των εννοιών, οι εκπαιδευόμενοι γνωρίζουν με ποιον τρόπο οι όροι που ήδη γνωρίζουν στα ελληνικά εμφανίζονται στα αγγλικά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την ορολογία μέσω φράσεων και προτάσεων, αλλά και σύντομων παραγράφων που είναι ανεξάρτητα και δεν περιλαμβάνονται απαραίτητα σε εκτενή κείμενα. Με αυτόν τον τρόπο, η μύηση στην ορολογία γίνεται με σταθερό βήμα και στάδιο στάδιο, με μικρά κατά κύριο λόγο κείμενα που συμβάλλουν στην ευκολότερη και στοχευμένη μύηση στην επαγγελματική αγγλική ορολογία (Professional English).

Κατά τη διάρκεια της υποενότητας, εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα μετατροπής μεμονωμένων όρων και φράσεων από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα και αντίστροφα. Καλύπτεται το μεγαλύτερο μέρος της αγγλικής ορολογίας που παρουσιάζεται εκτενέστερα στις επόμενες θεματικές ενότητες. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι αποκομίζουν μια γενικότερη εικόνα της ύλης και των απαιτήσεων της ενότητας συνολικά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν και τις τέσσερις δεξιότητες, ανάγνωση (Reading), παραγωγή γραπτού λόγου (Writing), παραγωγή προφορικού λόγου (Speaking) και κατανόηση προφορικού λόγου (Listening). Συνιστάται ο/η εκπαιδευτής/-τρια να υιοθετήσει την παραπάνω τακτική, επιλέγοντας ορολογικούς όρους που διδάσκονται σε όλες τις επόμενες υποενότητες.

2.1.B.3 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (PROFESSIONAL TERMINOLOGY IN ENGLISH COMMUNICATION)

Στην υποενότητα «Επαγγελματική ορολογία στην αγγλική επικοινωνία», οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενεργοποιούν και επεκτείνουν τις γνώσεις τους στη διδαχθείσα αγγλική ορολογία. Επίσης, αποκτούν την απαραίτητη αυτοπεποίθηση και δεξιότητες για να τη χρησιμοποιήσουν στην επικοινωνία σε διεθνές περιβάλλον.

Η υποενότητα ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να σκεφτούν τη γλωσσική δημιουργικότητα, ατομικά, σε ζεύγη, σε ομάδες αλλά και σε προσωπική μελέτη στο σπίτι (homework). Η υποενότητα αποτελεί μια γενική εισαγωγή στην αγγλική γλώσσα ως ένα είδος επαγγελματικής ορολογίας που χρησιμοποιείται σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα (Communication in Professional Contexts).

Τα αποσπάσματα κειμένων (προφορικά και γραπτά) συνιστάται να παρέχουν παραδείγματα αυθεντικών ή τυπικών αγγλικών που εστιάζονται στη ναυτική ορολογία και στον τρόπο που εκφέρουν οι συνομιλητές τη σχετική ειδική φρασεολογία, και να προέρχονται από διάφορες πηγές, όπως εφημερίδες, περιοδικά, επιστολές, τεχνικά εγχειρίδια, κανονισμούς και το Διαδίκτυο. Προτείνεται να δοθούν ασκήσεις με σκοπό να ενθαρρύνουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διαβάζουν χωρίς άγχος, για απόλαυση και για συγκεκριμένες πληροφορίες. Μερικές φορές, εστιάζονται στην ακρίβεια και άλλες φορές στην ευχέρεια.

Αυτές οι δραστηριότητες παρέχουν στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες την ευκαιρία να αλληλοεπιδρούν σε ζευγάρια και ομάδες, χρησιμοποιώντας τη γλώσσα με πιο ελεύθερο, χαλαρό και δημιουργικό τρόπο, καθιστώντας τους/τις ανεξάρτητους/-ες χρήστες/-τριες της γλώσσας (Independent User). Μέσω ενός ευρέος φάσματος ασκήσεων οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατακτούν και τις τέσσερις δεξιότητες. Το μαθησιακό υλικό εστιάζεται στα παρακάτω αντικείμενα:

- Εισαγωγή στα επιχειρηματικά αγγλικά,
- Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος και επιστολής αίτησης,
- Συνεντεύξεις για εργασία,
- Επιχειρηματική εθιμοτυπία,
- Τύποι επιχειρηματικών οργανισμών,
- Δομή της ναυτιλιακής εταιρείας,
- Χρηματοοικονομικά θέματα,
- Ηλεκτρονική/τηλεφωνική επικοινωνία,
- Πραγματοποίηση μιας επιτυχημένης παρουσίασης.

2.1.B.4 | ΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΑΓΓΛΙΚΟ ΛΟΓΟ (SYSTEMIC FUNCTIONAL GRAMMAR IN ENGLISH DISCOURSE)

Στη λειτουργική γραμματική, οι επικοινωνιακές περιστάσεις είναι αυτές που περιορίζουν και προσδιορίζουν τη γραμματική δομή μιας πρότασης. Σύμφωνα με την οπτική αυτή, η αφητηρία κάθε γλωσσικής έκφρασης βρίσκεται στο ευρύτερο πλαίσιο της περίπτωσης που περιλαμβάνει το περιεχόμενο της συζήτησης, ποιες είναι οι σχέσεις μεταξύ των συνομιλητών και με ποιο μέσο, προφορικό ή γραπτό, πραγματοποιείται η επικοινωνία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις κύριες παραμέτρους του ευρύτερου πλαισίου που καθορίζουν τις επιλογές που γίνονται σε επίπεδο σημασίας των λέξεων. Το πεδίο της επικοινωνίας προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο αναπαρίσταται η πραγματικότητα, που σχετίζεται με την αναπαράσταση της πραγματικότητας, ενώ ο συγκεκριμένος τόπος και τρόπος της επικοινωνίας προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι εκφράσεις επηρεάζουν τις διαπροσωπικές σχέσεις και τον τρόπο χρήσης τους. Δηλαδή, με ποιον τρόπο γίνονται αντιληπτές οι σχέσεις των συνομιλητών και πώς οργανώνονται οι εκφράσεις στην επικοινωνία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν το ευρύτερο πλαίσιο της συνομιλίας και κατ' επέκταση τη σημασία της συζήτησης, που καθορίζει με τη σειρά της τις λεκτικές και συντακτικές επιλογές των συνομιλητών. Επιλέγουν τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζουν το περιεχόμενο της συζήτησης, τη διαπροσωπική σχέση που αναπτύσσουν με τον συνομιλητή και το είδος του κειμένου που χρησιμοποιούν. Επιλέγουν τα ρήματα και την αντίστοιχη σημασία που τους προσδίδουν, τον τόνο της φωνής που συνδέεται με την έκφραση της στάσης απέναντι στον συνομιλητή, και τον τρόπο που σχετίζεται με τις επιλογές του ομιλητή αναφορικά με τους γραμματικούς κανόνες που υπαγορεύει η συνομιλία που διεξάγεται.

Συνιστάται η χρήση αυθεντικών γραπτών κειμένων, τόσο εντύπων όσο και ηλεκτρονικών στο Διαδίκτυο, για την εξοικείωση με πραγματικά κείμενα, όπως αυτά με τα οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε καθημερινή επαφή.

2.1.B.5 | ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ (INDEPENDENT LANGUAGE USER FOR SPECIFIC PURPOSES)

Στην υποενότητα «Ανεξάρτητος γλωσσικός χρήστης για ειδικούς σκοπούς», οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τους λόγους για τους οποίους η βασική γνώση της γενικής θεωρίας της ορολογίας είναι σημαντική και ειδικότερα για τον επαγγελματικό χώρο της ναυτιλίας. Αναδεικνύεται η διάσταση της ακριβούς χρήσης της ενιαίας ορολογίας ως υψίστης σημασίας στη ναυτιλιακή γλώσσα για ειδικούς σκοπούς, ως μέσο διευκόλυνσης της επαγγελματικής επικοινωνίας.

Η ναυτιλιακή ορολογία ως μέρος του γλωσσικού συστήματος έχει ουσιαστικά κανονιστικό χαρακτήρα και η τυποποίησή της βοηθά στην επίτευξη αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των ειδικών, επιταχύνοντας τη διαδικασία της επικοινωνίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν την ανάγκη ενσωμάτωσης της ναυτιλιακής ορολογίας στο μοντέλο επικοινωνιακής επάρκειας κατά την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας για ειδικούς σκοπούς. Παρουσιάζεται συνοπτικά το υλικό της ενότητας με έμφαση στο ορολογικό της στοιχείο. Αναπαρίσταται εικονικά βήμα προς βήμα η προσέγγιση της αύξησης της ορολογικής επίγνωσης στην τάξη της αγγλικής για ειδικούς σκοπούς.

Ορίζεται η ορολογική επάρκεια και απαριθμούνται οι ικανότητες που πρέπει να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, προκειμένου να κατακτήσουν τη ναυτιλιακή ορολογία στην αγγλική γλώσσα, καθώς και η διασύνδεσή της με την αντίστοιχη ελληνική ορολογία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κωδικοποιούν την ακριβή χρήση της ορολογίας όχι μόνο σε επίπεδο λέξης ή πρότασης, αλλά και σε επίπεδο κειμένου, καθώς η ακριβής χρήση διασφαλίζει τη συνοχή του ίδιου του κειμένου αλλά και τη σχέση του με άλλα κείμενα. Αναλύουν τις χρήσεις των όρων σε ένα μεταφρασμένο κείμενο που δεν αντιστοιχούν στη σημασία της έννοιας της γλώσσας προέλευσης, ώστε να αποφευχθεί η τροποποίηση των λεξικών αλυσίδων, η οποία με τη σειρά της μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη συνοχή και τη συνεκτικότητα του κειμένου.

2.1.B.6 | ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ (ENGLISH FOR COMMUNICATIVE PURPOSES IN COMPANIES AND ORGANIZATIONS)

Η επικοινωνιακή αγγλική γλώσσα είναι μια προσέγγιση στην εκμάθηση της γλώσσας κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν από την αλληλεπίδραση με την πραγματική ζωή, που μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση της αξίας των σπουδών τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διερευνούν τεχνικές βελτίωσης των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων στα αγγλικά, καθώς και την επικοινωνιακή προσέγγιση, μια δοκιμασμένη μέθοδο για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στα αγγλικά. Η ενίσχυση των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων στα αγγλικά είναι ένα ισχυρό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επαγγελματικούς λόγους, για ταξίδια ή απλώς για να κάνουν μια συζήτηση σε μια άλλη χώρα.

Ενθαρρύνονται να αναπτύσσουν στα αγγλικά τις απαιτούμενες δεξιότητες για μια φυσική προσέγγιση στην εκμάθηση γλωσσών και την απόκτηση λεξιλογίου που τους/τις καθιστά αυτόνομους γλωσσικούς χρήστες. Μέσω της εξάσκησης με τους/τις υπόλοιπους/-ες εκπαιδευόμενους/-ες επιδιώκουν να βελτιώσουν τον τρόπο που μιλούν, την προφορά τους και τις δομές των προτάσεων που χρησιμοποιούν, καθώς και οτιδήποτε μπορεί να αφορά το άτομο με το οποίο μιλούν, όπως η γλώσσα του σώματος, λέξεις ή φράσεις της αργκό, τον τόνο με τον οποίο θέτουν ερωτήσεις.

Με την υιοθέτηση της επικοινωνιακής προσέγγισης στην εκμάθηση των αγγλικών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες βελτιώνουν τις ακόλουθες επικοινωνιακές δεξιότητες στα αγγλικά:

- Σκέφτονται πριν μιλήσουν,
- Εξασκούνται με άλλα άτομα,
- Μαθαίνουν τόσο τις λέξεις όσο και τις προτάσεις των συνομιλητών τους,
- Επικεντρώνονται στην ευχέρεια,
- Δεν βιάζονται όταν μιλάνε.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπαλεωνίδα, Π. (2017). *Maritime English* (vol. 1: Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Αγγλοελληνικό-ελληνοαγγλικό λεξικό ναυτικών και ναυτιλιακών όρων. (2008). Αθήνα: Εκδόσεις Σταφυλίδη.

Συμπληρωματικές

1. IMO. (2005). *Τυποποιημένες ναυτικές φράσεις επικοινωνίας* [Εξουσιοδοτημένη ελληνική μετάφραση του IMO Standard Marine Communication Phrases (2002)]. (μτφρ. Γ. Μ. Δούναβης). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Anthony, L. (2018). *Introducing English for Specific Purposes*. London-New York: Εκδόσεις Routledge.

2.1.Γ • ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει ως σκοπό να φέρει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε επαφή με το περιβάλλον λειτουργίας και διαχείρισης των πλοίων και να τους/τις εισαγάγει στα βασικά στοιχεία της δομής του πλοίου, στους τύπους των πλοίων, και στις λειτουργικές και κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες των πλοίων. Η ενότητα δίνει έμφαση σε θεμελιώδεις έννοιες των πλοίων, στην τεχνολογία που εφαρμόζεται, στα μηχανήματα και τα συστήματα που είναι εγκατεστημένα στο πλοίο ανάλογα με τον τύπο του και το είδος του φορτίου που μεταφέρουν, καθώς επίσης και στον τρόπο εφαρμογής των υφιστάμενων τεχνολογιών. Εξετάζονται, επίσης, ζητήματα που σχετίζονται με την ανάλυση εισροών-εκροών από τη λειτουργία των πλοίων, καθώς και τους κινδύνους, την ασφάλεια και τις παραμέτρους που επηρεάζουν τη διαχείριση και την οικονομική εκμετάλλευση των πλοίων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Κατονομάζουν σωστά τα διάφορα μέρη ενός πλοίου,
- Αναγνωρίζουν τους διάφορους τύπους πλοίων,
- Περιγράφουν τις θεμελιώδεις αρχές κατασκευής του πλοίου, τα βασικά γνωρίσματα και γεωμετρικά χαρακτηριστικά του,
- Εκτιμούν τις διαφορετικές συνθήκες φόρτωσης ενός πλοίου, αναλόγως των διαφόρων φορτίων και των διαφόρων εποχών φόρτωσης,
- Αναγνωρίζουν τα βασικά μηχανήματα και τα σύγχρονα τεχνολογικά, λειτουργικά και διαχειριστικά συστήματα που είναι εγκατεστημένα στο πλοίο,
- Αναγνωρίζουν τις αιτίες δυσλειτουργίας των πλοίων,
- Προσδιορίζουν τα οικονομοτεχνικά χαρακτηριστικά της διαχείρισης πλοίων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πλοίο μεταφοράς χύδην ξηρού φορτίου (Bulk carrier) / Δεξαμενόπλοιο (Tanker ship) / Εμπορευματοκιβωτιοφόρο πλοίο (Container ship) / Μεγέθη αναφοράς: Ολικό μήκος πλοίου (LOA) και πλάτος / Άφορτο πλοίο (Light ship) / Ίσαλος γραμμή (Waterline), έξαλα, ύφαλα πλοίου / Βύθισμα (Draft) / Εκτόπισμα πλοίου / DWT, GRT, NRT / Νηογνώμονες / Χωρητικότητα / Γραμμές φόρτωσης / SOLAS.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (4), Εργαστήριο (0), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΟ ΠΛΟΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ
2	ΕΙΔΗ ΦΟΡΤΙΩΝ ΠΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ
3	ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΟΥ
4	ΑΝΤΩΣΗ, ΕΚΤΟΠΙΣΜΑ, ΒΑΡΟΣ ΠΛΟΙΟΥ
5	ΝΗΟΓΝΩΜΟΝΕΣ
6	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΛΟΙΟΥ
7	ΓΡΑΜΜΕΣ ΦΟΡΤΩΣΗΣ
8	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ-Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
9	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡΤΩΣΗΣ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΤΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ
10	ΦΟΡΤΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ ΔΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Γ.1 | ΤΟ ΠΛΟΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα «Το πλοίο και οι τύποι των πλοίων» αποσκοπεί στην κατανόηση της έννοιας του πλοίου και στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τους τύπους των πλοίων, ανάλογα με τον σκοπό που έχει καθένας από αυτούς.

Το μεγαλύτερο μέρος του διεθνούς εμπορίου, τόσο σε όγκο όσο και σε αξία, μεταφέρεται διά θαλάσσης. Επομένως, το πλοίο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέσο μεταφοράς με πολύ μεγάλη συμβολή στην παγκόσμια οικονομία. Αυτό προκύπτει από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η μεταφορά αγαθών και επιβατών διά θαλάσσης.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την κατανόηση του τι είναι το πλοίο και για τη διάκριση των πλοίων ανάλογα με συγκεκριμένα κριτήρια.

Γενικά, η διάκριση των πλοίων γίνεται συνήθως με βάση την αποστολή τους, το υλικό κατασκευής τους ή το σύστημα πρόωσής τους.

Όσον αφορά τα εμπορικά πλοία, ο τύπος τους εξαρτάται κυρίως από το είδος του φορτίου που πρόκειται να μεταφερθεί.

Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να διακρίνουν και να αναγνωρίζουν τους ποικίλους τύπους πλοίων.

2.1.Γ.2 | ΕΙΔΗ ΦΟΡΤΙΩΝ ΠΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τα είδη των φορτίων που μεταφέρονται διά θαλάσσης, με τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και με τις απαιτήσεις που έχουν κατά τη μεταφορά τους.

Το 90% του παγκόσμιου εμπορίου μεταφέρεται με πλοίο. Το πλοίο θεωρείται το πιο αποδοτικό και συμφέρον μέσο μεταφοράς.

Τα φορτία κάθε κατηγορίας φορτώνονται στα πλοία με σκοπό να μεταφερθούν με τον πλέον ασφαλή τρόπο στον προορισμό τους. Αυτό σημαίνει την υποχρέωση του μεταφορέα να τα παραδώσει στον παραλήπτη στην ποσότητα και στην κατάσταση που είχαν όταν φορτώθηκαν στο πλοίο. Κάθε φορτίο έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, από τα οποία προκύπτουν οι ανάγκες και απαιτήσεις για την ασφαλή μεταφορά του.

Στην υποενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα διάφορα είδη φορτίων που μπορούν να μεταφερθούν με πλοίο και για τα χαρακτηριστικά τους. Έτσι, θα είναι ικανοί/-ές να επιλέξουν τον κατάλληλο τύπο πλοίου για κάθε είδος φορτίου που πρόκειται να μεταφερθεί διά θαλάσσης.

2.1.Γ.3 | ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΟΥ

Το πλοίο αποτελεί ένα ναυπήγημα, μια ειδική κατασκευή, σχεδιασμένη με τέτοιον τρόπο ώστε να είναι ικανό να κινείται με ασφάλεια στο νερό. Κάθε πλοίο, ανεξαρτήτως του τύπου του και του προορισμού του, πρέπει να έχει στέρεη κατασκευή για να αντέχει στις δυνάμεις και πιέσεις που δέχεται από το ίδιο του το βάρος, το φορτίο του και το νερό. Τα πλοία αποτελούνται από ποικίλα στοιχεία, μέρη, χώρους, καθώς και εξαρτήματα και εξοπλισμό. Για όλα αυτά χρησιμοποιούνται ειδικοί όροι και ονόματα κατά τον σχεδιασμό, τη ναυπήγηση και την εκμετάλλυσή τους.

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα εστιάζεται στην εκμάθηση και κατανόηση της βασικής ορολογίας και των στοιχείων της ονοματολογίας του πλοίου.

Έτσι οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να καθορίζουν με ακρίβεια τους χώρους του πλοίου ώστε να πετύχουν μια καλή επικοινωνία με τους συναδέλφους τους και να μπορούν να αντεπεξέρχονται στα εργασιακά τους καθήκοντα.

Ο στόχος της υποενότητας είναι να βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες (αφού θα έχουν ήδη μάθει τους τύπους των πλοίων) να γνωρίσουν πολύ καλά το πλοίο μέσα από την ορολογία και την ονοματολογία των μερών του.

2.1.Γ.4 | ΑΝΤΩΣΗ, ΕΚΤΟΠΙΣΜΑ, ΒΑΡΟΣ ΠΛΟΙΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Άντωση, εκτόπισμα, βάρος πλοίου» ασχολείται με τους τρεις αυτούς όρους που είναι βασικοί και απαραίτητοι για την κατανόηση στοιχείων που σχετίζονται με τη φυσική (όπως το γιατί επιπλέουν τα πλοία) και επηρεάζουν τη φόρτωση και την ασφαλή λειτουργία των πλοίων.

Στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις δυνάμεις που ασκούνται πάνω στο πλοίο και τείνουν να το μετακινούν.

Η δύναμη που τείνει να σπρώχνει το πλοίο προς τα κάτω είναι η συνισταμένη του συνόλου των βαρών, μόνιμων ή μεταβλητών, τα οποία συνθέτουν το πλοίο. Αντίστοιχα με αυτή τη δύναμη του βάρους, θα πρέπει να υπάρχει και μια άλλη δύναμη που την εξισορροπεί. Αυτή η δύναμη που ονομάζεται άντωση, ασκείται στο μέρος του πλοίου που βρίσκεται μέσα στο νερό (στα ύφαλα του πλοίου) και είναι ίση και αντίθετη με το βάρος του.

Το βάρος του πλοίου διακρίνεται σε κατηγορίες με τις οποίες εξοικειώνονται οι εκπαιδευόμενοι/-ες.

Αυτές οι έννοιες είναι βασικές στη ναυτιλία και τη ναυπηγική, καθώς καθορίζουν πώς τα πλοία κινούνται και συμπεριφέρονται στο νερό. Επίσης, είναι βασικές για τη σχεδίαση, την κατασκευή και τη λειτουργία των πλοίων, καθώς και για την ασφάλεια και την απόδοσή τους στη θάλασσα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκομίζουν πληροφορίες απαραίτητες για τον υπολογισμό του βάρους του πλοίου και για άλλους υπολογισμούς που σχετίζονται με την ευστάθειά του.

Μαθαίνουν τι συμβαίνει κατά τη φόρτωση των πλοίων και ποια είναι τα βάρη που μπορούν να τοποθετηθούν σε αυτά ώστε να μην απειλείται η ασφάλειά τους.

Εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα και ασκήσεις που ανταποκρίνονται σε πραγματικές καταστάσεις, όπως είναι ο υπολογισμός του μέσου βυθίσματος, ο υπολογισμός του μέγιστου φορτίου που μπορεί να φορτωθεί σε ένα πλοίο, ο υπολογισμός των καυσίμων που ένα πλοίο χρειάζεται για το ταξίδι που πρέπει να εκτελέσει.

2.1.Γ.5 | ΝΗΟΓΝΩΜΟΝΕΣ

Οι νηογνώμονες και η ταξινόμηση των πλοίων είναι πολύ στενά συνδεδεμένοι/-ες με τη διεθνή ναυτιλία γιατί αποτελούν βασικό συνδετικό κρίκο στις σχέσεις μεταξύ πλοιοκτητών/-τριών/εφοπλιστών/-τριών και ασφαλιστών/-τριών, πλοιοκτητών/-τριών/εφοπλιστών/-τριών και ναυπηγείων, αγοραστών/-τριών και πωλητών/-τριών πλοίων. Οι πρώτοι κανονισμοί που θα πρέπει να αναφερθούν σχετικά με την κατασκευή και τη συντήρηση εμπορικών πλοίων είναι οι κανονισμοί των νηογνωμόνων.

Οι νηογνώμονες είναι ειδικοί στη ναυτιλιακή νομοθεσία και τους διεθνείς κανονισμούς που διέπουν τη ναυπήγηση, τη λειτουργία, την ασφάλεια και την προστασία του περιβάλλοντος στα πλοία. Ταξινομούν τα πλοία σε κλάσεις και εκτελούν επιθεωρήσεις και ελέγχους, αξιολογώντας τα ώστε να διασφαλίσουν ότι πληρούν τις απαιτήσεις των κανονισμών και ότι είναι ασφαλή για την εκτέλεση πλόων.

Οι νηογνώμονες εκδίδουν πιστοποιητικά και άδειες και διασφαλίζουν την τήρηση των προτύπων και των κανονισμών. Εκτός από τα θέματα ασφάλειας, οι νηογνώμονες ασχολούνται και με θέματα περιβαλλοντικής προστασίας, εξασφαλίζοντας ότι τα πλοία ακολουθούν τους κανονισμούς για την πρόληψη και μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, λοιπόν, εξετάζει θέματα που αφορούν αυτούς τους τόσο σημαντικούς ναυτιλιακούς οργανισμούς και παρέχει πληροφορίες ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίσουν το έργο, τον ρόλο και τη σημασία που έχουν στη διεθνή ναυτιλιακή βιομηχανία.

2.1.Γ.6 | ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΛΟΙΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επιδιώκει να παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τον σχεδιασμό, την κατασκευή, την καταμέτρηση και τη συντήρηση πλοίων.

Γίνεται αναφορά στη μελέτη των διαδικασιών και τεχνικών που αφορούν την κατασκευή πλοίων. Παρέχει πληροφορίες που σχετίζονται με τα διάφορα υλικά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, τη συγκόλληση, την κοπή με λείζερ, τη συναρμολόγηση και το βάψιμο των πλοίων.

Η υποενότητα αναφέρεται στη διαδικασία σχεδιασμού ενός πλοίου, στον σχεδιασμό του κέντρου βάρους, του εκτοπίσματος, του κέντρου άντωσης και άλλων παραμέτρων που επηρεάζουν τη σταθερότητα και την απόδοσή του. Η επιτυχία της σχεδίασης και κατασκευής ενός πλοίου αξιολογείται από το κατά πόσο αυτό μπορεί να προσφέρει μια ποιοτική υπηρεσία μεταφοράς. Η ποιότητα στην περίπτωση αυτή καθορίζεται από την ασφάλεια, την «εξυπηρετικότητα» και τη φιλικότητα προς το περιβάλλον.

Όσον αφορά την καταμέτρηση του πλοίου, στην υποενότητα αυτή γίνεται αναφορά στην εύρεση της χωρητικότητάς του και στη Διεθνή Σύμβαση του 1969 για την καταμέτρηση πλοίων. Η χωρητικότητα ενός εμπορικού πλοίου αποτελεί ένα καθοριστικό στοιχείο για το μέγεθός του. Χρησιμοποιείται ως μέτρο υπολογισμού των φορολογικών και άλλων οικονομοτεχνικών και νομικών υποχρεώσεων του πλοίου. Η σωστή καταμέτρηση είναι βασική για την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την απόδοση του πλοίου.

Σχετικά με την κατασκευή του πλοίου, δίνονται πληροφορίες που αφορούν τα ναυπηγεία που κατασκευάζουν τους σύγχρονους τύπους πλοίων, καθώς και την περιγραφή της σχεδίασης και της διαδικασίας παραγωγής.

Όσον αφορά τη συντήρηση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πόσο σημαντική είναι για την ωφέλιμη ζωή του πλοίου και πώς σχετίζεται με την οικονομική του εκμετάλλευση. Τόσο το πλοίο όσο και ο μηχανολογικός του εξοπλισμός πρέπει να είναι πάντα σε άριστη λειτουργική κατάσταση για να μπορεί να παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες. Γι' αυτόν τον λόγο, οι πλοιοκτήτριες/διαχειρίστριες εταιρείες πρέπει να φροντίζουν να ακολουθούν ένα πρόγραμμα προληπτικής συντήρησης στα πλοία τους.

2.1.Γ.7 | ΓΡΑΜΜΕΣ ΦΟΡΤΩΣΗΣ

Μετά από μια σειρά ναυτικών ατυχημάτων στο παρελθόν, τα οποία αποδόθηκαν σε υπερφόρτωση των πλοίων, έγινε υποχρεωτική η χάραξη των γραμμών φόρτωσης πάνω στο πλοίο, οι οποίες δείχνουν το ελάχιστο ύψος εξάλων και άρα το μέγιστο βύθισμα που μπορεί να έχει ένα πλοίο ώστε να είναι ασφαλές. Παλαιότερα, αυτό εξαρτιόταν από την εμπειρία και τη σύνεση του Πλοιάρχου, ο οποίος, ταυτόχρονα, στο πλαίσιο της κερδοσκοπικής εκμετάλλευσης του πλοίου, προσπαθούσε να λαμβάνει τη μέγιστη δυνατή ποσότητα φορτίου.

Οι γραμμές φόρτωσης είναι ένα βασικό στοιχείο και αφορούν τον τρόπο με τον οποίο το φορτίο κατανέμεται και τοποθετείται πάνω σε ένα πλοίο. Η σωστή κατανομή του φορτίου είναι κρίσιμη για τη σταθερότητα και την ασφάλεια του πλοίου κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του.

Με σκοπό την προαγωγή της ασφάλειας, το 1966 υπεγράφη η Διεθνής Συνθήκη περί γραμμών φόρτωσης. Ο σκοπός αυτής ήταν να καθοριστούν ομοιόμορφες αρχές και κανονισμοί για τα όρια μέχρι τα οποία μπορεί να φορτωθεί ένα πλοίο.

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα θέματα που αφορούν τις γραμμές φόρτωσης και την ασφαλή φόρτωση των πλοίων.

Επιπρόσθετα, εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα και ασκήσεις για τη διέλευση μεταξύ ζωνών, τον υπολογισμό φορτίου, καυσίμων, καταναλώσεων, ελάχιστου ύψους εξάλων και βυθίσματος, ώστε να εξασφαλιστεί ότι το πλοίο να μην είναι υπερφορτωμένο.

2.1.Γ.8 | ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ. Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στη σημασία και τον ρόλο των Διεθνών Συμβάσεων τόσο για διάφορα θέματα που αφορούν τη θαλάσσια μεταφορά φορτίων όσο, κυρίως, για την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα. Η υποενότητα αποσκοπεί στην κατανόηση των βασικών ζητημάτων του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας της ναυτιλιακής βιομηχανίας.

Η σημασία του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την αξία της ανθρώπινης ζωής και για το κοινωνικό κόστος που προκαλείται από τα ναυτικά ατυχήματα (και τις θαλάσσιες μεταφορές γενικότερα) καθιστά απαραίτητη τη γνώση και την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τους βασικούς κανονισμούς και συμβάσεις που διέπουν τη διεθνή ναυτιλία.

Επισημαίνεται ο σημαντικός ρόλος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO), καθώς και οι κύριες διεθνείς συμβάσεις και κανονισμοί, όπως η Διεθνής Σύμβαση για την Ασφάλεια της Ανθρώπινης Ζωής στη Θάλασσα (SOLAS) και η Διεθνής Σύμβαση για τον έλεγχο της ρύπανσης από τα πλοία (MARPOL), και άλλες συμβάσεις που αφορούν τη ναυτιλία.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από αυτή την υποενότητα, βλέπουν τους επιμέρους κανονισμούς που αφορούν την ασφαλή μεταφορά διαφόρων ειδών φορτίων διά θαλάσσης.

2.1.Γ.9 | ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡΤΩΣΗΣ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΤΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Αφού στις προηγούμενες μαθησιακές υποενότητες οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώθηκαν με το πλοίο, τα μέρη του, τους τύπους των πλοίων, τα είδη φορτίων που μεταφέρονται διά θαλάσσης και τους κανονισμούς που αφορούν την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής και την προστασία του περιβάλλοντος, αυτή η υποενότητα επικε-

ντρώνεται στην ανάπτυξη των γνώσεων σχετικά με τα μέσα φορτοεκφόρτωσης που διαθέτουν οι διάφοροι τύποι πλοίων ή/και οι λιμενικοί τερματικοί σταθμοί για τον ασφαλή χειρισμό του φορτίου.

Κάθε είδος φορτίου που μεταφέρεται διά θαλάσσης έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα οποία προκύπτουν διαφορετικές ανάγκες και απαιτήσεις κατά τη φορτοεκφόρτωση, τον χειρισμό και τη μεταφορά τους.

Για τον λόγο αυτό, κάθε πλοίο είναι κατασκευασμένο με τέτοιο τρόπο και ανάλογα εξοπλισμένο ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει στη μεταφορά συγκεκριμένης κατηγορίας φορτίου. Το ίδιο ισχύει και για τους τερματικούς σταθμούς των λιμένων. Πρέπει να διαθέτουν τον κατάλληλο χώρο και εξοπλισμό για να μπορούν να εξυπηρετούν επαρκώς συγκεκριμένους τύπους πλοίων και είδη φορτίων που διακινούνται μέσω αυτών.

Στο πλαίσιο αυτής της υποεπάρκειας, λοιπόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τις διάφορες μεθόδους και τεχνικές φορτοεκφόρτωσης που χρησιμοποιούνται στους λιμενικούς τερματικούς σταθμούς και γίνεται περιγραφή των διαφόρων ειδών εξοπλισμού που χρησιμοποιούνται για τη φόρτωση, εκφόρτωση και μεταφόρτωση φορτίων, όπως γερανοί, περονοφόρα οχήματα κ.ά., καθώς και της διαδικασίας φόρτωσης και εκφόρτωσης και της διαχείρισης αποθηκευτικών χώρων.

Μέσα από video βλέπουν όλες αυτές τις διαδικασίες, καθώς και τι συμβαίνει στα σύγχρονα λιμάνια ανά τον κόσμο.

Τέλος, η υποεπάρκεια επιδιώκει να δώσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις για να περάσουν στην επόμενη και τελευταία υποεπάρκεια που αφορά τη φόρτωση και την ασφαλή μεταφορά διαφόρων συγκεκριμένων φορτίων διά θαλάσσης.

2.1.Γ.10 | ΦΟΡΤΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ ΔΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Ο βασικός σκοπός ενός εμπορικού πλοίου είναι να παρέχει μεταφορά φορτίων και επιβατών. Η διεξαγωγή της μεταφοράς με τον πλέον ασφαλή τρόπο και η παράδοση των φορτίων στον προορισμό τους σε καλή κατάσταση ή στην ίδια κατάσταση με αυτήν που είχαν όταν φορτώθηκαν είναι υψίστης σημασίας.

Η εν λόγω υποεπάρκεια αφιερώνεται στην εκτίμηση της αξίας των συμβάσεων, κανονισμών, κωδικών και άλλων μέσων, υποχρεωτικών ή προαιρετικών, ανάλογα με την περίπτωση, σχετικά με τις εργασίες του φορτίου, την αξιολόγηση των κινδύνων για την ασφάλεια και τη ρύπανση, τις επιθεωρήσεις και την πιστοποίηση πλοίων, την ενίσχυση της κουλτούρας ασφάλειας και της περιβαλλοντικής συνείδησης σε όλες τις εργασίες, τη συνεργασία με αρμόδιους φορείς σχετικά με τα διεθνή πρότυπα.

Στην υποεπάρκεια αυτή, περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τη μεταφορά συγκεκριμένων φορτίων, ώστε να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τη μεγάλη σημασία που έχει η τήρηση συγκεκριμένων κανονισμών ανά περίπτωση.

Η υποεπνότητα αυτή παρέχει τις βασικές πληροφορίες για τις απαιτήσεις και ανάγκες κάθε είδους φορτίου που φορτώνεται στο πλοίο προς μεταφορά. Μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα φορτίων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να μάθουν τις σωστές διαδικασίες και συνθήκες υπό τις οποίες μεταφέρονται με πλοίο οι βασικές κατηγορίες φορτίων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ζυγομαλάς, Ν. Α. (2015). *Μεταφορά φορτίων* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Ζωγραφάκης, Ε. Ν. (2022). *Στοιχεία ναυπηγίας* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Κολλινιάτης, Ι. Ε. (2020). *Ναυπηγία* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Αλεξόπουλος, Β. Α. & Φουρναράκης, Ν. Γ. (2013). *Διεθνείς κανονισμοί – Ναυτιλιακή Πολιτική και Δίκαιο της Θάλασσας* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Δαγκίνης, Ι. Κ. & Γλύκας, Α. Ι. (2017). *Βοηθητικά μηχανήματα πλοίων* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Δεμερούτης, Γ. Κ. & Μυλωνόπουλος, Δ. Ν. (2010). *Ναυτιλιακές γνώσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
4. Φαμηλωνίδης, Γ. Ι. (2015). *Ναυτική τέχνη* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

2.1.Δ • ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα επιχειρείται μια ολιστική προσέγγιση των αλληλεπιδράσεων της ναυτιλίας με την ποιότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της ατμόσφαιρας, με έμφαση στις βασικές έννοιες της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στις διεθνείς ορολογίες, συμβάσεις, κανονισμούς και δράσεις. Στο πλαίσιο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων της ναυτιλίας και της παρουσίας των λιμανιών στην ποιότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος (μεταφορά μη-ιθαγενών οργανισμών με το έρμα, διαρροές καυσίμων και φορτίων κ.λπ.). Επίσης, θα έρθουν σε επαφή με τις έννοιες της θαλάσσιας ρύπανσης και των πηγών της, τους τρόπους επίδρασης των ρύπων στο

θαλάσσιο οικοσύστημα, και θα γνωρίσουν τις δράσεις και τις τεχνικές που στοχεύουν στον περιορισμό της θαλάσσιας ρύπανσης και στην ελαχιστοποίηση του αποτυπώματος των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τους μηχανισμούς μέσω των οποίων οι μεταφορές αλληλοεπιδρούν με το περιβάλλον (ατμοσφαιρική ρύπανση, θόρυβος, κατακερματισμός του τοπίου),
- Αξιολογούν την επίδραση της ναυτιλίας στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος,
- Εκτιμούν αλλαγές στον σχεδιασμό, τις τεχνολογίες και τη λειτουργία του πλοίου, ώστε να μειωθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ναυτιλίας,
- Εφαρμόζουν το κανονιστικό πλαίσιο στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον σχεδιασμό και την οργάνωση των δραστηριοτήτων των ναυτιλιακών επιχειρήσεων,
- Προτείνουν μεθόδους και τεχνικές περιορισμού της θαλάσσιας ρύπανσης που εφαρμόζονται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της ναυτιλίας και των λιμένων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυτιλία / Θαλάσσια ρύπανση / Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός / Slop tanks / Σύμβαση MARPOL / Ειδικές θαλάσσιες περιοχές.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών εννοιών σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΥΠΑΝΣΗ-ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ
2	ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
3	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
4	Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ
5	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ
6	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Δ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΥΠΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα στοχεύει στην εισαγωγή των εκπαιδευόμενων στις βασικές έννοιες της θαλάσσιας ρύπανσης και των πιο σημαντικών ναυτικών ατυχημάτων. Επομένως, ο/η εκπαιδευόμενος/-η κατά τη μελέτη της συγκεκριμέ-

νης μαθησιακής υποεπάρκειας γνωρίζει τον ορισμό της ρύπανσης και της θαλάσσιας ρύπανσης ειδικότερα. Επιπλέον, μέσω της παρούσας μαθησιακής υποεπάρκειας, προσδιορίζονται τα αίτια πρόκλησης θαλάσσιας ρύπανσης, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις από τη ρύπανση τόσο στα θαλάσσια οικοσυστήματα όσο και στον άνθρωπο. Επιπρόσθετα, αναπτύσσονται θέματα που σχετίζονται με την ηχορύπανση και τις πηγές θορύβου στα λιμάνια και τις επιπτώσεις στις χρήσεις γης και τον κατακερματισμό του τοπίου. Τέλος, γίνεται αναφορά στα πιο σημαντικά θαλάσσια ατυχήματα που συνέβησαν στην παγκόσμια ιστορία και στις επιπτώσεις αυτών στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Η αποσαφήνιση των ανωτέρω βασικών εννοιών της θαλάσσιας ρύπανσης κρίνεται απαραίτητη ώστε ο/η εκπαιδευόμενος/-η να εισαχθεί σταδιακά σε συνθετότερες έννοιες που ακολουθούν στις επόμενες υποεπάρκειες της εν λόγω μαθησιακής ενότητας, όπως είναι η αναγκαιότητα λήψης μέτρων πρόληψης της ρύπανσης της θάλασσας από πετρελαιοειδή κατάλοιπα της ναυσιπλοΐας και οι τεχνολογίες αντιμετώπισης της θαλάσσιας ρύπανσης. Επίσης, τα θέματα που πραγματεύεται η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια, όσον αφορά τα σημαντικότερα ναυτικά ατυχήματα που προκάλεσαν θαλάσσια ρύπανση, αναμένεται να ευαισθητοποιήσουν τους εκπαιδευόμενους/-ες ώστε να υπερασπιστούν την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη ναυτιλία.

Προκειμένου να επιτευχθούν τα ανωτέρω, ως μέθοδοι διδασκαλίας προτείνονται διαδραστικές τεχνικές μάθησης όπως, π.χ., οι μελέτη περίπτωσης, οι οποίες, εστιάζοντας σε περιπτώσεις ατυχημάτων θαλάσσιας ρύπανσης, βασιζόμενες είτε σε πραγματικές ιστορίες είτε σε επινοημένες, συμβάλλουν στο να εμπλακούν με τέτοιο τρόπο οι εκπαιδευόμενοι/-ες και να μάθουν ενεργώντας.

2.1.Δ.2 | ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μετά την ολοκλήρωση της παρακολούθησης της παρούσας μαθησιακής υποεπάρκειας αναμένεται να αναπτύξουν γνώσεις και δεξιότητες αντίληψης σχετικά με τα μέτρα πρόληψης της θαλάσσιας ρύπανσης από πετρέλαιο και κατάλοιπα πετρελαίου, τα οποία προέρχονται από τη ναυτιλία. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατονομάζουν και περιγράφουν τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης της ρύπανσης που πρέπει να ληφθούν κατά το στάδιο του σχεδιασμού του εξοπλισμού και της κατασκευής ενός πλοίου. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τη διάρκεια της υποεπάρκειας οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τον ρόλο των δεξαμενών ακάθαρτων καταλοίπων (Slop Tanks), καθώς και των δεξαμενών διαχωρισμένου έρματος (SBT) σε πετρελαιοφόρα δεξαμενόπλοια. Επιπλέον, στην παρούσα μαθησιακή υποεπάρκεια, γίνεται αναφορά στο σύστημα αυτόματης παρακολούθησης και ελέγχου των απορρίψεων πετρελαίου στα πλοία, καθώς και στη μέθοδο πλύσης των δεξαμενών των δεξαμενόπλοιων με αργό πετρέλαιο (COW – Crude Oil Washing), η οποία θα πρέπει να εφαρμόζεται υποχρεωτικά στα δεξαμενόπλοια μεταφοράς αργού πετρελαίου άνω των 20.000 DWT.

Η αποσαφήνιση των παραπάνω βασικών εννοιών της θαλάσσιας ρύπανσης κρίνεται απαραίτητη ώστε ο/η εκπαιδευόμενος/-η να αναγνωρίσει τα απαιτούμενα προληπτικά στοιχεία αντιρρύπανσης που φέρει ένα πλοίο. Επίσης, θα είναι σε θέση να κατανοήσει, υιοθετήσει και υπερασπιστεί την αναγκαιότητα λήψης μέτρων πρόληψης της ρύπανσης της θάλασσας από πετρέλαιο και πετρελαιοειδή κατάλοιπα της ναυσιπλοΐας.

Προκειμένου να επιτευχθούν τα ανωτέρω, ως μέθοδοι διδασκαλίας προτείνονται διαδραστικές τεχνικές μάθησης όπως, π.χ., η μελέτη περίπτωσης, εστιάζοντας σε μια περίπτωση λήψης μέτρων πρόληψης, είτε σε πραγματική ιστορία είτε σε επινοημένη, εμπλέκοντας με τέτοιο τρόπο τους εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να μάθουν ενεργώντας.

2.1.Δ.3 | ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τις διαθέσιμες τεχνολογίες και τα μέσα αντιμετώπισης της θαλάσσιας ρύπανσης από το πετρέλαιο και τα κατάλοιπα πετρελαίου, τα οποία προέρχονται από τη ναυτιλία. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της μαθησιακής υποενότητας παρουσιάζονται οι τεχνικές αντιμετώπισης της ρύπανσης με αναφορά στον εξοπλισμό, τα προϊόντα και τα άλλα μέσα που χρησιμοποιούνται για την απορρύπανση. Πιο αναλυτικά, στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν θέματα που σχετίζονται με τα σύγχρονα υλικά και μέσα απορρύπανσης, όπως τα απορρυπαντικά σκάφη, τα πλωτά φράγματα ανοικτής θάλασσας, οι συσκευές περισυλλογής πετρελαίου από την επιφάνεια της θάλασσας, οι κοχλιωτές ή οι γρاناζωτές αντλίες, τα συστήματα κενού, οι χημικές διασκορπιστικές ουσίες, τα απορροφητικά υλικά, κ.ά. Επίσης, αναφέρονται οι τεχνικές ελαχιστοποίησης ή τερματισμού του ρυθμού απόρριψης πετρελαίου στη θάλασσα, καθώς και οι τεχνικές ανάκτησης πετρελαίου από την επιφάνεια της θάλασσας ή από κατάλληλα παράκτια σημεία και τον εν συνεχεία καθαρισμό της παραλίας. Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη μέθοδο της βιοαποκατάστασης.

Η αποσαφήνιση των παραπάνω εννοιών της θαλάσσιας αντιρρύπανσης κρίνεται απαραίτητη ώστε ο/η εκπαιδευόμενος/-η να αναγνωρίζει και να επιλέγει την κατάλληλη μέθοδο αντιμετώπισης της ρύπανσης της θάλασσας από πετρέλαιο και άλλα πετρελαιοειδή κατάλοιπα λόγω της ναυσιπλοΐας.

Προκειμένου να επιτευχθούν τα ανωτέρω, ως μέθοδοι διδασκαλίας προτείνονται διαδραστικές τεχνικές μάθησης όπως, π.χ., η μελέτη περίπτωσης, εστιάζοντας σε μια περίπτωση εφαρμογής αντιρρυπαντικής τεχνολογίας μετά από επεισόδιο θαλάσσιας ρύπανσης λόγω της ναυτιλίας, βασισμένη είτε σε πραγματική ιστορία είτε σε επινοημένη, εμπλέκοντας με τέτοιο τρόπο τους εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να μάθουν ενεργώντας.

2.1.Δ.4 | Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μετά την ολοκλήρωση της παρακολούθησης της συγκεκριμένης μαθησιακής υποενότητας αναμένεται να έχουν αποκτήσει γνώσεις σχετικά με τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (International Maritime Organization, IMO) και

τον ρόλο του. Ο ΙΜΟ αποτελεί έναν πολυεθνικό, διακυβερνητικό διεθνή οργανισμό, ο οποίος επιβλέπει τη σωστή και ασφαλή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των χωρών-μελών του στον τομέα της ναυσιπλοΐας. Επομένως, στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν θέματα σχετικά με το ιστορικό ίδρυσης του ΙΜΟ, τον σκοπό, τα μέλη και τη δομή του. Επίσης, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στον ρόλο του ΙΜΟ και στις δραστηριότητές του σχετικά με την ασφάλεια στα πλοία και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη ρύπανση που προκαλεί ο άνθρωπος, κατά τη διάρκεια των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων του.

Η αποσαφήνιση των ανωτέρω εννοιών κρίνεται απαραίτητη ώστε ο/η εκπαιδευόμενος/-η να εισαχθεί σταδιακά σε έννοιες που ακολουθούν στις επόμενες υποενότητες της εν λόγω μαθησιακής ενότητας, όπως είναι οι διεθνείς συμβάσεις και κανονισμοί, πολλές από τις οποίες αποτελούν πρωτοβουλίες και επιτεύγματα του ΙΜΟ. Επιπρόσθετα, μέσω της παρουσίασης των θεμάτων που πραγματεύεται η παρούσα μαθησιακή υποενότητα θα αποσαφηνιστούν θέματα που άπτονται άμεσα του επαγγέλματος του/της εκπαιδευόμενου/-ης, όπως, π.χ., η υποχρεωτική εφαρμογή προληπτικών ενεργειών που σχετίζονται με την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Προκειμένου να επιτευχθούν τα ανωτέρω, ως μέθοδοι διδασκαλίας προτείνονται διαδραστικές τεχνικές μάθησης όπως, π.χ., η συζήτηση και η ανταλλαγή απόψεων περί της αναγκαιότητας της ίδρυσης αντίστοιχων οργανισμών. Επίσης, η επίλυση προβλήματος, κατά την οποία τίθεται ένα πρόβλημα σχετικό με τη θαλάσσια ρύπανση και τον ΙΜΟ, προς διερεύνηση και επίλυση.

2.1.Δ.5 | ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις διεθνείς συμβάσεις και τους κανονισμούς για τις θαλάσσιες μεταφορές και την προστασία της θάλασσας από τη ρύπανση λόγω της ναυτιλίας. Συνεπώς, στο πλαίσιο αυτό, κατά τη διάρκεια της μαθησιακής υποενότητας παρουσιάζεται το ισχύον νομικό καθεστώς που συνδέεται με το δίκαιο της θάλασσας.

Πιο συγκεκριμένα, με τη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις βασικές διατάξεις διεθνών συμβάσεων και κανονισμών όπως είναι οι παρακάτω:

- Σύμβαση Βαρκελώνης 1976: Για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση.
- Σύμβαση Λονδίνου 1972: Για την πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας από τα πλοία.
- Σύμβαση MARPOL 1973/1978: Για την πρόληψη της ρύπανσης από τα πλοία.
- Σύμβαση SOLAS (Safety of Life at Sea) 1974/1988: Για την ασφάλεια της ζωής στη θάλασσα.
- Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τους ελάχιστους όρους ασφαλείας των εμπορικών πλοίων (ILO Convention No. 147)

Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την ευρωπαϊκή ναυτιλιακή πολιτική μέσω των Κανονισμών και των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρονται στο θαλάσσιο περιβάλλον. Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις Ειδικές Περιοχές και στις Ιδιαίτερα Ευαίσθητες Θαλάσσιες Περιοχές που ορίζονται στα Παραρτήματα Ι, ΙΙ και V της Σύμβασης MARPOL.

Η αποσαφήνιση των ανωτέρω εννοιών κρίνεται απαραίτητη ώστε ο/η εκπαιδευόμενος/-η να κατανοήσει θέματα που άπτονται άμεσα του επαγγέλματός του/της, όπως η υποχρεωτική εφαρμογή κανόνων στη ναυσιπλοΐα και στην πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας.

2.1.Δ.6 | ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΦΟΡΤΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Με την παρούσα μαθησιακή υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να κατανοεί τις βασικές έννοιες σχετικά με τα επικίνδυνα φορτία και τη θαλάσσια μεταφορά τους. Οι μεταφορές επικίνδυνων φορτίων ενδέχεται να προκαλέσουν βλάβη στον άνθρωπο, στο πλοίο που τα μεταφέρει, καθώς επίσης και στο θαλάσσιο περιβάλλον. Για τον λόγο αυτό, η μεταφορά τους θα πρέπει να διεκπεραιώνεται με πολύ μεγάλη προσοχή. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα επικίνδυνα φορτία κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες, χρήζουν και διαφορετικού χειρισμού και συνθηκών μεταφοράς, ανάλογα με τα ιδιαίτερα επικίνδυνα χαρακτηριστικά τους.

Στο πλαίσιο αυτό, στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, παρουσιάζονται θέματα όπως είναι ο ορισμός και οι κατηγορίες των επικίνδυνων φορτίων, καθώς επίσης και θέματα που συνδέονται με τη θαλάσσια μεταφορά τους είτε σε εμπορευματοκιβώτια είτε χύδην. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στον Κανονισμό φόρτωσης, εκφόρτωσης, διακίνησης και παραμονής επικίνδυνων φορτίων σε λιμένες και μεταφοράς αυτών μέσω θαλάσσης. Επίσης, στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, αναπτύσσεται ο Κώδικας για την κατασκευή και τον απαιτούμενο εξοπλισμό των πλοίων τα οποία μεταφέρουν επικίνδυνα χημικά χύδην (BCH Code), καθώς και ο Διεθνής Κώδικας χημικών χύδην (IBC Code). Τέλος, συνοπτική αναφορά γίνεται στις αρμοδιότητες και την ευθύνη του πλοιάρχου για την εφαρμογή των παραπάνω κανονισμών, αλλά και την απαιτούμενη εκπαίδευση και πιστοποίηση των ναυτικών οι οποίοι εργάζονται σε πλοία μεταφοράς επικίνδυνων φορτίων.

Η αποσαφήνιση των ανωτέρω εννοιών κρίνεται απαραίτητη ώστε ο/η εκπαιδευόμενος/-η να κατανοήσει θέματα που άπτονται άμεσα του επαγγέλματός του/της, όπως η θαλάσσια μεταφορά επικίνδυνων φορτίων και οι ισχύοντες κανονισμοί και περιορισμοί.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Τσελέντης, Β. (2008). *Διαχείριση θαλάσσιου περιβάλλοντος και ναυτιλία*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
2. Κοτρίκλα, Α. Μ. (2015). *Ναυτιλία και περιβάλλον* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
3. Βλάχος, Γ. & Σαμιώτης, Δ. (1997). *Διεθνής ναυτιλιακή πολιτική και η νέα σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
4. Ζυγομαλάς, Ν. Α. (2015). *Μεταφορά φορτίων* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Τσάλτας, Γ. (επιμ.). (2006). *Περιβάλλον και θαλάσσιος χώρος*. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.
2. Βλάχος, Γ. Π. (1999). *Εμπορική ναυτιλία και θαλάσσιο περιβάλλον*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
3. Βλάχος, Γ. Π. (2007). *Διεθνής ναυτιλιακή πολιτική* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
4. Γιαννόπουλος, Γ. Α. (1998). *Θαλάσσιες μεταφορές*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.

2.1.Ε • ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι η παροχή των γνώσεων προς τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σχετικά με την έννοια και τις μορφές των διεθνών οικονομικών σχέσεων, τον ρόλο του διεθνούς εμπορίου στη διαμόρφωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων και των όρων ανάπτυξης των εμπορευόμενων οικονομιών.

Η ενότητα πραγματεύεται επίσης θέματα που αφορούν την ανάπτυξη του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, τις διαδικασίες διεθνοποίησης και παγκοσμιοποίησης της οικονομικής ζωής, τις μορφές, τις μεθόδους και τα εργαλεία των διεθνών οικονομικών συναλλαγών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εξηγούν την έννοια και τις μορφές των διεθνών οικονομικών σχέσεων,

- Προσδιορίζουν τον ρόλο του διεθνούς εμπορίου στη διαμόρφωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων,
- Αναλύουν την ελληνική οικονομική και επιχειρηματική πραγματικότητα στο πλαίσιο του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος,
- Αναπτύσσουν επιχειρήματα για την επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με το διεθνές οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον,
- Ερμηνεύουν εκθέσεις, μελέτες και ποσοτικά δεδομένα σχετικά με το διεθνές οικονομικό περιβάλλον,
- Περιγράφουν τις μορφές, τις μεθόδους και τα εργαλεία των διεθνών οικονομικών συναλλαγών,
- Διαμορφώνουν κρίσεις σε συναφή οικονομικά θέματα του διεθνούς εμπορίου,
- Προσδιορίζουν τις επιπτώσεις των εναλλακτικών μέτρων εμπορικής πολιτικής,
- Αξιοποιούν τις γνώσεις αυτές στην επικοινωνία της ναυτιλιακής επιχείρησης ή του οργανισμού στο πλαίσιο της συνεργασίας με αντίστοιχες επιχειρήσεις και οργανισμούς του εξωτερικού.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διεθνές εμπόριο / Διεθνείς οικονομικές σχέσεις / Ελληνική οικονομική και επιχειρηματική πραγματικότητα / Διεθνές οικονομικό περιβάλλον / Δασμός και δασμολογική πολιτική / Μέσα εμπορικής πολιτικής / Διεθνοποίηση / Προβλήματα διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος / Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών / Εμπορικό ισοζύγιο.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
3	ΜΕΣΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
5	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
6	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.E.1 | ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται και εξοικειώνονται με την έννοια των διεθνών οικονομικών σχέσεων αλλά και του κρίσιμου ρόλου που διαδραματίζει το διεθνές εμπόριο στη διαμόρφωση των σχέσεων αυτών. Το διεθνές εμπόριο είναι η ανταλλαγή κεφαλαίων, αγαθών και υπηρεσιών στη διεθνή αγορά λόγω της ανάγκης για αγαθά ή υπηρεσίες. Η σημασία του διεθνούς εμπορίου αναγνωρίστηκε νωρίς από πολιτικούς οικονομολόγους όπως ο Adam Smith και ο David Ricardo. Το διεθνές εμπόριο δίνει στους καταναλωτές και τις χώρες την ευκαιρία να αποκτήσουν αγαθά και υπηρεσίες που δεν είναι διαθέσιμα στη χώρα τους ή είναι ακριβότερα στην εσωτερική αγορά.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τους βοηθούν στην αναγνώριση των διακρίσεων του εμπορίου και στην ερμηνεία του εσωτερικού, του εξωτερικού και του διαμετακομιστικού εμπορίου. Επιπλέον, η υποενότητα προσδιορίζει τις ωφέλειες και τα προβλήματα του διεθνούς εμπορίου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται κυρίως στους παράγοντες που διαμορφώνουν το διεθνές εμπόριο και ερμηνεύουν την έννοια και τις μορφές των διεθνών οικονομικών σχέσεων.

Επιπρόσθετα, η υποενότητα εστιάζεται στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο, καθώς και στην εκτελωνιστική διαδικασία. Τέλος, η ενότητα επικεντρώνεται στους θεσμούς και στον ρόλο των παγκόσμιων οργανισμών στην ανάπτυξη των διεθνών εμπορικών σχέσεων. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευόμενων ενδείκνυται η συζήτηση και ανάλυση διακρατικών εμπορικών συμφωνιών και η επιρροή τους στο διεθνές εμπόριο.

2.1.E.2 | ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας εξοικειωθεί με την έννοια των διεθνών οικονομικών σχέσεων αλλά και του κρίσιμου ρόλου που διαδραματίζει το διεθνές εμπόριο στη διαμόρφωση των σχέσεων αυτών, σε αυτή την υποενότητα εισάγονται στην ελληνική οικονομική και επιχειρηματική πραγματικότητα, στο πλαίσιο του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα προσδιορίσουν βασικούς δείκτες της ελληνικής οικονομίας όπως το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ, τα στοιχεία ανεργίας, το σύνολο καταθέσεων, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής, ο δείκτης του κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο, η ιδιωτική και δημόσια καταναλωτική δαπάνη, ο δείκτης επενδύσεων κ.λπ.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα τους βοηθούν να αποτυπώσουν και να αναλύσουν την ελληνική οικονομική και επιχειρηματική πραγματικότητα σε σύγκριση με το διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (Current account balance), δηλαδή στον πίνακα συναλλαγών που προσδιο-

ρίξει τη διαφορά μεταξύ της αξίας των αγαθών και των υπηρεσιών που εισάγει μια χώρα σε σχέση με την αξία αυτών που εξάγει. Αναλυτικότερα δίνουν προσοχή στα έσοδα που προέρχονται από το εξωτερικό για παραγόμενα αγαθά και υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων εισοδημάτων από τόκους και μερίσματα, ενοικίων από περιουσιακά στοιχεία και υπηρεσιών των παραγωγικών συντελεστών) και στις αντίστοιχες πληρωμές που γίνονται σε ξένους από την εγχώρια οικονομία. Ακολουθως, η μαθησιακή υποενοότητα εστιάζεται στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας (εξαγωγές και εισαγωγές), αναλύοντας τα εισαγόμενα και τα εξαγόμενα αγαθά εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας ενδείκνυται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να συγκρίνουν εμπορικά ισοζύγια μεταξύ χωρών, προσδιορίζοντας τις χώρες με τα μεγαλύτερα πλεονάσματα και ελλείμματα.

2.1.E.3 | ΜΕΣΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σε αυτή την υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην άσκηση πολιτικών στο διεθνές εμπόριο. Οι κυβερνήσεις διαφόρων κρατών έχουν επιβάλει κατά καιρούς διάφορες εμπορικές πολιτικές, όπως οι δασμολογικές πολιτικές, για την προστασία των κλάδων της οικονομίας τους. Δασμός είναι φόρος που επιβάλλεται σε προϊόντα που εισάγονται από μια χώρα και συνήθως έχει στόχο την αύξηση της τιμής των εισαγόμενων προϊόντων στην εγχώρια αγορά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσδιορίζουν τα αποτελέσματα της επιβολής δασμών στην κατανάλωση, στα δημόσια έσοδα, στην αναδιανομή του εισοδήματος, στο ισοζύγιο πληρωμών και στην προστασία των εγχώριων επιχειρήσεων. Εκτός από τους δασμούς υπάρχουν και άλλα προστατευτικά μέτρα και πολιτικές που λαμβάνονται από τις κυβερνήσεις και θα αναλυθούν στην υποενοότητα. Οι γνώσεις που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τους βοηθούν στον προσδιορισμό των μη δασμολογικών μέτρων προστασίας. Τα μη δασμολογικά μέτρα μπορεί να έχουν τη μορφή μέτρων που δεν σχετίζονται άμεσα με τις εξαγωγές και τις εισαγωγές αλλά επηρεάζουν τη διαμόρφωση τιμών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στους ποσοτικούς περιορισμούς και συγκεκριμένα στον προκαθορισμό από την εκάστοτε κυβέρνηση της ποσότητας ή της αξίας ενός εμπορεύματος που εισάγεται στη χώρα με διοικητική πράξη. Επιπλέον, η υποενοότητα εστιάζεται στα μέτρα ενίσχυσης από το κράτος μιας παραγωγικής μονάδας ή ενός κλάδου μέσω των επιδοτήσεων εξαγωγών. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αναλύσουν παραδείγματα μελετών περίπτωσης άσκησης εμπορικής πολιτικής από τις κυβερνήσεις των χωρών και να συζητήσουν τα αποτελέσματά τους στο διεθνές εμπόριο.

2.1.E.4 | ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σε αυτή την υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στα διεθνή συστήματα μέτρησης οικονομικής δραστηριότητας και αξιολόγησης χωρών. Κατά τη διάρκεια της ενότητας ερμηνεύονται εκθέσεις, μελέτες και ποσοτικά δεδομένα σχετικά με το

διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Η σύγχρονη διεθνής οικονομική δραστηριότητα περιλαμβάνει έντονο ανταγωνισμό που εκδηλώνεται σε τομείς όπως οι αγορές χρήματος και κεφαλαίου, οι επενδύσεις, οι εξαγωγές, οι τεχνολογίες και η δυνατότητα πρόσβασης σε εξωτερικό δανεισμό. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα τους βοηθούν στην καλύτερη εξοικείωση με εργαλεία μέτρησης και δείκτες αξιολόγησης των επενδύσεων ενός κράτους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται σε αξιολογήσεις και μετρήσεις που βασίζονται σε πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια για τον προσδιορισμό της θέσης κάθε χώρας στην παγκόσμια οικονομία, αντιπαραβάλλοντας τις επιδόσεις των κρατών σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Επιπλέον, η υποενότητα εστιάζεται σε συστήματα μέτρησης και αξιολόγησης πολιτικών κινδύνων, διεθνούς ανταγωνιστικότητας χωρών, επενδυτικού κλίματος και οικονομικής ελευθερίας, πιστοληπτικής ικανότητας χωρών, στον ρόλο των διεθνών οίκων αξιολόγησης, περιβαλλοντικών επιδόσεων και τεχνολογικού επιπέδου.

Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας ενδείκνυται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να συγκρίνουν διεθνείς οικονομικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς δείκτες χωρών και να τους αντιπαραβάλουν μεταξύ τους. Επιπλέον, μπορούν να συζητήσουν και να αναδείξουν τις δυνατότητες και τις αδυναμίες των κρατών και της οικονομικής τους θέσης στη σύγχρονη διεθνή οικονομία.

2.1.E.5 | ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις προκλήσεις και τα προβλήματα των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων στο διεθνές οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Τα βασικά προβλήματα του διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο παγκόσμιο εμπόριο, τις επενδύσεις και την οικονομική σταθερότητα.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε αυτή την υποενότητα τους βοηθούν να αναδείξουν την αβεβαιότητα του παγκόσμιου οικονομικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών, οι τιμές των εμπορευμάτων και τα επιτόκια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στην πολιτική αστάθεια και τον ρόλο της στη διατάραξη των διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, προσδιορίζονται τα προβλήματα των εμπορικών φραγμών, του προστατευτισμού και της επιρροής τους στο διεθνές εμπόριο και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Η υποενότητα εστιάζεται στους συναλλαγματικούς κινδύνους όπως οι διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες που μπορούν να επηρεάσουν την κερδοφορία των διεθνών συναλλαγών και να κάνουν τον οικονομικό σχεδιασμό δύσκολο για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με το παγκόσμιο εμπόριο. Επιπρόσθετα, σημαντικά προ-

βλήματα του διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελούν τα διαφορετικά ρυθμιστικά και νομικά συστήματα μεταξύ των χωρών, οι διαταραχές της εφοδιαστικής αλυσίδας (Logistics), τα εμπόδια εισόδου σε νέες διεθνείς αγορές λόγω των πολιτισμικών διαφορών, οι ενδεχόμενες κυρώσεις και εμπορικοί περιορισμοί, η έλλειψη φυσικών πόρων και οι πανδημίες. Η αντιμετώπιση αυτών των παραγόντων απαιτεί από τις επιχειρήσεις συστηματικές αξιολογήσεις κινδύνου, προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και αξιόπιστη ενημέρωση για τις παγκόσμιες εξελίξεις. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν τον κρίσιμο ρόλο των κυβερνήσεων στη δημιουργία ενός σταθερού και ευνοϊκού διεθνούς οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω της διπλωματίας, των εμπορικών συμφωνιών και των ρυθμιστικών πλαισίων.

2.1.E.6 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις διαδικασίες διεθνοποίησης και στη σειρά στρατηγικών βημάτων που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις για να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους έξω από την εγχώρια αγορά με σκοπό να εισέλθουν στις διεθνείς αγορές. Οι διαδικασίες διεθνοποίησης ποικίλλουν ανάλογα με τον κλάδο, το μέγεθος και τους στόχους της εκάστοτε επιχείρησης.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τους/τις βοηθούν στον προσδιορισμό των σταδίων και ενεργειών διεθνοποίησης. Ακολουθώντας, αναδεικνύεται ο ρόλος της έρευνας αγοράς και της αξιολόγησης ευκαιριών για την εύρεση πιθανών αγορών-στόχων με γνώμονα το μέγεθος της αγοράς, τις δυνατότητες ανάπτυξης, τον ανταγωνισμό και το ρυθμιστικό περιβάλλον. Επιπλέον, βασικά στάδια της διεθνοποίησης αποτελούν η επιλογή αγοράς και ο τρόπος εισόδου, η στρατηγική εισόδου στην αγορά, η νομική και κανονιστική συμμόρφωση, η βελτιστοποίηση της αλυσίδας εφοδιασμού, τα κανάλια διανομής και πωλήσεων, η στρατηγική μάρκετινγκ, η διαχείριση κινδύνων, ο έλεγχος και αξιολόγηση κ.λπ.

Η διεθνοποίηση είναι μια πολύπλοκη και δυναμική διαδικασία που απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό, έρευνα αγοράς και προσαρμοστικότητα. Οι επιτυχημένες διεθνείς επιχειρήσεις είναι εκείνες που προσαρμόζουν τις στρατηγικές ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε αγοράς-στόχου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στους τρόπους και τις στρατηγικές εισόδου στις διεθνείς αγορές όπως οι εξαγωγές (έμμεσες/άμεσες), οι αδειοδοτήσεις, το franchising, η υπεργολαβία κ.λπ.

Τέλος, για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν μελέτες περίπτωσης επιτυχημένων διεθνοποιημένων επιχειρήσεων και να αναλύσουν τους τρόπους εισόδου τους σε ξένες αγορές.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Τσουνης, Ν. (2015). *Θεωρία Διεθνούς Εμπορίου*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
2. Krugman, P., Obstfeld, M. & Melitz, M. (2016). *Διεθνής οικονομική: Θεωρία και πολιτική* (μτφρ. Γ. Λαντούρης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Συμπληρωματικές

1. Feenstra, R.-C. & Taylor, A. M. (2014). *Διεθνής Οικονομική* (μτφρ. Ε. Δελιβάνη). Αθήνα: Επίκεντρο.
2. Παλταγιάν, Γ., Χατζηδημητρίου, Ι. & Αιγυπτιάδης, Α. (2021). *Διοίκηση διαδικασιών στο διεθνές εμπόριο*. Αθήνα: Εκδόσεις Δίσιγμα.

2.1.ΣΤ • ΚΑΥΣΙΜΑ – ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές έννοιες της τεχνολογίας καυσίμων, προκειμένου να καταστούν ικανοί/-ές να αξιοποιούν τις γνώσεις αυτές σε θέματα καυσίμων και λιπαντικών που αφορούν μια ναυτιλιακή επιχείρηση ή οργανισμό. Αρχικά, γίνεται μια εισαγωγή στην ενέργεια, τις συμβατικές πηγές ενέργειας και τα συμβατικά καύσιμα, στερεά, υγρά και αέρια. Μελετώνται τα προϊόντα του πετρελαίου και οι προδιαγραφές όλων των υγρών καυσίμων μεταφορών και εξετάζονται αναλυτικά τα ναυτιλιακά καύσιμα, κλάσματα απόσταξης και υπολειμματικά, οι ιδιότητες και τα βασικά ποιοτικά τους χαρακτηριστικά. Γίνεται επίσης αναφορά σε βασικά θέματα μεταφοράς, αποθήκευσης και διαχείρισης των ναυτιλιακών καυσίμων. Επίσης, αναλύονται τα ανανεώσιμα υποκατάστατα των υγρών καυσίμων, όπως η βιοαιθανόλη και το βιοντίζελ και γίνεται αναφορά στο φυσικό αέριο, σε συμπιεσμένη και υγροποιημένη μορφή (CNG-LNG) με ιδιαίτερη έμφαση στο LNG ως ναυτιλιακό καύσιμο. Παράλληλα, αντικείμενο της παρούσας ενότητας είναι και τα λιπαντικά, όπου αναλύονται η παραγωγή, οι ιδιότητες και τα είδη των λιπαντικών (ορυκτέλαια, συνθετικά λιπαντικά), με έμφαση στις προδιαγραφές τους και γίνεται αναφορά σε θέματα επιλογής, συντήρησης και αποθήκευσής τους. Επίσης, εξετάζεται η αλληλεπίδραση των καυσίμων και λιπαντικών στις ναυτικές μηχανές και η διαγνωστική σημασία των χρησιμοποιημένων λιπαντικών στην εκτίμηση βλαβών. Τέλος, γίνεται αναφορά στην αναγέννηση χρησιμοποιημένων λιπαντικών, καθώς και στα λιπαντικά λίπη και γράσα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναλύουν την προέλευση, τη σύσταση, τη δομή και τις ιδιότητες των καυσίμων και των λιπαντικών,
- Περιγράφουν την τεχνολογία και τις εφαρμογές των ναυτιλιακών καυσίμων και λιπαντικών,
- Εφαρμόζουν τις γνώσεις για την επίλυση προβλημάτων σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τον ποιοτικό έλεγχο των ναυτιλιακών καυσίμων και λιπαντικών,
- Προσδιορίζουν τις διαδικασίες μεταφοράς, αποθήκευσης και διαχείρισης των ναυτιλιακών καυσίμων,
- Αναγνωρίζουν τις τελευταίες εξελίξεις στις προδιαγραφές των ναυτιλιακών καυσίμων και λιπαντικών και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τον ποιοτικό τους έλεγχο,
- Λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τη χρήση τους σε πραγματικές καταστάσεις,
- Αναγνωρίζουν την αλληλεπίδραση των καυσίμων και λιπαντικών στις ναυτικές μηχανές,
- Αναγνωρίζουν την αξία της διαδικασίας της αναγέννησης χρησιμοποιημένων λιπαντικών.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ενέργεια / Καύσιμα / Καύση / Αργό πετρέλαιο / Προϊόντα απόσταξης πετρελαίου / Πετρέλαιο ντίζελ / Μαζούτ / Εναλλακτικά καύσιμα / Φυσικό αέριο / Ποιοτικός έλεγχος καυσίμων / Λίπανση / Λιπαντικά / Ποιοτικός έλεγχος των λιπαντικών.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΝΕΡΓΕΙΑ
2	ΚΑΥΣΗ
3	ΣΤΕΡΕΑ, ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΑΕΡΙΑ ΚΑΥΣΙΜΑ
4	ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ
5	ΚΑΥΣΙΜΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
6	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ: ΒΙΟΑΙΘΑΝΟΛΗ ΚΑΙ ΒΙΟΝΤΙΖΕΛ
7	ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ (CNG-LNG)
8	ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ
9	ΛΙΠΑΝΣΗ
10	ΕΛΕΓΧΟΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.ΣΤ.1 | ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η μαθησιακή υποενότητα «Ενέργεια» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια της ενέργειας και στην κατανόηση του ρόλου αυτής στη σύγχρονη κοινωνία και εποχή. Η ενέργεια υπάρχει στη φύση σε διάφορες μορφές όπως κινητική, θερμική, ηλεκτρική, χημική, κ.λπ. Η ενέργεια διέπεται από την «Αρχή αφθαρσίας της Ενέργειας», σύμφωνα με την οποία, η ενέργεια ούτε δημιουργείται, ούτε καταστρέφεται. Μπορεί όμως να μετατρέπεται από τη μία μορφή στην άλλη. Ένα παράδειγμα είναι η καύση, στην οποία γίνεται αναφορά στη δεύτερη υποενότητα. Με την καύση, η χημική ενέργεια των καυσίμων μετατρέπεται σε θερμότητα και αυτή με μια θερμική μηχανή μετατρέπεται με τη σειρά της σε κινητική ενέργεια και ούτω καθεξής.

Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί σχεδόν όλες τις μορφές ενέργειας είτε όπως τις βρίσκει στη φύση (αιολική, ηλιακή ενέργεια), είτε μετατρέποντάς τις με τη χρήση μηχανών (ηλεκτρική, θερμική ενέργεια) με σκοπό να ικανοποιεί τις ανάγκες του.

Η υποενότητα αυτή βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν τη μεγάλη σημασία της ενέργειας καθώς και το γεγονός ότι η ενέργεια και τα αποθέματα των πλουτοπαραγωγικών πόρων είναι πεπερασμένα. Οι γνώσεις αυτές θα τους/τις βοηθήσουν να κατανοήσουν και να εξετάσουν τις προκλήσεις και ευκαιρίες στον τομέα της ενέργειας σχετικά με τη βιωσιμότητα και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη.

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες της ενέργειας, τις διάφορες μορφές της καθώς και τις πηγές και τους τρόπους παραγωγής της.

Επίσης, διαπιστώνουν τη σύνδεση που έχει η ναυτιλία με την ενέργεια και το πόσο σημαντική είναι η ενέργεια για την πρόωση των πλοίων και την απόδοσή τους.

2.1.ΣΤ.2 | ΚΑΥΣΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη διαδικασία της καύσης, τη φυσική χημεία των καυσίμων και τις επιδράσεις της καύσης στην ενέργεια και το περιβάλλον.

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη υποενότητα, μπορούμε με τη χρήση μιας μηχανής να μετατρέψουμε τη θερμότητα σε μηχανικό έργο. Η θερμική μηχανή, για να μπορέσει να πετύχει αυτή τη μετατροπή, πρέπει να δουλεύει μεταξύ δύο θερμικών συστημάτων που έχουν διαφορετική θερμοκρασία (υψηλή και χαμηλή). Από το σύστημα υψηλής θερμοκρασίας, η μηχανή λαμβάνει θερμότητα από την οποία μετασχηματίζει ένα μέρος σε μηχανικό έργο, ενώ το υπόλοιπο αποβάλλεται στο σύστημα χαμηλής θερμοκρασίας.

Στη φύση είναι δύσκολο να βρούμε τα δύο συστήματα. Επομένως, αν πρέπει να παραλάβουμε μηχανικό έργο με τη χρήση μιας θερμικής μηχανής, χρειάζεται να φτιάξουμε τεχνητά το ένα από τα δύο συστήματα. Τις περισσότερες φορές, ως σύστημα χαμηλής θερμοκρασίας χρησιμοποιείται ο αέρας του περιβάλλοντος και το νερό των ποταμών, των λιμνών ή της θάλασσας. Το σύστημα υψηλής θερμοκρασίας δημιουργείται τεχνητά με την καύση των διαφόρων καυσίμων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες λαμβάνουν γνώσεις για την καύση, δηλαδή για την ένωση των διαφόρων σωμάτων με το οξυγόνο του αέρα. Αυτή η ένωση είναι εξώθερμη χημική αντίδραση, άρα συνοδεύεται από απελευθέρωση θερμότητας. Κατά την καύση, η χημική ενέργεια της ουσίας που καίγεται μετατρέπεται σε θερμική ενέργεια, την οποία οι θερμικές μηχανές μετατρέπουν σε μηχανικό έργο, δηλαδή κίνηση.

Συνολικά, παρέχονται γνώσεις και πληροφορίες για τη διαδικασία της καύσης, για τις βασικές αντιδράσεις που συμβαίνουν κατά την καύση, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών της και της σημασίας της στην εκπομπή ρύπων. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα καύσιμα, τις κατηγορίες τους και τη σημασία τους, διδάσκονται τα είδη καύσης, λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα καυσάεiria, την ανάφλεξη και την αυτανάφλεξη.

2.1.ΣΤ.3 | ΣΤΕΡΕΑ, ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΑΕΡΙΑ ΚΑΥΣΙΜΑ

Στην προηγούμενη υποενότητα έγινε αναφορά στην κατάταξη των καυσίμων. Μια βασική τους διάκριση είναι σε στερεά, υγρά και αέρια. Η υποενότητα αυτή εξετάζει τις μορφές καυσίμων.

Σήμερα, οι γαιάνθρακες και γενικά τα στερεά καύσιμα καλύπτουν περίπου το 20% των ενεργειακών αναγκών της ανθρωπότητας. Το υψηλό αυτό ποσοστό δείχνει ότι τα στερεά καύσιμα παραμένουν σημαντική πηγή ενέργειας, παρά τα προβλήματα που προκαλούν στο περιβάλλον. Γι' αυτό, τα τελευταία χρόνια διεξάγονται έρευνες για τη βελτίωση των μεθόδων και συνθηκών εκμετάλλευσης γαιανθράκων με σκοπό την καλύτερη εκμετάλλευσή τους και τον αποδοτικότερο τρόπο παραγωγής ενέργειας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα είδη των στερεών καυσίμων, τις φυσικές τους ιδιότητες, τα χαρακτηριστικά τους, την επίδρασή τους στην καύση και τις τεχνολογί-

ες καύσης τους. Επίσης, γίνεται αναφορά στο φαινόμενο της αυτανάφλεξης, το οποίο μπορεί να πάρει καταστρεπτικές διαστάσεις και να έχει και τις αντίστοιχες συνέπειες.

Γίνεται επίσης μια γενική αναφορά στα υγρά καύσιμα, τα είδη τους, τις φυσικές τους ιδιότητες, στη σύνθεσή τους και στην καύση τους. Επίσης, παρουσιάζεται το πετρέλαιο, το βασικότερο δηλαδή υγρό καύσιμο.

Το τελευταίο μέρος αυτής της μαθησιακής υποενότητας αφορά τα αέρια καύσιμα. Η χρήση των αέριων καυσίμων ως πηγή ενέργειας μέχρι πριν από κάποια χρόνια ήταν σχετικά περιορισμένη λόγω των προβλημάτων που παρουσίαζε η μεταφορά και αποθήκευσή τους. Με την κατασκευή και επέκταση όμως των δικτύων μεταφοράς τους και κυρίως του φυσικού αερίου που είναι το σημαντικότερο καύσιμο αυτής της κατηγορίας, τα αέρια καύσιμα τα τελευταία χρόνια έγιναν όλο και πιο δημοφιλή. Ο λόγος είναι ότι θεωρούνται ως η καθαρότερη πηγή ενέργειας μετά τις ανανεώσιμες μορφές, αλλά και γιατί ο μεγάλος βαθμός απόδοσής τους μειώνει τη συνολική κατανάλωση καυσίμου και επομένως περιορίζει τη ρύπανση.

2.1.ΣΤ.4 | ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ

Η υποενότητα αυτή ασχολείται με το σπουδαιότερο υγρό καύσιμο που είναι το πετρέλαιο καθώς και με τα προϊόντα του. Το πετρέλαιο ή αλλιώς «μαύρος χρυσός», όπως λέγεται, αποτελεί τη βασικότερη φυσική πηγή ενέργειας.

Η σημασία του φυσικού πετρελαίου έγκειται στα πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν τα προϊόντα του ως καύσιμα των θερμικών μηχανών. Καλύπτει σχεδόν το 30% των ενεργειακών αναγκών της ανθρωπότητας και χρησιμοποιείται για τη λειτουργία του 98% των ναυτικών μηχανών. Ονομάζεται επίσης αργό πετρέλαιο (Crude oil).

Στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν το φυσικό πετρέλαιο, μαθαίνουν για την προέλευσή του, τις ιδιότητές του και τη σύστασή του. Η υποενότητα καλύπτει, επίσης, την επεξεργασία στην οποία υπόκειται το αργό πετρέλαιο καθώς και τη διύλισή του, η οποία πραγματοποιείται σε ειδικές βιομηχανικές εγκαταστάσεις, τα γνωστά σε εμάς διυλιστήρια.

Το αργό πετρέλαιο είναι ορυκτό. Βρίσκεται σε κοιτάσματα στο έδαφος, σε βάθη που ποικίλλουν από λίγα μέτρα μέχρι αρκετά χιλιόμετρα και αποτελείται από πάρα πολλά συστατικά, κυρίως υδρογονάνθρακες. Η διεργασία κατά την οποία το αργό πετρέλαιο διαχωρίζεται σε ομάδες συστατικών (κλάσματα), ανάλογα με τη θερμοκρασία στην οποία αποσπάζουν, είναι η διύλιση ή αλλιώς κλασματική απόσταξη. Έτσι, λοιπόν, το πετρέλαιο μετατρέπεται σε εμπορεύσιμα προϊόντα, τα οποία χρησιμοποιούνται ως πηγή ενέργειας.

Τα περισσότερα από τα καύσιμα που χρησιμοποιούμε παράγονται από το αργό πετρέλαιο. Ένα ακόμα σημαντικό θέμα το οποίο καλύπτει αυτή η υποενότητα είναι τα προϊόντα διύλισης του φυσικού πετρελαίου. Παρουσιάζονται τα ακόλουθα βασικά παράγωγα: αέρια και υγραέρια, βενζίνη, κηροζίνη, πετρέλαιο ντίζελ και μαζούτ. Επίσης, γίνεται αναφορά στις ιδιότητές τους καθώς και στη χρήση τους.

2.1.ΣΤ.5 | ΚΑΥΣΙΜΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Μέχρι το 1960, στην πρόωση των εμπορικών πλοίων κυριαρχούσε ο ατμοστρόβιλος. Η άλλη εναλλακτική ως προς την πρόωση των πλοίων, μετά τον ατμοστρόβιλο, είναι η μηχανή Diesel που όμως έχει μεγαλύτερο κόστος μιας και το πετρέλαιο ντίζελ είναι ποιοτικά καλύτερο από το μαζούτ και επομένως πιο ακριβό. Μια λύση γι' αυτό ήταν η λειτουργία των πετρελαιομηχανών με μίγματα πετρελαίου των οποίων το κόστος ήταν χαμηλότερο.

Κάθε τύπος μηχανής απαιτεί καύσιμα με συγκεκριμένες προδιαγραφές τις οποίες καθορίζει ο κατασκευαστής.

Σήμερα στη ναυσιπλοΐα χρησιμοποιούνται διάφορα είδη κινητήρων. Η επιλογή γίνεται αφού ληφθούν υπόψη διάφοροι παράγοντες, με βασικότερο να είναι η εξοικονόμηση καυσίμου (κατανάλωση και τιμή καυσίμου) και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος χωρίς να επηρεάζεται ο πλους και η δυνατότητα μεταφοράς φορτίου. Νέοι κανονισμοί του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) και των τοπικών λιμενικών αρχών έχουν επιβάλει αυστηρά όρια στο επίπεδο ποιότητας των ναυτιλιακών καυσίμων.

Δεδομένου ότι το κόστος των καυσίμων αποτελεί το 40-60% των λειτουργικών εξόδων ενός πλοίου, είναι λογικό ότι η επιλογή του κατάλληλου καυσίμου είναι μεγάλης οικονομικής σημασίας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν γενικά για τις μηχανές πρόωσης και την κατανάλωση καυσίμου και γνωρίζουν τα είδη των ναυτιλιακών καυσίμων, καθώς και τις κατηγορίες αυτών ως προς την ποιότητά τους. Γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά τους, στη σημασία των προδιαγραφών και στα προβλήματα που μπορεί να έχει η χρήση καυσίμου χαμηλής ποιότητας. Επίσης, γνωρίζουν τα συστήματα που υπάρχουν στο πλοίο και που σχετίζονται με τα καύσιμα (π.χ. δεξαμενές αποθήκευσης). Γίνεται επίσης αναφορά στις προκλήσεις περιβαλλοντικής αειφορίας, στην εξέλιξη των τεχνολογιών καυσίμων, καθώς και στη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, όπως τα βιοκαύσιμα και το υδροποιημένο φυσικό αέριο (LNG).

2.1.ΣΤ.6 | ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ: ΒΙΟΑΙΘΑΝΟΛΗ ΚΑΙ ΒΙΟΝΤΙΖΕΛ

Μια από τις τάσεις στη διεθνή ναυτιλία είναι η μείωση των εκπομπών από τα πλοία μέσω της χρήσης φιλικότερων προς το περιβάλλον καυσίμων (πράσινων καυσίμων). Η χρήση όμως εναλλακτικών καυσίμων σημαίνει μεγαλύτερα έξοδα και αυτό κάνει τις ναυτιλιακές εταιρείες επιφυλακτικές.

Η ναυτιλία είναι ένας χώρος όπου δύσκολα πραγματοποιούνται αλλαγές χωρίς τη θέσπιση νέων κανονισμών. Η θέσπισή τους από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (IMO) είναι μια σχετικά αργή και περίπλοκη διαδικασία, με αρκετά συγκρουόμενα συμφέροντα.

Η ωφέλιμη ζωή των πλοίων είναι σχετικά μακρά. Αυτό σημαίνει ότι η ανανέωση του υπάρχοντος στόλου χρειάζεται σημαντικό χρόνο. Επομένως, δεν υπάρχουν περιθώρια απώλειας χρόνου.

Η συγκεκριμένη υποεπένδυση επιδιώκει να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες και προσεγγίσεις σχετικά με νέες μορφές καυσίμων που μπορούν να αντικαταστήσουν ή να συμπληρώσουν τα παραδοσιακά πετρελαιοειδή καύσιμα που χρησιμοποιούνται στη ναυτιλία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με έννοιες όπως τα βιοκαύσιμα, το υδρογόνο, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ηλιακή και αιολική) και το υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG). Επίσης, γίνεται αναφορά στις νέες τεχνολογίες για τη βελτίωση της απόδοσης και της βιωσιμότητας των εναλλακτικών καυσίμων. Επιπλέον, αυτή η υποεπένδυση εστιάζεται στη χρήση βιοκαυσίμων, όπως η βιοαιθανόλη και το βιοντίζελ.

Εξετάζεται η δυνατότητα χρήσης βιοαιθανόλης ως καύσιμο για τα πλοία και αναφέρονται οι προκλήσεις και τα οφέλη της χρήσης της. Το ίδιο γίνεται και για τη χρήση του βιοντίζελ. Συζητούνται οι προκλήσεις στην παραγωγή και τη χρήση του, καθώς και η συμβατότητά του με τις υφιστάμενες μηχανές και υποδομές.

Τέλος, η υποεπένδυση εξετάζει τα οικολογικά οφέλη της χρήσης βιοκαυσίμων για τη ναυτιλία, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των εκπομπών CO₂ και άλλων ρύπων. Εστιάζεται επίσης στις δυνατότητες, στις προκλήσεις και στα πλεονεκτήματα της χρήσης βιοκαυσίμων, όπως η βιοαιθανόλη και το βιοντίζελ, στη ναυτιλία και στο πώς αυτές οι εναλλακτικές λύσεις μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της βιωσιμότητας στον κλάδο.

2.1.ΣΤ.7 | ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ (CNG-LNG)

Τα αέρια καύσιμα χρησιμοποιούνται κυρίως για θερμαντικούς σκοπούς αλλά και για τη λειτουργία των αεριομηχανών ή μηχανών διπλού καυσίμου. Αυτές είναι βενζινομηχανές ή μηχανές ντίζελ που μπορούν να λειτουργούν με βενζίνη ή με πετρέλαιο ντίζελ αντίστοιχα, αλλά και με αέριο, όταν συμφέρει η χρήση του, όπως για παράδειγμα σε περιοχές όπου το φυσικό αέριο εξάγεται από τη γη ή σε περιοχές κοντά σε διυλιστήρια, όπου τα αέρια καύσιμα είναι πολύτιμα υποπροϊόντα σχετικά χαμηλού κόστους.

Στην υποεπένδυση αυτή, ο στόχος είναι η παροχή των απαραίτητων γνώσεων σχετικά με τη χρήση του φυσικού αερίου ως καυσίμου στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Γίνεται αναφορά ειδικά στο φυσικό αέριο υπό πίεση (CNG) καθώς και στο υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG) ως πιθανά εναλλακτικά καύσιμα στη ναυτιλία.

Εξετάζονται τα πλεονεκτήματα του CNG και του LNG ως καύσιμα στα πλοία, όπως η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η υψηλή ενεργειακή απόδοση, η μειωμένη ποσότητα ρύπων, συμπεριλαμβανομένης και της ασφάλειας. Επίσης, γίνεται αναφορά στους διάφορους τύπους πλοίων που μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση αυτών των καυσίμων. Εξετάζεται η υποδομή που χρειάζεται για την παροχή και διανομή του CNG και του LNG. Επιπλέον, αναφέρονται οι προκλήσεις που σχετίζονται με την αποθήκευση, τη μεταφορά και την εφοδιαστική αλυσίδα του φυσικού αερίου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από αυτή την υποεπένδυση μπορούν να κατανοήσουν και να συζητήσουν σχετικά με τις προκλήσεις και τα πιθανά εμπόδια στην υιοθέτηση

του CNG και του LNG, καθώς και πιθανές μελλοντικές εξελίξεις. Από πρακτικής πλευράς, μπορούν να δοθούν και παραδείγματα πλοίων που ήδη χρησιμοποιούν CNG και LNG ως καύσιμα.

2.1.ΣΤ.8 | ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Ο έλεγχος της ποιότητας των καυσίμων έχει ως κύριο σκοπό να εξακριβώσει αν κάθε καύσιμο είναι κατάλληλο για τη μηχανή για την οποία προορίζεται. Η ποιότητα των διαφόρων καυσίμων εκφράζεται από τις φυσικοχημικές τους ιδιότητες, οι τιμές των οποίων καθορίζονται από τις αντίστοιχες προδιαγραφές που πρέπει να ακολουθούν τα καύσιμα αυτά. Οι προδιαγραφές επίσης χρησιμεύουν για να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας κατά τη διακίνηση των καυσίμων και κατά τη διαδικασία ανεφοδιασμού του πλοίου με αυτά (πετρέλευση).

Η εξασφάλιση της ποιότητας των καυσίμων γίνεται κυρίως από τους προμηθευτές καυσίμων, δηλαδή από τις εταιρείες πετρελαιοειδών, από τις οποίες κάθε ναυτιλιακή εταιρεία προμηθεύεται τα καύσιμα για τα πλοία της. Ο έλεγχος των καυσίμων γίνεται από εξειδικευμένα εργαστήρια όπου τα πλοία παρέχουν δείγματα.

Οι δοκιμές και οι μετρήσεις των καυσίμων εκτελούνται στα χημικά εργαστήρια και απαιτούν εξειδικευμένο προσωπικό. Ωστόσο, είναι σημαντικό και για τους μηχανικούς να γνωρίζουν τις μεθόδους του ποιοτικού ελέγχου τόσο των καυσίμων όσο και των λιπαντικών.

Συνολικά, η υποεπνότητα «Ποιοτικός έλεγχος καυσίμων» προσφέρει μια γενική εικόνα των διαδικασιών και των παραμέτρων που αφορούν την ποιότητα των καυσίμων και τον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζεται η συμμόρφωσή τους προς τα πρότυπα. Είναι σημαντικό για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν το πόσο σημαντική είναι η όσο το δυνατόν καλύτερη και γρηγορότερη εξακρίβωση της σωστής ποιότητας του καυσίμου προς αποφυγή κυρίως των διαφόρων πιθανών τεχνικών προβλημάτων στα μηχανικά μέρη του πλοίου.

Σημαντική είναι και η συμπεριφορά της μηχανής, η οποία επηρεάζεται και από τη σωστή λίπανση, κάτι με το οποίο οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται στην επόμενη μαθησιακή υποεπνότητα.

2.1.ΣΤ.9 | ΛΙΠΑΝΣΗ

Η λίπανση αποτελεί μια απαραίτητη διεργασία κατά τη λειτουργία της μηχανής των πλοίων. Ο κύριος σκοπός της είναι η διατήρηση όλων των μηχανικών μερών σε καλή λειτουργική κατάσταση. Περιλαμβάνει την εφαρμογή ενός λιπαντικού, συνήθως ενός ρευστού ή στερεού υλικού, για τη μείωση της τριβής και την αποφυγή της φθοράς μεταξύ των κινούμενων μερών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν το σκοπό και τη σημασία της λίπανσης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τον σκοπό και τη σημασία της λίπανσης, μαθαίνουν για την τριβή, της οποίας η μείωση είναι η σημαντικότερη αποστολή της λίπανσης, για τη

θεωρία της λίπανσης, τους παράγοντες που επιδρούν στη λίπανση, για την ομαλή λειτουργία της μηχανής, καθώς και για τις ενδείξεις κακής λειτουργίας της.

Η μαθησιακή υποεπάρκεια παρέχει πληροφορίες για τα είδη και τις κατηγορίες των λιπαντικών καθώς και για τα ορυκτέλαια. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στις αλλοιώσεις των λιπαντικών που μπορεί να επέλθουν κατά τη χρήση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα αίτια των αλλοιώσεων, για τις συνέπειες και τον τρόπο αντιμετώπισής τους, καθώς και για την αντικατάσταση των λιπαντικών. Τέλος, στην υποεπάρκεια αυτήν, παρουσιάζονται και τα λιπαντικά λίπη ή γράσα όπως λέγονται και αλλιώς. Μαθαίνουν ποια είναι τα είδη των γράσων, πώς παράγονται και ποιες είναι οι ιδιότητες και προδιαγραφές τους.

Το λιπαντικό δεν είναι μόνο σημαντικός παράγοντας για την ομαλή λειτουργία της μηχανής αλλά αποτελεί και δείκτη της κατάστασής της. Όπως, λοιπόν, γίνεται ποιοτικός έλεγχος στα καύσιμα με τα οποία προμηθεύονται οι ναυτιλιακές εταιρείες για τα πλοία τους, με παρόμοιο τρόπο πρέπει να ελέγχονται και τα λιπαντικά.

2.1.ΣΤ.10 | ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ

Το κατάλληλο λιπαντικό και η καλή του κατάσταση αποτελούν για τη μηχανή και τον εξοπλισμό ενός πλοίου έναν από τους πιο κρίσιμους παράγοντες για την αποδοτικότητα και τη μακροζωία τους.

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια αφιερώνεται στις διάφορες πτυχές του ελέγχου ποιότητας των λιπαντικών προϊόντων, προσφέροντας σημαντικές πληροφορίες για την αξιολόγηση της ποιότητας και την εγγύηση της αποτελεσματικής λειτουργίας των προϊόντων.

Περιλαμβάνει πληροφορίες για τον σκοπό και τη σημασία του ποιοτικού ελέγχου των λιπαντικών, τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους πρέπει να γίνεται η δειγματοληψία, τα βασικά σημεία και χαρακτηριστικά που ελέγχονται κατά τη διαδικασία και για τις δοκιμές που μπορεί να γίνουν στο πλοίο.

Ο ποιοτικός έλεγχος των λιπαντικών είναι μια σημαντική διαδικασία που συμβάλει στην ομαλή λειτουργία των μηχανών και του εξοπλισμού των πλοίων. Ο σκοπός του ελέγχου αυτού είναι να διασφαλιστεί ότι τα λιπαντικά προϊόντα πληρούν τις προδιαγραφές και τα πρότυπα ποιότητας που καθορίζονται από τους κατασκευαστές, με έμφαση στη σημασία της ποιότητας για την απόδοση και την ασφάλεια.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Δαγκίνης, Ι. Κ. (2022). *Ναυτικές μηχανές και μηχανήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Παπαευαγγέλου, Τ. Ι. (2022). *Καύσιμα – λιπαντικά* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Κλιάνης, Λ. Χ., Νικολός, Ι. Κ. & Σιδέρης, Ι. Α. (2017). *Μηχανές εσωτερικής καύσεως* (τόμος Α΄), (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Κλιάνης, Λ. Χ., Νικολός, Ι. Κ. & Σιδέρης, Ι. Α. (2018). *Μηχανές εσωτερικής καύσεως* (τόμος Β΄), (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

2.1.Ζ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να αναπτύξουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις κατάλληλες επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες σχετικά με τον τομέα της ναυτιλίας και να είναι σε θέση να λειτουργούν ομαδικά, συνεργατικά και με υπευθυνότητα στον τομέα της ναυτιλίας. Η μαθησιακή ενότητα θα πρέπει να διεξαχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν από τις υπόλοιπες μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου. Ενδείκνυται η διεξαγωγή του μαθήματος να γίνεται πέρα από τις αίθουσες διδασκαλίας και σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις και οργανισμούς, όταν είναι εφικτό, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν εμπειρία από πραγματικές συνθήκες λειτουργίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Υποστηρίζουν τη διοικητική λειτουργία του οργανισμού ή επιχείρησης,
- Ερμηνεύουν ναυτιλιακά έγγραφα, ναυτιλιακή ορολογία και συντομογραφίες στα αγγλικά και να κατανοούν το περιεχόμενό τους,
- Διεκπεραιώνουν έγγραφα σε διάφορα τμήματα της εταιρείας ή του πρακτορείου, βάσει των υποδείξεων,
- Ταξινομούν και αρχειοθετούν έγγραφα με τρόπο που επιτρέπει την άμεση αναζήτηση και εύρεση όποτε τους ζητηθεί από οποιοδήποτε στέλεχος της εταιρείας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυτιλιακή βιομηχανία / Ναυτιλιακή εταιρεία / Ελεύθερη φορτηγός ναυτιλία / Ναυτιλία τακτικών γραμμών / Επιχειρήσεις του ναυτιλιακού κλάδου / Πιστοποιητικά πλοίου / Διεθνής φωνητικός κώδικας / Ασφάλεια ναυσιπλοΐας / Προστασία περιβάλλοντος / Καινοτομίες και τεχνολογίες στα πλοία / Μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου / Ταξινόμηση εγγράφων.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΑ ΜΕΡΗ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΑΥΤΩΝ
2	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ, ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
3	ΒΑΣΙΚΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ
4	ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ, ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
5	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
6	ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Z.1 | ΤΑ ΜΕΡΗ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΑΥΤΩΝ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στα μέρη από τα οποία αποτελείται η ναυτιλιακή βιομηχανία.

Μέσα από την υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τους «παίκτες» της ναυτιλίας. Σε αυτό το εξάμηνο οι εκπαιδευόμενοι/-ες είδαν ότι εκτός από τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις (η βασική μονάδα της ναυτιλίας) υπάρχουν και άλλοι οργανισμοί όπως είναι ο ΙΜΟ, τα ναυλομεσιτικά γραφεία, οι ναυτικοί πράκτορες, τα ναυτασφαλιστικά γραφεία, οι νηογνώμονες, οι επιθεωρητές, τα πρακτορεία κρουαζιέρας και ακτοπλοΐας, οι λιμενικοί οργανισμοί, τα ναυπηγεία, οι μαρίνες, οι τράπεζες, οι εταιρείες εμπορίας καυσίμων, πετρελαιοειδών και λιπαντικών, τα διυλιστήρια, οι εταιρείες τροφοδοσίας και παροχής προμηθειών σε πλοία, οι διαμεσολαβητές φορτίου, τα τελωνεία, οι εταιρείες logistics, κ.λπ. Όλες αυτές οι οικονομικές μονάδες συνθέτουν τη διεθνή ναυτιλιακή βιομηχανία και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εκτέλεση των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών.

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν πώς λειτουργούν τα μέρη της ναυτιλίας. Αυτό επιτυγχάνεται με ποικίλους τρόπους, όπως οι ακόλουθοι:

- Πραγματικά παραδείγματα, όπου μέσα από την επικαιρότητα που αφορά τη ναυτιλία οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνειδητοποιούν τη συμβολή διαφόρων μερών της ναυτιλιακής βιομηχανίας.
- Προβολή σχετικών video, όπου εξηγείται ο ρόλος και τα καθήκοντα συγκεκριμένων μελών του ναυτιλιακού κλάδου.
- Ανάλυση εργασιών, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναζητούν, γράφουν και παρουσιάζουν τον ρόλο και τα καθήκοντα που έχουν συγκεκριμένοι παράγοντες του χώρου της ναυτιλίας.
- Παιχνίδια ρόλων, όπου, ατομικά ή ομαδικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπαριστούν συγκεκριμένους φορείς της ναυτιλίας και βασιζόμενοι σε συγκεκριμένα σενάρια, αναλαμβάνουν τις αντίστοιχες δράσεις.

2.1.2.2 | ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ, ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Η ναυτιλία αποτελεί μια διεθνή βιομηχανία. Για τον λόγο αυτό, διαθέτει ένα εκτενές σύνολο από ορολογία και συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται σε διεθνές επίπεδο. Η επικοινωνία τόσο εντός της ίδιας της επιχείρησης όσο και με άλλες επιχειρήσεις, ακόμη και εντός Ελλάδας, διεξάγεται στην αγγλική γλώσσα και διαθέτει συγκεκριμένους ναυτιλιακούς όρους τόσο στα ελληνικά όσο και στα αγγλικά.

Επίσης, στο εργασιακό περιβάλλον, κατά τον γραπτό λόγο, γίνεται ευρεία χρήση συντομογραφιών.

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια, μέσα από την επανάληψη και τη συνεχή πρακτική εξάσκηση, βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εξοικειωθούν με την ορολογία που βρίσκεται μέσα στα έγγραφα που συναντούν και σχετίζεται με τα μέρη του πλοίου, καθώς και με τις Διεθνείς Συμβάσεις που αφορούν την ασφάλεια της ναυτιλίας και την προστασία του περιβάλλοντος.

Προκειμένου να αποφευχθούν παρανοήσεις κατά την επικοινωνία εντός των επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχείρησης και πλοίου, χρησιμοποιείται ο διεθνής φωνητικός κώδικας (διεθνές φωνητικό αλφάβητο-International Radiotelephony Spelling Alphabet). Αυτό είναι ένα σύστημα φωνητικής μεταγραφής που δημιουργήθηκε με σκοπό την καθαρή και χωρίς λάθη φωνητική απόδοση των γραμμάτων και αριθμών του λατινικού αλφαβήτου. Σύμφωνα με αυτό, κάθε γράμμα αντιστοιχεί σε μια λέξη ώστε να αποφεύγονται τα λάθη κατά την εκφώνηση των γραμμάτων.

Προκειμένου να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες με τη χρήση του, καλούνται να το χρησιμοποιήσουν στον προφορικό λόγο. Αυτό σημαίνει ότι συλλαβίζουν λέξεις όπως, για αρχή, το ονοματεπώνυμό τους και για μεγαλύτερη εξοικείωση λέξεις που

αποτελούν μέρος βασικών εκφράσεων που χρησιμοποιούνται στη ναυτιλία, συντομογραφιών ή/και ορολογίας.

Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, όταν βρεθούν στο εργασιακό περιβάλλον, θα είναι προετοιμασμένοι/-ες για τη σωστή επικοινωνία τους με άλλους φορείς του κλάδου.

2.1.Z.3 | ΒΑΣΙΚΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Τα ναυτιλιακά έγγραφα αναφέρονται σε διάφορα έγγραφα και διαδικασίες που σχετίζονται με τη ναυτιλία και τη λειτουργία των πλοίων. Αυτά τα έγγραφα απαιτούνται από διεθνείς συμβάσεις και κανονισμούς για την ορθή λειτουργία και την εξυπηρέτηση των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και των πλοίων.

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα, μέσα από παραδείγματα, εστιάζεται στην εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με κάποια βασικά έγγραφα όπως: σχέδια του πλοίου, διάφορα πιστοποιητικά (π.χ. πιστοποιητικό νηολόγησης, πιστοποιητικό γραμμής φόρτωσης, κ.ά.), ναυτολόγιο, κ.ά. Η εξοικείωση αυτή επιτυγχάνεται με την επίδειξη αυτών των εγγράφων, με την κατανόηση του περιεχομένου τους αφού δίνονται οι σχετικές πληροφορίες και επεξηγήσεις και με τη συμπλήρωσή τους από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες.

Η σύνταξη μηνυμάτων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στη ναυτιλία είναι ένα άλλο σημαντικό ζήτημα καθώς η επικοινωνία είναι κρίσιμη για την ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία των πλοίων και την ορθή διαχείριση της ναυτιλιακής δραστηριότητας.

Σε όλες τις επιχειρήσεις, η βασική επικοινωνία διεξάγεται μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Είναι σημαντικό για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να γνωρίζουν τη σωστή χρήση του γραπτού λόγου καθώς και τη σύνταξη γραπτών μηνυμάτων, ειδικά για θέματα που αφορούν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του οργανισμού στον οποίο απασχολούνται.

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, μέσα από πρότυπα εγγράφων που αποστέλλονται ηλεκτρονικά, παραδείγματα και εξάσκηση, επιδιώκει να παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με το πώς μπορούν να συντάξουν κείμενα με περιεχόμενο που αφορά το αντικείμενο της εργασίας που πρέπει να διεκπεραιώσουν.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της εξάσκησης χρησιμοποιούνται βασικές λέξεις και όροι που χρησιμοποιούνται στην επικοινωνία μεταξύ των εταιρειών και των εμπλεκόμενων στη ναυτιλιακή βιομηχανία και που οι εκπαιδευόμενοι έχουν ήδη γνωρίσει.

2.1.Z.4 | ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ, ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η μαθησιακή ενότητα «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα» έχει υποστηρικτικό και πρακτικό ρόλο ως προς τις υπόλοιπες μαθησιακές ενότητες της ειδικότητας «Στέλεχος διοίκησης και οικονομίας στον τομέα της ναυτιλίας».

Στόχος της συγκεκριμένης υποεπενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γίνουν ικανοί/-ές να αναγνωρίζουν τους τύπους των πλοίων, τα μέρη από τα οποία αυτά αποτελούνται, καθώς και τον απαραίτητο εξοπλισμό τους. Μέσα από σχετικό φωτογραφικό υλικό εξασκούνται στο να διακρίνουν και να ονομάζουν τα διαφορετικά εμπορικά πλοία, καθώς και να ονομάζουν τα μέρη πάνω σε αυτά όπως τα διδάσκονται στη μαθησιακή ενότητα «Τεχνολογία πλοίου». Επίσης, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν και να «διαβάζουν» πίνακες και κλίμακες που χρησιμοποιούνται για διάφορους υπολογισμούς, όπως, π.χ., η κλίμακα φόρτωσης πλοίου. Αυτό επιτυγχάνεται με την επίδειξη αντίστοιχων εργαλείων και με την επεξήγηση του περιεχομένου τους και του τρόπου με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθούν.

Επίσης, στο πλαίσιο αυτής της υποεπενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με ασκήσεις και υπολογισμούς που σχετίζονται με θέματα που έχουν γνωρίσει σε άλλες μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου. Αυτές οι ασκήσεις περιλαμβάνουν υπολογισμό μέσου βυθίσματος, υπολογισμό καυσίμων και καταναλώσεων και υπολογισμό μέγιστου φορτίου. Για την επίλυσή τους εφαρμόζουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν κυρίως από τη μαθησιακή ενότητα του εξαμήνου «Τεχνολογία πλοίου».

Τέλος, με τη βοήθεια ψηφιακών εργαλείων και τη χρήση υπολογιστή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην ταξινόμηση και αρχειοθέτηση εγγράφων. Μαθαίνουν να δημιουργούν κανόνες, διαδικασίες, φακέλους και ετικέτες με σκοπό τη σωστή αποθήκευση και οργάνωση των εγγράφων και αρχείων τους.

2.1.Z.5 | ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η υποεπενότητα αφορά θέματα της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος καθώς και το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα οι ναυτιλιακές δραστηριότητες.

Για τα θέματα αυτά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες λαμβάνουν πληροφορίες στη μαθησιακή ενότητα «Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος».

Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους και, αναζητώντας κυρίως στο Διαδίκτυο επίκαιρες πληροφορίες, να διαπιστώσουν την πραγματικότητα σε σχέση με τη ναυτιλία, το περιβάλλον και την προστασία του.

Στο πλαίσιο αυτής της υποεπενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναζητούν την υφιστάμενη νομοθεσία για το περιβάλλον (στην Ελλάδα και διεθνώς) και με εργασίες (ατομικές ή ομαδικές) παρουσιάζουν τους κανονισμούς που επιβάλλονται. Πιο συγκεκριμένα, κάθε άτομο ή ομάδα αναζητά κανονισμούς που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και που προκύπτουν κυρίως μέσα από τη Διεθνή Σύμβαση για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία (MARPOL 73/78). Εξηγούν τον λόγο για τον οποίο θεσπίστηκαν οι συγκεκριμένοι κανονισμοί, πού αποσκοπούν και ποιες είναι οι εναλλακτικές συμμόρφωσης. Επίσης, από την ειδησεογραφία (από το Διαδίκτυο) μπο-

ρούν να παρουσιάσουν και να εξηγήσουν τυχόν τροποποιήσεις στις οποίες μπορεί να υπόκεινται οι ήδη υπάρχοντες κανονισμοί. Τέλος, παρουσιάζουν τα οφέλη από την εφαρμογή των κανονισμών και αναφέρονται και σε πιθανά προβλήματα.

Συμπληρωματικά, ενδείκνυται (εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες) να πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική επίσκεψη σε κάποιο σχετικό φορέα (π.χ. HELMEPA) ή να παρακολουθήσουν ένα σεμινάριο/συνέδριο με κύριο θέμα την εφαρμογή ή τροποποίηση κανονισμών για το περιβάλλον, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να ενημερωθούν για τις τρέχουσες εξελίξεις και να συναντήσουν επαγγελματίες και εμπειρογνώμονες του τομέα.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση και η κατανόηση της νομοθεσίας είναι κρίσιμες για την αποτελεσματική προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και τη συμμόρφωση με τους σχετικούς κανονισμούς.

2.1.Z.6 | ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα είναι συνδεδεμένη με τις πραγματικές συνθήκες λειτουργίας των επιχειρήσεων της ναυτιλιακής βιομηχανίας, καθώς και με το πραγματικό εργασιακό περιβάλλον. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από αυτή τη μαθησιακή υποενότητα έχουν τη δυνατότητα να αναζητούν επίκαιρα θέματα που αφορούν τον κλάδο που έχουν επιλέξει να εργαστούν και γύρω από αυτά προτείνεται να διεξαχθεί συζήτηση μέσα στην αίθουσα. Προτείνεται να δοθεί έμφαση σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια, το περιβάλλον και τους κανονισμούς που θεσπίζονται με σκοπό την πρόληψη και αποφυγή της ρύπανσης, τις τεχνολογίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν/εγκατασταθούν στα πλοία, τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων και θέματα που αφορούν το διεθνές εμπόριο. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να αναζητούν, να συζητούν και να γνωρίζουν βαθύτερα θέματα τα οποία έχουν διδαχθεί μέσα από τις μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου.

Επίσης, θέματα συζήτησης και διαλόγου εντός της αίθουσας μπορεί να αποτελούν θέματα που οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν ακούσει/γνωρίσει είτε μέσα από κάποια εκπαιδευτική επίσκεψη που έχουν πραγματοποιήσει είτε μετά την παρακολούθηση ή συμμετοχή τους σε κάποιο συνέδριο ναυτιλιακού περιεχομένου.

Τέλος, μέσα από αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, υπάρχει δυνατότητα επίλυσης αποριών που μπορεί να έχουν προκύψει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2017). *Επικοινωνία πλοιάρχου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2022). *Επιχειρησιακή επικοινωνία πλοιάρχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Παϊσοπούλου, Ν. & Παύλου, Γ. (2005). *Επαγγέλματα σχετικά με τη θάλασσα*. Ανακτήθηκε από:
http://kesyp-ampel.att.sch.gr/epagg_sxetika_thalassa_PI_SEPED.pdf
4. Σαμπράκος, Ε. Α. & Γιαννόπουλος, Ι. Γ. (2017). *Οικονομική εκμετάλλευση πλοίου* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α. & Δούναβης, Γ. Μ. (2008). *Αλληλογραφία* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Σαμπράκος, Ε. & Γιαννόπουλος, Ι. (χ.χ.). *Ναυτιλιακή οικονομική: Το κόστος στις θαλάσσιες μεταφορές, οι αγορές στη ναυτιλία*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. School of Shipping. (2002). *Common Shipping Terms and Abbreviations*. Ανακτήθηκε από:
<https://schoolofshipping.co.za/wp-content/uploads/2018/05/Shipping-terms-and-abbreviations-1.pdf>

2.2 • ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A • ΝΑΥΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Αντικείμενο της παρούσας μαθησιακής ενότητας είναι να έρθουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε επαφή με πιο ειδικές έννοιες της αγγλικής οικονομικής, διοικητικής και ναυτιλιακής ορολογίας και ειδικότερα με έννοιες που σχετίζονται με την οργάνωση και διοίκηση μεταφορών, το ναυτικό δίκαιο, την επιβατηγό ναυτιλία και τη διαχείριση φορτίου.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιστοιχούν ελληνικές ναυτιλιακές έννοιες που σχετίζονται με την οργάνωση και διοίκηση μεταφορών, το ναυτικό δίκαιο, την επιβατηγό ναυτιλία και τη διαχείριση φορτίου στην αγγλική γλώσσα,
- Επικοινωνούν διεθνώς με συναδέλφους στον τομέα της ναυτιλίας γραπτά ή προφορικά, ακολουθώντας τα πρότυπα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας,
- Αναζητούν στην αγγλική γλώσσα πληροφορίες για ναυτιλιακές έννοιες στο Διαδίκτυο,
- Εκπληρώνουν επικοινωνιακές απαιτήσεις του επαγγελματικού τους περιβάλλοντος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Organization and management of shipping / Cargo Handling and Storage / Intercultural communication / Maritime law / Maritime transport / Merchant navy / Passenger shipping / Web-based resources for nautical terminology.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ORGANISATION AND MANAGEMENT OF SHIPPING IN ENGLISH-GREEK)
2	ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (MARITIME LAW AND PASSENGER SHIPPING IN ENGLISH-GREEK)
3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΟΥ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (CARGO HANDLING IN ENGLISH-GREEK)
4	ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ (INTERCULTURAL COMMUNICATION IN MERCHANT NAVY)
5	ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΩΣ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ (THE INTERNET AS A SOURCE OF INFORMATION FOR ENGLISH MERCHANT NAVY CONCEPTS)
6	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ (COMMUNICATIVE REQUIREMENTS IN INTERNATIONAL PROFESSIONAL CONTEXTS)

Κείμενο αναφοράς

2.2.A.1 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ORGANISATION AND MANAGEMENT OF SHIPPING IN ENGLISH-GREEK)

Στην υποενότητα «Οργάνωση και διοίκηση μεταφορών στα αγγλικά-ελληνικά» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με κείμενα και ορολογία που πραγματεύονται έννοιες όπως οι ναυτιλιακές μεταφορές (Maritime Transport), τη ναυτιλιακή εταιρεία, το διεθνές πλαίσιο των οικονομικών της ναυτιλίας, τη ναυτιλιακή αγορά, τους ναύλους και τύπους ναύλων, την προσφορά και ζήτηση και τον κύκλο αγοράς στη ναυτιλία, τις κατηγορίες και τα είδη πλοίων, τις πολυεθνικές εταιρείες, καθώς και τα είδη εταιρειών στον τρίτο κόσμο.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν κείμενα και ορολογία ώστε να εμπεδώσουν τη διδαχθείσα ύλη μέσω Quizlet (πλατφόρμα εκμάθησης με ενισχυμένη τεχνητή νοημοσύνη), εξασκούνται στον προφορικό λόγο μέσω συζητήσεων στην τάξη (class discussion) και κατανοούν αυθεντικό προφορικό και γραπτό λόγο σε θέματα που αφορούν μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση του IMO, τη ναυτιλία και το περιβάλλον, την περιβαλλοντική μόλυνση, την προστασία της ανθρώπινης ζωής και του περιβάλλοντος, τις λιμενικές διευκολύνσεις και τα είδη ναυλώσεων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αλληλοεπιδρούν μέσω της παραγωγής και κατανόησης του λόγου κατά ζεύγη και ομάδες, συμπεριλαμβανομένων συνεντεύξεων, εξοικειώνονται σε στρατηγικές αυτοδιαχείρισης της μάθησης μέσα από δραστηριότητες που προσομοιώνουν (κατά το δυνατόν) αυθεντικές διαδραστικές καταστάσεις που επιτρέπουν στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να ασκούνται ως εν δυνάμει πομποί και δέκτες σε πραγματικά επικοινωνιακά γεγονότα.

Για κάθε ομάδα κειμένων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προτείνεται να δημιουργούν ένα γλωσσάριο στο οποίο παρατίθενται συνώνυμα ή ορισμοί για το λεξιλόγιο των κειμένων, το οποίο τους/τις ενθαρρύνει να κρατούν τις δικές τους αγγλο-αγγλικές σημειώ-

σεις λεξιλογίου. Το γλωσσάριο είναι καλό να συνοδεύεται από μια λίστα αγγλο-ελληνικών όρων, ειδικά για κάθε ομάδα κειμένων. Τα κείμενα είναι αυθεντικά, προέρχονται από τη διεθνή βιβλιογραφία και περιλαμβάνουν περιοδικά, διεθνείς κανονισμούς, εγχειρίδια και ηλεκτρονικές πηγές, όπως ειδησεογραφικές πηγές στο Διαδίκτυο.

2.2.A.2 | **ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (MARITIME LAW AND PASSENGER SHIPPING IN ENGLISH-GREEK)**

Στην υποενότητα «Ναυτικό δίκαιο και επιβατηγός ναυτιλία στα αγγλικά-ελληνικά» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με κείμενα και ορολογία που πραγματεύονται έννοιες για τις τράπεζες και τα προβλήματα εξοφλήσεων, τους κινδύνους στο διεθνές εμπόριο και τους τρόπους πληρωμής, τις ναυτασφαλίσεις, τις κατασχέσεις και επισχέσεις φορτίων, τις ναυτικές απαιτήσεις/αγωγές και τις ασφαλιστικές καλύψεις από ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν νομικά κείμενα και τα εμπεδώνουν μέσω Quizlet (πλατφόρμα εκμάθησης με ενισχυμένη τεχνητή νοημοσύνη) και εξασκούνται στον προφορικό λόγο μέσω συζητήσεων στην τάξη (class discussion). Σκοπός της υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να κατανοούν αυθεντικό προφορικό και γραπτό λόγο σε κείμενα που αφορούν νομικά θέματα όπως η ευθύνη, οι αποζημιώσεις, οι απαιτήσεις και οι αγωγές που άπτονται της ναυτιλίας, σε θέματα πειρατείας και ένοπλων επιθέσεων εναντίον πλοίων, αντιμετώπισης ναυαγίων, αμοιβών, προστίμων και επίσχεσης, ασφαλιστήριων συμβολαίων και ρητρών για θαλάσσιες μεταφορές.

Για τους νομικούς όρους που χρησιμοποιούνται στο ναυτικό δίκαιο γύρω από την επιβατηγό ναυτιλία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμβουλευόμαστε εγκεκριμένα και δημοσιευμένα εγχειρίδια που περιέχουν σχετικούς όρους, φυλλάδια και άλλα σχετικά έντυπα δικής τους επιλογής. Δημιουργούν ένα γλωσσάριο στο οποίο καταγράφουν έναν αντιπροσωπευτικό αριθμό όρων και τους συγκρίνουν με τους/τις υπόλοιπους/-ες εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε όλοι/-ες οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μοιραστούν την ίδια γνώση.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται από ένα στέλεχος που εργάζεται στον χώρο της ναυτιλίας για τη βασική κατανόηση του ναυτικού δικαίου στην αγγλική ορολογία.

2.2.A.3 | **ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΟΥ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (CARGO HANDLING IN ENGLISH-GREEK)**

Στην υποενότητα «Διαχείριση φορτίου στα αγγλικά-ελληνικά» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με κείμενα και ορολογία που πραγματεύονται έννοιες όπως επικίνδυνα φορτία, μόλυνση θαλασσών, φορτωτικές και συνοδευτικά έγγραφα, έξοδα φόρτωσης ναυτικού εμπορίου, έσοδα και εκπλήρωση οικονομικών υποχρεώσεων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τα κείμενα που περιέχουν ορολογία με την οποία ήδη έχουν εξοικειωθεί και η οποία εμπεδώνεται μέσω Quizlet και εξασκούνται στον προφορικό λόγο μέσω συζητήσεων στην τάξη (class discussion). Στόχος είναι οι

εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να κατανοούν αυθεντικό προφορικό και γραπτό λόγο σε θέματα που αφορούν την κατάλληλη διευθέτηση του φορτίου για την ασφαλή μεταφορά του, τη χωρητικότητα του πλοίου και το βάρος φορτίου σε τόνους.

Είναι χρήσιμο τα κείμενα να είναι σε έντυπη και οπτικοακουστική μορφή, είναι αυθεντικά, από τη διεθνή βιβλιογραφία και περιλαμβάνουν περιοδικά, διεθνείς κανονισμούς, εγχειρίδια και ηλεκτρονικές πηγές, όπως ειδησεογραφικές πηγές στο Διαδίκτυο. Στη συγκεκριμένη υποενότητα, για κάθε ομάδα κειμένων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν ένα γλωσσάριο στο οποίο παρατίθενται συνώνυμα ή ορισμοί για το λεξιλόγιο των κειμένων, το οποίο ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κρατούν τις δικές τους αγγλο-αγγλικές σημειώσεις λεξιλογίου.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα συμβάλλει στην καλύτερη προετοιμασία των εκπαιδευομένων στην εξειδικευμένη ορολογία σχετικά με τη διαχείριση φορτίου στον χώρο της ναυτιλίας στα αγγλικά.

2.2.A.4 | ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ (INTERCULTURAL COMMUNICATION IN MERCHANT NAVY)

Στην υποενότητα «Διαπολιτισμική επικοινωνία στην εμπορική ναυτιλία», τα κείμενα συνδέονται με επικοινωνιακές καταστάσεις μεταξύ ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτών των πολιτισμών καθορίζουν και τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται η επικοινωνία μεταξύ των ατόμων γύρω από θέματα ναυτιλίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνδέουν τα στοιχεία αυτής της επικοινωνίας με τις ανάγκες επαγγελματιών στον χώρο της ναυτιλίας. Προσεγγίζουν με πολιτισμική ευαισθησία τον διαφορετικό τρόπο σκέψης των ξένων πολιτισμών που εξωτερικεύεται με την ιδιαίτερη δομή των κειμένων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυούνται στις αρχές και στους μηχανισμούς που διέπουν την επικοινωνία γνώσεων και τις προεκτάσεις που λαμβάνει, όταν προκύπτει η μεταβίβαση γνώσεων πέρα από πολιτισμικά όρια. Εξετάζουν τους μηχανισμούς της επικοινωνίας γνώσεων και πώς αυτοί οι μηχανισμοί συμπίπτουν με την επικοινωνία στο πλαίσιο της εμπορικής ναυτιλίας. Μελετούν τη μετάφραση στο πλαίσιο πολυεθνικών εταιρειών που αποτελεί πρόκληση λόγω της διαφορετικής θεώρησης των αξιών της επιχείρησης, ανάλογα με την τοποθεσία και την εταιρική ταυτότητα των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώση, εμπειρία και δεξιότητες ώστε να αντιλαμβάνονται την επικοινωνιακή θέση του ατόμου που στέλνει το μήνυμα και του ατόμου που λαμβάνει το μήνυμα, προκειμένου και οι δύο να επικοινωνήσουν με επιτυχία. Προσεγγίζουν το πρωτότυπο κείμενο (είτε αγγλικό είτε ελληνικό) ως πηγή πληροφοριών που χρησιμοποιούνται στη δόμηση του λειτουργικού κειμένου-στόχου. Ανταλλάσσουν πληροφορίες και γνώσεις μέσω συζητήσεων, αναδομούν την κειμενική πραγματικότητα σε άλλες επικοινωνιακές συνθήκες. Αυτή η διαδικασία μπορεί να επιτευχθεί με την παρουσίαση διαφόρων σεναρίων επικοινωνίας, όπως η επικοινωνία μεταξύ πληρωμάτων πλοίων που βρίσκονται εν πλω, καθώς και μεταξύ ναυτικών και λιμενικών αρχών.

2.2.A.5 | ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΩΣ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ (THE INTERNET AS A SOURCE OF INFORMATION FOR ENGLISH MERCHANT NAVY CONCEPTS)

Στην υποενότητα «Το Διαδίκτυο ως πηγή πληροφοριών για αγγλικές ναυτιλιακές έννοιες» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της αναζήτησης πληροφοριών στο Διαδίκτυο, καθώς και με τις αποτελεσματικές μεθόδους αναζήτησης της αγγλικής ναυτιλιακής ορολογίας. Εξετάζουν τεχνικές για την ασφαλή και αποτελεσματική αναζήτηση πληροφοριών με επιθυμητά χαρακτηριστικά (όπως είναι η αξιοπιστία, η επικαιρότητα, η πληρότητα των πληροφοριών κ.ά.). Αναζητούν, επεξεργάζονται και αναμεταδίδουν πληροφορίες σε συγκεκριμένα επαγγελματικά περιβάλλοντα με σκοπό την επαγγελματική αξιοποίηση των πληροφοριών αυτών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν πληροφορίες (που περιλαμβάνουν μεγάλο εύρος από media), καθίστανται «ερευνητές πληροφοριών» λόγω της εύκολης πρόσβασης σε δεδομένα και χρησιμοποιούν μηχανές αναζήτησης ορολογικών πληροφοριών. Σε επίπεδο επικοινωνίας, αποκτούν τη δυνατότητα άμεσης σύνδεσης με μέρη και ανθρώπους, διάχυσης της πληροφορίας σε διεθνές επίπεδο και μοιράζονται online τη δουλειά τους με άλλα άτομα οπουδήποτε. Εντοπίζουν και κατανοούν ευκολότερα πληροφορίες που βρίσκονται σε μεγάλες ορολογικές βάσεις δεδομένων.

Επιπλέον, αποκτούν μεγαλύτερο έλεγχο της μάθησης καθώς από μόνοι τους ανακαλύπτουν τη νέα γνώση. Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναζητούν διάφορους αγγλικούς ναυτικούς όρους σε πηγές του Διαδικτύου (Web-Based Resources for Nautical Terminology) και βάσεις δεδομένων, όπως ναυτικά εγχειρίδια και ιστοσελίδες που είναι ελεύθερα διαθέσιμες. Επίσης, αναζητούν στο Διαδίκτυο λεξικά, γλωσσάρια και εγχειρίδια στο ζεύγος γλωσσών αγγλικά-ελληνικά από σχετικές ελληνόγλωσσες πηγές.

2.2.A.6 | ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ (COMMUNICATIVE REQUIREMENTS IN INTERNATIONAL PROFESSIONAL CONTEXTS)

Στην υποενότητα «Επικοινωνιακές απαιτήσεις σε διεθνή επαγγελματικά περιβάλλοντα» οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυούνται στην έννοια της ειδικής επικοινωνίας μέσω της σχέσης με την ειδική γλώσσα της εμπορικής ναυτιλίας. Κατανοούν τους μηχανισμούς της επαγγελματικής και επιστημονικής επικοινωνίας, αναλύουν την ολιστική φύση της επικοινωνίας και περιγράφουν τα δομικά στοιχεία της επικοινωνίας στη ναυτιλία.

Σκοπός της υποενότητας είναι να αναδειχθεί πώς η ειδική επικοινωνία είναι συνεπακόλουθο συνειδητών επιλογών στο επίπεδο της γλώσσας. Εξετάζουν τους μηχανισμούς σχηματισμού ναυτιλιακών όρων, καθώς και γλωσσικές ιδιαιτερότητες που εμφανίζονται στα ναυτιλιακά κείμενα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις θεμελιώδεις αρχές της επικοινωνίας στους ειδικούς επιστημονικούς και επαγγελματικούς χώρους, καθώς η επικοινωνία διέπεται από τα ίδια κοινά χαρακτηριστικά.

Πέρα από την ορολογία, υπάρχουν στα ναυτιλιακά κείμενα επιπλέον στοιχεία που την πλαισιώνουν και της επιτρέπουν να αναπτυχθεί σημασιολογικά. Λεξιλογικά, ένα ναυτιλιακό κείμενο δεν συγκροτείται αποκλειστικά από ορολογία, καθώς συναντάμε λεξιλογικό υλικό διαφορετικής φύσης. Το μεγαλύτερο μέρος της παρούσας υποενότητας είναι αφιερωμένο στην ορολογία ως αιτία των περισσότερων εμποδίων που ο/η (μη) ειδικός/-ή καλείται να υπερπηδήσει κατά την προσπάθειά του/της να κατανοήσει ένα ειδικό κείμενο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του συντακτικού των ειδικών κειμένων που συναντώνται σχεδόν εξ ολοκλήρου και στην κοινή γλώσσα. Σε αντίθεση με το λεξιλόγιο των ειδικών κειμένων, όπου η ορολογία είναι το διακριτικό στοιχείο της ειδικής γλώσσας από την κοινή, η ειδική γλώσσα χρησιμοποιεί συντακτικές δομές που υπάρχουν και στη γενική γλώσσα. Προτείνεται η συγκριτική αντιπαράθεση των ίδιων λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούνται σε γενικά κείμενα με κείμενα ειδικής ορολογίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chan, M. (2020). *English for Business Communication*. London-New York: Εκδόσεις Routledge.
2. Sheppard, S., Evans, V. & Dooley, J. (2018). *Career Paths: Merchant Navy*. Athens: Express Publishing.

Συμπληρωματικές

1. Αγγλοελληνικό-ελληνοαγγλικό λεξικό ναυτικών και ναυτιλιακών όρων. (2008). Αθήνα: Εκδόσεις Σταφυλίδη.
2. Anthony, L. (2018). *Introducing English for Specific Purposes*. London-New York: Εκδόσεις Routledge.

2.2.B • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η παρούσα μαθησιακή ενότητα έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στη ναυτιλιακή οικονομία. Ειδικότερα, εξετάζει τις βασικές πτυχές της ναυτιλιακής οικονομίας, αναλύει τους προσδιοριστικούς παράγοντες και την ελαστικότητα της προσφοράς και της ζήτησης, με αναφορά στους ναυτιλιακούς κύκλους και στις εκάστοτε τρέχουσες συνθήκες των ναυτιλιακών αγορών, και αναλύει τους παράγοντες της ανταγωνιστικότητας και τον ρόλο της στον προσδιορισμό του διεθνούς καταμερισμού εργασίας. Στο πλαίσιο της μαθησιακής ενότητας αναλύονται επίσης

τα χαρακτηριστικά και η μορφή της αγοράς των δρομολογημένων πλοίων/τακτικών γραμμών, η ιστορική εξέλιξη των μορφών συνεργασίας στην αγορά δρομολογημένων πλοίων/τακτικών γραμμών, τα στοιχεία του κόστους παραγωγής τακτικών ναυτιλιακών υπηρεσιών και οι τιμολογιακές πολιτικές.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές έννοιες της Ναυτιλιακής Οικονομίας,
- Αναλύουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες και την ελαστικότητα της προσφοράς και της ζήτησης στη ναυτιλιακή αγορά,
- Προσδιορίζουν τους παράγοντες της ανταγωνιστικότητας και τον ρόλο της στον προσδιορισμό του διεθνούς καταμερισμού εργασίας,
- Περιγράφουν τα χαρακτηριστικά και τη δομή της αγοράς των δρομολογημένων πλοίων/τακτικών γραμμών,
- Υπολογίζουν τα στοιχεία του κόστους παραγωγής των ναυτιλιακών υπηρεσιών σύμφωνα με τις τιμολογιακές πολιτικές,
- Υποβάλλουν προτάσεις για την αποδοτική χρησιμοποίηση των χρηματικών πόρων και την επίλυση οικονομικών ή διοικητικών προβλημάτων στον τομέα της ναυτιλίας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Οικονομική επιστήμη / Σταθερό κόστος / Κόστος παραγωγής υπηρεσίας / Παράγωγος ζήτηση / Προσφορά / Ελαστικότητα ζήτησης / Ελαστικότητα προσφοράς / Ναυλαγορά / Μορφές αγοράς.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
2	ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
3	ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
4	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
5	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΝΑΥΛΩΝ
6	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ
7	ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
8	ΑΓΟΡΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΧΥΔΗΝ
9	ΑΓΟΡΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.2.B.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Στην πρώτη υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές και έννοιες των οικονομικών. Σημαντικό σημείο είναι η κατανόηση της ανάγκης για την εφαρμογή των αρχών της οικονομικής επιστήμης στη ναυτιλία. Εισάγονται στο οικονομικό πρόβλημα και στην έννοια του οικονομικού κυκλώματος, το οποίο αφορά κάθε κοινωνία και αντίστοιχα κάθε κλάδο. Γενικώς γίνεται αποδεκτό ότι, από τη φύση τους, οι πόροι είναι περιορισμένοι και δεν μπορούν να καλύψουν τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες. Γίνεται σαφές ότι τα οικονομικά αγαθά είναι περιορισμένα και καμία κοινωνία δεν είναι δυνατόν να μην προσπαθήσει για την παραγωγή τους. Γίνεται σαφές ο ρόλος των μεταφορών στον μετριασμό των παραπάνω ελλείψεων με τη μεταφορά αγαθών από το ένα μέρος του κόσμου σε κάποιο άλλο όπου υπάρχει μεγαλύτερη έλλειψη. Η κοινωνία, με τη σειρά της, επιλέγει τα προϊόντα αυτά που καλύπτουν πιο αποτελεσματικά το σύνολο των αναγκών της. Τονίζεται ότι κάθε προσωπική ή επιχειρηματική απόφαση εμπεριέχει συνειδητά ή υποσυνείδητα την έννοια αυτής της αποτελεσματικής ανταλλαγής αγαθών.

Οι εισαγωγικές αυτές έννοιες αναλύονται με επιχειρήματα που αναδεικνύουν την επιθυμία των κοινωνιών να εξειδικευτούν και να παράγουν μόνο τα αγαθά στα οποία είναι καλύτερες και αποτελεσματικότερες και, αντίστοιχα, να διαθέσουν τα αγαθά αυτά σε άλλες κοινωνίες, προκειμένου να καλύψουν όλες τις ανάγκες των μελών τους.

2.2.B.2 | ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη δεύτερη υποενότητα εισάγονται στην έννοια του κόστους της ναυτιλιακής επιχείρησης. Ορίζουν ως κόστος παραγωγής των ναυτιλιακών υπηρεσιών το σύνολο του ποσού το οποίο πρέπει να πληρώσει η επιχείρηση προκειμένου το πλοίο να πραγματοποιήσει τη μεταφορά. Η μεταβλητότητα των ναύλων οδηγεί την επιχείρηση στο να επιδιώκει διαρκώς την ελαχιστοποίηση του κόστους, γι' αυτό και η εξέταση του τρόπου με τον οποίο μειώνεται και διατηρείται χαμηλά είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν το κόστος ανάλογα με τον χρόνο σε βραχυχρόνιο και μακροχρόνιο. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη βραχυχρόνια περίοδο όπου κάποια κόστη είναι σταθερά, δεν μπορούν να μεταβληθούν ή αποφευχθούν (μη αναστρέψιμα κόστη) και αυτά τα κόστη, λόγω της φύσης της επιχείρησης, είναι ιδιαίτερα υψηλά και επηρεάζουν ουσιαστικά τις αποφάσεις των ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Παρουσιάζονται επίσης οι καμπύλες του μέσου και του οριακού κόστους και γίνεται διάκριση στις κατηγορίες που εμπίπτει το μεταβλητό κόστος (Λειτουργικό κόστος, κόστος ταξιδιού, κόστος χειρισμού φορτίου).

Στο πλαίσιο της υποενότητας αναλύονται εκτενώς οι βασικές κατηγορίες του κόστους ανάλογα με τη φύση τους, εξετάζονται παραδείγματα από ναυτιλιακές επιχειρήσεις και οι εκπαιδευόμενοι/-ες υπολογίζουν το κόστος και το πώς αυτό αρθρώνεται, αναλύεται και διαμορφώνεται μέσα από παραδείγματα.

2.2.B.3 | ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Στην υποενοότητα αυτή παρουσιάζεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες η έννοια της ζήτησης καθώς και οι παράγοντες που την καθορίζουν στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Γίνεται σαφές πως η ζήτηση για μεταφορικές υπηρεσίες προκύπτει ως αποτέλεσμα της αντίστοιχης ζήτησης για αγαθά, και ότι καμία αγορά δεν παραμένει στατική αλλά αντίθετα μεταβάλλεται διαρκώς με βάση τη συμπεριφορά μιας σειράς από προσδιοριστικούς παράγοντες οι οποίοι μεταβάλλονται διαρκώς. Συγκεκριμένα αναλύονται η τιμή της υπηρεσίας, η ύπαρξη ή μη υποκατάστατων της υπηρεσίας, ο πληθυσμός και το εισόδημα. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν τον οικονομικό κύκλο ή και την ελαστικότητα του εμπορίου μπορεί να επηρεάσουν το ύψος της ζήτησης. Ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για τη διαμόρφωση της ζήτησης βραχυχρόνια είναι και η εποχικότητα των μεταφερόμενων αγαθών, με κάποια από αυτά, λόγω όγκου στις διεθνείς μεταφορές, να κρίνονται πιο σημαντικά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στο πλαίσιο της εργασίας τους θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και, όσο το δυνατόν, να προβλέπουν τις μεταβολές στη ζήτηση που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον.

Στο πλαίσιο της υποενοότητας αναλύεται η φύση της παραγώγου ζήτησης και αντίστοιχα παρουσιάζονται γραφικά, με χρήση διαγραμμάτων δύο διαστάσεων (μεταφορικής ποσότητας και τιμής ναύλου), η αρνητική σχέση μεταξύ τους, η οποία προκύπτει από τις ανάγκες για μεταφορά. Στη συνέχεια εξηγούνται οι αλλαγές που προκύπτουν από τη μεταβολή του προσδιοριστικού παράγοντα.

2.2.B.4 | Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Στην υποενοότητα αυτή παρουσιάζεται η πλευρά της προσφοράς στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Στην περίπτωση της προσφοράς και, λόγω της φύσης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη ναυτιλία, το κύριο χαρακτηριστικό είναι η αργή αντίδρασή της σε σχέση με τη ζήτηση, δεδομένου ότι ο χρόνος παραγγελίας νέων πλοίων ή μετασκευών για την αύξηση της χωρητικότητας είναι σημαντικός και ικανός να οδηγήσει σε ανισορροπίες στην αγορά. Όπως και στην περίπτωση της ζήτησης έμφαση δίνεται στην κατανόηση του ρόλου των παραγόντων που επηρεάζουν την αγορά, οι οποίοι συνοψίζονται στην τιμή της υπηρεσίας, τους στόχους των επιχειρήσεων που παράγουν μεταφορικές υπηρεσίες, τις τιμές των συντελεστών παραγωγής και την τεχνολογία. Παράλληλα δίνεται έμφαση στις αποφάσεις των ατόμων, στο μέγεθος και την παραγωγικότητα του υπάρχοντος εμπορικού στόλου, τις τάσεις στη ναυπηγική παραγωγή αλλά και τον ρυθμό ανάπτυξης του στόλου.

Αναλύονται οι συνιστώσες της προσφοράς και οι προσδιοριστικοί παράγοντες όπως παρουσιάζονται γραφικά σε διάγραμμα δύο διαστάσεων (μεταφορική ποσότητα και ναύλος) και αναλύεται η θετική σχέση ανάμεσα στην προσφερόμενη ποσότητα μεταφορικού έργου και τον ναύλο, καθώς και τη συμπεριφορά των άλλων παραγόντων ξεχωριστά, παρουσιάζοντας τις αλλαγές στην προσφορά από την εκάστοτε με-

ταβολή. Μέσα από γραφικές παραστάσεις παρουσιάζονται οι παραπάνω μεταβολές και αναλύεται το αποτέλεσμα στην προσφορά μετά από αυτή την αλλαγή. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιλύουν σχετικά παραδείγματα ως ασκήσεις για την καλύτερη αφομοίωση του ρόλου της προσφοράς.

2.2.B.5 | ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΝΑΥΛΩΝ

Μετά την παρουσίαση της ζήτησης και της προσφοράς στις προηγούμενες υποενότητες, στην παρούσα οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τον ρόλο της συμφωνίας των δύο μερών (φορτωτές και ναυλωτές) ως το σημείο ισορροπίας των ποσοτήτων μεταφοράς και της τιμής σε μια δεδομένη στιγμή. Η δυναμική αυτή ισορροπία γίνεται κατανοητό ότι μεταβάλλεται διαρκώς και δεν παραμένει στατική. Οι πιέσεις των δύο πλευρών παρουσιάζονται ουσιαστικά στη ναυλαγορά, τη βασική ναυτιλιακή αγορά, και εκφράζονται μέσα από το ναύλο που θα πληρωθεί για τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Η ισορροπία τονίζεται ότι καθορίζεται μακροχρόνια και είναι βασικός παράγοντας για τη συνέχιση της λειτουργίας των αγορών. Η συνάντηση προσφοράς και ζήτησης, η οποία στο παρελθόν ήταν ορισμένη και γεωγραφικά, λόγω της διεθνούς φύσης της ναυτιλίας αλλά και των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, πραγματοποιείται πλέον αποκλειστικά ηλεκτρονικά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την πραγματική διαίρεση της αγοράς ανά φορτίο και ανά τύπο πλοίου και το πώς οι ναυλομεσίτες κάθε πλευράς ενδέχεται να παρέμβουν υπέρ της πλευράς τους, με βάση τις συνθήκες, και να διαμορφώνουν ουσιαστικά τη συμφωνία.

Η φύση της ναυτιλιακής εργασίας είναι η διαπραγμάτευση μέσω ναυλομεσιτών και τελικά η αποδοχή ή όχι της προτεινόμενης συμφωνίας, γι' αυτό και οι εκπαιδευόμενοι/-ες απαιτείται να αντιληφθούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται.

Η συμφωνία παρουσιάζεται ως διάγραμμα 2 διαστάσεων μέσα από τις συνθήκες σε κάθε πλευρά (ζήτηση και προσφορά), οι οποίες οδήγησαν στην τελική συμφωνία. Εξετάζονται επίσης σενάρια, κυρίως από την πιο μεταβλητή πλευρά της ζήτησης, για το τι θα άλλαζε εάν η μεταβολή ήταν μεγαλύτερη ή διαρκούσε περισσότερο και τι θα συμβεί όταν παρέμβει η προσφορά.

2.2.B.6 | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Μετά την ανάλυση της ναυλαγοράς με βάση οικονομικούς όρους και την εύρεση των συνθηκών συμφωνίας σε αυτήν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πώς έρχεται η παραπάνω συμφωνία στις υπόλοιπες ναυτιλιακές αγορές με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώνονται σε αυτές. Αρχικά αναλύεται η αγορά των νεότευκτων πλοίων όπου η ζήτηση προέρχεται από τους ναυλωτές και είναι παράγωγος γιατί προκύπτει από την αντίστοιχη ζήτηση για μεταφορικές υπηρεσίες. Η προσφορά προέρχεται από τα ναυπηγεία τα οποία ναυπηγούν τα πλοία εν ευθέτω χρόνω. Αυτή η υστέρηση καθορίζει την αγορά και είναι αποτέλεσμα των αυξημένων ναύλων σήμερα. Στην αγορά μεταχειρισμένων πλοίων γίνεται κατανοητό ότι, οικονομικά, τόσο

τη ζήτηση όσο και την προσφορά την έχουν πλοιοκτήτες, με την παράγωγο ζήτηση να συνδέεται με την επιθυμία του πωλητή να διατηρήσει το πλοίο του όταν οι ναύλοι είναι αυξημένοι και αντίστροφα. Στην τέταρτη αγορά των διαλύσεων η ζήτηση προκύπτει από τα διαλυτήρια τα οποία και ζητούν τα πλοία από την προσφορά (πλοιοκτήτες), οι οποίοι δεν κρατούν παλιότερα πλοία όταν πιστεύουν ότι οι ναύλοι είναι χαμηλά. Οι παραπάνω διαδικασίες είναι σχετικά χρονοβόρες και απαιτούν την εμπλοκή αρκετών προσώπων στην εταιρεία.

Στο πλαίσιο της υποεπένδυσης παρουσιάζεται το πώς λειτουργούν με οικονομικά κριτήρια οι παραπάνω αγορές, πώς συνδέονται μεταξύ τους με επίκεντρο πάντα τη ναυλαγορά παρουσιάζοντας διαγράμματα 2 διαστάσεων, αλλά και με επίκαιρα στοιχεία, πώς εξελίσσονται τα τελευταία χρόνια και αναλύονται οι αιτίες της συμπεριφοράς των εμπλεκόμενων σε αυτές μερών.

2.2.B.7 | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Μετά τις έννοιες της προσφοράς και της ζήτησης και τις εφαρμογές τους στη ναυτιλία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν το πώς, με βάση κυρίως τον χρόνο, οι φορτωτές και οι ναυλωτές αντιδρούν στις μεταβολές των ναύλων διεθνώς ή και άλλων παραγόντων που επηρεάζουν τις δυνάμεις της ζήτησης και της προσφοράς όπως έχουν παρουσιαστεί. Ως γενικότερη έννοια, η ελαστικότητα ως προς την τιμή ορίζεται ως ο λόγος ποσοστιαίας μεταβολής της ποσότητας προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής. Γραφικά, η κλίση των καμπυλών ή, διαφορετικά, η ελαστικότητα της ζήτησης ή της προσφοράς δείχνει το πώς ανταποκρίνονται βραχυχρόνια οι φορτωτές και οι ναυλωτές στις (οριακές) μεταβολές της τιμής, αλλάζοντας την απόφασή τους για τη ζητούμενη ή προσφερόμενη ποσότητα αλλά και τη συνολική δαπάνη (τιμή × ποσότητα). Μαθαίνουν επίσης να χαρακτηρίζουν το πρόσημο της ελαστικότητας ανάλογα με την αρχική σχέση που εκφράζει, δηλαδή αρνητική για τη ζήτηση ως προς την τιμή, θετική για την προσφορά ως προς την τιμή και ότι, ειδικά αν μιλάμε για ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή, συνήθως αναφερόμαστε στην απόλυτη τιμή του μεγέθους. Χαρακτηρίζουν τη ζήτηση ή την προσφορά ως ελαστική (> 1), μοναδιαία ($= 1$) ή ανελαστική (< 1), αλλά και τη σημασία του χρόνου. Γενικότερος κανόνας που γίνεται κατανοητός είναι ότι, λόγω της φύσης της, η προσφορά (ναυλωτές) είναι λιγότερο ελαστική από την πιο μεταβαλλόμενη ζήτηση. Παράλληλα, ερμηνεύουν και εξηγούν τις μεταβολές των παραπάνω παραγόντων σε σχέση με τη ζητούμενη ή προσφερόμενη ποσότητα, αναλύοντας τις επιδράσεις τους στην πραγματική οικονομία.

Για την επεξήγηση της ελαστικότητας, με πίνακες προσφοράς ή ζήτησης, προτείνεται να κληθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες να υπολογίσουν την ελαστικότητα όταν μεταβάλλονται τιμή και ποσότητα ή να την υπολογίσουν σε ένα σημείο και να τη χαρακτηρίσουν ελαστική, ανελαστική ή μοναδιαία, κατανοώντας τις επιδράσεις της στη συνολική δαπάνη.

2.2.B.8 | ΑΓΟΡΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΧΥΔΗΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν διδαχθεί σε προηγούμενες ενότητες τη φύση και τη διάκριση των αγορών χύδην φορτίων σε υγρά και ξηρά αλλά και μικρότερες υποκατηγορίες. Στην παρούσα υποενότητα δίνεται έμφαση στην οικονομική τους σημασία. Η μορφή αγοράς διαφέρει σε κάθε περίπτωση καθορίζοντας τις αντίστοιχες συνθήκες καθορισμού του ναύλου. Γίνεται σαφές ότι η διαπραγματευτική ικανότητα κάθε πλευράς αλλά και ο αντίστοιχος αριθμός των φορτωτών ή ναυλωτών δημιουργεί πολλές μορφές αγοράς που εκτείνονται από τον πλήρη ανταγωνισμό μέχρι το μονοψώνιο. Ενώ η πλειοψηφία των αγορών φαίνεται να είναι πλήρως ανταγωνιστικές, σε εξειδικευμένες αγορές οι οποίες αναλύονται στο πλαίσιο της υποενότητας ξεχωριστά, διότι υπάρχουν στρεβλώσεις οι οποίες αλλοιώνουν τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα της εκάστοτε αγοράς με βάση τη δύναμη που αποκτά μια πλευρά με τη συγκέντρωση πλοίων ή φορτίων, γεωγραφικές ιδιομορφίες και την έλλειψη τέλει πληροφόρησης από κάθε πλευρά. Σημαντική έννοια για την οικονομική ανάλυση της αγοράς είναι η έννοια του λεγόμενου οριακού πλοίου, του οποίου το κόστος καλύπτει ακριβώς ο ναύλος του. Είναι ένα μέτρο συμφωνίας των δύο πλευρών, διότι κάτω από αυτόν τον ναύλο δεν πραγματοποιείται η ναύλωση του πλοίου και σε αυτόν διαμορφώνονται ο ναύλος και το κόστος ναύλωσης μακροχρόνια.

Παρουσιάζεται το μοντέλο του πλήρους ανταγωνισμού αλλά και οι ατελείς μορφές αγοράς ανά φορτίο αλλά και μέγεθος πλοίου, δίνοντας έμφαση στις συνθήκες που καθιστούν τον ανταγωνισμό ατελή.

2.2.B.9 | ΑΓΟΡΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ

Στην τελευταία υποενότητα παρουσιάζονται οι αγορές της ναυτιλίας τακτικών γραμμών και τα βασικά οικονομικά χαρακτηριστικά τους. Ως αρχική επισήμανση τονίζεται το γεγονός ότι τα φορτία που μεταφέρονται είναι σχετικά ομοιογενή, λόγω του ότι έχει επικρατήσει η τυποποίηση μέσω των εμπορευματοκιβωτίων, και ότι οι μεταφορές του κλάδου γίνονται σε τακτική βάση μέσω συγκεκριμένων δρομολογίων. Γίνεται σαφές ότι η μορφή της αγοράς επηρεάζεται από την αύξηση του μεγέθους των πλοίων αλλά και των εταιρειών με δύναμη αγοράς απέναντι σε μικρούς γενικά φορτωτές, με αποτέλεσμα η μορφή της αγοράς να είναι το ολιγοπώλιο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, με βάση τις αρχές της οικονομικής επιστήμης, αναγνωρίζουν ότι εφόσον υπάρχουν οι ολιγοπωλιακές αγορές, οι ναυλωτές καθορίζουν σε πολύ μεγάλη έκταση τον ναύλο, καθώς και τη συχνότητα των δρομολογίων, μέσα από μια σειρά συμφωνιών οι οποίες έχουν ως στόχο την αύξηση του κέρδους μιας ομάδας ναυλωτών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα βρεθούν στο πλαίσιο της μελλοντικής εργασίας τους συνεργαζόμενοι/-ες με μια αντίστοιχη εταιρεία είτε ως υπάλληλοι/-ες είτε ως συνεργάτες/-τριες και απαιτείται να γνωρίζουν τη δομή ή και τα κίνητρά της.

Αφού παρουσιαστεί η δομή της βιομηχανίας στο πλαίσιο της υποεπένδυσης, οι αγορές διακρίνονται ανά τύπο φορτίου και παρουσιάζονται οι κύριοι ναυτιλιακοί δρόμοι, καθώς και το ιστορικό δημιουργίας τους και ο ρόλος των συσκέψεων εταιρειών στη διαμόρφωσή τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Stopford, M. (2025). *Ναυτιλιακή οικονομική* (2η έκδοση), (μτφρ. Γ. Μ. Μελάς). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Βλάχος, Γ. Π. (2019). *Ναυτιλιακή οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks IKE.

Συμπληρωματικές

1. Grammenos, C. (2010). *The Handbook of Maritime Economics and Business* (2nd edition). London: Εκδόσεις Taylor & Francis Ltd (Routledge).
2. Μυλωνόπουλος, Δ. Ν. (2004). *Ναυτιλία: Έννοιες – τομείς – δομές*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

2.2.Γ • ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να έρθουν σε επαφή με τις θεμελιώδεις έννοιες της οικονομίας των μεταφορών και να εξοικειωθούν με θέματα σχετικά με το μεταφορικό σύστημα, το μεταφορικό προϊόν, το είδος των μεταφορικών μέσων, τη λειτουργία του κάθε μέσου στην αγορά των μεταφορών και τη μεταφορική υποδομή. Η ενότητα εστιάζεται στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, στην εξέλιξη του μεταφορικού έργου, τα οικονομικά χαρακτηριστικά της θαλάσσιας μεταφοράς, την ανάπτυξη των εμπορευματοκιβωτίων, τις μορφές διάρθρωσης της μεταφορικής αγοράς και τις μεθόδους τιμολόγησης των μεταφορικών υπηρεσιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τις θεμελιώδεις έννοιες της οικονομίας των μεταφορών,
- Προσδιορίζουν τα είδη των μεταφορικών μέσων,
- Περιγράφουν τη λειτουργία του κάθε μεταφορικού μέσου,
- Αναλύουν τα οικονομικά χαρακτηριστικά των μεταφορικών αγορών,
- Εξηγούν την αγορά των θαλάσσιων μεταφορών και τη ναυτιλία,

- Ερμηνεύουν ζητήματα ζήτησης και προσφοράς στις θαλάσσιες μεταφορικές υπηρεσίες,
- Χρησιμοποιούν τις βασικές τεχνικές σχεδιασμού και πρόβλεψης στον τομέα των μεταφορών,
- Αναγνωρίζουν τον ρόλο των εμπορευματοκιβωτίων στη μείωση του κόστους φορτοεκφόρτωσης,
- Εφαρμόζουν τις διαδικασίες τιμολόγησης μεταφορικών υπηρεσιών.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Οικονομική των μεταφορών / Μεταφορικό σύστημα / Είδη μεταφορικών μέσων / Θαλάσσιες μεταφορικές υπηρεσίες / Σχεδιασμός μεταφορών / Πρόβλεψη μεταφορών / Εμπορευματοκιβώτια / Τιμολόγηση μεταφορικών υπηρεσιών.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
2	ΕΙΔΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
3	ΖΗΤΗΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
4	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
5	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΩΝ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ
6	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Γ.1 | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Η μεταφορά είναι η διαδικασία μετακίνησης ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών από το ένα μέρος στο άλλο, διαδραματίζοντας καθοριστικό ρόλο στις καθημερινές μας δραστηριότητες. Οι μεταφορές αποτελούν μέσο εξυπηρέτησης άλλων κλάδων της οικονομίας όπως η γεωργία, η βιομηχανία, ο τουρισμός, το εμπόριο κ.λπ. Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται σε θέματα που αφορούν την οικονομική των μεταφορών και παράλληλα αναδεικνύεται η σημαντικότητα των εμπορευματικών μεταφορών στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Ο κλάδος των μεταφορών αποτελεί αδιαμφισβήτητο σημαντικό παράγοντα στην κοινωνική και οικονομική ζωή μιας χώρας και κατατάσσεται σε περίοπτη θέση ανάμεσα σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες, λαμβάνοντας σημαντικό ποσοστό στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και δημιουργώντας πληθώρα θέσεων εργασίας.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα τους βοηθούν να εξοικειωθούν με τους τρόπους εφαρμογής της οικονομικής θεωρίας στον τομέα των μεταφορών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται κυρίως στην ανάλυση των οικονομικών χαρακτηριστικών των μεταφορικών αγορών. Επιπρόσθετα, η υποενότητα εστιάζεται κυρίως στη ζήτηση, την προσφορά και τις ελαστικότητες των μεταφορικών υπηρεσιών. Ακολούθως, προσδιορίζονται τα διάφορα κόστη που σχετίζονται με την παραγωγή μεταφορικών υπηρεσιών.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν τον ρόλο και τη συμβολή των μεταφορών στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας μέσα από μελέτες και στατιστικά οικονομικά δεδομένα.

2.2.Γ.2 | ΕΙΔΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας κατανοήσει τον σημαντικό ρόλο των μεταφορών στην κοινωνική και οικονομική μας ζωή, σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα προσδιορίζουν τα είδη των μεταφορικών μέσων και περιγράφουν τη λειτουργία του κάθε μέσου ξεχωριστά. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα τους βοηθούν στην ανάλυση των χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών. Οι χερσαίες μεταφορές διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία, παρέχοντας ουσιαστική κινητικότητα για ανθρώπους και αγαθά. Οι χερσαίες μεταφορές διακρίνονται σε οδικές και σιδηροδρομικές. Οι οδικές μεταφορές χαρακτηρίζονται από ευελιξία, προσβασιμότητα και εξατομίκευση μέσω των προσωπικών οχημάτων και οι σιδηροδρομικές μεταφορές χαρακτηρίζονται από ασφάλεια, ακρίβεια και αποδοτικότητα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στις εναέριες μεταφορές που περιλαμβάνουν τη μετακίνηση ανθρώπων και αγαθών μέσω του αέρα με τη χρήση αεροσκαφών. Οι αεροπορικές μεταφορές διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη σύγχρονη παγκόσμια συνδεσιμότητα, προσφέροντας γρήγορη και αποτελεσματική μεταφορά σε μεγάλες αποστάσεις.

Επιπρόσθετα, η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στις θαλάσσιες μεταφορές και τον ρόλο τους στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, μεταφέροντας αγαθά και πρώτες ύλες μεταξύ χωρών και ηπείρων.

Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευομένων ενδείκνυται να συγκρίνουν τα είδη των μεταφορικών μέσων μεταξύ τους ως προς την ταχύτητα, την αποδοτικότητα, τις περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις, τη χωρητικότητα, την ευελιξία, το κόστος και την ασφάλεια.

2.2.Γ.3 | ΖΗΤΗΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας κατανοήσει τα είδη και τις λειτουργίες κάθε μεταφορικού μέσου, σε αυτή την υποενότητα εισάγονται σε ζητήματα που αφορούν τη ζήτηση στις θαλάσσιες μεταφορικές υπηρεσίες. Με βάση την οικονομική θεωρία, με

τον όρο ζήτηση νοείται η εκάστοτε ποσότητα του αγαθού ή της υπηρεσίας που είναι διατεθειμένος ο καταναλωτής να αγοράσει για κάθε διαφορετική τιμή και κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Η ζήτηση μεταφορικών υπηρεσιών και ειδικότερα η ζήτηση χωρητικότητας προσδιορίζεται αρχικά με την ποσότητα του φορτίου που πρόκειται να μεταφερθεί ή με τον αριθμό των επιβατών που πρόκειται να μετακινηθούν. Αναλυτικότερα, η ζήτηση για θαλάσσιες εμπορευματικές μεταφορές εκφράζεται από τους φορτωτές (επιχειρήσεις παραγωγής ή εμπορίας αγαθών) και τους παραλήπτες. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη μαθησιακή υποενότητα τους βοηθούν στον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν τις θαλάσσιες μεταφορικές υπηρεσίες, όπως η ποσότητα, η απόσταση, ο όγκος, οι ιδιότητες του φορτίου, ο χρόνος διάρκειας του ταξιδιού, η περιοδικότητα μεταφορών κ.λπ.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στα χαρακτηριστικά και τις μορφές της ζήτησης για θαλάσσιες μεταφορές. Επιπλέον, η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στις πηγές ζήτησης μεταφορικών υπηρεσιών και στα χαρακτηριστικά της ναυτιλιακής αγοράς. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευομένων ενδεικνύεται η ανάλυση των τρόπων ικανοποίησης της ζήτησης στις θαλάσσιες μεταφορές.

2.2.Γ.4 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Σε πολλές χώρες υπάρχει κεντρικός σχεδιασμός όσον αφορά την υποδομή μεταφορικών υπηρεσιών με κρατική παρέμβαση για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των τοπικών και εθνικών μεταφορών. Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στη θεωρία σχεδιασμού και πρόβλεψης στον τομέα των μεταφορών. Η θεωρία σχεδιασμού στον τομέα των μεταφορών αναφέρεται στη συστηματική προσέγγιση και το πλαίσιο που χρησιμοποιείται για τον σχεδιασμό και τη δημιουργία συστημάτων μεταφορών. Περιλαμβάνει τις αρχές, τις μεθοδολογίες και τις βέλτιστες πρακτικές που χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό ασφαλών, αποτελεσματικών και βιώσιμων λύσεων μεταφοράς.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη μαθησιακή υποενότητα τους βοηθούν στην ανάλυση των βασικών πτυχών της θεωρίας σχεδιασμού στον τομέα των μεταφορών. Η θεωρία σχεδιασμού εστιάζεται στη διασφάλιση της πληρότητας των προβλεπόμενων λειτουργιών για τα συστήματα μεταφορών και τις υποδομές. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στις πτυχές της λειτουργικότητας, της ασφάλειας, της αειφορίας, της προσβασιμότητας, της συνδυασμένης μεταφοράς, του ανθρωποκεντρικού σχεδιασμού, του κόστους και της αποτελεσματικότητας στη σχεδίαση και στη δημιουργία συστημάτων μεταφορών.

Επιπρόσθετα, η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στην πρόβλεψη στον τομέα των μεταφορών, αναλύοντας τα μοντέλα πρόβλεψης και ζήτησης μεταφορών. Αυτές οι προβλέψεις αποτελούν κρίσιμα στοιχεία στη λήψη αποφάσεων από κυβερνήσεις και επιχειρήσεις μεταφορών ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά

με επενδύσεις, ενδεχόμενες αλλαγές πολιτικής και την ανάπτυξη υποδομών. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευομένων ενδείκνυται η ανάλυση της διαδικασίας και των σταδίων σχεδιασμού ενός μεταφορικού συστήματος.

2.2.Γ.5 | Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΩΝ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Τα εμπορευματοκιβώτια έχουν φέρει επανάσταση στο διεθνές εμπόριο και στην εφοδιαστική αλυσίδα, βελτιστοποιώντας τη διαδικασία συσκευασίας, χειρισμού και μεταφοράς εμπορευμάτων. Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον ρόλο των εμπορευματοκιβωτίων στη μείωση του κόστους φορτοεκφόρτωσης. Το εμπορευματοκιβώτιο χρησιμοποιείται για την αποτελεσματική και ασφαλή μεταφορά εμπορευμάτων με διάφορους τρόπους μεταφοράς, κυρίως διά θαλάσσης, αλλά και οδικώς και σιδηροδρομικώς. Τα εμπορευματοκιβώτια έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην παγκοσμιοποίηση του εμπορίου επιτρέποντας την εύκολη και αποδοτική μετακίνηση αγαθών σε μεγάλες αποστάσεις, συνδέοντας παραγωγούς, προμηθευτές και καταναλωτές σε όλο τον κόσμο.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη μαθησιακή υποενότητα τους βοηθούν στην ανάδειξη των πλεονεκτημάτων της χρήσης εμπορευματοκιβωτίων, όπως η απλοποίηση της διαδικασίας φόρτωσης και εκφόρτωσης, μειώνοντας τον χρόνο και την εργασία που απαιτείται για τη διακίνηση του φορτίου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στα τεχνικά χαρακτηριστικά των εμπορευματοκιβωτίων σύμφωνα με τα πρότυπα διεθνών οργανισμών και προσδιορίζουν τα κυριότερα είδη τους.

Επιπλέον, η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στον ρόλο των εμπορευματοκιβωτίων στη διαδικασία της διαμετακόμισης (προσωρινή αποθήκευση αλλοδαπών εμπορευμάτων με σκοπό τη μεταφόρτωση και διανομή τους σε τρίτες χώρες) και στις συνδυασμένες μεταφορές όπως οδική-σιδηροδρομική, οδική-θαλάσσια, σιδηροδρομική-θαλάσσια κ.λπ.

Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευομένων ενδείκνυται η ανάλυση των κύριων τύπων και χαρακτηριστικών των εμπορευματοκιβωτίων.

2.2.Γ.6 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας κατανοήσει τον σημαντικό ρόλο των μεταφορών στην κοινωνική και οικονομική ζωή μιας χώρας, προσδιορίζοντας τα είδη και τις λειτουργίες των μεταφορικών μέσων και αναλύοντας τις έννοιες του σχεδιασμού και της πρόβλεψης στον τομέα των μεταφορών, σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα εξετάζουν τις κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες τιμολόγησης που εφαρμόζουν οι διάφορες επιχειρήσεις μεταφορικών υπηρεσιών. Αναλυτικότερα, η τιμολόγηση των μεταφορικών υπηρεσιών θεωρείται μια πολύπλοκη διαδικασία που περιλαμβάνει διάφορους παράγοντες, στρατηγικές και εκτιμήσεις. Οι αποφάσεις τιμολόγησης μπο-

ρούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην κερδοφορία, την ανταγωνιστικότητα και στην ικανότητα της επιχείρησης μεταφορικών υπηρεσιών να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πελατών.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη μαθησιακή υποενότητα τους βοηθούν να προσδιορίσουν τις μεταφορικές αγορές ανάλογα με τη μορφή τους (αγορά ελεύθερου ανταγωνισμού ή αγορές ολιγοπωλίου κ.λπ.) και παράλληλα να αναλύσουν τα χαρακτηριστικά τους. Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στις πολιτικές και τις διαδικασίες τιμολόγησης των μεταφορικών υπηρεσιών (π.χ. με βάση το οριακό κόστος, τη μεγιστοποίηση κέρδους κ.λπ.). Στη διεθνή ναυτιλία και το διεθνές εμπόριο μεταφορών, η τιμολόγηση μπορεί να επηρεαστεί από παράγοντες όπως οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, οι τελωνειακοί δασμοί και οι διεθνείς εμπορικές συμφωνίες. Η αποτελεσματική τιμολόγηση στις υπηρεσίες μεταφοράς προϋποθέτει κατανόηση των συνθηκών της αγοράς, των δομών κόστους, του ανταγωνισμού και των προτιμήσεων των πελατών.

Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευομένων ενδείκνυται η ανάλυση μελετών περίπτωσης βασικών μοντέλων τιμολόγησης των μεταφορικών υπηρεσιών.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σαμπράκος, Ε. (2013). *Εισαγωγή στην οικονομική των μεταφορών* (3η έκδοση). Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.
2. Προφυλλίδης, Β. (2016). *Οικονομική των μεταφορών*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπασωτηρίου.

Συμπληρωματικές

1. McConville, J. (2021). *Οικονομικά των θαλάσσιων μεταφορών: Θεωρία και πράξη* (μτφρ. Α. Στρατάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Σαμπράκος, Ε. (2008). *Ο τομέας των μεταφορών και οι συνδυασμένες εμπορευματικές μεταφορές*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
3. Μαλινδρέτος, Γ. (2015). *Εφοδιαστική αλυσίδα. Logistics και εξυπηρέτηση πελατών* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα στοχεύει στο να εφοδιάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με όλες τις απαραίτητες θεμελιώδεις έννοιες του ναυτικού δικαίου, που θα τους/τις επιτρέψουν να αντιληφθούν τις νομικές και οικονομικές πτυχές της ναυτιλιακής επιχείρησης και να κατανοήσουν το διεθνές νομικό πλαίσιο που καθορίζει τη λειτουργία των πλοίων και των ναυτιλιακών επιχειρήσεων στο εθνικό και διεθνές περιβάλλον. Η ενότητα αποτελεί μια εισαγωγή σε έναν διεπιστημονικό τομέα που περιλαμβάνει τη νομική και την οικονομική επιστήμη και εστιάζεται στην αναλυτική παρουσίαση όλων των θεμάτων που σχετίζονται με την έννοια “Shipping” του αγγλοσαξονικού δικαίου, καθώς και των λεπτών διαφορών μεταξύ ορισμών που αναφέρονται κατά τη χρησιμοποίησή τους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας προσεγγίζονται βασικές έννοιες του πλοίου, οι φορείς της ναυτιλιακής επιχειρηματικότητας και οι σχέσεις μεταξύ αυτών και των ναυτικών. Επίσης, η μαθησιακή ενότητα εστιάζεται στη σχετική με το Ναυτοδικείο νομοθεσία και αναλύονται πρόσθετες έννοιες του ναυτικού δικαίου όπως η γενική αβαρία (General Average), η επιθαλάσσια αρωγή (salvage) και οι συγκρούσεις (collisions). Τέλος, παρουσιάζονται μηχανισμοί επίλυσης των διαφορών και απαιτήσεων (claims) που ανακύπτουν καθημερινά στον τομέα της ναυτιλίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιλαμβάνονται τις θεμελιώδεις αρχές και έννοιες του ναυτικού δικαίου,
- Αναγνωρίζουν το διεθνές νομικό πλαίσιο που καθορίζει τη λειτουργία των πλοίων,
- Περιγράφουν την ιστορική εξέλιξη των κανόνων του διεθνούς ναυτικού δικαίου και τις συνθήκες που οδήγησαν σε αυτήν,
- Διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες της ναυτιλιακής επιχειρηματικότητας και τις σχέσεις μεταξύ αυτής και των ναυτικών,
- Αναλύουν πρόσθετες έννοιες του ναυτικού δικαίου όπως η γενική αβαρία (General Average), η επιθαλάσσια αρωγή (salvage) και οι συγκρούσεις (collisions),
- Αντιλαμβάνονται τη μεθοδολογία των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων για τη λήψη αποφάσεων και πώς αυτές επιδρούν στη συνέχεια στις διακρατικές σχέσεις,
- Διατυπώνουν την άποψή τους για την επίλυση νομικών προβλημάτων, διαφορών και απαιτήσεων,
- Εκτιμούν τον τρόπο με τον οποίο το δίκαιο επιδρά στην αποτελεσματική άσκηση της ναυτιλιακής επιχείρησης,
- Αναπτύσσουν βασική νομική σκέψη ως προς τους μηχανισμούς επίλυσης των διαφορών και απαιτήσεων (claims) που ανακύπτουν καθημερινά στον τομέα της ναυτιλίας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ιδιωτικό Ναυτικό Δίκαιο / Δημόσιο Ναυτικό Δίκαιο / Πλοίο / Πλοίαρχος / Πλήρωμα / Συμβάσεις ναυτικής εργασίας / Σύμβαση ναύλωσης / Γενική αβαρία / Σύγκρουση / Επίλυση διαφορών.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών εννοιών σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΝΝΟΙΑ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
2	ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΛΟΙΟ
3	ΤΑ ΝΑΥΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ
4	Η ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ
5	ΠΛΗΡΩΜΑ ΠΛΟΙΟΥ
6	ΝΑΥΤΙΚΑ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Δ.1 | ΕΝΝΟΙΑ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η υποενότητα «Έννοια – Διακρίσεις και ιστορική εξέλιξη ναυτικού δικαίου» εισάγει στις βασικές αρχές της νομοθεσίας που διέπουν το ναυτικό δίκαιο διακρίνοντάς το από άλλα πεδία του δικαίου. Το Ναυτικό Δίκαιο ρυθμίζει τις ανθρώπινες δραστηριότητες με αντικείμενο την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχει η θάλασσα είτε ως πηγή ενέργειας και πλούτου είτε ως φυσικό στοιχείο πρόσφορο για τη μεταφορά πραγμάτων και τη διακίνηση προσώπων με πλοία. Το Ναυτικό Δίκαιο διακρίνεται στο Δημόσιο Ναυτικό Δίκαιο και το Ιδιωτικό Ναυτικό Δίκαιο. Το Δημόσιο Ναυτικό Δίκαιο ασχολείται α) με την οργάνωση του Κράτους για τη διοίκηση της εμπορικής ναυτιλίας (Ακτοπλοΐα, ασφάλεια πλοίων, αστυνόμευση λιμένων, χορήγηση και διατήρηση της ελληνικής εθνικότητας σε πλοία, σύνθεση του προσωπικού) και β) με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα έναντι του Κράτους όσων ασχολούνται με την εμπορική ναυτιλία. Το Ιδιωτικό Ναυτικό Δίκαιο ρυθμίζει τις δικαιοπρακτικές σχέσεις και τις αστικές ευθύνες από την κυριότητα ή την εκμετάλλευση του πλοίου ή του πλωτού ναυπηγήματος και την άσκηση της ναυτικής εμπορίας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσω μιας ιστορικής αναδρομής, που ξεκινά από τον 17ο αιώνα και φτάνει ως τις μέρες μας, κατανοούν τη σημασία της ναυτιλίας για τον άνθρωπο από αρχαιοτάτων χρόνων. Η γνώση των βασικών αρχών και εννοιών του ναυτικού δικαίου και των διακρίσεων του αποτελεί το υπόβαθρο για την απόκτηση γνώσεων και

δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση των επόμενων υποενοτήτων. Κρίνεται σκόπιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω πρακτικών παραδειγμάτων, να επικεντρωθούν στην κατανόηση της έννοιας και της λογικής του ναυτικού δικαίου, προκειμένου να αποκτήσουν τη βάση για την περαιτέρω μελέτη και γνώση του ναυτικού δικαίου.

2.2.Δ.2 | ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΛΟΙΟ

Η υποενοότητα «Ρυθμίσεις νομοθεσίας για το πλοίο» παρουσιάζει τη νομική έννοια του πλοίου κατά το ναυτικό δίκαιο και τις κατηγορίες του, καθώς και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματά του. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τη νομική έννοια του πλοίου, τόσο σύμφωνα με το ιδιωτικό ναυτικό δίκαιο όσο και με το πώς ορίζεται στο δημόσιο ναυτικό δίκαιο. Επίσης, να κατανοούν τις διακρίσεις αναφορικά με τις κατηγορίες των πλοίων, όπως τα εμπορικά πλοία, τα φορτηγά πλοία και τις κατηγορίες τους, τα μικτά επιβατικά πλοία, τα πλοία ειδικού προορισμού, τα πλοία βοηθητικής ναυτιλίας.

Στην υποενοότητα αυτή παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πλοίου, όπως είναι το όνομα, το Διεθνές Διακριτικό Σήμα, ο αριθμός και το λιμάνι ημερολογίσεως, καθώς και η χωρητικότητά του. Άλλα σημαντικά γνωρίσματα του πλοίου που λαμβάνονται υπόψη είναι οι διαστάσεις του (πλάτος, μήκος, ύψος), το είδος της κινητήριας δύναμης και η ιπποδύναμη των μηχανών του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αφομοιώνουν και νομικά, μέσα από σχετικά παραδείγματα, τις έννοιες της ημερολόγησης και της καταμέτρησης του πλοίου, οι οποίες θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές και αξιοποιήσιμες για τα στελέχη της ναυτιλίας και την άσκηση του επαγγέλματός τους.

2.2.Δ.3 | ΤΑ ΝΑΥΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ

Στην υποενοότητα «Τα ναυτικά έγγραφα του πλοίου» παρουσιάζονται τα βιβλία και τα έγγραφα με τα οποία πρέπει να είναι εφοδιασμένο κάθε πλοίο που εκτελεί πλόες. Λόγω της γενικότερης σημασίας που έχει το πλοίο από πλευράς δημοσίου συμφέροντος, το κράτος σημαίας παρακολουθεί και ελέγχει καθετί που έχει σχέση με την ασφάλεια, τη στελέχωση και τη δραστηριότητά του. Ο έλεγχος αυτός δεν γίνεται μόνο από το κράτος του οποίου τη σημαία φέρει το πλοίο, αλλά και από τα κράτη στα χωρικά ύδατα των οποίων καταπλέει και δημιουργεί διάφορες σχέσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην ενότητα αυτή γνωρίζουν και εξοικειώνονται με τα βιβλία και τα έγγραφα που περιέχουν στοιχεία σχετικά με την ταυτότητα του πλοίου, την τήρηση των κανονισμών ασφαλείας, την κανονική στελέχωση, το μεταφερόμενο φορτίο κ.λπ., καθώς και το περιεχόμενό τους.

Κάθε πλοίο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με τα παρακάτω βιβλία και έγγραφα: α) Έγγραφο Εθνικότητας, β) Πιστοποιητικό καταμέτρησης, γ) Πιστοποιητικό ασφάλειας επιθεώρησης, δ) Πιστοποιητικό γραμμής φόρτωσης, ε) Ναυτολόγιο, στ) Ημερολόγιο γέφυρας, ζ) Ημερολόγιο μηχανής και ημερολόγιο ασυρμάτου, θ) Ποινολόγιο, ι) Βιβλία πετρελαίου και βιβλίο επιθεωρήσεων και γυμνασίων, ια) Φορτωτικά έγγραφα και Αποδεικτικό εκπλήρωσης τελωνειακών υποχρεώσεων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου των εγγράφων αυτών, του τρόπου έκδοσης και τήρησής τους, καθώς και των επιπτώσεων σε περίπτωση μη ορθής τήρησής τους. Η υποενότητα αυτή κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις μέσα από παραδείγματα εφαρμογής της νομοθεσίας που τους βοηθούν στην άσκηση των καθηκόντων τους.

2.2.Δ.4 | Η ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ

Στην υποενότητα «Ναυτιλιακή επιχείρηση και οι φορείς της» οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τους τρόπους κτήσης της κυριότητας του πλοίου, το νομικό καθεστώς του κυρίου του πλοίου, του πλοιοκτήτη και του εφοπλιστή, καθώς και τα σχετικά με την αστική ευθύνη του πλοιοκτήτη και του εφοπλιστή για δικαιοπραξίες και αδιοπραξίες του πλοιάρχου, του πλοηγού και των μελών του πληρώματος. Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ο τρόπος κτήσης της κυριότητας ενός πλοίου διακρίνεται σε πρωτότυπο και παράγωγο. Πρωτότυποι τρόποι κτήσης κυριότητας είναι η ναυπήγηση, η χρησικτησία και η κτήση σε δημόσιο πλειστηριασμό. Παράγωγοι τρόποι κτήσης κυριότητας είναι η συμβατική μεταβίβαση (πώληση, δωρεά ή ανταλλαγή) και η εγκατάλειψη του πλοίου στον ασφαλιστή. Κύριος του πλοίου είναι ο/η ιδιοκτήτης/-τρια που έχει στην κυριότητά του/της το πλοίο (το πλοίο είναι νηολογημένο στο όνομά του/της), αλλά δεν ασκεί την εκμετάλλευσή του, την οποία έχει παραχωρήσει σε άλλο πρόσωπο. Πλοιοκτήτης/-τρια είναι ο/η ιδιοκτήτης/-τρια του πλοίου που ασκεί και την εκμετάλλευσή του, δηλαδή αναπτύσσει ναυτιλιακή δραστηριότητα με σκοπό το κέρδος. Εφοπλιστής/-τρια είναι αυτός/-ή που εκμεταλλεύεται για λογαριασμό του/της πλοίο που ανήκει σε άλλο πρόσωπο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην υποενότητα αυτή εξοικειώνονται με την έννοια της σύμβασης ναύλωσης ενός πλοίου, δηλαδή της σύμβασης που έχει ως αντικείμενο, έναντι ανταλλάγματος: α) την ολική ή μερική χρησιμοποίηση του πλοίου για θαλάσσια μεταφορά (κριτήριο: η χρήση του πλοίου), β) τη μεταφορά πραγμάτων διά θαλάσσης, γ) τη μεταφορά επιβατών διά θαλάσσης. Επίσης, εξετάζουν τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του εκναυλωτή/-τριας και του ναυλωτή/-τριας, καθώς και γενικότερα ζητήματα που προκύπτουν από την ευθύνη εκμετάλλευσης ενός πλοίου.

2.2.Δ.5 | ΠΛΗΡΩΜΑ ΠΛΟΙΟΥ

Η παρούσα υποενότητα έχει ως στόχο να εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην ιεραρχική διάρθρωση του προσωπικού του πλοίου, καθώς και στην οργανωτική διάρθρωση αυτού. Στην υποενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες της ναυτιλιακής επιχειρηματικότητας και τις σχέσεις μεταξύ της ναυτιλιακής επιχειρηματικότητας και των ναυτικών και εξοικειώνονται με τις διαφορές αρμοδιοτήτων, καθώς και με τη διάκριση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Ο/Η πλοίαρχος είναι ο/η κυβερνήτης/-τρια και διοικητής/-τρια του πλοίου. Είναι υπεύθυνος/-η για την καλή διοίκηση και την ασφάλεια του πλοίου, του φορτίου και των επιβαινόντων, καθώς και για την τήρηση της τάξης πάνω στο πλοίο. Οι εκπαιδευ-

όμενοι/-ες ενημερώνονται για τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του/της πλοιάρχου ως δημόσιου λειτουργού, σύμφωνα με το ελληνικό Ναυτικό Δίκαιο, και για την οργανική σύνθεση του πληρώματος, δηλαδή τον συνολικό αριθμό, τους βαθμούς και τις ειδικότητες των μελών του πληρώματος, για κάθε κατηγορία πλοίων, όπως καθορίζεται από τη νομοθεσία.

Επίσης, γνωρίζουν τα αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας, δηλαδή τα πιστοποιητικά που χορηγούνται στους ναυτικούς από τη Διεύθυνση Εκπαιδεύσεως Ναυτικών του ΥΕΝ και διακρίνονται σε διπλώματα, πτυχία και άδειες ναυτικής ικανότητας, καθώς και τον τρόπο απόκτησής τους.

Η υποεπάρκεια αυτή περιγράφει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τα καθήκοντα των μελών του πληρώματος κατά βαθμό και ειδικότητα, την οργάνωση της εργασίας εν πλω και εν όρμω, τα σχετικά με την κατάρτιση και τη διάρκεια της συμβάσεως ναυτολογήσεως του ναυτικού, τις υποχρεώσεις του ναυτικού που απορρέουν από την υπογραφή της συμβάσεως ναυτολογήσεως, τους Κανονισμούς Ναυτικής Εργασίας και τις Ναυτεργατικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Στο τέλος της υποεπάρκειας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να περιγράφουν την οργανωτική δομή, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών του προσωπικού του πλοίου.

2.2.Δ.6 | ΝΑΥΤΙΚΑ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην παρούσα υποεπάρκεια γνωρίζουν την έννοια του ναυτικού αδικήματος, τις κατηγορίες ναυτικών αδικημάτων, καθώς και την αναλυτική παρουσίαση των αδικημάτων που στρέφονται κατά της υπηρεσίας του πλοίου και κατά της πειθαρχίας. Παράλληλα, ενημερώνονται για την έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος, όπως ορίζεται και περιγράφεται από τον Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου, για τις πειθαρχικές ποινές που επισύρει κατά περίπτωση, για τα ζητήματα και τον χρόνο της παραγραφής των πειθαρχικών παραπτωμάτων και των πειθαρχικών ποινών, καθώς και για τα όργανα και τις πηγές άσκησης της πειθαρχικής εξουσίας. Η υποεπάρκεια αυτή εστιάζεται στη νομοθεσία σχετικά με το ναυτικό ατύχημα και τη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου που το ακολουθεί, και παράλληλα παρουσιάζει, με παραπομπές και παραδείγματα, την έννοια του ναυτεργατικού ατυχήματος, το εφαρμοστέο στην περίπτωση αυτή δίκαιο και τα κριτήρια εφαρμογής του, καθώς και τους κανονισμούς που ισχύουν για την πρόληψή του.

Στο τέλος της υποεπάρκειας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν προετοιμαστεί να αντιμετωπίζουν παραβιάσεις της ναυτικής ποινικής και πειθαρχικής νομοθεσίας, καθώς και να αντιλαμβάνονται τον βαθμό στον οποίο τους αφορά, ώστε να αποφεύγουν δυσμενείς για την επαγγελματική τους πορεία καταστάσεις, στον βαθμό που θεωρούνται και οι ίδιοι υπεύθυνοι για αυτές με πράξεις ή παραλείψεις τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αθανασίου, Λ. Ι. (2023). *Ναυτικό δίκαιο: Νέος ΚΙΝΔ – Διεθνείς συμβάσεις* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Αλεξόπουλος, Β. Α. & Φουρναράκης, Ν. Γ. (2013). *Διεθνείς κανονισμοί – Ναυτιλιακή Πολιτική και Δίκαιο της Θάλασσας* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Γερασίμου, Ν. (2022). *Το θεσμικό πλαίσιο της ελληνικής ναυτιλίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
4. Κιάντου-Παμπούκη, Α. (2005). *Ναυτικό δίκαιο* (5η έκδοση), (τόμος Α'). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
5. Λυκούδης, Π. Π. (2014). *Στοιχεία ναυτικού δικαίου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Αθανασίου, Λ., Αντάπασης, Α., Αντάπασης, Μ. & Κωνσταντινίδης, Μ. (2020). *Ναυτικό δίκαιο* (1η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Δελούκας, Ν. Α. (1979). *Ναυτικόν δίκαιον* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
3. Μυλωνόπουλος, Δ. Ν. (2012). *Δημόσιο και ιδιωτικό ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
4. Σκαρίμπα, Ε. (1999). *Εισηγήσεις ναυτικού δικαίου*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΜΠ.

2.2.Ε • ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές έννοιες της επιβατηγού ναυτιλίας, της ακτοπλοΐας και της κρουαζιέρας. Η ενότητα δίνει έμφαση στις ιδιαιτερότητες των δομών και της οργάνωσης της επιβατηγού ναυτιλίας και εξετάζει αναλυτικά τους βασικούς τομείς της, δηλαδή την ακτοπλοΐα, την αγορά των διεθνών επιβατηγών γραμμών, την αγορά των κρουαζιερόπλοιων και την αγορά των σκαφών αναψυχής. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στη δομή, την οργάνωση και ειδικότερα στη ρύθμιση της αγοράς των ακτοπλοϊκών υπηρεσιών στην Ελλάδα, καθώς και στις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές για τις ακτοπλοϊκές μεταφορές.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν τις οικονομικές έννοιες που ισχύουν στην επιβατηγό ναυτιλία,
- Αναγνωρίζουν τις κύριες αγορές της επιβατηγού ναυτιλίας (ακτοπλοΐα, κρουαζιέρα, θαλάσσια περιήγηση, σκάφη αναψυχής),
- Εξηγούν τις λειτουργίες της επιβατηγού ναυτιλίας,
- Αναλύουν τις βασικές συνιστώσες της οργάνωσης της ελληνικής ακτοπλοϊκής αγοράς,
- Αντλαμβάνονται το θεσμικό πλαίσιο της επιβατηγού ναυτιλίας και τον ρόλο των εμπλεκόμενων μερών στη λήψη αποφάσεων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυτιλία μικρών αποστάσεων / Επιβατηγός ναυτιλία / Ακτοπλοΐα / Νησιωτικότητα / Διεθνείς Συμβάσεις / Οργανική σύνθεση πλοίου / Ζήτηση θαλάσσιων επιβατικών υπηρεσιών / Προσφορά θαλάσσιων επιβατικών υπηρεσιών / Κόστος παραγωγής ακτοπλοϊκών υπηρεσιών / Κρουαζιέρα / Θαλάσσιος τουρισμός / Yachting.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΝΑΥΤΙΛΙΑ ΜΙΚΡΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ
2	ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΠΛΟΙΩΝ – ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
3	ΑΚΤΟΠΛΟΪΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
4	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
5	ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΠΙΒΑΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
6	ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ) ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ
7	Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΤΑΞΙΔΙΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ (ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ)
8	ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ
9	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.2.E.1 | ΝΑΥΤΙΛΙΑ ΜΙΚΡΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ

Αφού έχει ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν λάβει τις βασικές γενικές πληροφορίες σχετικά με τη ναυτιλία και τη ναυτιλιακή βιομηχανία.

Ένας από τους κλάδους της ναυτιλίας είναι η Ναυτιλία Μικρών Αποστάσεων, που αφορά πλοία τα οποία διανύουν μικρές αποστάσεις και δεν διασχίζουν ωκεανούς. Η επιβατηγός ναυτιλία είναι μέρος της Ναυτιλίας Μικρών Αποστάσεων και, για τον λόγο αυτό, η πρώτη υποενότητα αφορά την αγορά αυτή. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να λάβουν γνώσεις για τον κλάδο αυτό, διότι συνδέεται και με το περιεχόμενο άλλων μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας, όπως αυτές με τίτλο «Οργάνωση και διοίκηση μεταφορών», «Διεθνείς εμπορικές και οικονομικές σχέσεις» και «Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος».

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από τη θεωρία και με σκοπό να γνωρίσουν στο τέλος την επιβατηγό ναυτιλία και ειδικά την ελληνική επιβατηγό ναυτιλία, διδάσκονται το τι είναι η Ναυτιλία Μικρών Αποστάσεων, γνωρίζουν τα πλοία που δραστηριοποιούνται σε αυτή την αγορά (εδώ ανήκουν και τα επιβατηγά πλοία), τα ποιοτικά της χαρακτηριστικά, λαμβάνουν πληροφορίες για τη στρατηγική και πολιτική της ΕΕ σχετικά με τη Ναυτιλία Μικρών Αποστάσεων και ενημερώνονται για τον ρόλο και τη σημασία που έχει η Ναυτιλία Μικρών Αποστάσεων τόσο για το περιβάλλον όσο και για τη βιωσιμότητα των μεταφορών.

2.2.E.2 | ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΠΛΟΙΩΝ – ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα αναφέρεται ότι η επιβατηγός ναυτιλία σχετίζεται με τη Ναυτιλία Μικρών Αποστάσεων. Σε αυτή την υποενότητα, παρουσιάζεται η επιβατηγός ναυτιλία, ο τομέας της ναυτιλίας που επικεντρώνεται στη μεταφορά επιβατών.

Εκτός από την ακτοπλοΐα, από την πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα, οι Έλληνες διέδρυναν την παρουσία τους στην επιβατηγό ναυτιλία με πλοία που εκτελούσαν δρομολόγια στη Μεσόγειο και στη Μαύρη Θάλασσα. Μεταξύ του 1923 και του 1940, Έλληνες επιχειρηματίες ξεκίνησαν να δραστηριοποιούνται και στον χώρο των περιηγήσεων (κρουαζιέρας). Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η παρουσία των Ελλήνων στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας υπήρξε ισχυρή τόσο στην ακτοπλοΐα όσο και στον τομέα της μετανάστευσης και στην κρουαζιέρα.

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την ιστορική πορεία της επιβατηγού ναυτιλίας μέσα από τη δράση της Ελλάδας τόσο στην ακτοπλοΐα όσο και στην κρουαζιέρα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τον

κλάδο, γνωρίζουν τους τύπους πλοίων που περιλαμβάνει, όπως επιβατηγά, επιβατηγά/οχηματαγωγά, κρουαζιερόπλοια, ferry boat, ταχύπλοα, ποταμόπλοια κ.ά., καθώς και τις διαφορές ανάμεσα στην επιβατηγό ναυτιλία και σε άλλους τομείς. Μέσα από την υποεπένδυση κατανοούν τη σημασία της αυστηρής τήρησης των δρομολογίων και συνειδητοποιούν ότι το κόστος επένδυσης είναι υψηλό.

Σε γενικές γραμμές, η υποεπένδυση αυτή εστιάζεται στην κατανόηση της επιβατηγού ναυτιλίας και στα βασικά χαρακτηριστικά της.

2.2.E.3 | ΑΚΤΟΠΛΟΪΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η ακτοπλοΐα αναφέρεται στη ναυτιλία που δραστηριοποιείται κοντά στις ακτές και στα παράλια ύδατα. Είναι σημαντική για τη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων, καθώς και για τη διευκόλυνση του εμπορίου και του τουρισμού μεταξύ παράκτιων περιοχών και νησιών, ιδίως σε χώρες όπως η Ελλάδα, η Ινδονησία, η Ιαπωνία κ.λπ., που αποτελούνται από νησιά και παράκτιες περιοχές. Η ακτοπλοΐα είναι βασική για την ανάπτυξη και την οικονομική ευημερία παράκτιων περιοχών και νησιών, αφού επιτρέπει την πρόσβαση σε υπηρεσίες και πόρους. Επίσης, συμβάλλει στη σύνδεση των ανθρώπων και στη διευκόλυνση της κινητικότητας μεταξύ παράκτιων και νησιωτικών περιοχών.

Η γνώση της ακτοπλοΐας είναι σημαντική, καθώς αποτελεί έναν σημαντικό τομέα της οικονομίας και της κοινωνίας. Η ακτοπλοΐα αποτελεί βασικό τμήμα του διεθνούς εμπορίου και της εσωτερικής μεταφοράς. Συνεπώς, η μαθησιακή ενότητα συνδέεται με τις αντίστοιχες μαθησιακές ενότητες της ειδικότητας.

Η κατανόηση του τομέα της ακτοπλοΐας συμβάλλει στην ασφαλή λειτουργία των πλοίων, στην προστασία της ανθρώπινης ζωής και του περιβάλλοντος, με την τήρηση κανονισμών. Όλα τα θέματα αυτά καλύπτονται από μαθησιακές ενότητες της ειδικότητας, οπότε είναι εμφανές ότι αλληλοσυνδέονται.

Μέσα από αυτή τη μαθησιακή υποεπένδυση οι εκπαιδευόμενοι/-ες λαμβάνουν πληροφορίες για την ελληνική ακτοπλοΐα, γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της ακτοπλοϊκής αγοράς, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδας και της ΕΕ. Εξοικειώνονται επίσης με τη σημασία εννοιών όπως «νησιωτικότητα», «νησί», «νησιωτικό σύμπλεγμα» κ.ά., αφού αυτά αφορούν και την Ελλάδα, και διδάσκονται σχετικά με την επίδραση της νησιωτικότητας στη χάραξη πολιτικής.

Τέλος, ένα σημαντικό ζήτημα που τίθεται και αναλύεται στην υποεπένδυση αυτή είναι το λεγόμενο “cabotage”, που σχετίζεται με το θεσμικό πλαίσιο και την απελευθέρωση της ακτοπλοΐας.

2.2.E.4 | ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η επιβατηγός ναυτιλία ως κλάδος της ναυτιλιακής βιομηχανίας και όπως συμβαίνει με όλους τους κλάδους αυτής επηρεάζεται από διάφορους οργανισμούς και συμβάσεις που έχουν σχεδιαστεί για την ασφάλεια των επιβατών, την προστασία του πε-

ριβάλλοντος και γενικότερα για την ομαλή λειτουργία της ναυτιλίας και την ασφαλή διεξαγωγή των θαλάσσιων μεταφορών.

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τους οργανισμούς που ρυθμίζουν το θεσμικό πλαίσιο της ναυτιλίας και ειδικά της επιβατηγού ναυτιλίας, καθώς και με τις κύριες συμβάσεις που έχουν υπογραφεί και υιοθετηθεί σε διεθνές επίπεδο.

Μέσα από τις συμβάσεις αυτές προκύπτει το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργεί η ναυτιλιακή βιομηχανία. Επομένως, είναι σημαντικό για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν τους κανονισμούς που διέπουν τον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας. Οι κανονισμοί αυτοί αφορούν καίρια θέματα, όπως η ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα, η καθιέρωση ελάχιστων προτύπων για τα πλοία και το πλήρωμα, η πρόληψη ατυχημάτων, η προστασία του περιβάλλοντος, το διεθνές εμπόριο και η συνεργασία μεταξύ των κρατών.

Επίσης, λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την ελληνική και τη διεθνή πολιτική που ακολουθείται για θέματα που αφορούν τον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας.

Τέλος, γίνεται αναφορά μέσα από τη θεωρία και φωτογραφίες σε ένα σημαντικό θέμα που αφορά την ασφαλή λειτουργία των επιβατηγών πλοίων, στην οργανική σύνθεση του πληρώματός τους.

2.2.E.5 | ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Όπως ισχύει για όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες, έτσι και για τις θαλάσσιες επιβατικές υπηρεσίες υπάρχουν στην αγορά δύο δυνάμεις: η ζήτηση και η προσφορά.

Με τον όρο «Ζήτηση» (για ένα αγαθό ή υπηρεσία) στην οικονομική θεωρία εννοούμε τη συνολική ποσότητα του αγαθού ή υπηρεσίας που οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν για κάθε διαφορετική τιμή και κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Η ζήτηση εννοείται πάντα σε συνδυασμό με μια ορισμένη τιμή. Μεταβολές στην τιμή τείνουν να προκαλούν μεταβολές στη ζητούμενη ποσότητα. Επίσης, η ζήτηση για κάποιο αγαθό ή υπηρεσία μπορεί να έχει κάποια χαρακτηριστικά και πάντα, εκτός από την τιμή, εξαρτάται από διάφορους παράγοντες.

Στην προκειμένη περίπτωση, η ζήτηση θαλάσσιων επιβατηγών υπηρεσιών εκφράζεται με τον αριθμό των επιβατών που πρόκειται να μετακινηθούν διά θαλάσσης.

Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με την προσφορά. Με τον όρο «Προσφορά» (ενός αγαθού ή υπηρεσίας) στην οικονομία εννοούμε τη συνολική ποσότητα του αγαθού ή υπηρεσίας που προσφέρεται προς πώληση στη μονάδα του χρόνου και σε συγκεκριμένη τιμή. Στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, αυτός ο όρος αναφέρεται στη χωρητικότητα των πλοίων, δηλαδή στο σύνολο της μεταφορικής ικανότητας των πλοίων που διατίθεται στην αγορά σε δεδομένο χρόνο και σε τιμή. Και η προσφερόμενη ποσότητα επηρεάζεται από την τιμή. Στην εν λόγω περίπτωση, πρόκειται για προσφορά πλοίων που μπορούν να ικανοποιήσουν την επιβατική κίνηση.

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από τη θεωρία και πραγματικά παραδείγματα γνωρίζουν τις έννοιες «Ζήτηση» και «Προσφορά» θαλάσσιων επιβατηγών υπηρεσιών και διδάσκονται τα χαρακτηριστικά τους και εξοικειώνονται με τους προσδιοριστικούς τους παράγοντες (παράγοντες από τους οποίους επηρεάζονται).

2.2.E.6 | ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ) ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ

Με τον όρο «Παραγωγή» εννοούμε τη διαδικασία κατά την οποία δημιουργούνται αγαθά ή υπηρεσίες με τον συνδυασμό παραγωγικών συντελεστών και τη χρήση διάφορων πρώτων υλών και πόρων. Η παραγωγική διαδικασία συνεπάγεται κόστος. Το κόστος, ανάλογα με κάποια κριτήρια, διακρίνεται σε διάφορες κατηγορίες. Μια από τις διακρίσεις του κόστους είναι το ιδιωτικό και το κοινωνικό. Η ναυτιλία παρέχει μεταφορικές υπηρεσίες. Είναι εμφανές ότι οι μεταφορικές υπηρεσίες ενέχουν και κοινωνικό κόστος. Επομένως, το ίδιο ισχύει και για τις θαλάσσιες μεταφορές, τόσο των φορτίων όσο και των επιβατών. Υπάρχουν κάποιες συνέπειες, τις οποίες επωμίζεται το κοινωνικό σύνολο.

Οι ακτοπλοϊκές υπηρεσίες ανήκουν στον ευρύτερο τομέα της επιβατηγού ναυτιλίας. Αυτός ο κλάδος της ναυτιλίας αφορά τη μεταφορά επιβατών διά θαλάσσης. Ακριβώς για τον λόγο αυτό, το κόστος επένδυσης της επιβατηγού ναυτιλίας είναι αρκετά αυξημένο. Αφού πρόκειται για μεταφορά προσώπων, οι επενδύσεις που απαιτούνται τόσο στα πλοία όσο και στις εγκαταστάσεις της ξηράς είναι πολλές και κοστοβόρες.

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να εξηγούν και να διαχωρίζουν το ιδιωτικό από το κοινωνικό κόστος. Ύστερα, εξοικειώνονται με το κόστος παροχής θαλάσσιων επιβατηγών μεταφορικών υπηρεσιών και τις διάφορες κατηγορίες του. Αφού οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίσουν τις κατηγορίες του κόστους παροχής θαλάσσιων επιβατικών μεταφορών, λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την τιμολόγηση αυτών και τις πολιτικές που ακολουθούνται σχετικά με αυτή. Ο όρος «Τιμολόγηση» αφορά την επιχειρηματική διαδικασία προσδιορισμού της τιμής πώλησης ενός αγαθού ή της παροχής μιας υπηρεσίας. Η κάθε επιχείρηση παροχής μεταφορικών υπηρεσιών, ανάλογα με τους στόχους της και τις συνθήκες αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται, υιοθετεί διαφορετική πολιτική τιμολόγησης.

2.2.E.7 | Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΤΑΞΙΔΙΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ (ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ)

Ένας από τους κλάδους της επιβατηγού ναυτιλίας είναι η αγορά των υπηρεσιών θαλάσσιων ταξιδιών αναψυχής ή όπως είναι ευρύτερα γνωστός, ο κλάδος της κρουαζιέρας.

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τον κλάδο της κρουαζιέρας. Πιο συγκεκριμένα, λαμβάνουν πληροφορίες και γνωρίζουν τα εξής επιμέρους θέματα: εξέλιξη του κλάδου, είδη κρουαζιέρας, επιβάτες κρουαζιέρας, κατηγορίες του στόλου και μεγέθη των πλοίων που δραστηριοποιούνται στην αγορά αυτή, δομή της αγοράς, διεθνείς οργανισμοί κρουαζιέρας, προορισμοί

κρουαζιέρας παγκοσμίως, προϋποθέσεις ανάπτυξης homeporting σε ένα αφετηριακό λιμάνι κρουαζιέρας, κυρίαρχες τάσεις παγκοσμίως, αντίκτυπος της κρουαζιέρας παγκοσμίως. Επίσης, μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα άλλων χωρών γνωρίζουν τις καλές πρακτικές που μπορούν να ακολουθηθούν για την ανάπτυξη του κλάδου.

Τέλος, γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στην αγορά της κρουαζιέρας που αφορά τη χώρα μας.

Ο κλάδος της κρουαζιέρας είναι τμήμα της ναυτιλιακής βιομηχανίας. Επομένως, οι καταρτιζόμενοι/-ες μπορούν να απασχοληθούν σε αυτόν. Άρα, για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, η γνώση της αγοράς της κρουαζιέρας είναι σημαντική διότι σχετίζεται με θέματα όπως η ανάπτυξη και η διαχείριση αυτής της βιομηχανίας με βιωσιμότητα, η προστασία του περιβάλλοντος, η ασφάλεια των επιβατών και των πληρωμάτων, καθώς και η ικανοποίηση των αναγκών των ταξιδιωτών.

2.2.E.8 | ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα αφορά τον θαλάσσιο τουρισμό και την αγορά επαγγελματικών σκαφών αναψυχής, αφού και τα δύο συνδέονται κατά κάποιο τρόπο με την επιβατηγό ναυτιλία.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Τουρισμού ως «Θαλάσσιος τουρισμός» νοείται το σύνολο της οργανωμένης τουριστικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται στον θαλάσσιο χώρο και στις ακτές μιας περιοχής υποδοχής τουριστών. Ενδεικτικά διακρίνεται σε: α) Τουρισμό κρουαζιέρας, δηλαδή οποιοδήποτε ταξίδι αναψυχής έναντι ναύλου, διάρκειας τουλάχιστον δύο ημερών εν πλω, με κύριο σκοπό την παροχή υπηρεσιών διαμονής, εστίασης και ψυχαγωγίας των επιβατών στο πλοίο και την επίσκεψή τους σε προορισμούς ποικίλου ενδιαφέροντος, β) Τουρισμό yachting, δηλαδή οποιαδήποτε θαλάσσια περιήγηση που πραγματοποιείται με ιστιοφόρα ή θαλαμηγούς, παρέχοντας υπηρεσίες διαμονής και εστίασης στον τουρίστα, καθώς και τη δυνατότητα προσέγγισης σε νησιωτικές και παράκτιες περιοχές. Οι περιηγήσεις αυτές πραγματοποιούνται για λόγους αναψυχής με ιδιόκτητα ή μισθωμένα πλοία, τα οποία είτε περιλαμβάνουν στη μίσθωση το πλήρωμα (crewed boats) είτε προσφέρονται χωρίς αυτό (bare boats), γ) Καταδυτικό τουρισμό αναψυχής, δραστηριότητα δηλαδή κατά την οποία με συγκεκριμένο εξοπλισμό και τεχνικές υποστηρίζεται η εκμάθηση ή/και καθοδήγηση ατόμων που καταδύονται για λόγους αναψυχής.

Η προηγούμενη υποενότητα αφορά την κρουαζιέρα, ενώ αυτή σχετίζεται με την αγορά των επαγγελματικών σκαφών αναψυχής στην Ελλάδα, καθώς και με τις τάσεις και προοπτικές ανάπτυξής της.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τον θαλάσσιο τουρισμό και με τα οφέλη του, με το yachting και τα χαρακτηριστικά του κλάδου, με τη συνεισφορά του κλάδου στην οικονομία της Ελλάδας, με τα προβλήματα που μπορεί να παρουσιάζονται, καθώς και με προτάσεις για περαιτέρω ανάπτυξη.

2.2.E.9 | ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Ο τομέας της επιβατηγού ναυτιλίας λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην ηπειρωτική χώρα και τη νησιωτική Ελλάδα, συνδέοντας τα περίπου 115 κατοικημένα νησιά με την ηπειρωτική χώρα αλλά και μεταξύ τους. Η δραστηριότητα του κλάδου διεξάγεται κυρίως στο εσωτερικό της χώρας, όμως ταυτόχρονα υποστηρίζει τον κλάδο του τουρισμού, οπότε έχει σημαντική συνεισφορά στην εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας. Εκτός από τις αμιγώς επιβατικές μεταφορές, τα επιβατηγά πλοία εξυπηρετούν και τη μεταφορά αγαθών από και προς την υπόλοιπη Ελλάδα και έτσι διευκολύνουν τον αγροτικό τομέα, τη μεταποίηση, το εμπόριο και την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών. Με αυτόν τον τρόπο, η επιβατηγός ναυτιλία συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη της Ελλάδας.

Αφού σε προηγούμενες μαθησιακές υποενότητες καλύπτονται ποικίλα θέματα που σχετίζονται με τον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας και οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκομίζουν γενικές γνώσεις και κατανοούν τη σημασία του, σε αυτή την τελευταία μαθησιακή υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν και συζητούν μέσα από δεδομένα, στατιστικά και επίκαιρες πληροφορίες τον αντίκτυπο, τα οφέλη και τις προοπτικές που έχει ο κλάδος της επιβατηγού ναυτιλίας στη χώρα μας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αλεξόπουλος, Β. Α. & Φουρναράκης, Ν. Γ. (2013). *Διεθνείς κανονισμοί – Ναυτιλιακή Πολιτική και Δίκαιο της Θάλασσας* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Κουρτεσοπούλου, Α. (2020-2021). *Δραστηριότητες θαλάσσιου τουρισμού – κρουαζιερόπλοια*. Ανακτήθηκε από: <https://url.it.uoi.gr/14>
3. Ένωση εφοπλιστών ναυτιλίας μικρών αποστάσεων. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://www.shortsea.gr/nma/>
4. Greek Shipping miracle [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://greekshippingmiracle.org/special-sections/greek-passenger/>

Συμπληρωματικές

1. Ελληνική ακτοπλοΐα. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://ellinikiaktoploia.net/>
2. Μανώλογλου, Σ. (2017). *Ο τομέας της ιδιωτικής θαλάσσιας περιήγησης (yachting) στην Ελλάδα. Τάσεις και προοπτικές ανάπτυξης*. Ανακτήθηκε από: http://www.jmc.uoa.gr/fileadmin/jmc.pspa.uoa.gr/uploads/PDFs/20170424_Yachting_thalassios_toyrismos_-_Manologloy.pdf
3. Μαργέτη, Γ., Σαλοδημήτρη, Δ. & Ψωμά, Σ. (2016). *Η σημασία και οι προοπτικές της εμπορικής ναυτιλίας στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας* (Πτυχιακή εργασία). Πάτρα: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδος, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής. Ανακτήθηκε από: <http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/handle/123456789/5540>
4. Στείρος, Γ. (2020). *Ο παράγοντας νησιωτικότητα ως ιδιαιτερότητα και ως πρόκληση στη χάραξη περιφερειακής πολιτικής: Μελέτη περίπτωσης της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου* (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, «Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων». Ανακτήθηκε από: <https://hellenicus.lib.aegean.gr/items/f7101c8a-4c20-47f0-9976-e3a8f1ece91f>
5. SEEN [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://seen.org.gr/>
6. Ψαραύτης, Χ. Ν. (2006). *Ελληνική ακτοπλοΐα και cabotage*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
7. International Maritime Organization (IMO). (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://www.imo.org/>

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνώσεις χειρισμού όλων των ειδών φορτίου, της επίδρασης του φορτίου στην αξιοπλοΐα και στην ευστάθεια του πλοίου και των διαδικασιών, των σχετικών κανονισμών, κωδίκων και προτύπων ασφαλούς χειρισμού, της στοιβασίας και της ασφάλισης των στερεών φορτίων, συμπεριλαμβανομένων και των επικίνδυνων/οχληρών και επιβλαβών φορτίων και των επιπτώσεων αυτών στην ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής και του πλοίου. Αντικείμενο, επίσης, της ενότητας είναι η γνώση των λειτουργικών και κατασκευαστικών περιορισμών των bulk carriers, των μεθόδων χρησιμοποίησης όλων των διαθέσιμων στοιχείων και δεδομένων του πλοίου σχετικά με τη φόρτωση, τη φροντίδα και την εκφόρτωση των χύδην φορτίων και των βασικών αρχών για την εξασφάλιση αποτελεσματικών επικοινωνιών και τη βελτίωση εργασιακών σχέσεων ανάμεσα στο πλοίο και στον τερματικό σταθμό. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τη μεταφορά επικίνδυνων και επιβλαβών φορτίων και τις προφυλάξεις κατά τη φόρτωση, την εκφόρτωση και τη φροντίδα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράψουν τους τρόπους χειρισμού όλων των ειδών φορτίου, της στοιβασίας και της ασφάλισής τους,
- Επιβλέπουν τη στοιβασία και την ασφάλισή τους,
- Εξηγούν την επίδραση του φορτίου στην αξιοπλοΐα και στην ευστάθεια του πλοίου,
- Αναγνωρίζουν τις διαδικασίες, τους κανονισμούς, τους κωδικούς και τα πρότυπα ασφαλούς χειρισμού, της στοιβασίας και της ασφάλισης των στερεών φορτίων, συμπεριλαμβανομένων και των επικίνδυνων φορτίων,
- Εξασφαλίζουν την επικοινωνία κατά τη διάρκεια της φορτοεκφόρτωσης,
- Αναγνωρίζουν ζημιές και ατέλειες που συναντώνται συχνά στο πλοίο κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων,
- Χρησιμοποιούν όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και δεδομένα του πλοίου σχετικά με τη φόρτωση, τη φροντίδα και την εκφόρτωση των χύδην φορτίων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Κέντρο βάρους / Έμφορτο και άφορο / Βύθισμα / Άντωση / Νεκρό βάρος / Ευστάθεια / Ύψος εξάλων / Διεθνής Σύμβαση Γραμμής Φόρτωσης / Γραμμή φόρτωσης / Γραμμή καταστρώματος / Συντελεστής στοιβασίας / Συντελεστής φόρτωσης / Βαριά και ελαφριά φορτία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΩΝ
2	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΤΙΩΝ
3	Η ΕΝΝΟΙΑ, ΟΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΦΟΡΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΡΤΩΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
5	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ
6	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΦΟΡΤΙΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.2.ΣΤ.1 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα «Διαχείριση φορτίων» αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των τύπων πλοίων, με έμφαση στα διάφορα χαρακτηριστικά μεταξύ των πλοίων. Στην ενότητα αυτή δίνεται έμφαση στις διακρίσεις των πλοίων μεταφοράς γενικού φορτίου. Γίνεται αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτών των πλοίων, όπως στην ικανότητα ταυτόχρονης μεταφοράς μιας ευρείας ποικιλίας φορτίων που χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλό λόγο όγκου/βάρους, όπως είναι το πλοίο ψυγείο (Refrigeration ship or Reefer). Μέσα από αυτή την υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν και εμβαθύνουν στις διαδικασίες φόρτωσης του συγκεκριμένου τύπου πλοίων. Αναγνωρίζουν ως σημαντικό πλεονέκτημα τη δυνατότητα μεταφοράς πολυάριθμων ανεξάρτητων ψυχόμενων εμπορευματοκιβωτίων, τόσο στα κύτη όσο και στο κύριο κατάστρωμα του πλοίου.

Επιπλέον, μέσω της μαθησιακής υποενότητας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στις καινοτομίες που εισάγουν τα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων (Container ships), τα οποία είναι κατάλληλα σχεδιασμένα για τη μεταφορά μεγάλου αριθμού εμπορευματοκιβωτίων, που τοποθετούνται μέσα στα κύτη και πάνω από το κύριο κατάστρωμα. Επίσης, αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των πλοίων μεταφοράς φορτηγίδων (Barge carrier), καθώς και των πλοίων μεταφοράς ξηρού φορτίου χύδην (Bulk carrier).

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στην ταξινόμηση των πλοίων με βάση τον όγκο, τη μάζα ή και τις διαστάσεις του σκάφους, με γνώμονα την εκτίμηση και τη σύγκριση του μεγέθους του πλοίου που παρέχεται από τη σχέση του με τους χώρους που επιτρέπεται η φόρτωση και τον συντελεστή νεκρού βάρους. Πλοία που είναι περιορισμένα ως προς τον όγκο (volume-limited) ή πλοία μεγαλύτερης χωρητικότητας, πλοία που είναι περιορισμένα ως προς τη μάζα (mass-limited) ή πλοία υψηλού εκτο-

πίσματος, αλλά και πλοία περιορισμένων διαστάσεων (dimensionally-limited) ή και πλοία αναλογικών διαστάσεων. Η διάκριση των εμπορικών πλοίων μεταφοράς έχει ιδιαίτερη σημασία για τις επιλογές σχεδίασης κατά το στάδιο της προμελέτης ως μέρος της φόρτωσης.

2.2.ΣΤ.2 | ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΤΙΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα «Υπολογισμός φορτίων» εστιάζεται στον υπολογισμό του συντελεστή στοιβασίας, τη διαθέσιμη χωρητικότητα, τον συντελεστή φόρτωσης, καθώς και πότε υπάρχει ιδανική συνθήκη φόρτωσης. Ένα πλοίο κατά τη φόρτωση επιδίδει την πλήρη κάλυψη της χωρητικότητας των κυτών, για λόγους ευστάθειας αλλά και για οικονομικούς λόγους. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν ποια φορτία θεωρούνται βαριά και ποια ελαφριά, ώστε να πραγματοποιείται η σωστή κατανομή του φορτίου στο πλοίο. Αρχικά, εξετάζεται ο ορισμός των διάκενων στοιβασίας (Broken stowage), δηλαδή κενών μερών στον χώρο φόρτωσης, τα οποία περιορίζουν αντικειμενικά τη φορτωτική ικανότητα των πλοίων, και πώς αυτό περιορίζεται. Συνοψίζοντας, παρέχεται μια λεπτομερής επισκόπηση των διαφόρων τρόπων φόρτωσης ξηρών φορτίων, των μοναδιαίων και των χύδην φορτίων, μέσα από την ανάγνωση του πίνακα χωρητικότητας και των σχεδίων φόρτωσης του ναυπηγού.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα και ασκήσεις υπολογισμού φορτίου, καθώς και με τον υπολογισμό των ορίων του συντελεστή στοιβασίας των ξηρών χύδην φορτίων και μελέτες περιπτώσεων που εστιάζονται στον υπολογισμό του συντελεστή φόρτωσης και στον υπολογισμό του φορτίου αναλογικά με την πυκνότητα του.

Δίνονται σχετικά παραδείγματα με εμπλουτισμένη διάλεξη στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να αντιληφθούν τις παραμέτρους και τα στάδια της διαδικασίας φόρτωσης, ώστε αυτοί/-ές να διαχειρίζονται αποτελεσματικά το φορτίο ενός πλοίου, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις ιδιαιτερότητες των φορτίων και τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν.

2.2.ΣΤ.3 | Η ΕΝΝΟΙΑ, ΟΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τις βασικές έννοιες της εμπορευματικής μεταφοράς και τις διακρίσεις τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από τη μαθησιακή υποενότητα αυτή γνωρίζουν τη χρήση των πλοίων στη διακίνηση αγαθών, η οποία είναι απολύτως επιβεβλημένη, προκειμένου να υπάρχει επικοινωνία με απομακρυσμένες περιοχές και κυρίως με περιοχές όπου δεν υπάρχει χερσαία σύνδεση, και τη σημασία των μεταφορών στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία του 21ου αιώνα. Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας οι θαλάσσιες μεταφορές κατέχουν εξέχουσα σημασία, αποτελώντας τον συνδετικό κρίκο των διεθνών οικονομιών. Επίσης, εξετάζουν εισαγωγικά τις έννοιες

των “Logistics” και «Εφοδιαστικής αλυσίδας» και τη σχέση που υπάρχει με τις εμπορευματικές μεταφορές, καθώς και τις προοπτικές της Ελλάδας ως παγκόσμιου ναυτιλιακού και διαμετακομιστικού κέντρου ανάμεσα στα άλλα ναυτιλιακά κέντρα.

Επιπλέον, μέσω της μαθησιακής υποεπάρκειας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν το σύστημα μεταφορών και πώς αυτό εξαρτάται και επηρεάζεται από τις συνιστώσες ενός ευρύτερα ολοκληρωμένου διαμετακομιστικού συστήματος στο οποίο ανήκει, και τέλος εξετάζουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των θαλάσσιων μεταφορών.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια παρέχει την απαραίτητη βάση για τη σημασία των θαλάσσιων μεταφορών, καθώς και το πώς η εξέλιξη της τεχνολογίας στα μεταφορικά μέσα αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα εξέλιξης του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.

2.2.ΣΤ.4 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΦΟΡΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΡΤΩΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τους ιδιαίτερους χειρισμούς κατά τη φόρτωση οχημάτων που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση. Παρουσιάζεται η δομή και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πλοίων Ro-Ro (roll-on/roll-off), τα οποία είναι σχεδιασμένα για τη μεταφορά τροχοφόρων φορτίων, όπως αυτοκίνητα, φορτηγά, ημιρυμουλκούμενα, ρυμουλκούμενα και σιδηροδρομικά βαγόνια, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα αυτού του τύπου πλοίου.

Στην εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν όλες τις παραλλαγές του συγκεκριμένου τύπου πλοίου, όπως Pure Car Carriers (PCC)/Pure Car Truck Carriers (PCTC), επιβατηγό – οχηματαγωγό (Roll-on/Passenger-RoPax), Ro-Lo (roll-on/lift-off), Roll-on/Container (ROCON), με τα χαρακτηριστικά τους και τις δυνατότητες μεταφοράς που προσφέρουν.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες λαμβάνουν εξειδικευμένες γνώσεις και εξετάζουν, πέρα από τη φύση του πλοίου, και τις διαδικασίες που αφορούν τη διαχείριση των οχημάτων σε αυτόν τον ιδιαίτερο τύπο πλοίου, ανάλογα με τα φυσικά χαρακτηριστικά των οχημάτων που θα μεταφερθούν.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από αυτή την υποεπάρκεια γνωρίζουν όλες τις διαδικασίες που απαιτούνται για ασφαλή φόρτωση, μεταφορά και εκφόρτωση των οχημάτων στον χώρο των γκαράζ, προκειμένου να αποφευχθούν πιθανές καθυστερήσεις ή ατυχήματα τα οποία θα έπλητταν την αξιοπιστία της εταιρείας, καθώς και τον σημαντικό όγκο επικοινωνίας που απαιτείται, προκειμένου να διεκπεραιωθούν και να συντομευθούν οι συγκεκριμένες διαδικασίες.

Ο στόχος της μαθησιακής υποεπάρκειας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διαχειριστούν με επιτυχία τη φόρτωση και εκφόρτωση οχημάτων, τις διαδικασίες για το κατέβασμα και το ανέβασμα καταπελτών, για τη στοιβάση των εσωτερικών καταστρωμάτων και τις διαδικασίες για την επιβίβαση και αποβίβαση των οχημάτων από το πλοίο.

2.2.ΣΤ.5 | ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ

Η μαθησιακή υποενοότητα «Μεταφορά επικίνδυνων φορτίων» ασχολείται με τη μεταφορά φορτίων που αποτελούνται από εμπορεύματα, είδη και υλικά, η μεταφορά των οποίων είτε άμεσα είτε έμμεσα κατά τη μεταφορά τους ή κατά τον χειρισμό του φορτίου ενέχει κινδύνους τόσο για τη ζωή και την υγεία ανθρώπων και ζώων όσο και για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια και καλούνται επικίνδυνα. Αυτοί οι τύποι φορτίων απαιτούν ειδικό και προσεκτικό χειρισμό.

Στο πλαίσιο αυτής της μαθησιακής υποενοότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα διακρίνουν τις εννέα κατηγορίες (κλάσεις) επικίνδυνων φορτίων που διακινούνται διά θαλάσσης, σύμφωνα με τον Διεθνή Ναυτιλιακό Κώδικα Μεταφοράς Επικίνδυνων Αγαθών (International Maritime Dangerous Goods (IMDG)), καθώς και το ότι αυτή η κατηγοριοποίηση είναι καθοριστικής σημασίας για τις αρμόδιες αρχές, ώστε να είναι σε θέση να οργανώσουν έγκαιρα το πλάνο αντιμετώπισης σε περίπτωση πρόκλησης κάποιου ατυχήματος.

Η μαθησιακή υποενοότητα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις για την αναγνώριση της κάθε κλάσης σε σήμανση, αποθήκευση και απαραίτητα έντυπα που πρέπει να τα συνοδεύουν, καθώς και για την επιθεώρηση που πρέπει να γίνεται κατά τη μεταφορά αυτών των φορτίων, για τη διασφάλιση των επιβατών και του πλοίου.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται μέσω πρακτικών παραδειγμάτων αναγνώρισης της σήμανσης επικίνδυνων υλών και μελέτες περίπτωσης, ανάλογα με τις ετικέτες και το πώς επισημαίνονται.

2.2.ΣΤ.6 | ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΦΟΡΤΙΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενοότητα αποτελεί συνέχεια της μαθησιακής ενότητας «Μεταφορά επικίνδυνων φορτίων», καθώς επιδιώκει να παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις των διατάξεων του Κώδικα Ασφαλούς Πρακτικής για την αποθήκευση και την ασφάλιση του φορτίου.

Κατά τη διάρκεια αυτής της υποενοότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τον σκοπό του κώδικα ασφαλούς στοιβασίας (CSS), ο οποίος αποτελεί την καθοδήγηση σχετικά με τη σωστή αποθήκευση και ασφάλιση των φορτίων.

Μέσα από αυτή την υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στην καταλληλότητα του πλοίου σε σχέση με τον τύπο του φορτίου, αναγνωρίζουν τη σωστή στοιβασία και ασφάλιση και όλες τις ενέργειες που απαιτούνται υπό δυσμενείς καιρικές συνθήκες, καθώς και τις ενέργειες που θα εφαρμόζονται σε περίπτωση μετατόπισης του φορτίου.

Επιπλέον, εξοικειώνονται με την επιλογή των υλικών αλλά και τον τύπο πρόσδεσης, στοιχεία που είναι σημαντικά, διότι οι προσδέσεις δεν έχουν νόημα εάν δεν χρησιμοποιούνται σωστά με σκοπό την προσαρμογή τους στις συνθήκες του φορτίου.

Τέλος, η μαθησιακή υποεπάρκεια αναφέρεται στο προστατευτικό μέτρο (dunnage), δηλαδή στα υλικά εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται για την προστασία, τον διαχωρισμό και την υποστήριξη του φορτίου.

Συνολικά, η υποεπάρκεια αυτή επιδιώκει να παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις μέσα από πρακτικά παραδείγματα για την ασφαλή μεταφορά φορτίων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γρηγορόπουλος, Γ., Φωκάς, Δ. & Βούλγαρης, Σ. (χ.χ.). *Ευστάθεια-Μεταφορά φορτίων – Β΄ ΕΠΑ.Λ.* Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Σπύρου, Κ. (2015). *Δυναμική ευστάθεια πλοίου*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Συμπληρωματικές

1. Βρόντος, Χ. & Φωλίνας, Δ. (2014). *Οργάνωση και διαχείριση μεταφορών – Γ΄ ΕΠΑ.Λ.* Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Μυλωνόπουλος, Δ., Αλεξόπουλος, Α. & Μυλωνοπούλου-Μοίρα, Π. (χ.χ.). *Ναυτιλιακές γνώσεις – Α΄ ΕΠΑ.Λ.* Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.2.Z • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να αναπτύξουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις κατάλληλες επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες σχετικά με τον τομέα της ναυτιλίας και να είναι σε θέση να λειτουργούν ομαδικά, συνεργατικά και με υπευθυνότητα στον τομέα της ναυτιλίας. Η μαθησιακή ενότητα θα πρέπει να διεξαχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν από τις υπόλοιπες μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου. Ενδείκνυται η διεξαγωγή του μαθήματος να πραγματοποιείται πέρα από τις αίθουσες διδασκαλίας και σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις και οργανισμούς όταν είναι εφικτό, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν εμπειρία από πραγματικές συνθήκες λειτουργίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν τα είδη φορτίου και τους τύπους πλοίων, προκειμένου να υποστηρίξουν ενεργά τη διοίκηση της εταιρείας,
- Εφαρμόζουν τις τυπικές διαδικασίες επικοινωνίας με τον πλοίαρχο και τους πράκτορες σχετικά με την πορεία του πλοίου, την εξυπηρέτηση του πλοίου και τον χειρισμό του φορτίου,
- Συνδιαλέγονται με πελάτες,
- Εφαρμόζουν τις πολιτικές της εταιρείας χρησιμοποιώντας τεχνικές επικοινωνίας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ημερολόγιο γέφυρας / Επικοινωνία / Απαγορευτικό απόπλου / Κανονισμοί / Φόρτωση / Εκφόρτωση / Ασφαλής μεταφορά φορτίων / Γενική αβαρία / Συνεισφορά γενικής αβαρίας / Παροπλισμός πλοίου.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΧΡΗΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
2	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΓΕΦΥΡΑΣ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΕ ΑΥΤΟ
3	ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΟ ΑΠΟΠΛΟΥ
4	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΦΟΡΤΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ ΔΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ
5	Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΒΑΡΙΑΣ
6	ΠΑΡΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΟΙΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Z.1 | ΧΡΗΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η ανάγκη εξοικείωσης των εκπαιδευόμενων με την ειδική (ανά περίπτωση) αγγλική ορολογία, καθώς και με τις συντομογραφίες, είναι απαραίτητη, καθώς τόσο η ναυτιλιακή ορολογία όσο και οι συντομογραφίες διευκολύνουν την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών σε αυτόν τον εξειδικευμένο κλάδο.

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνεχίζουν την εξοικείωσή τους με όρους που χρησιμοποιούνται στο εργασιακό περιβάλλον της ναυτιλίας.

Μέσα από την εξάσκηση οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνηθίζουν τη χρήση όρων που σχετίζονται με τη μεταφορά και διαχείριση ποικίλων φορτίων, με την επιβατηγό ναυτιλία και με την εμπορική επικοινωνία.

Ένα από τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της μαθησιακής ενότητας «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα» είναι να εφαρμόζουν τις τυπικές διαδικασίες της ναυτικής επικοινωνίας με τον πλοίαρχο, τους πράκτορες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς σχετικά με το πλοίο, τον χειρισμό και τη μεταφορά του φορτίου. Μαθαίνουν πώς θα ενημερώσουν τους ενδιαφερόμενους ανά περίπτωση.

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα, μέσα από παραδείγματα, χρήση ορολογίας και εξάσκηση, εστιάζεται στην εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με την επικοινωνία αυτή.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη χρήση εκφράσεων και όρων για να συντάξουν κείμενα με σκοπό να επικοινωνήσουν/ενημερώσουν κάποιους φορείς σχετικά με διάφορα ζητήματα, όπως: ζημιές στο πλοίο ή/και στο φορτίο, αιτήματα προς τους πράκτορες, ολοκλήρωση της φόρτωσης/εκφόρτωσης, ευχαριστίες (π.χ. προς τον πλοηγό), επιστολή ετοιμότητας (Notice of Readiness (NOR)), κράτηση του πλοίου, εξουσιοδότηση για υπογραφή φορτωτικών, ατυχήματα (πυρκαγιά, προσάραξη, κ.ά.), λαθρεπιβάτες και διάφορα άλλα.

2.2.Z.2 | ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΓΕΦΥΡΑΣ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΕ ΑΥΤΟ

Ένα από τα πιο επίσημα έγγραφα του πλοίου είναι το Ημερολόγιο Γέφυρας.

Το Ημερολόγιο πρέπει να συμπληρώνεται τακτικά, σωστά και να φυλάσσεται υπεύθυνα. Συντάσσεται από τον Πλοίαρχο με βάση τα στοιχεία που καταχωρούνται στο πρόχειρο ημερολόγιο από τον Αξιωματικό Φυλακής γέφυρας κατά τη διάρκεια της φυλακής του ή από τον υποπλοίαρχο κατά την παραμονή του πλοίου στο λιμάνι.

Όλες οι εγγραφές πρέπει να είναι ευανάγνωστες και γραμμένες σωστά. Πρέπει να καταγράφονται τα πραγματικά περιστατικά σύντομα, με σαφήνεια και απλότητα. Η σωστή τήρηση του Ημερολογίου είναι βασική, καθώς οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε δικαστική υπόθεση ή να στηρίζουν μια διαμαρτυρία του Πλοιάρχου. Αν κάποια εγγραφή του Πλοιάρχου βρεθεί να είναι λανθασμένη, υπάρχει περίπτωση ο Πλοίαρχος να βρεθεί σε δυσχερή θέση ή και να επιβληθεί ποινή.

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με εκφράσεις και ορολογία που χρησιμοποιούνται για τις εγγραφές στο Ημερολόγιο Πλοίου.

Εξασκούνται σε εγγραφές όπως: μεταβολή καιρικών συνθηκών, μεταβολή της πορείας του πλοίου, έκτακτα περιστατικά, πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα φορτίου, έρματος, καυσίμων, νερού, αριθμού επιβατών, επιβίβαση πλοηγού, χρήση

ρυμουλκού κ.ά. κατά την άφιξη του πλοίου σε λιμάνι. Επίσης, πληροφορίες κατά την παραμονή στο λιμάνι (π.χ. παραλαβή καυσίμων, προμηθειών, ποσότητα φορτίου που φορτώνεται/εκφορτώνεται, αλλαγή πληρώματος), πληροφορίες για θέματα κατά τον απόπλου, περίπτωση γενικής αβαρίας, περιστατικό θαλάσσιας ρύπανσης, τραυματισμός, ασθένεια ή θάνατος επιβαίνοντος στο πλοίο, σύγκρουση, πρόσκρουση, προσάραξη, γυμνάσια, πειρατεία, διάφορα άλλα ατυχήματα, ζημιά στα μέσα φορτοεκφόρτωσης κ.ά.

Προτείνεται να δοθούν στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τυπικά σενάρια (όπως άφιξη και αναχώρηση του πλοίου στα/από τα λιμάνια, περιστατικά κατά το ταξίδι, κ.λπ.) και να εξασκηθούν στην καταχώρηση εγγραφών που σχετίζονται με το εκάστοτε σενάριο.

2.2.Z.3 | ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΟ ΑΠΟΠΛΟΥ

Το απαγορευτικό απόπλου είναι μια διαταγή που απαγορεύει τον απόπλου πλοίων κυρίως λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών. Ισχύει μόνο για επιβατηγά και επιβατηγά/οχηματαγωγά πλοία που ταξιδεύουν με την ελληνική σημαία και μόνο για τα ελληνικά δεδομένα.

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα συνδέεται με τη μαθησιακή ενότητα «Επιβατηγός ναυτιλία», αφού αφορά την ελληνική ακτοπλοΐα. Εδώ οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναζητούν, παρουσιάζουν και συζητούν στην τάξη τις συνέπειες που έχει το απαγορευτικό απόπλου, τόσο τις άμεσες όσο και τις έμμεσες. Επίσης, συζητούν και τα οφέλη που μπορεί να έχει μια τέτοια διαταγή του λιμεναρχείου για την ασφάλεια των πληρωμάτων και επιβατών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναζητούν πληροφορίες, κυρίως στο Διαδίκτυο και από την ειδησεογραφία, για συγκεκριμένες συνθήκες και περιπτώσεις όπου ίσως θα έπρεπε να έχει εφαρμοστεί το απαγορευτικό απόπλου.

Επίσης, μπορούν να αναζητήσουν παραδείγματα συγκεκριμένων περιστατικών (π.χ. ατυχημάτων) εντός και εκτός Ελλάδας και να συγκρίνουν καταστάσεις και πρακτικές που υιοθετήθηκαν/υιοθετούνται από χώρες του εξωτερικού με αυτές που ακολουθούνται στη χώρα μας.

Επίσης, στο πλαίσιο συζήτησης σχετικά με το απαγορευτικό απόπλου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αναφερθούν στο τι σημαίνει το γεγονός ότι στα υπόλοιπα κράτη του κόσμου την ευθύνη για την αναχώρηση ενός πλοίου κάτω από άσχημες καιρικές συνθήκες φέρει μόνο ο/η πλοίαρχος αυτού, ο/η οποίος/-α αφού εκτιμήσει τις δυνατότητες του πλοίου και τις συνθήκες, αποφασίζει εάν θα πραγματοποιήσει το ταξίδι ή όχι.

2.2.Z.4 | ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΞΕΥΡΕΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΦΟΡΤΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΦΟΡΤΙΩΝ ΔΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Μέσα από τις μαθησιακές ενότητες «Οργάνωση και διοίκηση μεταφορών» και «Διαχείριση φορτίων», οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την ασφαλή μεταφορά φορτίων και επιβατών. Είναι προφανές ότι η βασική

υποχρέωση του μεταφορέα είναι να εκτελέσει οποιαδήποτε μεταφορά με τον πλέον ασφαλή τρόπο, ώστε τα φορτία να παραδοθούν ακέραια στον προορισμό τους.

Κάθε φορτίο έχει τα δικά του χαρακτηριστικά από τα οποία προκύπτουν και οι απαιτήσεις που αυτό έχει για τον χειρισμό και τη μεταφορά του. Ο μεταφορέας πρέπει να γνωρίζει τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του κάθε φορτίου, καθώς και τους κανονισμούς που διέπουν την ασφαλή μεταφορά του. Σε αυτή την υποενότητα, γίνεται επανάληψη, μέσα από την αναζήτηση, των χαρακτηριστικών των φορτίων, των απαιτήσεων που αυτά έχουν κατά τη φόρτωση, εκφόρτωση και μεταφορά τους, καθώς και των βασικών κανονισμών που πρέπει να εφαρμοστούν.

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, ανατίθεται εργασία στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες με σκοπό την εξοικείωσή τους με τους κανονισμούς που διέπουν τις θαλάσσιες μεταφορές. Ατομικά ή ομαδικά αναλαμβάνουν να παρουσιάσουν τα χαρακτηριστικά, τις απαιτήσεις και τους κινδύνους που έχει συγκεκριμένο φορτίο της επιλογής τους (π.χ. σιτηρά) και, μετά από αναζήτηση στην κατάλληλη βιβλιογραφία ή/και στο Διαδίκτυο, ανατρέχουν στη σχετική νομοθεσία και τους κανονισμούς που πρέπει να τηρηθούν τόσο από πλευράς κατασκευής και εξοπλισμού του πλοίου όσο και για τις συνθήκες που παρέχονται κατά τη μεταφορά του συγκεκριμένου φορτίου, προκειμένου αυτή να είναι ασφαλής.

2.2.Ζ.5 | Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΒΑΡΙΑΣ

Η γενική αβάρια αποτελεί ένα σημαντικό θέμα των θαλάσσιων μεταφορών και του ναυτικού δικαίου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια στη μαθησιακή ενότητα «Ναυτικό δίκαιο».

Η υποενότητα αφορά το πρακτικό μέρος της γενικής αβαρίας.

Η αρχή της γενικής αβαρίας αναγνωρίζεται από τη διεθνή ναυτιλιακή αγορά και ορίζει ότι κάθε πράξη θυσίας περιουσίας (ή έκτακτο έξοδο) που γίνεται για την ασφάλεια του πλοίου ή/και του φορτίου αποτελεί ένα κόστος που αναλαμβάνεται βάσει των διασωθεισών αξιών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών. Η πιο συνηθισμένη μορφή γενικής αβαρίας είναι η απόρριψη φορτίου στη θάλασσα, ωστόσο υπάρχουν και άλλες μορφές.

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν βαθύτερα την έννοια της γενικής αβαρίας. Για να επιτευχθεί αυτό, ακολουθούνται οι εξής δύο εναλλακτικές:

1. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας αναζητούν στο Διαδίκτυο (ή στη βιβλιογραφία) υποθέσεις γενικής αβαρίας, π.χ. υπόθεση του πλοίου “Ever Given”, του “MSC Flaminia” κ.ά., τις μελετούν, τις αναλύουν και τις εξηγούν με παρουσίαση στην τάξη.
2. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες με δεδομένο ένα σενάριο γενικής αβαρίας που δίνεται από τον/την εκπαιδευτή/-τρια καλούνται να υπολογίσουν τη γενική αβάρια. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφεται ένα περιστατικό όπου υπάρχει θυσία γενικής αβαρίας, δίνονται οι αξίες του πλοίου και των φορτίων (π.χ. αξία πλοίου 8.000.000 USD,

αξία φορτίου Α 1.500.000 USD, αξία φορτίου Β 750.000 USD και αξία φορτίου Γ 2.100.000 USD), καθώς και η αξία του φορτίου που θυσιάστηκε. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες βρίσκουν τις διασωθείσες αξίες (μετά την αβαρία) και ύστερα υπολογίζουν (με τη μέθοδο του τρία) τη συνεισφορά σε ποσοστό επί της συνολικής διασωθείσας αξίας. Παράδειγμα: βρίσκουν ότι η διασωθείσα αξία του πλοίου (8.000.000 USD) είναι το 67,5% της συνολικής διασωθείσας αξίας (11.850.000 USD). Έτσι οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη γενική αβαρία και τους υπολογισμούς.

2.2.Ζ.6 | ΠΑΡΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΟΙΟΥ

Ο παροπλισμός ενός πλοίου είναι μια απόφαση που παίρνει ελεύθερα ο/η πλοιοκτήτης/-τρια αφού λάβει υπόψη του/της κάποιους παράγοντες και αφορά την οικονομική εκμετάλλευση του πλοίου.

Ο παροπλισμός είναι μια από τις εναλλακτικές που διαθέτει ένας/μία πλοιοκτήτης/-τρια όταν οι συνθήκες της αγοράς δεν είναι τόσο ευνοϊκές ή σε κάποιες μεμονωμένες περιπτώσεις. Η απόφαση για παροπλισμό ενός πλοίου σχετίζεται με τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς, με τους ναυτιλιακούς κύκλους, με τη δύναμη της προσφοράς και της ζήτησης χωρητικότητας, με τα στοιχεία του κόστους παροχής θαλάσσιων μεταφορικών υπηρεσιών, με τα τρέχοντα έξοδα του κάθε πλοίου και με το νομικό καθεστώς και θεσμικό πλαίσιο της κάθε χώρας. Ο παροπλισμός ενός πλοίου δεν είναι μια απλή απόφαση, καθώς ο/η πλοιοκτήτης/-τρια πρέπει να αναλογιστεί πολλές παραμέτρους.

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα σχετίζεται με τη μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στη ναυτιλιακή οικονομία» και αφού οι εκπαιδευόμενοι/-ες λάβουν υπόψη τους τις πληροφορίες και γνώσεις που έχουν λάβει, σε αυτή την υποενότητα έχουν την ευκαιρία, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας και αφού αναζητήσουν σχετικές πληροφορίες στο Διαδίκτυο, να διεξάγουν συζήτηση (ή/και να παρουσιάσουν γραπτώς) σχετικά με τον παροπλισμό ενός πλοίου και τι αυτό σημαίνει και αφορά.

Σε αυτή την έκθεση/συζήτηση μπορούν να συμπεριλάβουν τον ορισμό του παροπλισμού, τους τύπους του, τα ερωτήματα που τίθενται για να φτάσει κάποιος να σκέφτεται το ενδεχόμενό του, τις παραμέτρους (π.χ. συνθήκες αγοράς, επιλογή όρμου, ασφάλεια πλοίου, κ.ά.), τις προϋποθέσεις, την επανεκκίνηση, το κόστος κ.ά. Μέσα από αυτή την υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν θέματα που αφορούν τη διαχείριση και οικονομική εκμετάλλευση των πλοίων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α. & Δούναβης, Γ. Μ. (2008). *Αλληλογραφία* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2017). *Επικοινωνία πλοιάρχου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2022). *Επιχειρησιακή επικοινωνία πλοιάρχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Γεραπετρίτης, Γ. (2012). *Η αρχή της γενικής αβαρίας*. Θεσμικό πλαίσιο και πρακτική εφαρμογή διακανονισμού ζημιών (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε από: <https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/4730?show=full>
2. Ζυγομαλάς, Ν. Α. (2015). *Μεταφορά φορτίων* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Κολλινιάτης, Ι. Ε. (2005). *Ευστάθεια – φόρτωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

2.3 • ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.A • ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε πιο ειδικές έννοιες και ορολογία της εμπορικής επικοινωνίας στον χώρο της ναυτιλίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιλαμβάνονται την ορολογία και τις έννοιες-κλειδιά που σχετίζονται με τις εμπορικές σχέσεις στην αγγλική γλώσσα,
- Χρησιμοποιούν τις γνώσεις που κατέχουν ήδη για να επιτύχουν τους επικοινωνιακούς στόχους στην αγγλική γλώσσα,
- Επικοινωνούν διεθνώς με συναδέλφους στον τομέα της ναυτιλίας ακολουθώντας τα πρότυπα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας,
- Εκπληρώνουν τις απαιτήσεις της εμπορικής επικοινωνίας εντός του επαγγελματικού περιβάλλοντος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Business communication / Business meetings and negotiations / Business proposals / Communicative competence / Documents and reports / English commercial correspondence / Persuasive argumentation.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΓΡΑΠΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ (WRITTEN AND ORAL COMMUNICATION IN INTERNATIONAL WORKING CONTEXT)
2	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (CHARACTERISTICS OF THE INTERNATIONAL BUSINESS COMMUNICATION)
3	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (ELECTRONIC COMMUNICATION AND SOCIAL MEDIA FOR COMMUNICATION)
4	ΠΕΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ (PERSUASIVE ARGUMENTATION IN ENGLISH COMMERCIAL CORRESPONDENCE)
5	ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (OFFICIAL DOCUMENTS AND REPORTS IN ENGLISH LANGUAGE)
6	ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ (INTERNATIONAL BUSINESS MEETINGS AND NEGOTIATIONS)

Κείμενο αναφοράς

2.3.A.1 | ΓΡΑΠΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ
(WRITTEN AND ORAL COMMUNICATION IN INTERNATIONAL WORKING CONTEXT)

Η συγκεκριμένη υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών αρχών της γραπτής επικοινωνίας και ιδιαίτερα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ως το κύριο μέσο επικοινωνίας στον διεθνή εργασιακό χώρο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται επίσης στην επικοινωνία μεταξύ διεθνών οργανισμών μέσω εναλλακτικών ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν την αγγλική ορολογία που είναι απαραίτητη για την άμεση ανταλλαγή μηνυμάτων, τα wikis, την κοινωνική δικτύωση, το blogging, το micro-blogging και την τηλεδιάσκεψη. Με αυτόν τον τρόπο είναι σε θέση να ανταλλάσσουν αποτελεσματικότερα γνώσεις, να συντονίζουν ομάδες εργασίας και να προάγουν διεθνείς συνεργασίες.

Επιπλέον, μέσω της υποενότητας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλλιεργούν τη χρήση της προφορικής γλώσσας ως μιας ικανότητας αλλά και ανάγκης των εργαζόμενων επαγγελματιών. Ως επαγγελματίες στον χώρο της εμπορικής ναυτιλίας διεξάγουν τηλεδιασκέψεις, αναπτύσσουν κοινωνική δικτύωση και κάνουν προφορικές παρουσιάσεις για διάφορα επικοινωνιακά σενάρια. Πέρα από τη δεξιότητα της γραπτής επικοινωνίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασκούνται στην προφορική επικοινωνία ώστε να αποκτήσουν ευχέρεια χρήσης της αγγλικής γλώσσας, ως καθοριστικός παράγοντας στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συντάσσουν ενδεικτικά ηλεκτρονικά μηνύματα, αναφορές και υπομνήματα, μελετούν πρακτικά διεθνών συναντήσεων και τηλεδιασκέψεων και διεξάγουν παρουσιάσεις στα αγγλικά. Επίσης, αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες ώστε να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ορθής χρήσης της αγγλικής γλώσσας.

γλικής γλώσσας, ανάλογα με την ιεραρχική θέση του επαγγελματία στον χώρο της εμπορικής ναυτιλίας, τόσο στις εμπορικές συναλλαγές όσο και στην ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων.

2.3.A.2 | ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (CHARACTERISTICS OF THE INTERNATIONAL BUSINESS COMMUNICATION)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, γίνεται μια εισαγωγή στα γενικά χαρακτηριστικά της αγγλικής γλώσσας στον χώρο εργασίας, στην ανάπτυξη και τη σημασία των αγγλικών παγκοσμίως, καθώς και σε άλλα χαρακτηριστικά όπως η χρήση της ενεργητικής φωνής, η αποφυγή ονομαστικοποίησης, η συντομία και η απλότητα που είναι σημαντικά για την αποτελεσματική εμπορική επικοινωνία (business communication).

Εισάγεται η έννοια της επικοινωνιακής ικανότητας (communicative competence) που καλύπτει διάφορα στοιχεία που καθιστούν την επικοινωνία αποτελεσματική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις έννοιες της επικοινωνιακής ικανότητας, της γραμματικής ικανότητας, της κοινωνιογλωσσολογικής ικανότητας, της ανάλυσης λόγου (discourse competence) και της στρατηγικής ικανότητας (strategic competence). Επίσης, βελτιώνουν τις επικοινωνιακές δεξιότητες για την αντιμετώπιση επιχειρηματικών θεμάτων και δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των παρουσιάσεων, της συμμετοχής σε συναντήσεις και της τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Μια ακόμη δεξιότητα που είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στον κόσμο των επιχειρήσεων είναι η κοινωνικοποίηση (χαιρετισμοί και συστάσεις στο πλαίσιο επαγγελματικών συναντήσεων, συνομιλία και ψυχαγωγία πελατών). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν την ικανότητα να επικοινωνούν αποτελεσματικά στον χώρο εργασίας για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, τη λήψη αποφάσεων και άλλους σκοπούς.

Για αυτόν τον σκοπό, εφοδιάζονται με γλωσσική επάρκεια, κοινωνιογλωσσολογική ικανότητα, ικανότητα λόγου και στρατηγική ικανότητα. Η υποενότητα καλύπτει τις ξεχωριστές διαφορές και τα χαρακτηριστικά της επιχειρηματικής αγγλικής γλώσσας για να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες επαγγελματίες με το κατάλληλο ύφος για την επικοινωνία στον χώρο εργασίας:

- Να επιλέγουν σύντομες λέξεις,
- Να χρησιμοποιούν οικείες και κοινές λέξεις,
- Να επιλέγουν την ενεργητική φωνή,
- Όταν είναι δυνατόν, να παραλείπουν λέξεις που δεν χρειάζονται.

Για τον σκοπό αυτό, προτείνεται η διεξαγωγή παιχνιδιών ρόλου (role play) ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναλάβουν διάφορους επικοινωνιακούς ρόλους.

2.3.A.3 | ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (ELECTRONIC COMMUNICATION AND SOCIAL MEDIA FOR COMMUNICATION)

Έχει καταστεί πλέον απαραίτητη και καθημερινή ανάγκη η επικοινωνία μέσω του διαδικτύου και ιδιαίτερα μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mails) και άλλων πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης (social networks). Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο έχει τα δικά του ιδιαίτερα δομικά στοιχεία (π.χ. ηλεκτρονικές διευθύνσεις, γραμμή θέματος, κυρίως κείμενο, κλείσιμο, συνημμένα αρχεία) και η γλώσσα τα δικά της χαρακτηριστικά και μορφές τυπικότητας. Τα ενσωματωμένα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εξελίχθηκαν για να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις της διεθνούς επικοινωνίας, όπως στον χώρο της εμπορικής ναυτιλίας.

Τα ταχέως αναπτυσσόμενα μέσα κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται για διαφορετικούς επικοινωνιακούς σκοπούς και παρουσιάζονται σε επόμενη υποενότητα. Ο σκοπός της επαγγελματικής αλληλογραφίας ποικίλλει. Στον εργασιακό χώρο επικοινωνούμε για διάφορους λόγους, εκ των οποίων η ενημέρωση, η αναφορά και η υποβολή αιτημάτων είναι οι κυρίαρχοι επικοινωνιακοί σκοποί.

Ανεξάρτητα από το ποιος είναι ο σκοπός, η σαφής επικοινωνία με το κοινό αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα. Για να εξασφαλιστεί η αναγνωσιμότητα, υπάρχουν ορισμένες αρχές που πρέπει να ακολουθηθούν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται να επιλέγουν έναν αντιπροσωπευτικό τίτλο για τη γραμμή θέματος. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ των εκπαιδευομένων για διάφορα ναυτιλιακά θέματα. Ο λόγος τους χαρακτηρίζεται από σαφήνεια, συντομία και περιεκτικότητα. Οργανώνουν και ομαδοποιούν μία σειρά μηνυμάτων. Επιλέγουν τον κύριο παραλήπτη, τις κοινοποιήσεις και τις κρυφές κοινοποιήσεις. Προσδιορίζουν τον τόνο της τυπικότητας ενός μηνύματος, ανάλογα με το ευρύτερο πλαίσιο της επικοινωνίας. Ρυθμίζουν τη διακειμενικότητα (δηλαδή τη συνάφειά της με άλλα παρόμοια κείμενα) και τη συνοχή του μηνύματος ευρύτερα.

2.3.A.4 | ΠΕΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ (PERSUASIVE ARGUMENTATION IN ENGLISH COMMERCIAL CORRESPONDENCE)

Στην υποενότητα «Πειστική επιχειρηματολογία στην αγγλική εμπορική αλληλογραφία» οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις διαθέσιμες τεχνικές πειθούς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να εφαρμοστούν σε διάφορες πτυχές της επαγγελματικής ζωής τους. Η υποενότητα παρέχει μια επισκόπηση των βασικών στρατηγικών επικοινωνίας για την επιρροή, τη δέσμευση και την ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με πειστικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται από επαγγελματίες σε διάφορους τομείς της εργασίας και τονίζεται ο αντίκτυπός τους. Για να αποκτήσουν αυτή τη δεξιότητα της πειθούς, καλλιεργούν τις δεξιό-

τητες πρόσβασης, ανάλυσης, αξιολόγησης και δημιουργίας διαφόρων στρατηγικών επικοινωνίας σε διαφορετικές επικοινωνιακές καταστάσεις. Επίσης, χρησιμοποιούν τα βασικά γλωσσικά χαρακτηριστικά για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Μαθαίνουν να ξεχωρίζουν τα δύο κυριότερα γλωσσικά χαρακτηριστικά: τις λέξεις περιεχομένου και τις γραμματικές λέξεις. Οι λέξεις περιεχομένου φέρουν συγκεκριμένα νοήματα, όπως ουσιαστικά, επίθετα και ρήματα. Οι γραμματικές λέξεις εκφράζουν μια λειτουργική ή δομική σχέση με άλλες λέξεις σε μια πρόταση, όπως οι προθέσεις που παρέχουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ουσιαστικά, οριστικό άρθρα για να περιγράψουν τους λόγους ή τους σκοπούς και οι σύνδεσμοι που υποδεικνύουν τη σχέση μεταξύ ιδεών ή γεγονότων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν επίγνωση του διαρκώς μεταβαλλόμενου ναυτιλιακού εργασιακού περιβάλλοντος εντός ενός παγκοσμιοποιημένου δικτύου επικοινωνίας. Αποκτούν την ικανότητα καθορισμού κριτηρίων και αξιολόγησης της πειστικότητας στην επαγγελματική τους ζωή μέσα από την ανάλυση παραδειγμάτων επικοινωνίας σε ναυτιλιακά πλαίσια.

2.3.A.5 | ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (OFFICIAL DOCUMENTS AND REPORTS IN ENGLISH LANGUAGE)

Στην υποενότητα «Επίσημες αναφορές και επιστολές στα αγγλικά» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την επιχειρηματική αναφορά-επιστολή ως μία οργανωμένη και αντικειμενική παρουσίαση των γεγονότων που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων και την επίλυση προβλημάτων. Κατηγοριοποιούν τα έγγραφα που περιέχουν πληροφορίες και απόψεις ως αποτέλεσμα προσεκτικής έρευνας και εξέτασης, με σκοπό την προώθηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ενός ναυτιλιακού οργανισμού για την εκπλήρωση των στόχων του.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συντάσσουν ισχυρές και πειστικές αναφορές και επιστολές. Κατηγοριοποιούν τη συγγραφή εκθέσεων ανάλογα με το είδος του οργανισμού, όπως εκθέσεις σε μεγάλους οργανισμούς, σε πολυεθνικές επιχειρήσεις και σε διεθνείς οργανισμούς. Ενώ οι επιχειρηματικές αναφορές διερευνούν ένα πρόβλημα ή μια ανάγκη και αναφέρουν με πραγματολογικό τρόπο τι διαπιστώθηκε, οι προτάσεις (business proposals) χρησιμοποιούνται για την αίτηση ανάληψης περαιτέρω μελετών, ερευνών ή αναγκών για ένα πρόβλημα.

Επίσης, εντοπίζουν τις αναφορές που αναφέρονται σε ανάγκες ή προβλήματα ώστε να ληφθεί άδεια από τους προϊσταμένους/πελάτες για την εφαρμογή των προτεινόμενων λύσεων. Κατηγοριοποιούν τους τύπους επιχειρηματικών εκθέσεων ανάλογα με τη λειτουργία τους (πληροφοριακές-αναλυτικές), τον χρόνο (περιοδική-προοδευτική-κατά περίπτωση), την τυπικότητα (προσωπική-απρόσωπη) και τη μορφή (σημείωμα-επιστολή-έντυπο-αναφορά).

Η υποενότητα επικεντρώνεται στις επίσημες αναλυτικές επιχειρηματικές εκθέσεις, συμπεριλαμβανομένων όχι μόνο των δεδομένων ή των πληροφοριών που συλ-

λέγονται όπως στις ενημερωτικές εκθέσεις, αλλά και των συμπερασμάτων και των συστάσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν επίσης τις διαφορές μεταξύ επιχειρηματικών εκθέσεων και προτάσεων.

2.3.A.6 | ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ (INTERNATIONAL BUSINESS MEETINGS AND NEGOTIATIONS)

Στην υποενότητα «Εμπορικές συναντήσεις και διαβουλεύσεις σε διεθνές επίπεδο» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια της συνάντησης που λαμβάνει χώρα στον χώρο εργασίας για διάφορους λόγους. Η μελέτη τέτοιων επαγγελματικών συναντήσεων βασίζεται σε πραγματικές περιπτώσεις (Case Study).

Με τη δημιουργία πρακτικών εργασιών (workshops) και παιχνιδιών ρόλων (role play) οι εκπαιδευόμενοι/-ες συζητούν προβλήματα, αναπτύσσουν λύσεις, παράγουν ιδέες, επιτυγχάνουν συναίνεση και λαμβάνουν αποφάσεις στην αγγλική γλώσσα. Η μελέτη επαγγελματικών συναντήσεων αφορά τον εργασιακό χώρο της ναυτιλίας, όπως η δημιουργία εντυπώσεων, η επιρροή της ηγεσίας, η οικοδόμηση εμπιστοσύνης, η δυναμική της ομάδας, οι συγκρούσεις και η διαμόρφωση των στάσεων των επαγγελματιών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποσαφηνίζουν ζητήματα, καθορίζουν κατευθύνσεις και εστιάζονται σε προβλήματα. Επιπλέον, καλούνται να αναλάβουν ρόλους επικοινωνούντων σε τηλεφωνικές συνομιλίες, τηλεδιασκέψεις και παρουσιάσεις εν είδει σύνομιων προφορικών διαλέξεων στην αγγλική γλώσσα. Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμπλέκονται σε δύο τύπους συνεδριάσεων: ενημέρωσης και λήψης αποφάσεων. Στις πρώτες οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνουν τους/τις υπόλοιπους/-ες εκπαιδευόμενους/-ες για τις απαραίτητες πληροφορίες, ενώ στις δεύτερες επιλύουν προβλήματα μέσω συζητήσεων, ώστε να ληφθούν αποφάσεις. Αυτό περιλαμβάνει διαπραγματεύσεις, οι οποίες είναι μία άλλη σημαντική δεξιότητα που αναπτύσσουν ώστε να επικοινωνούν με επιτυχία στον εργασιακό χώρο.

Η υποενότητα περιγράφει τι είναι αυτό που καθιστά τις συναντήσεις αποτελεσματικές, τι είναι η διαπραγμάτευση και πώς διαπραγματεύονται οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποτελεσματικά. Καθορίζουν ποιος είναι ο/η αποτελεσματικός/-ή ηγέτης/-τρια, ποια είναι η σωστή προετοιμασία των συμμετεχόντων, πώς συντάσσουν σωστά τα πρακτικά μετά τις συνεδριάσεις και, εν τέλει, γνωρίζουν τι είναι η διαπραγμάτευση και πώς να διαπραγματεύονται σωστά.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chan, M. (2020). *English for Business Communication*. London-New York: Εκδόσεις Routledge.
2. Αγγλοελληνικό-ελληνοαγγλικό λεξικό ναυτικών και ναυτιλιακών όρων. (2008). Αθήνα: Εκδόσεις Σταφυλίδη.

Συμπληρωματικές

1. Charles, M. & Pecorari, D. (2016). *Introducing English for Academic Purposes*. London: Εκδόσεις Routledge.
2. Sheppard, S., Evans, V. & Dooley, J. (2018). *Career Paths: Merchant Navy*. Athens: Express Publishing.

2.3.B • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στόχος της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να προσδώσει μια συνολική και εις βάθος γνώση και κατανόηση των ναυλαγορών, της πρακτικής των ναυλώσεων και των ναυλοσυμφώνων. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις έννοιες της ναύλωσης, του ναύλου, του μισθώματος, της ναυλαγοράς και των μορφών των ναυλαγορών με διάφορα κριτήρια, όπως: ο τύπος του πλοίου και το είδος του μεταφερόμενου φορτίου. Επίσης, αναλύονται τα εμπλεκόμενα πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στη ναυλαγορά και γίνεται αναφορά στα κέντρα ναυλώσεων. Ακολουθώντας, η μαθησιακή ενότητα πραγματεύεται τις κυριότερες μορφές ναύλωσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους βάσει των τυποποιημένων συμβάσεων που κυριαρχούν στη ναυτιλιακή αγορά, αναλύονται οι διαδικασίες και η πρακτική των ναυλώσεων και τέλος παρουσιάζονται τα ναυλοσύμφωνα. Περιγράφεται ακόμη η δομή και οι κοινές ρήτρες που εμφανίζονται σε όλα τα συμβόλαια ναύλωσης, αναλύεται η έννοια της φορτωτικής και παρουσιάζονται το περιεχόμενο και τα είδη των φορτωτικών που έχουν καθιερωθεί στη ναυλαγορά. Τέλος, αναλύεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης μιας ναύλωσης, οι κινήσεις δηλαδή που πραγματοποιεί ο πλοιοκτήτης, ο ναυλωτής, καθώς και οι ναυλομεσίτες τους, προκειμένου να «κλείσει» μια συμφωνία ναύλωσης και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν στα εμπλεκόμενα μέρη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναλύουν τις έννοιες της ναύλωσης, του ναύλου, των ναυλαγορών και των ναυλοσυμφώνων,
- Διακρίνουν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των διαφορετικών τύπων ναυλοσυμφώνων,
- Προσδιορίζουν τις μορφές των ναυλαγορών με διάφορα κριτήρια,
- Αναγνωρίζουν τα εμπλεκόμενα πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στη ναυλαγορά,
- Περιγράφουν τις διαδικασίες και την πρακτική των ναυλώσεων,
- Εξηγούν τη δομή και τις κοινές ρήτρες που εμφανίζονται στα συμβόλαια ναύλωσης,
- Παρουσιάζουν το περιεχόμενο και τα είδη των φορτωτικών που έχουν καθιερωθεί στη ναυλαγορά,
- Αναλύουν τη διαδικασία διαπραγμάτευσης μιας ναύλωσης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυλοσύμφωνο / Πλοιοκτήτης / Ναυλωτής / Ναυλομεσίτης / Ναυλοσύμφωνο / Φορτωτής / Ναυλοδείκτης / Χροναύλωση.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΟΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
2	ΚΕΝΤΡΑ ΝΑΥΛΩΣΕΩΝ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ
3	ΝΑΥΛΟΔΕΙΚΤΕΣ
4	ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΑΥΛΩΣΗΣ
5	ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΩΝ
6	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗ ΝΑΥΛΩΣΗ
7	Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΝΑΥΛΟΜΕΣΙΤΗ

Κείμενο αναφοράς

2.3.B.1 | ΟΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Στα πλαίσια της πρώτης υποενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν τις βασικές διακρίσεις των ναυλαγορών. Η ναυτιλιακή αγορά, παρά τα κοινά χαρακτηριστικά, δεν είναι ενιαία και κρίνεται απαραίτητη η γενική διάκριση ανάμεσα στο είδος του φορτίου (χύ-

δην και γενικού) αλλά και στον τρόπο με τον οποίο μισθώνεται το πλοίο και το αν εκτελεί προγραμματισμένα δρομολόγια (ναυτιλία γραμμών) ή όχι (tramp ναυτιλία). Οι διαφορές τους γίνονται διακριτές για να αντιληφθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες το είδος της ναύλωσης, το μέγεθος και τον ρόλο των εμπλεκόμενων μερών στη διαδικασία της ναύλωσης. Στην υποενότητα αυτή παράλληλα γίνεται αναφορά σε βασικές έννοιες οι οποίες είτε είναι νέες για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες είτε υπενθυμίζονται από προηγούμενες μαθησιακές ενότητες και γίνεται ευρεία χρήση τους στο πλαίσιο της τρέχουσας ενότητας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται αποτελεσματικά με βασικούς όρους (ναυλοσύμφωνο, ρήτρες, χρονοναύλωση, φορτωτική, σταλίες, επισταλίες, ναυτασφάλιση κ.ά.) και στοιχεία τα οποία θα συναντήσουν συχνά κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου.

Στο πλαίσιο της υποενότητας παρουσιάζονται οι διακρίσεις των αγορών και κάποια βασικά φορτία, ενώ οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με βασικούς όρους που χρησιμοποιούνται στην πρακτική των ναυλώσεων. Η αναφορά μπορεί να γίνει απευθείας με την ανάλυση των όρων είτε να χρησιμοποιηθούν πρότυπα κείμενα τα οποία θα βοηθήσουν στη σχετική πρακτική τους χρήση.

2.3.B.2 | ΚΕΝΤΡΑ ΝΑΥΛΩΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Σε αυτή την υποενότητα, αρχικά οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα βασικά ναυτιλιακά κέντρα, τα σημεία δηλαδή στα οποία υπάρχει ενδιαφέρον για τη ναύλωση πλοίων. Η ανομοιογένεια της ναυτικής βιομηχανίας έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη ποικίλων ναυτιλιακών κέντρων, ανάλογα με το ενδιαφέρον που υπάρχει σε επίπεδο εμπλεκόμενων μερών ή φορτίων, και έχουν συντελέσει σημαντικά στην αύξηση της μετακίνησης φορτίων διά θαλάσσης. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι διεθνείς ναυτιλιακοί οργανισμοί, οι οποίοι αποτελούν οργανωμένες αγορές με μεσολαβητικό και οργανωτικό ρόλο, επιλύοντας ζητήματα τα οποία ενδέχεται να προκύψουν από τη διαδικασία της ναύλωσης. Οι αγορές διακρίνονται ανά είδος φορτίου αλλά και εξυπηρετούν λειτουργίες που έχουν να κάνουν με τις συνθήκες εργασίας στα πλοία και την ασφάλιση των πλοίων. Ο πολλαπλός ρόλος τους και η σημαντικότητά τους σε μια διεθνή βιομηχανία θεωρούνται θεμελιώδης γνώση για κάποιον που επιθυμεί να σταδιοδρομήσει στον χώρο.

Μέσα από την παράθεση των συνθηκών δημιουργίας τους αναλύονται τα ναυτιλιακά κέντρα με ιστορική σειρά και σημασία, αλλά και με βάση τον όγκο των φορτίων, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν σφαιρική εικόνα της ευρύτερης αγοράς. Ο διεθνής ρόλος, η δύναμη και η σημασία των οργανισμών αυτών, αλλά και ο σεβασμός που απολαμβάνουν, τονίζονται στη σύγχρονη ναυτιλία.

2.3.B.3 | ΝΑΥΛΟΔΕΙΚΤΕΣ

Στην τρίτη υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν το βασικό εργαλείο εξαγωγής συμπερασμάτων για τις συνθήκες και τις τάσεις της ναυλαγοράς. Οι ναυλοδείκτες εξετάζονται και διακρίνονται ξεχωριστά λόγω της πολυμορφίας των αγορών.

Μία βασική διάκριση γίνεται με βάση το φορτίο, σε ξηρό και υγρό φορτίο. Σε δεύτερο επίπεδο η περαιτέρω διάκριση αφορά τα αντίστοιχα μεγέθη των πλοίων ανά κατηγορία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τους ναυλοδείκτες ως έναν συνδυασμό πραγματικών συμβολαίων, τρεχουσών διαπραγματεύσεων αλλά και εκτιμήσεων των ειδικών, δίνοντας μια σχετική καθημερινή εικόνα. Η αναφορά αυτή αφορά συνδυασμούς συγκεκριμένων μεγεθών φορτίων και δρομολογίων και γίνεται αντιληπτή ως μια αρχική βάση διαπραγμάτευσης για την αγορά σήμερα. Αντίστοιχα οι προθεσμιακοί (μελλοντικοί) δείκτες αφορούν ναυλώσεις που συμφωνούνται σήμερα με τιμή που επίσης ορίζεται σήμερα, αλλά θα πραγματοποιηθούν στο μέλλον σε συγκεκριμένη ημερομηνία και είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης μέχρι την ημερομηνία πραγματοποίησης της ναύλωσης. Η καθημερινή εταιρική πρακτική προϋποθέτει τη γνώση και την ανάλυση της πορείας της αγοράς για όλα τα στελέχη σε μια ναυτιλιακή επιχείρηση ως έναν κοινό βασικό τόπο συνεννόησης και κοινής προσπάθειας.

Αφού αναφερθούν οι βασικοί ναυλοδείκτες, μπορεί να παρουσιαστεί η σύνθεσή τους και η διαχρονική τους εξέλιξη, οι τιμές που έχουν σε πραγματικό χρόνο και να ζητηθεί από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σχολιασμός της βραχυχρόνιας εξέλιξης της αγοράς.

2.3.B.4 | ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΑΥΛΩΣΗΣ

Η ναύλωση αποτελεί διαδικασία πώλησης για την εταιρεία και η σημασία της είναι σημαντική για τη βιωσιμότητα αλλά και την επιτυχία της. Στην ενότητα αυτή επισημαίνεται ότι βασικός στόχος της εταιρείας είναι η ναύλωση του στόλου της με τον πιο επικερδή ναύλο για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Στο πλαίσιο της υποεπένδυσης αναλύονται οι κύριες μορφές ναύλωσης: κατά ταξίδι, χρονοναύλωση, πλοίου γυμνού, συνεχόμενων ταξιδιών, εργολαβική μεταφορά φορτίων. Αντίστοιχα αναλύονται και οι δευτερεύουσες μορφές ναύλωσης, οι οποίες έχουν και αυτές σημαντικό αριθμό συμφωνιών και θέση στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Οι όροι και τα στοιχεία τα οποία αφορούν τις παραπάνω μορφές ναύλωσης θεωρούνται σημαντική στοιχειώδης γνώση για τα στελέχη των ναυτιλιακών εταιρειών και είναι αναγκαία προκειμένου η επιχείρηση να πετύχει τον συνολικό της στόχο, ο οποίος είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας.

Αφού αρχικά παρουσιαστούν τα χαρακτηριστικά του κάθε τύπου ναύλωσης, μπορεί να αναλυθεί το πότε ο ναυλωτής ή ο φορτωτής, ανάλογα με τη δύναμη αλλά και τη μορφή της αγοράς, μπορούν και πώς να καθορίσουν τον τύπο της συμφωνίας, καθώς και μια σειρά από ειδικούς όρους των ναυλοσυμφώνων που, με βάση το δίκαιο των συμβάσεων, καλύπτουν κάθε τύπο ναύλωσης, οι οποίοι αναλύονται σε μεγαλύτερο βαθμό στην επόμενη υποεπένδυση.

2.3.B.5 | ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΩΝ

Στην υποεπένδυση αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στη λογική των συμφωνιών ναύλωσης μέσα από την παρουσίαση των βασικών όρων που υπάρχουν στα

ναυλοσύμφωνα. Παρότι η πλειοψηφία των ναυλοσυμφώνων, λόγω χρόνου αλλά και μεγέθους αγοράς, είναι τυποποιημένη από διεθνείς ναυτιλιακούς οργανισμούς, οι ανάγκες της αγοράς και οι ειδικές συμφωνίες της ναύλωσης είναι αυτές που θα καθορίσουν το τελικό κείμενο. Γίνεται σαφές ότι πιθανά προβλήματα είναι πιθανότερο να προκύψουν κατά τη σύνταξη παρά στην εκτέλεση του αντίστοιχου ναυλοσυμφώνου. Οι όροι μπορούν να ομαδοποιηθούν σε γενικά στοιχεία που αφορούν τη ναύλωση, αντισυμβαλλόμενοι, μέγεθος πλοίου, διάρκεια ταξιδιού κ.ά., κόστη, ναύλος, καύσιμα, πιθανές λοιπές δαπάνες κ.ά., ρήτρες σε περίπτωση που συμβεί κάποιο έκτακτο γεγονός, αβαρίες, απεργίες, πόλεμοι κ.ά., καθώς και τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων σε περίπτωση διαφωνίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με πλήθος ναυλοσυμφώνων, στα οποία θα κληθούν να συμμετέχουν ή να συμφωνήσουν, τα οποία έχουν στη βάση τους εξειδικευμένους όρους.

Απαιτείται να δοθούν συγκεκριμένες οδηγίες για το τι περιλαμβάνει και πώς παρουσιάζεται αυτό σε ένα ναυλοσύμφωνο μέσα από πραγματικά ή και εικονικά παραδείγματα ναυλοσυμβολαίων. Προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να επισημάνουν τα στοιχεία που έχουν αναλυθεί και περιέχονται σε αυτά. Μπορεί επίσης να παρουσιαστεί μια σειρά από έκτακτα γεγονότα ή διαφωνίες που μπορεί να συνδέονται με τη συγκεκριμένη ναύλωση και οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κληθούν να αναλύσουν τις παραπάνω περιπτώσεις στη λογική της τήρησης της συμφωνίας.

2.3.B.6 | ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗ ΝΑΥΛΩΣΗ

Στην υποενοότητα αυτή παρουσιάζονται οι βασικοί συμμετέχοντες στη διαδικασία της ναύλωσης και ο ρόλος τους σε κάθε φάση, με σκοπό την ομαλή ολοκλήρωσή της. Παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο ο κύριος του πλοίου, ο πλοιοκτήτης και ο εφοπλιστής, κάνοντας και τη σχετική διάκριση των παραπάνω όρων, οι οποίοι στην καθομιλουμένη ταυτίζονται και συγχέονται. Από την πλευρά της εκμετάλλευσης είναι ο ναυλωτής ως εκμεταλλευτής, αν διαφοροποιείται από την ιδιοκτησία. Ο φορτωτής είναι αυτός ο οποίος δημιουργεί ουσιαστικά τη ζήτηση. Υπάρχει επίσης μια σειρά από ενδιάμεσους (μεσίτες) στον χώρο της ναυτιλίας, οι οποίοι μεσολαβούν και διευκολύνουν τις συναλλαγές. Η διάκρισή τους έχει να κάνει με το αντικείμενο αλλά και τον ρόλο τους στη ναύλωση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν στα παραπάνω μέρη τους ρόλους που έχουν ήδη δει στη λειτουργία της ναυλαγοράς και διακρίνουν το πώς ουσιαστικά εμπλέκονται οι παραπάνω, καθώς και τα συμφέροντα και τη συμπεριφορά τους στην αγορά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναλάβουν επαγγελματικά κάποιον από τους παραπάνω ρόλους και θα πρέπει να μπορούν να υποστηρίξουν πιθανές διαπραγματεύσεις ή και συμφωνίες.

Αρχικά διακρίνονται τα καθήκοντα και τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις παραπάνω πλευρές και στη συνέχεια δίνονται παραδείγματα διαπραγματεύσεων και συμφωνιών και οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να κληθούν σε ένα παιχνίδι ρόλων, όπου ο/η κάθε εκπαιδευόμενος/-η θα έχει έναν συγκεκριμένο ρόλο στη συμφωνία και θα προσπαθεί να πετύχει τους στόχους που έχει θέσει έναντι των άλλων.

2.3.B.7 | Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΝΑΥΛΟΜΕΣΙΤΗ

Στην τελευταία υποενότητα αναλύεται ο ιδιαίτερος ρόλος του ναυλομεσίτη και παρουσιάζονται τα στοιχεία του επαγγέλματός του. Η ιδιαίτερη κατηγορία διαμεσολάβησης που παρουσιάζεται αφορά την παρέμβαση τρίτου μεταξύ των βασικών μερών (φορτωτής και πλοιοκτήτης), εισπράττοντας προμήθεια. Ακόμη μπορεί να αναζητήσει αντισυμβαλλόμενο για κάποιο από τα δύο μέρη, εκπροσωπώντας τα συμφέροντα κάποιας από τις δύο πλευρές. Ο ναυλομεσίτης συμμετέχει και στη διαδικασία αγοραπωλησίας μεταχειρισμένων πλοίων με σημαντικό και ενεργό ρόλο.

Αντίστοιχα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τα βασικά καθήκοντα και τον ενεργό ρόλο που καλείται να διαδραματίσει ο ναυλομεσίτης πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη συμφωνία, τις γνώσεις ή τις ικανότητες που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος και πώς μπορεί η ευσυνείδητη και αποτελεσματική παρέμβαση να βελτιώσει τον κλάδο συνολικά. Η ναυλομεσιτεία είναι ένα επάγγελμα με το οποίο οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή και αποτελεί και για αυτούς μια σημαντική επαγγελματική διέξοδο είτε ως στελέχη εταιρείας με τον συγκεκριμένο ρόλο είτε αντίστοιχα ως ελεύθεροι επαγγελματίες που μεσολαβούν σε μια ναύλωση κατά περίπτωση.

Αρχικά παρουσιάζεται ο ρόλος και τα καθήκοντα του ναυλομεσίτη σε εκτεταμένες παρουσιάσεις λόγω του εύρους και της ποικιλίας των καθηκόντων του επαγγέλματος. Παράλληλα, μπορούν να αναδειχθούν οι πτυχές της ενεργού του παρέμβασης τόσο με βάση το αποτέλεσμα όσο και με βάση τον χρόνο πραγματοποίησης της συμφωνίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γκιζιάκης, Κ. Β., Παπαδόπουλος, Α. Ι. & Πλωμαρίτου, Ε. Η. (2010). *Ναυλώσεις* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
2. Βλάχος, Γ. & Ψύχου, Ξ.-Ε. (2012). *Ναυλώσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Βλάχος, Γ., Ψύχου, Ξ.-Ε. & Μποβιάτσης, Μ. (2021). *Ναυλώσεις και αγοραπωλησίες πλοίων*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks.
2. Κουλουμπής, Σ. Γ. (2000). *Στοιχεία για τις ναυλώσεις και τα έγγραφά τους*. Πειραιάς: Εκδόσεις Ε. Ν. Σταυριδάκη.

2.3.Γ • ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει ως σκοπό να παράσχει τις βάσεις για την κατανόηση των τρόπων οργάνωσης και διοίκησης των ναυτιλιακών επιχειρήσεων στο

ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας τους, δηλαδή την παγκόσμια ναυτιλιακή βιομηχανία, και να εξηγήσει τις αναγκαίες προσαρμογές των θεωριών και των εργαλείων του μάνατζμεντ για τις ανάγκες της ναυτιλιακής βιομηχανίας. Αρχικά, στο πλαίσιο της ενότητας αναλύονται τα κυριότερα χαρακτηριστικά των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και στη συνέχεια δίνεται μία ενδεικτική οργανωτική δομή μιας ναυτιλιακής επιχείρησης. Επίσης, αναλύονται τα τμήματα που απαρτίζουν μια μεγάλη ναυτιλιακή εταιρεία και οι σημαντικότερες εργασίες και αρμοδιότητες των τμημάτων και εξηγούνται οι παράγοντες που καθορίζουν τον αριθμό των τμημάτων, αλλά και η δυνατότητα συγχώνευσης ορισμένων εξ αυτών. Σκοπός της μαθησιακής ενότητας αποτελεί και η ανάλυση των οργανωτικών και διοικητικών προβλημάτων των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, υπό το πρίσμα των ιδιαιτεροτήτων που συνδέονται με τις ναυλαγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις επιχειρήσεις της χύδην φορτηγού ναυτιλίας, όχι μόνο διότι είναι η αγορά με τη μεγαλύτερη πολυμορφία και τις περισσότερες ιδιαιτερότητες, αλλά επιπλέον διότι είναι η αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται οι περισσότερες ελληνόκτητες επιχειρήσεις.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν τις κυριότερες θεωρητικές γνώσεις της σύγχρονης διοικητικής των επιχειρήσεων για τις ανάγκες του ναυτιλιακού κλάδου,
- Διακρίνουν τους κύριους άξονες του αντικειμένου του σύγχρονου μάνατζμεντ και την προσαρμογή του στο ιδιαίτερο περιβάλλον της ναυτιλίας,
- Αναλύουν την οργανωτική δομή μιας ναυτιλιακής επιχείρησης και τα τμήματα που την απαρτίζουν,
- Περιγράφουν τα οργανωτικά και διοικητικά προβλήματα των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, υπό το πρίσμα των ιδιαιτεροτήτων που συνδέονται με τις ναυλαγορές,
- Λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις σε στρατηγικό, τακτικό και λειτουργικό επίπεδο,
- Αναλύουν τα βασικά «εργαλεία» αντιμετώπισης θεωρητικών και πρακτικών προβλημάτων που αναφύονται στον σύγχρονο επιχειρηματικό/διοικητικό «κόσμο».

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυτιλιακή επιχείρηση / Σχεδιασμός / Οργάνωση / Διοίκηση / Έλεγχος / Ανατροφοδότηση / Ναυλαγορές / Επιχειρησιακή οργάνωση / Ναυτιλιακή βιομηχανία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (4), Εργαστήριο (0), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΔΟΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
2	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
3	ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
4	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
5	ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
6	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
7	ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
8	ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Γ.1 | ΔΟΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην έννοια της επιστημονικής διαχείρισης και διοίκησης επιχειρήσεων. Αρχικά παρουσιάζεται το βασικό πλαίσιο και τα οργανωτικά στοιχεία της ναυτιλιακής επιχείρησης με έμφαση στο εύρος και αντίστοιχα στις ιδιαιτερότητές της. Στη συνέχεια, εξ αιτίας της απόστασης ανάμεσα στη διοίκηση και την παραγωγή της ναυτιλιακής επιχείρησης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις μορφές τμηματοποίησης που μπορεί να πάρει η ναυτιλιακή επιχείρηση.

Στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες αναλύονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την οργανωτική δομή της ναυτιλιακής επιχείρησης. Στο πλαίσιο της υποενότητας, παρουσιάζονται παραδοσιακές και σύγχρονες οργανώσεις με έμφαση στο μέγεθος, τη φύση των δραστηριοτήτων και τη φύση του περιβάλλοντος της λειτουργίας της επιχείρησης. Αναλύονται οργανογράμματα και επεξηγείται η διαδικασία που οδήγησε στην υιοθέτηση των διαφόρων τύπων οργάνωσης μέσα από τις ανάγκες αλλά και την αντίστοιχη συμπεριφορά.

Η παραπάνω ανάλυση θεωρείται βασικός οδηγός για την επιτυχημένη εισαγωγή των εκπαιδευομένων ως νέοι εργαζόμενοι/-ες σε μια ναυτιλιακή εταιρεία, όπου καλούνται να συνθέσουν την τρέχουσα εικόνα αλλά και τις μελλοντικές εξελίξεις της εταιρείας, κάνοντας μια επιτυχημένη εισαγωγή. Το εύρος των μελετών περίπτωσης που εξετάζονται θα είναι τέτοιο, ώστε να καλύπτεται η πλειοψηφία των πιθανών περιπτώσεων εταιρειών που ενδέχεται να αποτελέσουν τον/την μελλοντικό/-ή εργοδότη/-τρια των εκπαιδευομένων.

2.3.Γ.2 | ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στη δεύτερη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη διοίκηση των ανθρωπίνων πόρων στη ναυτιλία. Αρχικά γίνεται σαφές ότι υπάρχει μία σημαντι-

κή διάκριση ανάμεσα στους εργαζομένους στην ξηρά και σε αυτούς στη θάλασσα, οι οποίοι και απαιτείται να συνεργαστούν ως να μην υπάρχει μεταξύ τους αυτή η φυσική απόσταση. Οι ανθρώπινοι πόροι θεωρούνται το πιο σημαντικό στοιχείο της επιχείρησης ως στοιχείο δημιουργίας και διατήρησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για την επιχείρηση. Η ολοκληρωμένη διαχείρισή τους είναι αποτέλεσμα συστηματικής και διαρκούς αναζήτησης νέων ατόμων αλλά και εκπαίδευσης και διαχείρισης των υπαρχόντων. Ο μελλοντικός σχεδιασμός της επιχείρησης περιλαμβάνει βασικές λειτουργίες της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων όπως είναι ο προγραμματισμός των μελλοντικών αναγκών, η ανάλυση του ευρύτερου περιβάλλοντος, αλλά και η αποτελεσματική αξιολόγηση του έργου των εργαζομένων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ως μέρος του μελλοντικού στελεχιακού δυναμικού των ναυτιλιακών επιχειρήσεων θα κληθούν να εργαστούν ως ομάδα για την επίτευξη των κοινών σκοπών. Στις ελληνόκτητες επιχειρήσεις η ιδιαιτερότητα η οποία πρέπει να τονιστεί είναι ότι η κυρίαρχη ομάδα εργασίας η οποία έχει θέσεις ευθύνης στην ξηρά είναι οι πρώην ναυτικοί της εταιρείας. Αυτοί μεταλαμπαδεύουν την αντίστοιχη κουλτούρα της εταιρείας σε νεότερους συναδέλφους, όπως θα είναι πιθανώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες, λειτουργώντας ως μέντορες. Πρόκειται για μια διαδικασία αποδοχής, συμπόρευσης και συνεργασίας.

2.3.Γ.3 | ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η τρίτη υποενότητα έχει ως αντικείμενο το τι θα συναντήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες από τη στιγμή κατά την οποία εισαχθούν στο περιβάλλον της ναυτιλιακής επιχείρησης. Ακόμη αναλύεται η σχέση της επιχείρησης με το διεθνές περιβάλλον και αντίστοιχα εξετάζεται πώς προσαρμόζει τις ανάγκες της στο πλαίσιο των θεωριών και των αρχών που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο της διοικητικής επιστήμης. Αναλύεται η προσέγγιση που ταιριάζει καλύτερα στα δεδομένα της με βάση το αντικείμενο (επιχειρήσεις μεταφοράς χύδην, τακτικών γραμμών, επιβατών και ειδικών φορτίων) και ποια μέρη της μεταφορικής διαδικασίας καλείται να αναλάβει. Ακόμη αναλύονται τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων και το πώς αυτό επηρεάζει τις αποφάσεις και τις στρατηγικές του αντίστοιχου άμεσου περιβάλλοντος της επιχείρησης και των βασικών στοιχείων που το αποτελούν: στενός πυρήνας επιχείρησης, προμηθευτές, φορτωτές, ανταγωνιστές κ.ά. Εξετάζονται ακόμη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συνδεδεμένων ναυλαγορών και το πώς η νέα οικονομία αλλάζει τη μορφή και τον χαρακτήρα της επιχείρησης, αλλά και τη φύση της εργασίας στην ευρύτερη βιομηχανία.

Αναλύονται οι θεωρίες της διοίκησης και ουσιαστικά παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η επιχείρηση επιλέγει να προσαρμοστεί σε αυτό και πώς αντίστοιχα εξετάζει την είσοδό της σε αγορές και την έξοδό της από κάποιες άλλες.

2.3.Γ.4 | ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στην προηγούμενη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είδαν πώς η επιχείρηση ως μέρος της στρατηγικής της επιλέγει να εμπλακεί περισσότερο ή λιγότερο με τη βιομηχανία ως μια επιλογή. Το κατά πόσο επιλέγει η ίδια να πραγματοποιεί το σύνολο της μεταφορικής παραγωγής ή και να αναθέτει σε τρίτους μέρη ή στάδια της παραγωγικής διαδικασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την έννοια του συναλλακτικού κόστους αλλά και με την προσπάθεια των εμπλεκόμενων για τη μείωσή του. Στο πλαίσιο της υποενότητας αναλύεται το παραπάνω δίλημμα, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της εξωτερίκευσης και ποιοι παράγοντες κατευθύνουν την παραπάνω απόφαση. Στο ευρύτερο πλαίσιο της αγοράς αναλύονται η σημασία και ο ρόλος της διαχειρίστριας εταιρείας στη ναυτιλία και γιατί ο θεσμός γνωρίζει μεγάλη άνθηση. Ακόμη γίνεται αναφορά σε περιπτώσεις της ελληνόκτητης ναυτιλίας που, ενώ ξεκίνησε και σε αυτό το σημείο ως μια παραδοσιακή ναυτιλιακή δύναμη, στην πορεία εξελίχθηκε και προσαρμόστηκε στις ανάγκες της αγοράς, έστω και με κάποια σχετική καθυστέρηση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την εξωτερίκευση ως ένα μέρος της στρατηγικής της επιχείρησης και αναλύουν κατά πόσο μπορούν και είναι δυνατόν η επιχείρηση να δώσει μέρος της παραγωγής της σε τρίτους ή και η ίδια να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στον χώρο.

2.3.Γ.5 | ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Σε αυτή την υποενότητα, εξετάζεται το πλαίσιο όπου ασκείται η εταιρική κοινωνική ευθύνη σε επίπεδο επιχείρησης στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Αφού εξηγηθεί η βασική έννοια της και παρουσιαστεί το ευρύτερο πλαίσιο που την καθορίζει, αλλά και το σε ποιους και γιατί έχει ευθύνη, διακρίνονται συγκεκριμένες ομάδες συμφερόντων και ενδιαφέροντος που αλληλοεπιδρούν με την επιχείρηση, αλλά και οι διαστάσεις της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης: οικονομική, νομική, ηθική και επιλεκτική. Ακόμη αναλύονται στο πλαίσιο της ενότητας καλές πρακτικές οι οποίες μπορούν να ακολουθηθούν από τη ναυτιλιακή επιχείρηση για να δημιουργηθούν και αναπτυχθούν θετικές και να αποφευχθούν πιθανές αρνητικές αντιδράσεις οι οποίες είναι δυνατόν να πλήξουν την εικόνα της εταιρείας. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι είναι μία διαρκής διαδικασία, η οποία διακρίνεται σε επίπεδα, και κατανοούν σε ποιο επίπεδο μπορεί να καταταγεί η επιχείρηση και σε τι ενέργειες πρέπει να προβούν οι ίδιοι και οι συνάδελφοί τους προκειμένου το επίπεδο αυτό να βελτιωθεί.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από θετικά αλλά και αρνητικά παραδείγματα, καθώς και καλές πρακτικές, αντιλαμβάνονται τη σημασία και τη δυνατότητα που δίνει το ευρύτερο περιβάλλον σε κάθε εργαζόμενο/-η να βελτιώσει την εταιρεία του/της και την εικόνα της ευρύτερα. Σε συνεργασία καλούνται και οι ίδιοι/-ες οι εκπαιδευόμενοι/-ες να προτείνουν πιθανές προσεγγίσεις ή βελτιώσεις σε απλοποιημένες μελέτες περιπτώσεων που καλούνται να αναλύσουν.

2.3.Γ.6 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στην έκτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την πολυδιάστατη έννοια της οργάνωσης. Αναλύονται η κοινωνική σημασία της οργάνωσης καθώς και η διοικητική χρησιμότητά της, αποτέλεσμα της οποίας είναι η τρέχουσα οργανωτική δομή της επιχείρησης. Ως δυναμική διαδικασία η οργάνωση βελτιώνει την επιχείρηση και αντίστοιχα την εντάσσει αποτελεσματικά στο ευρύτερο περιβάλλον ως διακριτό σημείο αναφοράς. Παρουσιάζεται ακόμη η συνέχεια και η σημασία της για την επιβίωση ή και την ανάπτυξη της επιχείρησης, καθώς και το γεγονός ότι αποτελεί βασικό οδηγό για τον στρατηγικό σχεδιασμό της, περνώντας την εικόνα της στο μέλλον. Γίνεται σαφές ότι δεν υπάρχει άριστος τρόπος με τον οποίο μπορεί να οργανωθεί μια επιχείρηση, αλλά η οργάνωση εξυπηρετεί τους σκοπούς της επιχειρησιακής στρατηγικής. Στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής παρουσιάζονται οι βασικές τυπικές οργανωτικές δομές και το πώς τα οργανωτικά χαρακτηριστικά όχι μόνο δίνουν ταυτότητα, αλλά και τελικά καθορίζουν την ευρύτερη οργανωτική δομή της επιχείρησης. Τέλος, αναλύονται οι περιγραφικές διαστάσεις της οργανωτικής δομής, όπως μπορεί να είναι το μέγεθος της επιχείρησης, η υπάρχουσα τεχνολογία αλλά και η κουλτούρα των ιδιοκτητών της επιχείρησης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κληθούν να αναγνωρίσουν τη δομή της επιχείρησής τους ως εργαζόμενοι/-ες και να την εντάξουν σε μια ευρύτερη οργανωτική κατηγορία με βάση τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητές της, τις οποίες απαιτείται να είναι σε θέση να αναλύσουν.

2.3.Γ.7 | ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στην έβδομη υποενότητα, αναλύεται η διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο μιας ναυτιλιακής επιχείρησης. Σε πρώτο στάδιο παρουσιάζονται οι συνθήκες οι οποίες οδηγούν σε μία αποτελεσματική απόφαση με βάση προκαθορισμένα βήματα: αναγνώριση του προβλήματος, ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων, αξιολόγηση με βάση αντικειμενικά ή υποκειμενικά κριτήρια, τα οποία απαιτείται να ολοκληρωθούν είτε γραμμικά είτε συστημικά. Προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να αναλύουν και να αιτιολογούν την απόφαση που έχουν κληθεί να λάβουν ή να ασκήσουν αποτελεσματική κριτική σε αποφάσεις άλλων, απαιτείται η γνώση των παραμέτρων του προβλήματος και οι συνθήκες υπό τις οποίες έχει ληφθεί. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην πληροφόρηση που προηγείται της απόφασης. Γίνεται προφανές ότι όταν υπάρχει έκτακτη κατάσταση, υπάρχει χρονική πίεση ή οι συνθήκες είναι πρωτόγνωρες, οι πιθανές επιλογές δεν είναι πάντα ξεκάθαρες και οι λύσεις δεν κρίνονται ως άριστες. Παρουσιάζεται ακόμη ως τεχνική η στάθμιση και η χρήση αντικειμενικών μεθόδων, όπως θα μπορούσαν να είναι τα δέντρα απόφασης ή η ανάλυση σεναρίων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται πιθανές μελέτες περίπτωσης, οι οποίες προέρχονται από τη ναυτιλία, και αντίστοιχα καλούνται και οι ίδιοι/-ες στη συνέχεια να αποφασίσουν με τα δεδομένα και την περιορισμένη πληροφόρηση που τους δίνονται, με ορθολογικά κριτήρια, σε άγνωστες για αυτούς/ες περιπτώσεις.

2.3.Γ.8 | ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Στην τελευταία υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας αποκρυσταλλώσει τα βασικά περιγραφικά και δυναμικά στοιχεία της ναυτιλιακής εταιρείας, αντιλαμβάνονται την υπέρπουσα δύναμη η οποία καθοδηγεί συνολικά τις παραπάνω παραμέτρους, δυναμικές και αποφάσεις. Η οργανωσιακή κουλτούρα αναγνωρίζεται ως μία πολυεπίπεδη διαδικασία, μέρος της οποίας αποτελεί τελικά την εξωτερική εικόνα, αλλά χαρακτηρίζει την ευρύτερη ταυτότητα του οργανισμού και καθορίζει τη συμπεριφορά των ατόμων αλλά και της εταιρείας ως σύνολο. Στο πλαίσιο της υποενότητας αναλύονται οι τύποι της οργανωτικής κουλτούρας, Δίας, Απόλλων, Αθηνά και Διόνυσος, με βάση το αν η εξουσία, οι ρόλοι, το έργο ή η ύπαρξη θεωρείται ότι προσδιορίζει την κουλτούρα της εταιρείας. Αντίστοιχα αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της προσέγγισης αυτής, καθώς και τα στοιχεία του περιβάλλοντος που την προσδιορίζουν και έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη και την εφαρμογή της με βάση τον χρόνο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στο πλαίσιο του εργασιακού τους βίου και της συμμετοχής τους σε κάποια εταιρεία θα κληθούν να ακολουθήσουν την ευρύτερη κουλτούρα της εταιρείας, η οποία ξεκινά από τον ιδρυτή και προχωρά και εξελίσσεται στον χρόνο με εθνικά, προσωπικά αλλά και περιστασιακά χαρακτηριστικά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη διαχρονικότητα της ελληνικής ναυτιλιακής κουλτούρας, τη συνέχεια στον χρόνο και τις αξίες όπως αυτή υπάρχει και παρουσιάζεται.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Θεοτοκάς, Γ. (2025). *Οργάνωση και διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
2. Γουλιέλμος, Α. Μ. (2003). *Οργάνωση και διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Γουλιέλμος, Α. Μ. (2004). *Management ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (Τόμος Α'). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
2. Βασιλειάδης, Λ. (2021). *Σύγχρονο στρατηγικό μάνατζμεντ ναυτιλιακών επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.

2.3.Δ • ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στόχος της μαθησιακής ενότητας είναι να εξοπλίσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις απαραίτητες γνώσεις και τα πρακτικά εφόδια που θα τους/τις επιτρέψουν να

λάβουν ενεργό ρόλο στη ναυτιλιακή και ασφαλιστική πρακτική. Ειδικότερα, η παρούσα ενότητα εισάγει αρχικά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στο δίκαιο της ιδιωτικής ασφάλισης, στο πλαίσιο του οποίου επεξηγούνται, με παραδείγματα από τη θαλάσσια ασφάλιση, βασικές έννοιες του ασφαλιστικού δικαίου και ακολούθως αναλύονται ζητήματα της θαλάσσιας ασφάλισης και ειδικότερα της ασφάλισης πλοίου, φορτίου και ναύλου. Κεντρικές θεματικές της ενότητας αποτελούν επίσης τα ασφαλιστικά βάρη με τις ιδιορρυθμίες που εκδηλώνουν στη θαλάσσια ασφάλιση, ενώ έμφαση δίνεται στο καθήκον προσυμβατικής αναγγελίας (non-disclosure, misrepresentation), που εξετάζεται σε αντιπαραβολή με τον θεσμό των ρητών και σιωπηρών εγγυήσεων (express και implied warranties) του αγγλικού δικαίου, ενώ αναλύεται και η αρχή της υπέρτατης καλής πίστης (utmost good faith) στη σύμβαση ασφάλισης. Περαιτέρω, εξετάζονται τα θέματα της υπερασφάλισης (overvaluation), οι θεσμοί της ασφαλιστικής υποκατάστασης (subrogation) και της εγκατάλειψης του πλοίου στον ασφαλιστή. Τέλος, στην ύλη της μαθησιακής ενότητας περιλαμβάνεται η ανάλυση της ασφαλιστικής αγοράς των Lloyd's, καθώς επίσης και των αλληλασφαλιστικών συνεταιρισμών (P&I Clubs).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιλαμβάνονται τις νομικές και οικονομικές πτυχές της θαλάσσιας ασφάλισης και το περιεχόμενο των ασφαλιστικών συμβολαίων,
- Εξηγούν τις έννοιες της ιδιωτικής ασφάλισης, του ασφαλιστικού δικαίου και της θαλάσσιας ασφάλισης,
- Περιγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ασφάλισης πλοίου, φορτίου και ναύλου,
- Αναγνωρίζουν τα ασφαλιστικά βάρη με τις ιδιορρυθμίες που εκδηλώνουν στη θαλάσσια ασφάλιση,
- Περιγράφουν τον θεσμό των ρητών και σιωπηρών εγγυήσεων (express και implied warranties) του αγγλικού δικαίου,
- Αναλύουν την αρχή της υπέρτατης καλής πίστης (utmost good faith) στη σύμβαση ασφάλισης,
- Περιγράφουν την ασφαλιστική αγορά των Lloyd's και των αλληλασφαλιστικών συνεταιρισμών (P&I Clubs),
- Ελέγχουν την ορθότητα εντύπων απαιτήσεων και ναυτασφαλίσεων,
- Αξιολογούν τους όρους ναυτασφάλισης και σύνταξης ναυλοσυμφώνου.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ιδιωτική ασφάλιση / Θαλάσσια ασφάλιση / Ναυτασφάλιση / Ναυλοσύμφωνο / Ρητές και σιωπηρές εγγυήσεις / Υπέρτατη καλή πίστη / Lloyd's / Αλληλασφαλιστικοί συνεταιρισμοί (P&I Clubs).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
2	ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
3	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΛΟΙΟΥ ΦΟΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΥ
4	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΒΑΡΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
5	ΡΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΙΩΠΗΡΕΣ ΕΓΓΥΗΓΕΙΣ-ΑΡΧΗ ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΙΣΤΗΣ
6	ΦΟΡΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Δ.1 | ΕΝΝΟΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η υποενότητα «Έννοια και βασικά στοιχεία ιδιωτικής ασφάλισης» αποτελεί μία γενική εισαγωγή στο δίκαιο της ιδιωτικής ασφάλισης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια της ασφάλισης. Ασφάλιση είναι ένωση προσώπων, ασφαλισμένων, που εκτίθενται σε όμοιους ή ομοειδείς κινδύνους, κοινωνία κινδύνων, για την αντιμετώπιση των οποίων καταβάλλουν χρήματα, αξιώνοντας μία ασφαλιστική προστασία, αποζημίωση από τον φορέα της κοινωνίας κινδύνου για κάλυψη της οικονομικής ανάγκης που προκαλεί η επέλευση του κινδύνου. Τα βασικά στοιχεία της ασφάλισης είναι η κοινωνία κινδύνου, ο κίνδυνος, η ομοιότητα ή το ομοειδές των κινδύνων, η παροχή του φορέα της κοινωνίας κινδύνου, η αντιπαροχή του μέλους της κοινωνίας κινδύνου, ενώ ιδιωτική ασφάλιση είναι η ασφάλιση που παρέχεται συνήθως από ιδιωτικούς φορείς και διέπεται από διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου.

Η υποενότητα αυτή επικεντρώνεται στις βασικές έννοιες της ασφαλιστικής σύμβασης, στον τρόπο κατάρτισής της, στη διάρκεια, στη λήξη της και στα συμμετέχοντα πρόσωπα. Εμβαθύνει στις παρεπόμενες υποχρεώσεις του ασφαλιστή και στις συνέπειες παράβασής τους, καθώς και στην κύρια υποχρέωση του ασφαλιστή να καλύψει τον ασφαλισμένο κίνδυνο. Αναλύει την κύρια υποχρέωση του λήπτη της ασφάλισης για καταβολή ασφαλιστρού, τις συνέπειες μη καταβολής, καθώς και τα ασφαλιστικά βάρη.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται μέσω παραδειγμάτων από τη θαλάσσια ασφάλιση με βασικές έννοιες του ασφαλιστικού δικαίου, όπως ασφαλιστής/-τρια, λήπτης/-τρια της ασφάλισης, ασφαλισμένος/-η, ασφαλιστικός πράκτορας και μεσίτης, ασφαλιστική σύμβαση, κίνδυνος, ασφάλιση ενεργητικού και παθητικού, ασφαλιστικό συμφέρον. Η μαθησιακή αυτή υποενότητα παρέχει μέσα από παραδείγματα εισαγωγικές και πολύτιμες γνώσεις στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, προκειμένου να εμβαθύνουν στη συνέχεια στο δίκαιο της θαλάσσιας ασφάλισης.

2.3.Δ.2 | ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Στην υποενοότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια και τα βασικά στοιχεία της θαλάσσιας ασφάλισης, τους θαλασσίους κινδύνους που απορρέουν από τη ναυσιπλοΐα και το θεσμικό πλαίσιο που τη διέπει. Η θαλάσσια ασφάλιση είναι η σύμβαση με την οποία ο ασφαλιστής αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει αποζημίωση στον ασφαλισμένο, έναντι τιμήματος, για ζημιές που ενδεχομένως θα συμβούν στον ασφαλισμένο σε ορισμένο χρονικό διάστημα από την εμφάνιση των θαλασσίων κινδύνων. Για τη θαλάσσια ασφάλιση είναι απαραίτητη η σύναψη έγγραφης σύμβασης, ωστόσο το έγγραφο που απαιτείται δεν αποτελεί συστατικό τύπο της σύμβασης, αλλά αποδεικτικό μέσο της.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν στη μαθησιακή αυτή υποενοότητα ότι το κατ'εξοχήν αντικείμενο θαλάσσιας ασφάλισης είναι το πλοίο και διακρίνουν την έννοια και τα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου κινδύνου. Θαλάσσιοι κίνδυνοι δεν είναι μόνο όσοι προέρχονται άμεσα από τη θάλασσα, αλλά και ο κίνδυνος πυρκαγιάς του πλοίου ή του φορτίου, ο κίνδυνος βλάβης των μηχανών, καθώς και η αστική ευθύνη προς τρίτους του πλοιοκτήτη ή του υπεύθυνου για την περιουσία του ασφαλισμένου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στη χώρα μας για τη θαλάσσια ασφάλιση, ενώ παράλληλα γνωρίζουν το θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη θαλάσσια ασφάλιση στο αγγλικό δίκαιο και τις διαφορές τους.

Στο τέλος της υποενοότητας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και τα πρακτικά εφόδια που θα τους/τις επιτρέψουν να λάβουν ενεργό ρόλο στη ναυτιλιακή και ασφαλιστική πρακτική. Η υποενοότητα αυτή είναι σημαντική διότι παρέχει την εισαγωγική γνώση για εμβάθυνση στα επόμενα πεδία των ναυτασφαλίσεων και των ασφαλιστικών απαιτήσεων.

2.3.Δ.3 | ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΛΟΙΟΥ ΦΟΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΥ

Η υποενοότητα «Χαρακτηριστικά ασφάλισης πλοίου, φορτίου και ναύλου» εξετάζει ιδιαίτερα ζητήματα και χαρακτηριστικά της θαλάσσιας ασφάλισης και, ειδικότερα, της ασφάλισης πλοίου, φορτίου και ναύλου. Η θαλάσσια ασφάλιση διακρίνεται ανάλογα με το αντικείμενό της σε ασφάλιση σκάφους, ασφάλιση φορτίου και ασφάλιση προβλεπόμενου κέρδους (είσπραξη ναύλου). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τι περιλαμβάνει η ασφάλιση του σκάφους, από ποιους συνάπτεται και τον τρόπο υπολογισμού της αποζημίωσης σε περίπτωση που επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος. Η ασφάλιση σκάφους, ως ασφάλιση κατά ζημιών περιουσιακού στοιχείου, περιλαμβάνει οποιαδήποτε βλάβη ή και απώλεια του πλοίου, καθώς και την αστική ευθύνη εξαιτίας σύγκρουσης.

Στη συνέχεια οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις έννοιες της ασφάλισης φορτίου και ναύλου, τα χαρακτηριστικά αυτών και τον τρόπο υπολογισμού της αποζημίωσης σε περίπτωση που επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος. Η θαλάσσια ασφάλιση φορτίου είναι ασφάλιση θαλάσσιας μεταφοράς. Πρόκειται για ασφάλιση μέλλοντος

συμφέροντος. Ο ασφαλισμένος είναι υποχρεωμένος να δηλώνει τα στοιχεία του κάθε φορτίου, για να μπορέσει να υπολογιστεί το ασφάλιστρο. Εκτός από το φορτίο μπορεί να ασφαλιστεί και το προγραμματισμένο κέρδος που θα προέκυπτε από την άφιξη του φορτίου στον τόπο προορισμού, καθώς και η υπεραξία που αποκτάει το φορτίο στον τόπο προορισμού.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω παραδειγμάτων και μελετών περιπτώσεων, εξοικειώνονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ασφάλισης σκάφους, φορτίου και ναύλου και αντιλαμβάνονται τις νομικές και οικονομικές πτυχές της θαλάσσιας ασφάλισης και το περιεχόμενο των ασφαλιστικών συμβολαίων, τα οποία είναι σημαντικά κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους.

2.3.Δ.4 | ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΒΑΡΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Ασφαλιστικά βάρη στη θαλάσσια ασφάλιση» οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια και τα χαρακτηριστικά του ασφαλιστικού βάρους (εμπράγματη ασφάλεια-ναυτικά προνόμια) στη θαλάσσια ασφάλιση, τον τρόπο που συστήνονται, την έννοια της ναυτικής υποθήκης, τα δικαιώματα των ενυπόθηκων δανειστών και γενικότερα τα ζητήματα που προκύπτουν από τα ασφαλιστικά βάρη στη θαλάσσια ασφάλιση. Ως ασφαλιστικά βάρη νοούνται τα βάρη τα οποία επιβάλλονται όταν συνάπτεται θαλάσσια ασφαλιστική σύμβαση κατά θαλάσσιων κινδύνων από τους οποίους απειλείται το πλοίο, το φορτίο ή ο ναύλος. Τα ασφαλιστικά βάρη λειτουργούν όπως σε κάθε ασφαλιστική σύμβαση και κατά συνέπεια βαρύνουν τον/την λήπτη/-τρια της ασφάλισης από τη στιγμή που ξεκινούν οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη της σύμβασης και εκτείνονται καθ' όλη την τυπική διάρκεια της σύμβασης μέχρι και την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, εάν και εφόσον αυτός επέλθει.

Στην υποενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα τέσσερα ασφαλιστικά βάρη, όπως αυτά ανακύπτουν με χρονική σειρά, ήτοι το ασφαλιστικό βάρος της προσυμβατικής αναγγελίας, το ασφαλιστικό βάρος δήλωσης επίτασης κινδύνου, το ασφαλιστικό βάρος αποφυγής ή μείωσης της ζημίας και το ασφαλιστικό βάρος της ειδοποίησης του ασφαλιστή για την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν το εφαρμοστέο δίκαιο στη θαλάσσια ασφάλιση, το οποίο είναι ο Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου ως ειδικότερο του Ασφαλιστικού Νόμου. Στο τέλος της υποενότητας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τα ασφαλιστικά βάρη με τις ιδιορρυθμίες που εκδηλώνουν στη θαλάσσια ασφάλιση.

2.3.Δ.5 | ΡΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΙΩΠΗΡΕΣ ΕΓΓΥΗΓΕΙΣ – ΑΡΧΗ ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Ρητές και σιωπηρές εγγυήσεις – Αρχή Υπέρτατης Καλής Πίστης» οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις βασικές έννοιες της θαλάσσιας ασφάλισης στις οποίες εμπίπτουν η καλή πίστη (good faith), το ασφαλιστικό συμφέρον (insurable interest), η αληθής δήλωση (disclosure), η αναληθής δήλωση (non-disclosure/misrepresentation), η υποκατάσταση (subrogation) και οι εγγυήσεις (warranties).

Αναλύεται η σημασία των εγγυήσεων στη θαλάσσια ασφάλιση, καθώς παρέχουν εξασφάλιση στον ασφαλιστή. Η εξασφάλιση αυτή έγκειται στο γεγονός ότι η εγγύηση αποτελεί έναν όρο σε ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο που πρέπει να τηρείται επακριβώς και κυριολεκτικά από τον ασφαλισμένο, διότι η απόκλιση από τις ακριβείς απαιτήσεις ακόμη και για λόγους ανάγκης συνιστά παράβαση και απαλλάσσει τον ασφαλιστή από οποιαδήποτε απαίτηση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια, τα είδη και τα χαρακτηριστικά των εγγυήσεων, ενώ αντιπαραβάλλεται ο θεσμός των ρητών και σιωπηρών εγγυήσεων (express και implied warranties) του αγγλικού δικαίου με το καθήκον της προσυμβατικής αναγγελίας (non-disclosure, misrepresentation). Παράλληλα, αναλύεται και η αρχή της υπέρτατης καλής πίστης (utmost good faith) στη σύμβαση ασφάλισης, οι πτυχές και τα χαρακτηριστικά της, και παρουσιάζεται μέσω αποφάσεων των αγγλικών δικαστηρίων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα ουσιώδη στοιχεία της και την εφαρμογή της. Περαιτέρω, εξετάζονται τα θέματα της υπερασφάλισης (overvaluation), οι θεσμοί της ασφαλιστικής υποκατάστασης (subrogation) και της εγκατάλειψης του πλοίου στον ασφαλιστή. Η υποεπένδυση αυτή κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς τα πεδία που αναπτύσσει είναι καίρια για την άσκηση του επαγγέλματος του στελέχους στον κλάδο της ναυτιλίας, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τις νομικές και οικονομικές πτυχές της θαλάσσιας ασφάλισης και το περιεχόμενο των ασφαλιστικών συμβολαίων και μπορούν να αξιολογούν τους όρους ναυτασφάλισης και ναυλοσυμφώνου.

2.3.Δ.6 | ΦΟΡΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Στην υποεπένδυση «Φορείς Θαλάσσιας Ασφάλισης» οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την ασφαλιστική αγορά των Lloyd's, τις ασφαλιστικές εταιρείες, καθώς επίσης και τους αλληλασφαλιστικούς συνεταιρισμούς (P&I Clubs), καθώς και τις ανάγκες που οδήγησαν στην ανάπτυξή τους. Στην υποεπένδυση παρουσιάζεται ο τρόπος λειτουργίας της Lloyd's, η οποία δεν είναι εταιρεία αλλά μια αγορά με μέλη που συνεργάζονται ως συνεταιρισμός ασφάλισης έναντι των κινδύνων. Σε μεγάλο βαθμό, περισσότερα από ένα μέλη του συνεταιρισμού αναλαμβάνουν αναλογικά έναν συγκεκριμένο κίνδυνο (συνασφάλιση), στη λογική της αλληλασφάλισης, για την κάλυψη ζημιών. Οι συμφωνίες κλείνονται μεταξύ μεσιτών ασφάλισης και ασφαλιστών για κάθε ενδιαφερόμενο μέρος. Στην ουσία, η Lloyd's αποτελείται από δύο μέρη που λειτουργούν ανεξάρτητα και συμπληρωματικά: η αγορά και ο Οργανισμός (Corporation) που στην ουσία είναι μια επιτροπή εποπτείας της αγοράς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την έννοια, τη νομική μορφή και τον τρόπο λειτουργίας των ασφαλιστικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στη ναυτιλία και ειδικότερα των P&I Clubs (Protection & Indemnity Clubs) και των υπόλοιπων ασφαλιστικών φορέων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω σχετικών παραδειγμάτων και μελετών περιπτώσεων, εξοικειώνονται με τον τρόπο λειτουργίας των φορέων ασφάλισης και μπορούν να περιγράψουν την ασφαλιστική αγορά των Lloyd's και των αλληλασφαλιστικών συνεταιρισμών (P&I Clubs).

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιάντου-Παμπούκη, Α. (2005). *Ναυτικό δίκαιο* (5η έκδοση), (τόμος Α'). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
2. Ρόκας, Ι. (2021). *Δίκαιο ιδιωτικής ασφάλισης*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
3. ΦΕΚ 29/Α/15-02-2023. Νόμος 5020/2023. *Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου*.

Συμπληρωματικές

1. Γεωργακόπουλος, Ν. Λ. (2006). *Ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
2. Παπαριστοδήμου, Γ. (2005). *Ναυτική ασφάλιση* (Διπλωματική εργασία). ΕΜΠ, Σχολή Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών, Τομέας Οικονομική Θαλασσίων Μεταφορών. Ανακτήθηκε από:
<http://martrans.org/docs/theses/paparistodimou.pdf>
3. Πετρίδη, Ε. (2017). *Το γενικό πλαίσιο της θαλάσσιας ασφάλισης και οι παράγοντες που διαμορφώνουν το ασφάλιστρο* (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων. Ανακτήθηκε από
<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/19929/3/PetridiEleniMsc2017.pdf>
4. Πουланτζάς, Ν. (2005). *Ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
5. Φαραντούρης, Ν. Ε., Κιάντου-Παμπούκη, Α. & Τουντόπουλος, Β. Δ. (2007). *Ναυτιλία και θαλάσσια ασφάλιση: Πρακτικά διημερίδας – Χίος 12-13 Μαΐου 2006*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.

2.3.Ε • ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η παρούσα μαθησιακή ενότητα έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες βαθύτερα στη ναυτιλιακή οικονομία και πολιτική. Αρχικά, η ενότητα παρουσιάζει τα διάφορα κόστη που σχετίζονται με την παραγωγή ναυτιλιακών υπηρεσιών, στην οποία αναλύεται η σύνθεση του μεταφορικού κόστους και επιχειρείται να αναδειχθούν οι ιδιαίτερες επιπλοκές που παρουσιάζει ο ναυτιλιακός τομέας. Ακολούθως, παρουσιάζονται οι παράγοντες που προσδιορίζουν το κόστος και τα επιμέρους στοιχεία κόστους, όπως οι δαπάνες στελέχωσης, οι δαπάνες καυσίμων, οι δαπάνες συντήρησης και επισκευών, οι δαπάνες ναυτασφάλισης, οι δαπάνες ελλιμενισμού και λιμενικών τελών και οι δαπάνες φορτοεκφόρτωσης. Σκοπός, επίσης, της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τις βασικές κατηγορίες και πηγές χρηματοδότησης, καθώς και τους τρόπους

με τους οποίους η επιχείρηση μπορεί να αντλήσει βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα κεφάλαια, καθώς επίσης και τους κινδύνους που διατρέχει η οικονομική μονάδα από την άντληση αυτών των κεφαλαίων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Προσδιορίζουν τα διάφορα κόστη που σχετίζονται με την παραγωγή ναυτιλιακών υπηρεσιών,
- Αναλύουν τη σύνθεση του μεταφορικού κόστους,
- Περιγράφουν τους παράγοντες που προσδιορίζουν το κόστος και τα επιμέρους στοιχεία κόστους,
- Αναγνωρίζουν τις βασικές κατηγορίες χρηματοδότησης,
- Εξετάζουν τη διαθεσιμότητα πηγών χρηματοδότησης,
- Αξιολογούν τους εναλλακτικούς τρόπους άντλησης βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων αλλά και μακροπρόθεσμων κεφαλαίων,
- Εξετάζουν τις συνεργασίες και αποφασίζουν για την πιο συμφέρουσα,
- Εξετάζουν την προσφορά και τη ζήτηση στη ναυτιλιακή αγορά,
- Χρησιμοποιούν τα κατάλληλα χρηματοοικονομικά εργαλεία με τα οποία παρακολουθούνται οι συνθήκες και η τάση της ναυλαγοράς,
- Αναγνωρίζουν τις διάφορες δαπάνες που επιβαρύνουν το πλοίο,
- Επιλέγουν τις κατάλληλες πηγές χρηματοδότησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυτιλιακή επιχείρηση / Δομή ναυτιλιακής επιχείρησης / Μορφή ναυτιλιακής επιχείρησης / Προσφορά και ζήτηση / Οικονομικοί δείκτες / Ναυλοδείκτες / Δαπάνες-Έξοδα και Κόστη / Κόστος φορτίου / Χρηματοδότηση / Τραπεζικός δανεισμός / Ναυλαγορά.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ
2	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ
3	ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΟΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
4	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ
5	ΔΑΠΑΝΕΣ ΦΟΡΤΙΩΝ
6	ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.3.E.1 | ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ

Η μαθησιακή υποενότητα «Ναυτιλιακή Επιχείρηση και η δομή της» έχει ως σκοπό να προσφέρει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες γνώσεις σχετικά με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τον θαλάσσιο χώρο, οι οποίες παρέχονται από τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Η μορφή οργάνωσης μιας ναυτιλιακής επιχείρησης εξαρτάται από το μέγεθός της, τον τύπο των πλοίων που εκμεταλλεύεται, τον ιδιοκτήτη της καθώς και τη δομή της. Στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν ότι οι βασικοί στόχοι των ναυτιλιακών επιχειρήσεων είναι η πλήρης απασχόληση των πλοίων τους, παράλληλα με την είσπραξη του μέγιστου δυνατού ναύλου.

Επειδή μία ναυτιλιακή επιχείρηση δραστηριοποιείται εντός και εκτός συνόρων, η λειτουργία της επηρεάζεται από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες, καθώς και από τη μορφή τους (Ατομική επιχείρηση και Προσωπική εταιρεία, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, Ανώνυμη Εταιρεία, Ειδική Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία, Συμπλοιοκτησία, Ναυτική Εταιρεία, η Εταιρεία Επενδύσεων στην Ποντοπόρο Ναυτιλία (ΕΕΠΝ)) και τις συγχωνεύσεις τους. Αναλύοντας παραδείγματα από την επικαιρότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις γνώσεις και μαθαίνουν τους λόγους για τους οποίους μια ναυτιλιακή επιχείρηση εξαρτάται από την ικανότητά της να προσαρμόζεται στις διεθνείς οικονομικές συνθήκες.

Συνολικά, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρέχει την απαραίτητη βάση για την κατανόηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες κάθε τμήματος των ναυτιλιακών επιχειρήσεων.

2.3.E.2 | ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ

Η μαθησιακή αυτή υποενότητα εστιάζεται στην κατανόηση και εφαρμογή των βασικών αρχών, εννοιών αλλά και των αιτιών των ναυτιλιακών κύκλων, δηλαδή των διακυμάνσεων στις τιμές των ναύλων. Αναλύοντας παραδείγματα από την επικαιρότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις γνώσεις και μαθαίνουν τους λόγους που σήμερα οι

ναυλοδείκτες αποτελούν τα χρηματοοικονομικά εργαλεία με τα οποία παρακολουθούνται οι συνθήκες και η τάση της ναυλαγοράς. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις αιτίες των ναυτιλιακών κύκλων και την εξέλιξή τους, γνωρίζουν πώς λειτουργεί ο μηχανισμός της προσφοράς με την είσοδο και έξοδο των πλοίων στην αγορά.

Στο δεύτερο μέρος αυτής της υποενότητας παρουσιάζονται οι ναυλοδείκτες (freight indexes ή indices), οι οποίοι αποτελούν τα χρηματοοικονομικά εργαλεία με τα οποία παρακολουθούνται οι συνθήκες και η τάση της ναυλαγοράς.

Στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τα κριτήρια που έχουν δημιουργηθεί για τον διαχωρισμό της ναυλαγοράς. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εξέταση των δεικτών που αφορούν το πλοίο και το φορτίο (ναυλοδείκτες υγρού φορτίου, ναυλοδείκτες ξηρού φορτίου).

Συνολικά, η μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και εργαλεία για την ορθή διαχείριση και ανάλυση των οικονομικών πτυχών της ναυλαγοράς, συμβάλλοντας έτσι στην αποτελεσματική λειτουργία και ανάπτυξη των ναυτιλιακών επιχειρήσεων.

2.3.E.3 | ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΟΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Στην εν λόγω υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα διάφορα κόστη που σχετίζονται με την παραγωγή ναυτιλιακών υπηρεσιών και ιδιαίτερα τις σχέσεις ανάμεσα στους συντελεστές παραγωγής που απαιτούνται για την παροχή αυτών των υπηρεσιών.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα και κατανοούν τον διαχωρισμό του μεταβλητού, του σταθερού και του άμεσου κόστους, ενώ παράλληλα γνωρίζουν πώς να διαχειρίζονται τις ναυτιλιακές δαπάνες, τα έσοδα, τους φόρους και τις χρηματοοικονομικές αναφορές, προκειμένου να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την αποτελεσματική οικονομική διαχείριση ενός ταξιδιού. Πιο συγκεκριμένα, στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν ότι το οικονομικό κόστος απόσβεσης εξαρτάται από τον χρόνο, δηλαδή όσο περισσότερο το πλοίο βρίσκεται εκτεθειμένο τόσο μεγαλύτερη είναι η φθορά του, από τη χρησιμοποίηση του πλοίου, δηλαδή όσο περισσότερο χρησιμοποιείται το πλοίο τόσο πιο γρήγορα εμφανίζει σημάδια φθοράς, και τέλος από την τεχνολογική πρόοδο και τη ραγδαία εξέλιξή της, που συντελεί στη συντόμευση της οικονομικής ζωής του πλοίου.

Είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να, λαμβάνοντας συγκεκριμένες γνώσεις και αναπτύσσοντας δεξιότητες που αναφέρονται στη μείωση του κόστους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση αυξάνοντας την ποσότητα του παραγόμενου προϊόντος, κατανόησουν τις οικονομίες κλίμακας οι οποίες προκύπτουν στον ναυτιλιακό κλάδο.

Συνολικά, η υποενότητα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και εργαλεία για την ορθή διαχείριση και ανάλυση των οικονομικών πτυχών στον ναυτιλιακό τομέα.

2.3.E.4 | ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπνότητα αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της μαθησιακής ενότητας «Το κόστος στις θαλάσσιες μεταφορές», καθώς επιδιώκει να παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείριση των παραγόντων που προσδιορίζουν το κόστος διαχείρισης κάθε πλοίου.

Στην εν λόγω υποεπνότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα κόστη εκείνα που επιβαρύνουν τα πλοία, καθώς και τον τρόπο υπολογισμού τους. Εξετάζονται οι διάφορες δαπάνες στελέχωσης και οι προϋπολογιστικές δαπάνες οι οποίες υπολογίζονται πριν από την έναρξη του ταξιδιού. Είναι ιδιαίτερα ωφέλιμοι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναλύουν το σταθερό κόστος ξεχωρίζοντας το κόστος εξυπηρέτησης κεφαλαίου από το λειτουργικό κόστος. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα και ασκήσεις που ανταποκρίνονται σε πραγματικές καταστάσεις, ενώ παράλληλα θα μάθουν πώς να διαχειρίζονται τα διάφορα κόστη και τα έσοδα, προκειμένου να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την αποτελεσματική οικονομική διαχείριση της ναυτιλιακής δραστηριότητας.

Ο στόχος της μαθησιακής υποεπνότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διαχειριστούν με επιτυχία τον οικονομικό προϋπολογισμό μιας ναυτιλιακής επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη τα κόστη και τα χαρακτηριστικά των πλοίων σε συνάρτηση με τις διαφορές προκλήσεις που προκύπτουν.

2.3.E.5 | ΔΑΠΑΝΕΣ ΦΟΡΤΙΩΝ

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπνότητα εξετάζει τις δαπάνες των φορτίων μιας ναυτιλιακής επιχείρησης και παρέχει μία ολοκληρωμένη οικονομική ανάλυση, η οποία είναι απαραίτητη και λαμβάνει χώρα πριν από την έναρξη του κάθε ταξιδιού, αλλά και κατά τη διάρκεια και στο τέλος του ταξιδιού.

Στόχος είναι η κατανόηση των διαφορών μεταξύ των δαπανών και η αξιολόγησή τους, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μπορούν να τις κατηγοριοποιήσουν και να τις υπολογίσουν. Επιπλέον, αναλύονται οι δαπάνες στελέχωσης, οι δαπάνες καυσίμων, οι δαπάνες συντήρησης και επισκευών, οι δαπάνες ναυτασφάλισης, οι δαπάνες ελλιμενισμού και λιμενικών τελών και τέλος οι δαπάνες φορτοεκφόρτωσης. Αυτές περιλαμβάνουν την ανάλυση και την αξιολόγησή τους. Στη συγκεκριμένη υποεπνότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες λαμβάνουν γνώσεις και κατανοούν την οικονομική απόδοση κάθε πλοίου, τους παράγοντες που την επηρεάζουν καθώς και τις προοπτικές για μελλοντική βελτίωση της απόδοσής του.

Μαθαίνουν για τις δαπάνες οι οποίες περιλαμβάνονται στη συντήρηση και επισκευή του πλοίου, καθώς και για το κόστος ασφάλισης, το οποίο εξαρτάται από την ασφαλισμένη αξία του πλοίου. Παράλληλα, εξοικειώνονται με πρακτικά παραδείγματα και ασκήσεις ώστε να υπολογίζουν το συνολικό κόστος χειρισμού του φορτίου. Αυτό περιλαμβάνει τον υπολογισμό του κόστους χειρισμού φορτίων, διότι σε

ορισμένες κατηγορίες πλοίων το κόστος χειρισμού του φορτίου αντιπροσωπεύει ένα υψηλό ποσοστό του κόστους ταξιδιού. Τέλος, μέσα από αυτή την υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συντάξουν πίνακα καταμερισμού κόστους του ναυλωτή και πλοιοκτήτη, ανάλογα με τον τύπο ναύλωσης.

Ο στόχος της υποενότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διαχειριστούν με επιτυχία το κόστος φορτίου ενός πλοίου, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις δαπάνες και τους παράγοντες που το επηρεάζουν.

2.3.E.6 | ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η μαθησιακή υποενότητα «Πηγές Χρηματοδότησης» επικεντρώνεται στους τρόπους με τους οποίους μπορεί μια ναυτιλιακή επιχείρηση να αντλήσει κεφάλαιο για τη χρηματοδότησή της. Επειδή η χορήγηση δανείων σε ναυτιλιακές εταιρείες, λόγω των ιδιαιτεροτήτων που αυτές έχουν, εκθέτει τις εμπορικές τράπεζες σε σημαντικό πιστωτικό κίνδυνο, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος αυτός, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ζητά την εξασφάλιση ορισμένων προϋποθέσεων όπως Άριστος χαρακτήρας (character), Εξαίρετος manager (capacity), Ικανοποιητική ίδια συμμετοχή (capital), Εξασφαλίσεις (collateral), Ευνοϊκές συνθήκες της αγοράς (conditions) ή αλλιώς τα 5 Cs.

Σκόπιμο είναι να γίνεται επιμέρους μία ανάλυση όλων των πηγών άντλησης χρημάτων που χρειάζεται μια ναυτιλιακή επιχείρηση για να δραστηριοποιηθεί. Αυτές περιλαμβάνουν πηγές κεφαλαίων από ιδιωτικά κεφάλαια, από τραπεζική χρηματοδότηση, ναυπηγική πίστωση, αγορές κεφαλαίου και οχήματα ειδικού σκοπού. Κάθε πηγή αναλύεται λεπτομερώς, περιγράφοντας τις δραστηριότητές της, τα είδη χρηματοδότησης, τις προϋποθέσεις που πρέπει να υπάρχουν και ποια μπορεί να αξιοποιήσει η ναυτιλιακή επιχείρηση. Μεγάλη έμφαση στην υποενότητα αυτή δίνεται στην πηγή χρηματοδότησης: οχήματα ειδικού σκοπού, καθώς περιλαμβάνει χρηματοδοτικές μισθώσεις πλοίων οι οποίες χρησιμοποιούνται συνήθως για μακροχρόνια χρηματοδότηση πλοίων LNG και κρουαζιερόπλοιων και την τιτλοποίηση ναυτιλιακών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και στην τραπεζική χρηματοδότηση που περιλαμβάνει τη ναυπηγική πίστωση, η οποία είναι μια ακόμη πηγή χρηματοδότησης ναυτιλιακών εταιρειών, τα τραπεζικά δάνεια και την ενδιάμεση χρηματοδότηση (mezzanine finance), όπου τη συναντάμε όταν διάφορες εταιρείες στον χώρο των επενδύσεων χρηματοδοτούν μια εταιρεία με «αντάλλαγμα» μετοχές της εταιρείας αυτής και μάλιστα μετοχές προνομιούχες.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν όλες τις πηγές χρηματοδότησης που υπάρχουν, τους παράγοντες που συνήθως επηρεάζουν τη ναυτιλιακή δραστηριότητα και αξιολογούν τις εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης ως προς όφελος της επιχείρησης.

Συνολικά, η μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και ανάλυση όλων των πηγών άντλησης βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων αλλά και μακροπρόθεσμων κεφαλαίων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σαμπράκος, Ε. & Γιαννόπουλος, Ι. (χ.χ.). *Ναυτιλιακή οικονομική: Το κόστος στις θαλάσσιες μεταφορές, οι αγορές στη ναυτιλία*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Κουράτου, Α. (2017). *Χρηματοδότηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (Διπλωματική εργασία). Πειραιάς: ΑΕΙ Τεχνολογικού Τομέα, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.

Συμπληρωματικές

1. Μυλωνόπουλος, Δ., Αλεξόπουλος, Α. & Μυλωνοπούλου-Μοίρα, Π. (χ.χ.). *Ναυτιλιακές γνώσεις – Α΄ ΕΠΑ.Λ. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»*.
2. Γουλιέλμος, Α. Μ. & Γκιζιάκης, Κ. Β. (2005). *Έλεγχος ποιότητας στη ναυτιλιακή επιχείρηση και στο πλοίο (τόμος Α΄)*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

2.3.ΣΤ • ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες με τις βασικές αρχές του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, όπως έχει διαμορφωθεί διαχρονικά, μέσα από την πρακτική των κρατών. Ειδικότερα, γίνεται παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης του Δικαίου της Θάλασσας από την πρώτη περίοδο (αρχή της ελευθερίας των θαλασσών) και τη δεύτερη περίοδο του «γραπτού»-κωδικοποιημένου Δικαίου της Θάλασσας μέχρι την τρίτη περίοδο του λεγόμενου σύγχρονου Δικαίου της Θάλασσας. Στο πλαίσιο της ενότητας αναλύονται οι βασικές έννοιες που διέπουν το δίκαιο της θάλασσας, όπως αιγιαλίτιδα ζώνη, συνορεύουσα ζώνη, «ανοιχτή θάλασσα», διεθνής βυθός, στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας, υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες (ΑΟΖ). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις ρυθμίσεις της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας (1982), η οποία έχει παγκόσμιο χαρακτήρα και αποτελεί το ισχύον δίκαιο στο πεδίο του δικαίου της θάλασσας. Μέσα από το κείμενο της σύμβασης δίδεται έμφαση στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών στον θαλάσσιο χώρο ανάλογα με τις οπτικές των διαφόρων ομάδων, αντιθετικών κυρίως συμφερόντων (π.χ. περικόλιστα vs παράκτια κράτη ή ανεπτυγμένα vs αναπτυσσόμενα). Τέλος, εξετάζονται οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και οι κανόνες του δικαίου της θάλασσας στο πλαίσιο της εθνικής κυριαρχίας, η οποία εξισορροπείται από τα δικαιώματα των τρίτων κρατών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εξηγούν το βασικό πλαίσιο των αρχών του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας,
- Αξιολογούν την ιστορική εξέλιξη του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και τη διασύνδεσή του με διεθνή γεωστρατηγικά θέματα (αιγιαλίτιδα ζώνη, υφαλοκρηπίδα κ.ά.),
- Αναγνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υποκειμένων του δικαίου της θάλασσας,
- Διακρίνουν τις ρυθμίσεις της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας (1982),
- Περιγράφουν τη λειτουργία και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων των αρμόδιων Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων και των επιπτώσεων αυτών στις διακρατικές σχέσεις,
- Αναλύουν τη μεθοδολογία των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων για τη λήψη αποφάσεων,
- Αντιλαμβάνονται τον νομιμοπολιτικό ρόλο του δικαίου της θάλασσας καθώς και τη συσχέτισή του με άλλους κλάδους του διεθνούς δικαίου (π.χ. δίκαιο αέρα, περιβάλλοντος, ανάπτυξης κ.λπ.),
- Αναγνωρίζουν τις διαδικασίες υιοθέτησης και οριοθέτησης των Ζωνών Εθνικής Δικαιοδοσίας,
- Ερμηνεύουν τις αποφάσεις διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων σε σχέση με τον θαλάσσιο χώρο.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διεθνείς συμβάσεις για το δίκαιο της θάλασσας / Χωρικά ύδατα / Συνορεύουσα ζώνη / Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) / Υφαλοκρηπίδα / Αιγιαλίτιδα ζώνη.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών εννοιτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ
3	ΧΩΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ, ΣΥΝΟΡΕΥΟΥΣΑ ΖΩΝΗ, ΑΙΓΙΑΛΙΤΙΔΑ ΖΩΝΗ
4	ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ
5	ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ (ΑΟΖ)
6	ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ
7	ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

2.3.ΣΤ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η υποενότητα «Εισαγωγή στο Δίκαιο της Θάλασσας. Ιστορική αναδρομή» παρουσιάζει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες το σύνολο των κανόνων διεθνούς δικαίου που ρυθμίζουν τις εξουσίες των κρατών στον θαλάσσιο χώρο, δηλαδή αξιώσεις για ελεύθερη πρόσβαση και εκμετάλλευση των ωκεανών και των πόρων από όλα τα μέλη της διεθνούς κοινότητας, αλλά και τις αξιώσεις των κυρίαρχων κρατών για αποκλειστική χρήση των πόρων των παρακείμενων θαλάσσιων χώρων.

Στην υποενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τις πηγές και για την ιστορική εξέλιξη των κανόνων του Δικαίου της Θάλασσας, αλλά και για τις κύριες φάσεις του δικαίου αυτού. Παρουσιάζεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες η πρώτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (1956) και οι συμβάσεις που την ακολούθησαν, η δεύτερη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS II) για το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης, η οποία δεν οδήγησε σε κάποιο αποτέλεσμα, με έμφαση στην τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας και τη σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (1982), την οποία κύρωσε η Ελλάδα.

2.3.ΣΤ.2 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Στην υποενότητα «Βασικές αρχές διεθνούς σύμβασης δικαίου της θάλασσας» οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις βασικές έννοιες του διεθνούς θεσμικού πλαισίου για το δίκαιο της θάλασσας, καθώς και το περιεχόμενο αυτών. Η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας αποτελείται από ένα προοίμιο, 17 μέρη και 9 παραρτήματα.

Παρουσιάζονται οι βασικές αρχές που τη διέπουν, δηλαδή η αρχή της ισόρροπης άσκησης δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, η αρχή της καλής πίστης, η απαγόρευση κατάχρησης δικαιώματος, η αρχή ότι το έδαφος δεσπόζει στη θάλασσα και η αρχή της χρήσης των θαλασσών κατά τρόπο ειρηνικό και συμβατό με τον Χάρτη των ΗΕ.

Αφορά τόσο στις θαλάσσιες όσο και στις υποθαλάσσιες ζώνες και, μεταξύ άλλων, καλύπτει τα ακόλουθα θέματα για το δίκαιο της θάλασσας: όρια θαλάσσιων ζωνών, αποκλειστική οικονομική ζώνη, υφαλοκρηπίδα και ανοιχτή θάλασσα, δικαιώματα ναυσιπλοΐας και στενά για τη διεθνή ναυσιπλοΐα, αρχιπελαγικά κράτη, ειρήνη και ασφάλεια στους ωκεανούς και τις θάλασσες, διατήρηση και διαχείριση των έμβιων θαλάσσιων πόρων, προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, θαλάσσια επιστημονική έρευνα και διαδικασίες επίλυσης διαφορών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στο τέλος της ενότητας αυτής εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες και αρχές του θεσμικού πλαισίου, γνωρίζουν τα κύρια πεδία της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας, γεγονός που τους δίνει τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με τις έννοιες και να προχωρήσουν στην εμβάθυνσή τους στις επόμενες υποενότητες.

2.3.ΣΤ.3 | ΧΩΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ, ΣΥΝΟΡΕΥΟΥΣΑ ΖΩΝΗ, ΑΙΓΙΑΛΙΤΙΔΑ ΖΩΝΗ

Στην υποενότητα «Χωρικά ύδατα, Συνορεύουσα ζώνη, Αιγιαλίτιδα ζώνη» αναλύονται βασικές έννοιες που διέπουν το δίκαιο της θάλασσας: τα χωρικά ύδατα, την αιγιαλίτιδα ζώνη, τον θεσμό αβλαβούς διέλευσης, τη συνορεύουσα ζώνη, την «ανοιχτή θάλασσα». Μέσω της ενότητας εξοικειώνονται με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα χωρικά ύδατα, και ειδικότερα με το δικαίωμα του κάθε κράτους να καθορίσει τα χωρικά του ύδατα μέχρι ενός ορίου που δεν υπερβαίνει τα 12 ναυτικά μίλια (ν.μ.), μετρούμενου από τη γραμμή βάσης που καθορίζεται στη Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τον ορισμό και τη σημασία της έννοιας της αιγιαλίτιδας ζώνης, δηλαδή της ζώνης που εκτείνεται πέρα από την ξηρά και τα εσωτερικά ύδατα και επί των οποίων το παράκτιο κράτος ασκεί πλήρη κυριαρχία. Διακρίνουν τη διαφορά της πλήρους κυριαρχίας, τόσο στον βυθό και στο υπέδαφος όσο και στον εναέριο χώρο και γνωρίζουν ότι η αιγιαλίτιδα ζώνη εκτείνεται μέχρι 12 ν.μ. Γίνεται σαφές ότι η αιγιαλίτιδα ζώνη περιορίζεται κυρίως από τον θεσμό της αβλαβούς διέλευσης, ήτοι τη διέλευση πλοίων τρίτων κρατών μέσα από τα χωρικά ύδατα χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του παράκτιου κράτους. Εάν η διέλευση του αλλοδαπού πλοίου δεν είναι αβλαβής, τότε το παράκτιο κράτος δύναται να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να το εμποδίσει. Διακρίνουν την έννοια της συνορεύουσας ζώνης, δηλαδή της πέραν των 12 ν.μ. και για άλλα 12 ν.μ., όπου ένα κράτος μπορεί να συνεχίσει να επιβάλλει νόμους και κυρώσεις για την αποτροπή παραβιάσεων των τελωνειακών, φορολογικών, μεταναστευτικών ή υγειονομικών νόμων και κανονισμών που διαπράττονται στο έδαφός του ή στα χωρικά του ύδατα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην υποενότητα αυτή γνωρίζουν τους κανόνες και τους περιορισμούς που διέπουν την αιγιαλίτιδα ζώνη στην Ελλάδα. Μέσω παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης, εξοικειώνονται με τις έννοιες αυτές και μπορούν να διακρίνουν τυχόν παραβιάσεις τους.

2.3.ΣΤ.4 | ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Η υποενότητα «Τα δικαιώματα των κρατών στον θαλάσσιο χώρο» παρουσιάζει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τα βασικά δικαιώματα που σύμφωνα με το δίκαιο της θάλασσας έχει και μπορεί ένα κράτος να ασκεί, αλλά και σε ποιες δραστηριότητες απαγορεύεται να παρεμβαίνει στον θαλάσσιο και παράκτιο χώρο. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια της διέλευσης, δηλαδή της ναυσιπλοΐας (κίνηση πλοίου) μέσα από τη χωρική θάλασσα με σκοπό τον διάπλου της θάλασσας αυτής, χωρίς είσοδο στα εσωτερικά ύδατα ή προσορμισμό σε αγκυροβόλιο ή λιμενικές εγκαταστάσεις έξω από τα εσωτερικά ύδατα ή την πορεία προς τα εσωτερικά ύδατα ή την αναχώρηση από τα εσωτερικά ύδατα ή τον προσορμισμό σε αγκυροβόλιο ή άλλη λιμενική εγκατάσταση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια της απαγορευμένης δραστηριότητας για ένα πλοίο στο πλαίσιο της αβλαβούς διέλευσης, ενώ μαθαίνουν τον θεσμό του πλου διέλευσης ή ελεύθερης διέλευσης (transit

passage) που ισχύει μόνο για τη χωρική θάλασσα των στενών που χρησιμοποιούνται για τη διεθνή ναυσιπλοΐα, καθώς και τη διέλευση από αρχιπελαγικά ύδατα.

Η υποεπένδυση αυτή μέσω χαρακτηριστικών μελετών περιπτώσεων και αναφοράς ενδεικτικών παραδειγμάτων αναφορικά με το τι επιτρέπεται, τι όχι και πού κατά τη διέλευση του πλοίου στη θάλασσα, δίνει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες σημαντικά εφόδια στην άσκηση των καθηκόντων τους.

2.3.ΣΤ.5 | ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ (ΑΟΖ)

Η υποεπένδυση αυτή αναλύει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες την έννοια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) σύμφωνα με τη σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν ότι πρόκειται για μια θαλάσσια ζώνη με καθεστώς αμιγώς λειτουργικό, το οποίο συνίσταται σε κυριαρχικά δικαιώματα του παράκτιου κράτους και σε δικαιώματα και ελευθερίες των υπολοίπων κρατών. Ως αποκλειστική οικονομική ζώνη ορίζεται η πέραν και παρακείμενη της αιγιαλίτιδας ζώνης θαλάσσια περιοχή, το πλάτος της οποίας μπορεί να φτάσει τα 200 μίλια από τις γραμμές βάσης, για τη χάραξη της οποίας χρειάζεται κήρυξη από το παράκτιο κράτος. Στην υποεπένδυση αυτή παρουσιάζονται τα δικαιώματα που απορρέουν από τη χάραξη της ΑΟΖ, ήτοι τα κυριαρχικά δικαιώματα για την έρευνα και την εκμετάλλευση των μη ζώντων πόρων του βυθού της ΑΟΖ, το δικαίωμα έρευνας και εκμετάλλευσης των ζώντων πόρων της ΑΟΖ, τα δικαιώματα οικονομικής-ενεργειακής εκμετάλλευσης της ΑΟΖ, συμπεριλαμβανομένων των ρευμάτων, των κυμάτων και των υπερκείμενων της θάλασσας ανέμων και τη δικαιοδοσία για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τη θαλάσσια επιστημονική έρευνα και την εγκατάσταση τεχνητών νήσων και εγκαταστάσεων.

Στην υποεπένδυση αυτή παρουσιάζονται οι τρόποι σύμφωνα με τους οποίους οριοθετείται η ΑΟΖ μεταξύ κρατών με έναντι ή προσκείμενες ακτές, ήτοι είτε κατόπιν συμφωνίας είτε με βάση το διεθνές δίκαιο, με στόχο πάντοτε την επίτευξη δίκαιης λύσης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να εξοικειωθούν με την έννοια και τον ορισμό της ΑΟΖ μέσω παραδειγμάτων τόσο της Ελλάδας όσο και άλλων κρατών που έχουν χαράξει ΑΟΖ.

2.3.ΣΤ.6 | ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ

Στην υποεπένδυση αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια της υφαλοκρηπίδας σύμφωνα με τους κανόνες του δικαίου της θάλασσας και τη διάκριση της από την έννοια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ). Η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους αποτελείται από τον θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφός του, που εκτείνεται πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη, καθ' όλη την έκταση της φυσικής προέκτασης του χερσαίου του εδάφους, μέχρι το εξωτερικό όριο του υφαλοπλαισίου ή σε μία απόσταση 200 ναυτικών μιλίων από τις γραμμές βάσης, δηλαδή κατ' ελάχιστον ταυτίζεται με το εξωτερικό όριο της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Το παράκτιο κράτος ασκεί

στην υφαλοκρηπίδα κυριαρχικά δικαιώματα με σκοπό την εξερεύνηση και εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της, δηλαδή ορυκτών και μεταλλευμάτων καθώς και των αλιευμάτων που στην περίοδο της συλλογής τους είναι ακίνητα στον βυθό ή μπορούν να κινηθούν μόνο όταν βρίσκονται σε διαρκή φυσική επαφή με τον βυθό. Το καθεστώς της υφαλοκρηπίδας δεν θίγει το καθεστώς των υπερκειμένων υδάτων. Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα υφίστανται σε κάθε περίπτωση ακόμη και χωρίς διακήρυξη. Χρειάζεται όμως οριοθέτηση στην περίπτωση που η υφαλοκρηπίδα ενός κράτους εφάπτεται στην υφαλοκρηπίδα άλλου. Στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στις δύο βασικές έννοιες της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ μέσα από παραδείγματα μεταξύ όμορων κρατών όπως της Ελλάδας και της Ιταλίας, με στόχο την εμβάθυνση στο πεδίο.

2.3.ΣΤ.7 | ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Η υποενότητα «Οι κανόνες του δικαίου της θάλασσας» παρουσιάζει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες το πλαίσιο που ορίζεται στις διεθνείς συμβάσεις για το δίκαιο της θάλασσας αναφορικά με την ανοιχτή θάλασσα, δηλαδή τη θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται πέραν του εξωτερικού ορίου της αιγιαλίδας ζώνης ή, στην περίπτωση της ΑΟΖ, πέραν του εξωτερικού ορίου της ΑΟΖ. Επισημαίνεται η αρχή της ελευθερίας των θαλασσών, ήτοι κανένα τμήμα της ανοιχτής θάλασσας δεν υπόκειται σε κρατική κυριαρχία. Η ανοιχτή θάλασσα είναι ελεύθερη για όλα τα κράτη, παράκτια ή άνευ ακτών, με την επισήμανση/περιορισμό: «λαμβάνοντας προσηκόντως υπόψη τα συμφέροντα των άλλων κρατών, ως επίσης και τα δικαιώματα σχετικά με την περιοχή». Η ελευθερία στην ανοιχτή θάλασσα ορίζεται, μεταξύ άλλων, στην ελευθερία ναυσιπλοΐας για όλα τα κράτη, παράκτια ή μη, στην ελευθερία αλιείας, στην ελευθερία τοποθέτησης υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών, στην ελευθερία θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας και στη λήψη μέτρων για τη διατήρηση και διαχείριση των ζώντων πόρων και την αποκατάσταση αλιευτικών αποθεμάτων.

Στο τέλος της υποενότητας αυτής και έχοντας ήδη γνωρίσει τα βασικά σημεία του δικαίου της θάλασσας όπως αποτυπώνεται στις διεθνείς συμβάσεις, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν βασικά σημεία των διαφορών που υπάρχουν σε καίρια ζητήματα του δικαίου της θάλασσας μεταξύ της Ελλάδας και άλλων χωρών για την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών, υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ και τη θέση που ακολουθούν τα κράτη σε σχέση με την αντιμετώπιση και επίλυσή τους, ενώ, μέσα από το παράδειγμα αυτών, κατανοούν συνολικά ζητήματα εφαρμογής του δικαίου της θάλασσας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. ΦΕΚ 136/Α/23-6-1995. Νόμος 2321/1995. *Συμβάσεις Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας*. Διαθέσιμο σε: <https://www.e-nomothesia.gr/diethneis-suntheikes/nomos-2321-1995-phek-136-a-23-6-1995.html>
2. Ιωάννου, Κ. (2013). *Το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Μυλωνόπουλος, Δ. (2012). *Το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
4. Πουланτζάς, Ν. (2007). *Το δίκαιο της θάλασσας* (Β΄ έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. .Βούλγαρης, Γ. (2021). *Διεθνές ποινικό δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Ροζάκης, Χ. (2021). *Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις.

2.3.Z • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να αναπτύξουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις κατάλληλες επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες σχετικά με τον τομέα της ναυτιλίας και να είναι σε θέση να λειτουργούν ομαδικά, συνεργατικά και με υπευθυνότητα στον τομέα αυτό. Η μαθησιακή ενότητα πρέπει να διεξαχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν από τις υπόλοιπες μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου. Ενδεικνύεται η διεξαγωγή του μαθήματος να πραγματοποιείται πέρα από τις αίθουσες διδασκαλίας και σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις και οργανισμούς, όταν είναι εφικτό, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν εμπειρία από πραγματικές συνθήκες λειτουργίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Συντάσσουν έγγραφα της εταιρείας ή του πρακτορείου βάσει των υποδείξεων των αντίστοιχων τμημάτων,
- Συμμετέχουν στις διαδικασίες ναυτασφαλίσεων και απαιτήσεων με βάση τις αρχές του ναυτικού δικαίου,

- Συμμετέχουν στον υπολογισμό ναύλου (Freight Estimation) και στις διαδικασίες ναύλωσης (Chartering) με βάση τις οδηγίες του τμήματος διαχείρισης,
- Συμμετέχουν στην αξιολόγηση όρων ναυτασφάλισης και ναυλοσυμφώνων σε συνεργασία με το τμήμα οικονομικής διαχείρισης της εταιρείας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Επικοινωνία / Συντομογραφίες / Orders / Positions / Υπολογισμός ταξιδιού (Voyage Estimation) / Υπολογισμός ναύλου (Freight Estimation) / Grain/Bale capacity / Τμήματα ναυτιλιακής επιχείρησης / Οργανόγραμμα / Ασφαλιστικές απαιτήσεις / UNCLOS / Χωρικά ύδατα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
2	ΑΓΓΛΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
3	ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ
4	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΥ
5	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
6	ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ CLAIMS ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΗ
7	ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ
8	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΡΩΝ ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΩΝ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Z.1 | ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η επικοινωνία είναι ιδιαίτερα σημαντική στη ναυτιλιακή επιχείρηση δεδομένης της απόστασης διοίκησης και παραγωγής. Η αποτελεσματική επικοινωνία, τόσο εντός όσο και εκτός επιχείρησης, είναι μια από τις βασικές αρχές της οργάνωσης και αυτό δεν είναι διόλου τυχαίο. Σε κάθε επιχείρηση πρέπει να καλλιεργείται το έδαφος για να υπάρχει σωστή επικοινωνία μεταξύ των υπαλλήλων αλλά και μεταξύ της επιχείρησης και του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μέσα από αυτή την υποενότητα εξασκούνται στη χρήση των κατάλληλων εκφράσεων και όρων που χρησιμοποιούνται στην επικοινωνία εντός της ναυτιλιακής βιομηχανίας.

Βλέπουν πρότυπα κείμενα (π.χ. μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κ.ά.) και συντάσσουν άλλα και από μόνοι/-ες τους/τις, ανάλογα με τις απαιτήσεις της κάθε περίπτωσης. Μέσα από αυτά γνωρίζουν και εξοικειώνονται με τις εκφράσεις που συνήθως χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία.

Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας και αφού έχουν γνωρίσει κάποιες βασικές εκφράσεις, ζητείται από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να συντάξουν σύντομα κείμενα για συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Παραδείγματα περιπτώσεων όπου απαιτείται κείμενο και άρα χρήση όρων είναι τα ακόλουθα: αιτήσεις, επιστολές για διάφορα θέματα που αφορούν το πλοίο κατά την άφιξη του στο λιμάνι (π.χ. εναπόθεση καταλοίπων, χρήση ρυμουλκού, λάντζας, κ.ά.), εργασίες δεξαμενισμού και επισκευές ή συντήρηση, επιστολή ετοιμότητας, άρνηση φόρτωσης, ενημέρωση για κάποιο ατύχημα, διεξαγωγή γυμνασίων, πιστοποιητικά, φορτωτικά έγγραφα, συμπλήρωση λίστας με εφόδια που χρειάζεται το πλοίο, κ.ά.

2.3.3.2 | ΑΓΓΛΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Η ναυτιλία ως βιομηχανία χαρακτηρίζεται από σημαντικές ιδιαιτερότητες. Η ιδιαιτερότητα αυτή προκύπτει από τον διεθνή χαρακτήρα και το γεγονός ότι τα πλοία ταξιδεύουν χωρίς διακοπή σε όλο τον κόσμο, ενώ ταυτόχρονα εκτίθενται και σε πολλούς κινδύνους (προβλεπόμενους και μη). Είναι προφανές ότι η επικοινωνία μεταξύ πλοίου και γραφείου είναι πολύ βασική για την ορθή λειτουργία του πλοίου και την ασφαλή εκτέλεση του ταξιδιού. Μια παράλειψη ή ένα σφάλμα (ακόμα και φαινομενικά μικρά) στην επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων ή οπουδήποτε αλλού μπορεί να προκαλέσει τεράστια προβλήματα με τραγικές συνέπειες.

Για τον λόγο αυτό, σύμφωνα με διεθνείς συνθήκες, η επικοινωνία πρέπει να διεξάγεται στην αγγλική γλώσσα και να χρησιμοποιούνται τόσο τυποποιημένες φράσεις όσο και συντομογραφίες. Η επικοινωνία πρέπει να γίνεται με συντομία, περιεκτικότητα και σαφήνεια.

Η μαθησιακή υποενότητα συνδέεται με την προηγούμενη, καθώς κατά τη γραπτή επιχειρησιακή επικοινωνία, εκτός από φράσεις και όρους, χρησιμοποιούνται εκτενώς και συντομογραφίες. Οι συντομογραφίες αυτές συνδέονται με τις ναυλώσεις, τη ναυτασφάλιση, το εμπόριο και τις μεταφορές.

Στην εν λόγω υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται και εξετάζονται στις συντομογραφίες, ενώ δίνεται η ερμηνεία αυτών τόσο από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα όσο και από πλευράς ναυτιλιακού περιεχομένου και σημασίας που έχουν. Εξασκούνται στις συντμήσεις που χρησιμοποιούνται περισσότερο ώστε να εξοικειωθούν με αυτές.

2.3.3.3 | ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ORDERS ΚΑΙ POSITIONS.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα που έχει σχέση με τα λεγόμενα “Orders” και “Positions” συνδέεται με τη μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στις ναυλώσεις». Τόσο τα

orders όσο και τα positions είναι μέρος της διαπραγμάτευσης της ναύλωσης. Για την ακρίβεια, αποτελούν πολύ βασικά στοιχεία της διαδικασίας ναυλώσεων πλοίων, αφού περιέχουν σημαντικές πληροφορίες για τα φορτία που πρόκειται να μεταφερθούν και τα διαθέσιμα πλοία, αντίστοιχα. Τα orders είναι ο βασικός τρόπος με τον οποίο ξεκινά η διαδικασία της ναύλωσης ενός πλοίου. Με αυτά, τα εμπλεκόμενα στη ναύλωση μέρη, εκναυλωτής και ναυλωτής, ανταλλάσσουν τις απαραίτητες πληροφορίες. Πρόκειται για γραπτή επικοινωνία μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Τόσο τα orders όσο και τα positions είναι πολύ περιεκτικά και σύντομα κείμενα που αποτελούνται μόνο από συντομογραφίες στην αγγλική γλώσσα. Είναι εμφανές, λοιπόν, ότι η συγκεκριμένη υποενότητα συνδέεται και με την αγγλική ορολογία και επικοινωνία, καθώς και με τη χρήση συντομογραφιών. Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην ερμηνεία και επεξήγηση των orders και positions. Μέσα από πραγματικά παραδείγματα που δίνονται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, εξοικειώνονται με την όσο το δυνατόν πιο γρήγορη ερμηνεία τους και κατανόηση του περιεχομένου τους.

Καλούνται επίσης με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας, αφού τους δοθούν οι απαραίτητες πληροφορίες για φορτία και διαθέσιμα πλοία, να τις μετατρέψουν ανάλογα και να συντάξουν τα κατάλληλα orders και positions.

2.3.Z.4 | ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ

Ο υπολογισμός ταξιδιού, το λεγόμενο “Voyage Estimation”, είναι το αντικείμενο αυτής της μαθησιακής υποενότητας. Ο υπολογισμός ταξιδιού είναι η διαδικασία κατά την οποία ο εκναυλωτής εξετάζει όλες τις εναλλακτικές επιλογές απασχόλησης του πλοίου του με σκοπό να καταλήξει σε αυτή που είναι η πιο συμφέρουσα, προκειμένου να «κλείσει» μία ναύλωση. Ο εκναυλωτής υπολογίζει ποιο είναι το συνολικό και το ημερήσιο κόστος της κάθε ναύλωσης και ποια ναύλωση από τις προτεινόμενες θα του προσφέρει τα μεγαλύτερα ημερήσια έσοδα.

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από ασκήσεις όπου τους δίνονται τα απαραίτητα δεδομένα που αφορούν το πλοίο, το φορτίο, την απόσταση, την κατανάλωση και τους ιδιαίτερους όρους του ναυλοσυμφώνου, κάνουν τους υπολογισμούς που χρειάζονται ώστε να καταλήξουν σε μια συμφέρουσα ναύλωση για την πλοιοκτήτρια/διαχειρίστρια εταιρεία. Τα βασικά δεδομένα που πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους οι εκπαιδευόμενοι/-ες για να προβούν στον υπολογισμό είναι τα εξής: Νεκρό βάρος πλοίου, κόροι καθαρής και ολικής χωρητικότητας, grain και bale capacity, ταχύτητα και κατανάλωση, τρέχοντα έξοδα, τιμή fuel oil και diesel oil, είδος του φορτίου, ποσότητα φορτίου που θα φορτωθεί (με μία απόκλιση αν χρειάζεται), συντελεστής στοιβάσιμης, λιμάνι φόρτωσης και λιμάνι εκφόρτωσης, απόσταση που πρέπει να διανυθεί, ρυθμός φόρτωσης και εκφόρτωσης, προμήθεια, προτεινόμενος ναύλος. Μπορούν να δοθούν κι άλλα δεδομένα στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες με σκοπό την εξοικείωσή τους με αυτά.

Αφού οι εκπαιδευόμενοι/-ες βρουν την πιο συμφέρουσα ναύλωση, μπορούν να υπολογίσουν τον ελάχιστο ναύλο που θα ζητηθεί, προκειμένου να μην έχει ζημία η ναυτιλιακή επιχείρηση.

2.3.Z.5 | ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Μέσα από αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τα τμήματα που απαρτίζουν μια ναυτιλιακή εταιρεία καθώς και τις σημαντικότερες αρμοδιότητές τους.

Στην υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν, με παιχνίδι ρόλων, να κατανοήσουν και να εξασκηθούν στις ευθύνες και στα καθήκοντα των τμημάτων της ναυτιλιακής επιχείρησης. Επίσης, αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας και μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα που μπορεί να προκύψουν στον κλάδο της ναυτιλίας.

Για την πραγματοποίηση του παιχνιδιού ρόλων γίνονται τα εξής βήματα:

- Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα διαφορετικό τμήμα.
- Ορίζεται το σενάριο του παιχνιδιού. Αυτό θα μπορούσε να είναι η εξεύρεση μίας συμφέρουσας ναύλωσης για το πλοίο και η εκτέλεση της ναύλωσης από το πλοίο. Άλλο σενάριο θα μπορούσε να είναι η αντιμετώπιση συγκεκριμένης κατάστασης από το πλοίο, όπως κάποιο ατύχημα ή η εκτέλεση ενός γυμνασίου.
- Κάθε ομάδα, ανάλογα με το τμήμα που υποτίθεται ότι έχει αναλάβει, καλείται να πραγματοποιήσει ό,τι θα έκαναν οι εργαζόμενοι/-ες στο αντίστοιχο τμήμα του γραφείου (π.χ. αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Οι ομάδες έχουν περιορισμένο χρόνο για να συνεργαστούν και να λάβουν τις αποφάσεις που απαιτούνται στο σενάριο.
- Όταν ολοκληρωθεί το παιχνίδι, οι ομάδες συζητούν τα αποτελέσματα καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν.

Μια άλλη εναλλακτική για την κατανόηση των καθηκόντων των τμημάτων μιας ναυτιλιακής επιχείρησης είναι να ανατεθεί στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να βρουν το οργανόγραμμα μιας ναυτιλιακής επιχείρησης, να γράψουν μέσα στα πλαίσιά του τα βασικά καθήκοντα κάθε τμήματος και να το παρουσιάσουν σε μια διαφάνεια του προγράμματος παρουσιάσεων.

2.3.Z.6 | ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ CLAIMS ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΗ

Κατά τη διάρκεια του τρίτου εξαμήνου, μια από τις μαθησιακές ενότητες που διδάσκονται είναι η «Ναυτασφαλίσεις και ασφαλιστικές απαιτήσεις». Σε αυτή την υποενότητα, μεταξύ άλλων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται τις νομικές και οικονομικές πτυχές της θαλάσσιας ασφάλισης και το περιεχόμενο των

ασφαλιστικών συμβολαίων, καθώς και να περιγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ασφάλισης πλοίου, φορτίου και ναύλου.

Εξοικειώνονται, επίσης, με την έννοια των ασφαλιστικών απαιτήσεων, των λεγόμενων “claims” που μπορεί να προκύψουν ανά πάσα ώρα και στιγμή. Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπένδυση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν και αναλύουν ήδη δεδικασμένες υποθέσεις που σχετίζονται με θέματα της ναυτοασφάλισης με σκοπό να αποκτήσουν εξοικείωση με αυτές και να κατανοήσουν το περιεχόμενό τους και τις αντίστοιχες καταστάσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας, καλούνται να αναζητήσουν (κυρίως στο Διαδίκτυο) υποθέσεις που αφορούν βασικά θέματα διαφωνίας σχετικά με τη ναυτική ασφάλιση. Τις διαβάζουν, τις μελετούν και, αφού κάνουν αναφορά σε αντίστοιχη υπόθεση, νομολογία ή σε συγκεκριμένα άρθρα του νόμου, αντιλαμβάνονται το περιεχόμενό τους και αιτιολογούν την απόφαση της δικαστικής αρχής. Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τι σημαίνει δεδικασμένη υπόθεση και γιατί αυτή είναι τόσο σημαντική για το δίκαιο και, κατ' επέκταση, για τον κλάδο της ναυτικής ασφάλισης. Επίσης, συνειδητοποιούν ότι κάθε υπόθεση που εκδικάζεται μελλοντικά θα αποτελεί αναφορά και πηγή δικαίου.

2.3.2.7 | ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Ένα από τα θέματα που καλύπτονται στη μαθησιακή ενότητα «Δίκαιο της θάλασσας» είναι η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών περί Δικαίου της θάλασσας που υπεγράφη το 1982 και είναι γνωστή ως UNCLOS. Η Σύμβαση αυτή έχει χαρακτηριστεί ως «Σύνταγμα των Ωκεανών» γιατί καθορίζει το νομικό πλαίσιο που διέπει τη χρήση των θαλασσών και των ωκεανών. Οι διατάξεις της είναι μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου, επομένως όλα τα κράτη (συμβαλλόμενα μέρη ή όχι στη Σύμβαση) πρέπει να σέβονται το περιεχόμενό της. Η Ελλάδα είναι μια από τις χώρες που έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας. Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπένδυση, δίνεται η ευκαιρία στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να συζητήσουν θέματα που σχετίζονται με αυτή την τόσο σημαντική Σύμβαση και που απασχολούν την επικαιρότητα, όπως η γειτνίαση χωρών στα χωρικά τους ύδατα.

Οι σχέσεις μεταξύ αυτών των χωρών μπορεί να είναι πολύπλοκες καθώς μπορεί να προκύπτουν διάφορα θέματα και διαφωνίες σχετικά με τα χωρικά όρια, τον έλεγχο των φυσικών πόρων, την ασφάλεια, το περιβάλλον, κ.ά. Τέτοια θέματα απασχολούν αρκετές φορές την επικαιρότητα και μπορεί να είναι και η αφορμή για κάποιες καταστάσεις που επηρεάζουν όλο τον κόσμο. Είναι καλό για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, μέσα από αυτή την υποεπένδυση, αφού γνωρίσουν παραδείγματα τέτοιων χωρών (Ελλάδα και Τουρκία, Ιαπωνία και Κίνα, Καναδάς και ΗΠΑ κ.ά.), να αναζητήσουν στην ειδησεογραφία και στο Διαδίκτυο σχετικές πληροφορίες ώστε να μπορέσουν να διεξάγουν σχετική συζήτηση χρησιμοποιώντας τις γνώσεις που έχουν λάβει στη μαθησιακή ενότητα «Δίκαιο της θάλασσας».

2.3.Z.8 | ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΡΩΝ ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΩΝ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα αποτελεί την τελευταία υποενότητα της «Πρακτικής εφαρμογής στην ειδικότητα». Για τον λόγο αυτό, αφορά μια αξιολόγηση που κάνουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες των όρων ναυτασφάλισης και ναυλοσυμφώνων σε συνεργασία με το οικονομικό τμήμα της ναυτιλιακής εταιρείας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού έχουν κατανοήσει τον ναυτιλιακό τομέα και τις βασικές έννοιες σχετικά με το ναυτικό δίκαιο, τη ναυτική ασφάλιση και τα ναυλοσύμφω-να, μπορούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία αξιολόγησης. Στην υποενότητα αυτή, ο/η εκπαιδευτής/-τρια δίνει ένα υπαρκτό παράδειγμα μιας ναυτιλιακής εταιρείας και οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αξιολογήσουν τη στρατηγική και πολιτική που αυτή ακολουθεί τόσο σχετικά με τις ναυλώσεις των πλοίων της όσο και γενικότερα. Αυτό προϋποθέτει κατανόηση των οικονομικών αναγκών και στόχων της εταιρείας και αξιολόγηση του περιβάλλοντος (εσωτερικού και εξωτερικού, εισαγωγή στην ανά-λυση SWOT και PEST(LE) που ακολουθούν).

Στο πλαίσιο αυτής της μαθησιακής υποενότητας προτείνεται η παρακολούθηση σεμιναρίων και συνεδρίων, εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες, ώστε οι εκπαιδευό-μενοι/-ες να γνωρίσουν τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς, εντός των οποίων λει-τουργεί η συγκεκριμένη επιχείρηση. Επίσης, προτείνεται και η ενημέρωση των εκπαι-δευομένων μέσω του τύπου σχετικά με την παρακολούθηση της πορείας και εξέλιξης της συγκεκριμένης εταιρείας και των βημάτων που αυτή ακολουθεί. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να διεξάγουν και μια μελέτη κόστους και οφέλους για συγκεκριμένη πολιτική που ακολούθησε η επιχείρηση.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α. & Δούναβης, Γ. Μ. (2008). *Αλληλογραφία* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2017). *Επικοινωνία πλοιάρχου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
3. Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2022). *Επιχειρησιακή επικοινωνία πλοιάρχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Συμπληρωματικές

1. Αλεξόπουλος, Β. Α. & Φουρναράκης, Ν. Γ. (2013). *Διεθνείς κανονισμοί – Ναυτιλιακή Πολιτική και Δίκαιο της Θάλασσας* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. Γκιζιάκης, Κ. Β., Παπαδόπουλος, Α. Ι. & Πλωμαρίτου, Ε. Η. (2010). *Ναυλώσεις* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
3. Θεοτοκάς, Γ. (2025). *Οργάνωση και διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
4. Παζαρζής, Ι. Μ. (2015). *Ναυτασφαλίσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Da Vinci.

2.4 • ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A • ΣΥΝΤΑΞΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει ως σκοπό να παρουσιάσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τη μεθοδολογία σύνταξης ναυτιλιακών εγγράφων στην αγγλική γλώσσα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Χρησιμοποιούν επαγγελματική ορολογία στη γραπτή επικοινωνία,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες γραμματικής της αγγλικής γλώσσας στη γραπτή επικοινωνία για να εκπληρώνουν τις απαιτήσεις της εμπορικής επικοινωνίας εντός του επαγγελματικού περιβάλλοντος,
- Συντάσσουν αναφορές, υπομνήματα, επιστολές και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και γενικά ναυτιλιακά έγγραφα στην αγγλική γλώσσα.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Air waybill / Bill of Lading / Certificate of Origin / Commercial Invoice / Dock / Warehouse Receipt / Export License / Export Packing List / Insurance Certificate / Letter of Credit / Purchase order.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Η ΕΝΤΟΛΗ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (PURCHASE ORDER)
2	ΤΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (COMMERCIAL INVOICE)
3	Η ΦΟΡΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (BILL OF LADING)
4	ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (PACKING LIST)
5	Η ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΦΟΡΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (AIR WAYBILL)
6	Η ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (LETTER OF CREDIT)
7	Η ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΛΙΜΕΝΑ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (DOCK/WAREHOUSE RECEIPT)
8	ΤΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (CERTIFICATE OF ORIGIN)
9	ΤΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (INSURANCE CERTIFICATE)
10	Η ΑΔΕΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (EXPORT LICENSE)

Κείμενο αναφοράς

2.4.A.1 | Η ΕΝΤΟΛΗ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (PURCHASE ORDER)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Εντολή αγοράς». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Όπως δηλώνει και το όνομα του εντύπου, πρόκειται για ένα έγγραφο με το οποίο ο αγοραστής ζητά αγαθά από τον πωλητή. Έτσι, τεκμηριώνουμε τις ανάγκες σε προϊόντα. Συνήθως στέλνουμε το έγγραφο στον προμηθευτή έτσι ώστε να μπορεί να παρέχει την εν λόγω παραγγελία. Ο στόχος είναι να μπορέσουμε στη συνέχεια να αντιπαραθέσουμε το δελτίο παράδοσης με αυτή την παραγγελία και να σημειώσουμε πιθανά περιστατικά, αλλά να έχουμε επίσης και γραπτώς τους όρους της εν λόγω παραγγελίας.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν εντολές αγοράς στα αγγλικά με τις αντίστοιχες στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.2 | ΤΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (COMMERCIAL INVOICE)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Εμπορικό τιμολόγιο». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα. Το εμπορικό τιμολόγιο είναι ένα λογιστικό παραστατικό πώλησης που κυρίως εκδίδεται για κάθε πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών.

Τιμολόγιο είναι το στοιχείο, π.χ. έγγραφο, που εκδίδεται από μία οντότητα (με εξαίρεση τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου) που εμπορεύεται αγαθά ή υπηρεσίες για κάθε πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών εντός της χώρας ή άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή προς άλλη τρίτη χώρα. Τιμολόγιο θεωρείται κάθε έγγραφο που περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το νόμο, καθώς και κάθε έγγραφο ή μήνυμα που τροποποιεί και αναφέρεται ειδικά και αναμφισβήτητα σε ένα αρχικό τιμολόγιο.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν εμπορικά τιμολόγια στα αγγλικά με τα αντίστοιχα εμπορικά τιμολόγια στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.3 | Η ΦΟΡΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (BILL OF LADING)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Φορτωτική». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Η φορτωτική είναι έγγραφο που εκδίδει η ναυτιλιακή εταιρεία στον/στην φορτωτή/-τρια, με το οποίο βεβαιώνει ότι τα εμπορεύματα παρελήφθησαν επί του πλοίου. Ως εκ τούτου, η φορτωτική χρησιμεύει ως απόδειξη ότι ο μεταφορέας παρέλαβε τα εμπορεύματα. Υποχρεώνει τον μεταφορέα να παραδίδει τα εμπορεύματα στον παραλήπτη. Περιέχει τα στοιχεία των εμπορευμάτων, του σκάφους και του λιμένα προορισμού. Αναφέρει τη σύμβαση μεταφοράς και αποδίδει τον τίτλο στα εμπορεύματα.

Αυτό σημαίνει ότι ο κομιστής της φορτωτικής είναι πλέον ο κύριος των εμπορευμάτων. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από

τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποεπάρκεια ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν φορτωτικές στα αγγλικά με τις αντίστοιχες φορτωτικές στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.4 | ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (PACKING LIST)

Στη συγκεκριμένη υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Δελτίο συσκευασίας». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποεπάρκεια περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα. Το δελτίο συσκευασίας είναι ένα έγγραφο που χρησιμοποιείται στο διεθνές εμπόριο. Παρέχει στον εξαγωγέα, τον διεθνή μεταφορέα και τον τελικό παραλήπτη πληροφορίες σχετικά με το φορτίο, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου συσκευασίας, των διαστάσεων και του βάρους κάθε συσκευασίας, καθώς και των σημάτων και των αριθμών που σημειώνονται στο εξωτερικό των κιβωτίων. Περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των μονάδων, τα κιβώτια και κάθε άλλη διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με τη συσκευασία. Όλα αυτά τα στοιχεία πρέπει να ταιριάζουν με το εμπορικό τιμολόγιο και να αντικατοπτρίζουν τα ίδια μέρη που εμπλέκονται στη συναλλαγή.

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποεπάρκεια ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν δελτία συσκευασίας στα αγγλικά με τα αντίστοιχα δελτία συσκευασίας στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.5 | Η ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΦΟΡΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (AIR WAYBILL)

Στη συγκεκριμένη υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Αεροπορική φορτωτική». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποεπάρκεια περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Η αεροπορική φορτωτική χρησιμοποιείται για όλους τους αεροπορικούς ναύλους και επέχει θέση δελτίου αποστολής. Σε αντίθεση με τη φορτωτική θαλάσσιας μεταφοράς, η αεροπορική φορτωτική δεν αποτελεί τίτλο κυριότητας. Η αεροπορική φορτωτική χρησιμοποιείται σε όλες τις επικοινωνίες που αφορούν τη φόρτωση καθώς και σε άλλα έντυπα που χρησιμοποιούνται για τις τελωνειακές διατυπώσεις.

Παρέχει στον φορτωτή απόδειξη παραλαβής των εμπορευμάτων, ενώ άλλα αντίγραφα της συνοδεύουν το φορτίο. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν αεροπορικές φορτωτικές στα αγγλικά με τις αντίστοιχες αεροπορικές φορτωτικές στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.6 | Η ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (LETTER OF CREDIT)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Πιστωτική επιστολή». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Η πιστωτική επιστολή χρησιμεύει ως ασφάλεια και εγγύηση εκπλήρωσης υποχρεώσεων και χρησιμοποιείται ως κύριο μέσο πληρωμής σε συναλλαγές. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν εξαιτίας των ανησυχιών ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων, δημιουργήθηκε η μέθοδος πληρωμής της αξίας των αγαθών στις εξαγωγές με πιστωτική επιστολή. Στη συγκεκριμένη μέθοδο πληρωμής, δηλαδή την πληρωμή με άνοιγμα πίστωσης, είναι σύνηθες να μεσολαβούν η τράπεζα έκδοσης ή διαπραγμάτευσης του αγοραστή στη χώρα του αγοραστή και η βεβαιούσα τράπεζα, της οποίας πελάτης είναι ο πωλητής, στη χώρα του πωλητή.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν πιστωτικές επιστολές στα αγγλικά με τις αντίστοιχες πιστωτικές επιστολές στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.7 | Η ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΛΙΜΕΝΑ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (DOCK/WARE HOUSE RECEIPT)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Απόδειξη λιμένα». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Η απόδειξη λιμένα παρέχει στον εξαγωγέα απόδειξη της παράδοσης του φορτίου στον διεθνή μεταφορέα σε καλή κατάσταση. Ο εσωτερικός μεταφορέας μπορεί να παραδώσει τα εμπορεύματα σε μια εταιρεία αποθήκης ή σε μία αποθήκη που διαχειρίζεται ο μεταφορέας, όπως έχει κανονίσει ο διαμεταφορέας. Συχνά συντάσσεται από τον εξαγωγέα ή τον διαμεταφορέα και υπογράφεται από τον εργαζόμενο στην αποθήκη ή τον πράκτορα του μεταφορέα κατά την παραλαβή των εμπορευμάτων. Η απόδειξη λιμένα είτε συνοδεύει το φορτίο κατά την παράδοσή του στην αποβάθρα είτε αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον υπεύθυνο στην αποβάθρα που παραλαμβάνει το φορτίο.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν αποδείξεις λιμένα στα αγγλικά με τις αντίστοιχες αποδείξεις λιμένα στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.8 | ΤΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (CERTIFICATE OF ORIGIN)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Πιστοποιητικό προέλευσης». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα. Το πιστοποιητικό προέλευσης είναι ένα έγγραφο που δηλώνει σε ποια χώρα κατασκευάστηκε ένα εμπόρευμα ή αγαθό.

Το πιστοποιητικό προέλευσης περιέχει πληροφορίες σχετικά με το προϊόν, τον προορισμό του και τη χώρα εξαγωγής. Καθώς απαιτείται από πολλές συμφωνίες για το διασυνοριακό εμπόριο, το πιστοποιητικό προέλευσης είναι ένα σημαντικό έντυπο,

διότι μπορεί να βοηθήσει στο να καθοριστεί εάν ορισμένα εμπορεύματα είναι επιλέξιμα για εισαγωγή ή εάν τα εμπορεύματα υπόκεινται σε δασμούς.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν πιστοποιητικά προέλευσης στα αγγλικά με τα αντίστοιχα πιστοποιητικά προέλευσης στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.9 | ΤΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (INSURANCE CERTIFICATE)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Πιστοποιητικό ασφάλισης». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Το πιστοποιητικό ασφάλισης είναι ένα έγγραφο που χρησιμοποιείται ώστε να παρέχεται κάλυψη απώλειας ή ζημιάς σε φορτίο κατά τη μεταφορά, όταν η ασφάλιση γίνεται έναντι ανοικτού ασφαλιστικού συμβολαίου φορτίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η μεταφορική εταιρεία μπορεί να εκδώσει έγγραφο που πιστοποιεί ότι μια αποστολή έχει ασφαλιστεί βάσει συγκεκριμένου ανοικτού συμβολαίου και ότι το πιστοποιητικό αντιπροσωπεύει και αντικαθιστά το εν λόγω ανοικτό συμβόλαιο, οι διατάξεις του οποίου είναι οι ελέγχουσες. Εξαιτίας των αντιρρήσεων ότι ένα τέτοιο έγγραφο δεν αποτελεί «ασφαλιστήριο συμβόλαιο» σύμφωνα με τις απαιτήσεις των ενέγγυων πιστώσεων, έχει επικρατήσει η πρακτική της χρήσης ενός πιστοποιητικού ασφάλισης. Ονομάζεται επίσης πιστοποιητικό ασφάλισης φορτίου και ειδικό συμβόλαιο φορτίου.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν πιστοποιητικά ασφάλισης στα αγγλικά με τα αντίστοιχα πιστοποιητικά ασφάλισης στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

2.4.A.10 | Η ΑΔΕΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (EXPORT LICENSE)

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σύνταξη του ναυτιλιακού εγγράφου με τίτλο «Άδεια εξαγωγής». Τα αντικείμενα που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν την αναγνώριση της αγγλικής μορφής του εγγράφου, τη μελέτη του και τη σύνταξή του κατά τα διεθνή πρότυπα.

Η άδεια εξαγωγής είναι ένα κυβερνητικό έγγραφο διεθνούς εμπορίου που εγκρίνει την εξαγωγή συγκεκριμένου φορτίου στη χώρα προέλευσης. Η άδεια εξαγωγής επιτρέπει στις ναυτιλιακές εταιρείες να πωλούν νόμιμα εμπορεύματα σε όλο τον κόσμο και απαιτείται όταν ένα εξαγόμενο προϊόν εμπίπτει στην κατηγορία των απαγορευμένων εμπορευμάτων. Επίσης, βοηθά μια κυβέρνηση να παρακολουθεί την ποσότητα εξαγωγής και πού πηγαίνουν οι εξαγωγές. Το συγκεκριμένο έγγραφο εξαγωγής είναι υποχρεωτικό μόνο για ορισμένους τύπους αγαθών, όπως χημικά προϊόντα, έργα τέχνης, ιστορικά αντικείμενα, αντίκες, είδη διπλής χρήσης (αυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για πολιτικούς όσο και για στρατιωτικούς σκοπούς) κ.λπ.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα χωρίζεται σε τέσσερα διακριτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ορολογία και τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται το αγγλικό πρότυπο έγγραφο, καθώς και την ειδική φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε αυτό. Στο δεύτερο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν την ορολογία και τα μέρη του αγγλικού εντύπου με την αντίστοιχη ορολογία της ελληνικής έκδοσης του αντίστοιχου εντύπου. Στο τρίτο μέρος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμπληρώνουν το αγγλικό έντυπο χρησιμοποιώντας δεδομένα από μελέτες περίπτωσης.

Η μαθησιακή υποενότητα ολοκληρώνεται με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να μεταφράζουν και/ή να συγκρίνουν άδειες εξαγωγής στα αγγλικά με τις αντίστοιχες άδειες εξαγωγής στα ελληνικά ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και διαφορές στη συμπλήρωση του εγγράφου.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Anthony, L. (2018). *Introducing English for Specific Purposes*. London-New York: Εκδόσεις Routledge.
2. Chan, M. (2020). *English for Business Communication*. London-New York: Εκδόσεις Routledge.

Συμπληρωματικές

1. Garcia, J. (2023). *10 International Shipping Documents You Should Know About*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.easyship.com/blog/common-international-shipping-documents>
2. Αγγλοελληνικό-ελληνοαγγλικό λεξικό ναυτικών και ναυτιλιακών όρων. (2008). Αθήνα: Εκδόσεις Σταφυλίδης.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι αφενός να περιγραφεί η έννοια και το περιεχόμενο της στρατηγικής και αφετέρου να προσδιορισθεί η σημασία της για τη σύγχρονη επιχείρηση. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν την έννοια του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί μια επιχείρηση να το επιτύχει. Επίσης, θα εισαχθούν στο πλαίσιο και στα εργαλεία στρατηγικής ανάλυσης, τόσο σε μικροεπίπεδο (Ανάλυση Στρατηγικών Πόρων και Ικανοτήτων), όσο και σε μακροεπίπεδο (Ανάλυση PEST(LE)-Political, Economic, Social, Technological, Legal, Environmental). Επιπρόσθετα, παρουσιάζεται η διαδικασία σύνθεσης των ανωτέρω αναλύσεων μέσω της Ανάλυσης Δυνάμεων-Αδυναμιών-Ευκαιριών-Απειλών (ΔΑΕΑ)-Ανάλυση SWOT. Καταληκτικός σκοπός είναι η διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της επιχείρησης και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τη διαμόρφωση νέων στρατηγικών.

Αντικείμενο επίσης της συγκεκριμένης ενότητας είναι το μάρκετινγκ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις βασικές έννοιες του μάρκετινγκ και τη λειτουργία του στη σύγχρονη επιχείρηση με έμφαση στη ναυτιλία, τις τεχνικές και τα εργαλεία προώθησης του προϊόντος/υπηρεσίας της ναυτιλιακής και λιμενικής επιχείρησης και τη σημασία της διάδρασης και της επικοινωνίας της ναυτιλιακής επιχείρησης με την αγορά.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράψουν την έννοια και το περιεχόμενο της στρατηγικής,
- Προσδιορίζουν την έννοια του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί μια επιχείρηση να το επιτύχει,
- Αξιολογούν το μικροπεριβάλλον και το μακροπεριβάλλον χρησιμοποιώντας εργαλεία στρατηγικής ανάλυσης,
- Αναλύουν στατιστικά δεδομένα, πίνακες και γραφικές παραστάσεις,
- Εκπονούν ανάλυση SWOT, συνθέτοντας τα αποτελέσματα των εργαλείων στρατηγικής ανάλυσης,
- Συμμετέχουν στη διαμόρφωση νέων στρατηγικών,
- Εξηγούν τις βασικές έννοιες του μάρκετινγκ,
- Διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες του μίγματος μάρκετινγκ στον χώρο της ναυτιλίας,
- Εφαρμόζουν τεχνικές και εργαλεία προώθησης του προϊόντος/υπηρεσίας της ναυτιλιακής επιχείρησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Στρατηγική / Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα / Εσωτερικό περιβάλλον / Εξωτερικό περιβάλλον / Μάρκετινγκ / Μίγμα μάρκετινγκ / Τεχνικές-Εργαλεία προώθησης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
2	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ
3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΑΚΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
5	ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΙΚΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
6	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
7	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.4.B.1 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην έννοια και την προέλευση της στρατηγικής μιας επιχείρησης. Η λέξη στρατηγική έχει ρίζες από την αρχαία Ελλάδα και, συγκεκριμένα, προέρχεται από τη λέξη στρατηγός. Αποτελεί σύνθεση του ουσιαστικού «στρατός» και του ρήματος «άγω», που σημαίνει «οδηγώ». Ο Sun Tzu (κινέζος στρατηγός) είχε πει ότι «όλοι οι άνθρωποι μπορούν να δουν τις τακτικές με τις οποίες κερδίζω τις μάχες, αλλά αυτό που κανένας δεν μπορεί να δει είναι η στρατηγική μέσω της οποίας η νίκη επιτυγχάνεται». Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα, τους/τις βοηθούν να ακολουθήσουν τα στάδια μιας στρατηγικής, δηλαδή τη διαμόρφωση, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο, και πώς εφαρμόζεται σε μια ναυτιλιακή επιχείρηση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται κυρίως στην αλληλεξάρτηση της στρατηγικής με τη λήψη αποφάσεων, με τον συντονισμό των δραστηριοτήτων, με την άμβλυνση της αβεβαιότητας και τη διατήρηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, η έννοια του οποίου αναλύεται στην επόμενη υποενότητα.

Επιπλέον, η υποενότητα εστιάζεται στο πολυσύνθετο περιεχόμενο της στρατηγικής και στις διαστάσεις που της αποδίδονται, όπως η στρατηγική ως σχέδιο (plan), η στρατηγική ως τέχνασμα (ploy), η στρατηγική ως υπόδειγμα (pattern), η στρατηγική ως τοποθέτηση (position) και η στρατηγική ως προοπτική (perspective). Τέλος, οι εκ-

παιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν παραδείγματα στρατηγικών των επιχειρήσεων μέσα από μελέτες περίπτωσης πολυεθνικών επιχειρήσεων, αντλώντας ιδέες που δύνανται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο του δικού τους επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

2.4.B.2 | ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διερευνούν την έννοια του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και τη σημασία του για τις επιχειρήσεις ή τους οργανισμούς του ναυτιλιακού κλάδου. Εξετάζεται πώς μια επιχείρηση μπορεί να διαφοροποιηθεί από τους ανταγωνιστές της για να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στη σημασία της καινοτομίας ως βασικού μοχλού βιώσιμου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Για τα στελέχη διοίκησης και οικονομίας στον τομέα της ναυτιλίας, η κατανόηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και της καινοτομίας είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της λήψης στρατηγικών αποφάσεων. Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναγνωρίσουν τα μοναδικά πλεονεκτήματα του οργανισμού τους και πώς μπορούν να τα αξιοποιήσουν αποτελεσματικά. Η υποενότητα εστιάζεται στις διάφορες πηγές ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, όπως η ηγεσία κόστους, η διαφοροποίηση και η εστίαση σε εξειδικευμένες θέσεις. Ακολούθως, δίνεται έμφαση στον ρόλο της καινοτομίας στην προώθηση της συνεχούς βελτίωσης και της προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς. Για την καλύτερη μαθησιακή εμπειρία, προτείνονται μελέτες περιπτώσεων εταιρειών που έχουν επιτύχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εντοπίσουν τα διάφορα μέσα και τις καινοτομίες που εφάρμοσαν σε αυτή τη διαδικασία. Τέλος, μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν παραδείγματα μελετών περίπτωσης, αντλώντας ιδέες που δύνανται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο του δικού τους επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

2.4.B.3 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΑΚΡΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται σε μεθοδολογίες και εργαλεία για την ανάλυση του μακροπεριβάλλοντος μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Γίνεται αναφορά στη σημασία της διεξαγωγής μιας ολοκληρωμένης ανάλυσης των παραγόντων που βρίσκονται εκτός του ελέγχου του οργανισμού και μπορούν να επηρεάσουν τις λειτουργίες και τη λήψη αποφάσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με την ανάλυση PEST(LE), η οποία βοηθά στην αξιολόγηση της επίδρασης των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών, τεχνολογικών, περιβαλλοντικών και νομικών παραγόντων στον στρατηγικό σχεδιασμό του οργανισμού. Για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, η ικανότητα ανάλυσης του μακροπεριβάλλοντος είναι ζωτικής σημασίας για τον στρατηγικό σχεδιασμό και την υποστήριξη των αποφάσεων. Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να είναι καλά ενημερωμένοι/-ες για τη δυναμική της αγοράς, τις τάσεις του ναυτιλιακού κλάδου και τους πιθανούς κινδύνους και ευκαιρίες. Με την κατανόηση

αυτών των παραγόντων, γίνονται ικανοί/-ές να βοηθήσουν τα στελέχη στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και στη διαμόρφωση στρατηγικών που ευθυγραμμίζονται με το μακροπεριβάλλον της ναυτιλιακής επιχείρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να δώσουν, σε αυτή την υποενότητα, προσοχή στη σημασία της συλλογής ακριβών και αξιόπιστων δεδομένων για την ανάλυση του μακροπεριβάλλοντος μέσα από στατιστικά δεδομένα, πίνακες και γραφικές παραστάσεις, καθώς και στον εντοπισμό ξεπερασμένων ή ανακριβών πληροφοριών που μπορεί να οδηγήσουν σε εσφαλμένα συμπεράσματα. Για να ενισχύσουν τη μαθησιακή τους εμπειρία, μπορούν να αναλύσουν το μακροπεριβάλλον ενός φανταστικού ή πραγματικού οργανισμού στον κλάδο της ναυτιλίας με βάση την ανάλυση PEST(LE), ενισχύοντας τις αναλυτικές τους δεξιότητες.

2.4.B.4 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εμβαθύνουν στην ανάλυση των Πέντε Δυνάμεων του Porter, ένα ισχυρό εργαλείο που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της ανταγωνιστικής δυναμικής ενός κλάδου. Η υποενότητα αναλύει τις πέντε δυνάμεις που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα ενός οργανισμού (ανταγωνισμός μεταξύ των υφιστάμενων ανταγωνιστών, διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών και των προμηθευτών, απειλή από νεοεισερχόμενους και απειλή από υποκατάστατα προϊόντα). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την εφαρμογή αυτού του πλαισίου, αξιολογώντας την ελκυστικότητα του ναυτιλιακού κλάδου και προσδιορίζοντας τη θέση της επιχείρησης σε αυτόν. Για τα στελέχη διοίκησης και οικονομίας στον τομέα της ναυτιλίας, η εξοικείωση με τις Πέντε Δυνάμεις του Porter είναι πολύτιμη για τη διενέργεια αναλύσεων του κλάδου και τη διαμόρφωση ανταγωνιστικών στρατηγικών. Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να βοηθήσουν τα στελέχη της επιχείρησης να αποκωδικοποιήσουν το ανταγωνιστικό τοπίο της αγοράς, τους πιθανούς κινδύνους και τις ευκαιρίες. Επιπλέον, με την εφαρμογή αυτού του πλαισίου, μπορούν να συμβάλουν στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με την είσοδο σε μια νέα αγορά, την τοποθέτηση προϊόντων και τη σύναψη πιθανών συνεργασιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να προσέξουν τους περιορισμούς της ανάλυσης των Πέντε Δυνάμεων του Porter, όπως ο στατικός χαρακτήρας της και η πιθανή υπεραπλούστευση, αντιλαμβανόμενοι/-ες ότι το μοντέλο είναι μόνο ένα εργαλείο και θα πρέπει να συμπληρώνεται με άλλες επικουρικές αναλύσεις. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευόμενων ενδείκνυται η διεξαγωγή μιας ολοκληρωμένης ανάλυσης με τη χρήση των Πέντε Δυνάμεων του Porter για ένα συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς στο οποίο σκοπεύει να δραστηριοποιηθεί μια εικονική ή πραγματική επιχείρηση στον τομέα της ναυτιλίας.

2.4.B.5 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΙΚΡΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην ανάλυση του μικροπεριβάλλοντος μιας ναυτιλιακής επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Η υποενότητα εστιάζεται στον εντοπισμό και τη χαρτογράφηση των δυνατών και αδύνατων ση-

μείων εντός της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων της δομής, των πόρων και της κουλτούρας της. Για τα στελέχη διοίκησης και οικονομίας στον τομέα της ναυτιλίας, η κατανόηση του μικροπεριβάλλοντος είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή πολύτιμων πληροφοριών στα διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης στην οποία θα εργαστούν. Η υποεπνότητα προσδιορίζει τις βασικές δυνατότητες μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού, τους πιθανούς τομείς βελτίωσης και τον τρόπο αξιοποίησης των εσωτερικών πλεονεκτημάτων για την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Αντιλαμβανόμενοι/-ες αυτές τις έννοιες, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε στρατηγικές συζητήσεις και να υποστηρίζουν τα διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης στη βελτιστοποίηση της οργανωτικής απόδοσης. Η υποεπνότητα αναπτύσσει την έννοια της ανάλυσης SWOT (Δυνατά σημεία, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές) και τη σημασία της για την αξιολόγηση του μικροπεριβάλλοντος και του μακροπεριβάλλοντος σε συνέχεια της μαθησιακής ενότητας «Οργάνωση & Διοίκηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων». Επιπλέον, δίνεται έμφαση στον προσδιορισμό των βασικών και των μοναδικών δυνατοτήτων που διαφοροποιούν μια επιχείρηση από τους ανταγωνιστές της, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν πώς αυτές οι δυνατότητες μπορούν να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας, συστήνεται να διεξάγουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μια εσωτερική αξιολόγηση ενός πραγματικού ή φανταστικού ναυτιλιακού οργανισμού με τη χρήση της ανάλυσης SWOT.

2.4.B.6 | MARKETING

Σε αυτή την υποεπνότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις διαδικασίες και τις αρχές που διέπουν τη λειτουργία του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων με έμφαση στη ναυτιλία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αναδείξουν τη συνεισφορά της διοικητικής λειτουργίας του μάρκετινγκ στις σύγχρονες επιχειρήσεις αλλά και τις τεχνικές που εφαρμόζουν τα στελέχη μάρκετινγκ κατά τον σχεδιασμό των τεσσάρων παραδοσιακών συστατικών του μείγματος μάρκετινγκ (προϊόν, προώθηση, διανομή, τιμή). Παράλληλα, αναλύονται διάφορες μέθοδοι έρευνας μάρκετινγκ και τμηματοποίησης της αγοράς που εφαρμόζονται για τη δημιουργία και διατήρηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βοηθούν στον προσδιορισμό της εξέλιξης από το παραδοσιακό στο ψηφιακό μάρκετινγκ και των βημάτων της διαδικασίας μάρκετινγκ, όπως η ανάλυση της κατάστασης, η στρατηγική μάρκετινγκ, οι αποφάσεις του μείγματος μάρκετινγκ, η υλοποίηση και ο έλεγχος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στην έρευνα αγοράς και στον ρόλο που διαδραματίζει στον εντοπισμό των προτιμήσεων και στάσεων των καταναλωτών. Επιπλέον, η υποεπνότητα εστιάζεται στον μετασχηματισμό του κλασικού μείγματος μάρκετινγκ 4P (Product, Price, Place, Promotion) σε 4C (Customer, Communication, Cost, Convenience) και 4E (Experience, Exchange, Everywhere, Evangelism) και στην υιοθέτηση των κατάλληλων στρατηγικών τοποθέτησης και δι-

αφοροποίησης προϊόντων. Επιπρόσθετα, επιδεικνύεται ο ρόλος της οργάνωσης των διαδικασιών εξυπηρέτησης στη διαμόρφωση της εμπειρίας του πελάτη και οι ιδιαιτερότητες του μείγματος μάρκετινγκ στον χώρο της ναυτιλίας. Τέλος, προσδιορίζεται η έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και οι διαφορετικοί τύποι εφαρμογής της από τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας, συστήνεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να συγκρίνουν εναλλακτικές στρατηγικές μάρκετινγκ μέσα από ανάλυση περιπτώσιολογικών μελετών επιτυχημένων πολυεθνικών επιχειρήσεων του τομέα τους.

2.4.B.7 | ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές έννοιες του μάρκετινγκ στον τριτογενή τομέα υπηρεσιών και ειδικότερα στην ανάλυση της αγοράς, στην τιμολογιακή πολιτική και στα κανάλια διανομής που χρησιμοποιεί μια επιχείρηση ναυτιλιακού ενδιαφέροντος. Στο πλαίσιο της μαθησιακής ενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν το μείγμα μάρκετινγκ των υπηρεσιών 7P (Product, Price, Place, Promotion, People, Process, Physical Evidence) και ερμηνεύουν την έννοια της ποιότητας στις υπηρεσίες και τους τρόπους μέτρησής της. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βοηθούν στην εφαρμογή τεχνικών και εργαλείων προώθησης μιας υπηρεσίας. Επιπρόσθετα, ανακαλύπτουν τους παράγοντες του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης που επηρεάζουν το σχέδιο δράσεων μάρκετινγκ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στους βασικούς κανόνες διαχείρισης παραπόνων και στην ανάκτηση υπηρεσίας (service recovery) και αναγνωρίζουν πώς η αποτελεσματική διαχείριση των κοινωνικών δικτύων (Social Media Management) αποτελεί σημαντικό εργαλείο προώθησης και προβολής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στις σύγχρονες ψηφιακές διαδικασίες και εργαλεία του μάρκετινγκ και, παράλληλα, αναδεικνύουν τον ρόλο του SEM (Search Engine Marketing), του SEO (Search Engine Optimization), του Branding, του μοντέλου POEM (Paid, Owned, Earned, Media) και των νέων τεχνολογιών, όπως η εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα, στη δημιουργία μιας αισθητηριακής εμπειρίας ανάμεσα στον πελάτη «αποδέκτη/-τρια» και την επιχείρηση «μάρκα». Τέλος, για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν παραδείγματα επιτυχημένων προωθητικών ενεργειών πολυεθνικών επιχειρήσεων, αντλώντας ιδέες που δύνανται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο του δικού τους επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπαδάκης, Β. Μ. (2011). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία (Ασκήσεις – μελέτες περιπτώσεων)*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
2. Montana, P. & Charnov, B. (2011). *Μάνατζμεντ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
3. Βλαχοπούλου, Μ. (2019). *Ψηφιακό μάρκετινγκ: Από τη θεωρία στην πράξη* (1η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

Συμπληρωματικές

1. Πλωμαρίτου, Π. Η. (2006). *Marketing ναυτιλιακών επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
2. Kotler, P., Kartajaya, H. & Iwan, S. (2020). *Μάρκετινγκ 4.0 – Η μετάβαση από το παραδοσιακό στο ψηφιακό μάρκετινγκ* (μτφρ. Α. Χαλιώτης & Π. Καναβός). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

2.4.Γ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τις βασικές αρχές, έννοιες και προσεγγίσεις της λογιστικής επιστήμης, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, με εστίαση και εφαρμογή στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Έμφαση δίνεται στην ανάλυση θεμελιωδών εννοιών που συνθέτουν το λογιστικό σύστημα μιας επιχείρησης στο πλαίσιο των διεθνών λογιστικών αρχών και προτύπων και στον τρόπο με τον οποίο καταγράφονται και απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις και στους χρηματοοικονομικούς δείκτες της επιχείρησης. Η κατανόηση, η εμβάθυνση, η επεξεργασία και η αξιολόγηση της κρίσιμης λογιστικής πληροφόρησης και βασικών τεχνικών επεξεργασίας της παρέχουν γνώσεις και δεξιότητες που συμβάλλουν στην αξιολόγηση των διοικητικών αποφάσεων και της χρηματοοικονομικής πορείας της επιχείρησης, καθώς και των προοπτικών ανάπτυξής της. Η ενότητα εμβαθύνει, επίσης, στις σχετικές λογιστικές έννοιες (έσοδα από ναυλώσεις, χρονοναυλώσεις, φορτωτικές, ναύλους οχημάτων και εμπορευμάτων, έσοδα και έξοδα από ειδικούς όρους ναυλοσυμφώνων, κόστος εκμετάλλευσης πλοίου, έξοδα ταξιδιού κ.λπ.), αλλά και στις διαφορετικές νομικές μορφές των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και τον τρόπο φορολόγησής τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ερμηνεύουν τη λογιστική ορολογία,

- Περιγράφουν τη ροή των λογιστικών εργασιών στο λογιστικό κύκλωμα της επιχείρησης,
- Ελέγχουν τις διαδικασίες έκδοσης στοιχείων, όπως τιμολογίων, δελτίων αποστολής, φορτωτικών και άλλων ναυτιλιακών εγγράφων,
- Προετοιμάζουν, προσδιορίζουν και καταγράφουν στο ημερολόγιο τις εγγραφές και ενημερώνουν τα καθολικά,
- Συντάσσουν ισοζύγια σύμφωνα με τις οδηγίες του λογιστηρίου,
- Καταρτίζουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις οδηγίες του λογιστηρίου,
- Διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες της χρηματοοικονομικής λογιστικής στη ναυτιλία,
- Εφαρμόζουν τις λογιστικές αρχές στην καταγραφή και απεικόνιση των οικονομικών μεγεθών των ναυτιλιακών επιχειρήσεων,
- Διεκπεραιώνουν διαδικασίες μισθοδοσίας,
- Αναγνωρίζουν τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων διαφθοράς και κακοδιαχείρισης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πίστωση / Χρέωση / Καθαρή θέση / Λογαριασμοί / Λογιστικό γεγονός / Ισολογισμός / Ημερολόγιο / Ισοζύγιο / Αποτελέσματα χρήσης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (4), Εργαστήριο (0), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
2	ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
3	ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ
4	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
5	ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
6	ΕΙΔΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Γ.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Στην πρώτη υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές της χρηματοοικονομικής λογιστικής. Είναι σε θέση να διακρίνουν τις επιχειρήσεις ανά μέγεθος, αντικείμενο και νομική μορφή. Παράλληλα, αναφέρουν και περιγράφουν τους κλάδους της λογιστικής. Αντιλαμβάνονται τις λογιστικές πληροφορίες και κα-

τανοούν τη χρησιμότητά τους για την εταιρεία αλλά και για εξωγενείς παράγοντες. Εισάγονται στις βασικές αρχές του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Στοιχείων (ΚΦΑΣ). Αναγνωρίζουν τα βιβλία της Γ' κατηγορίας: ημερολόγιο, καθολικά, απογραφών και ισολογισμών, το τι καταγράφεται και πώς σε αυτά. Τονίζεται, επίσης, γιατί έχει ιδιαίτερη σημασία για την επιχείρηση η καταγραφή των γεγονότων με βάση τη χρονολογική τους σειρά, καθώς και τη σημασία της αρχής αυτής για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων. Είναι σε θέση να διακρίνουν τα υποχρεωτικά και προαιρετικά δικαιολογητικά και πώς αυτά επηρεάζουν τον εκδότη τους. Οι λογιστικές εργασίες αποτελούν την είσοδο των νέων εργαζομένων, ειδικά αυτών που δεν έχουν εργαστεί στο παρελθόν στον κλάδο, σε μια ναυτιλιακή επιχείρηση. Παρουσιάζονται τα είδη των επιχειρήσεων και οι νομικές μορφές που μπορεί να πάρει μια ναυτιλιακή επιχείρηση. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αναγνωρίσουν σε αυτές τις κατηγορίες τις επιχειρήσεις που παρουσιάζονται ως παραδείγματα. Σε επόμενο βήμα αναλύουν πιθανά διπλογραφικά βιβλία με τη βοήθεια υπολογιστή και εξετάζουν παραστατικά, δίνοντας έμφαση στα σημαντικά σημεία τους: ημερομηνία, αξία, όνομα εκδότη, έδρα, περιγραφή προϊόντων ή υπηρεσιών κ.ά.

2.4.Γ.2 | ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Στη δεύτερη υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς μπορούν να αναλύσουν τις λογιστικές (χρηματοοικονομικές) καταστάσεις και να ερμηνεύσουν τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές. Η βασική γνώση αφορά τη διάκριση των καταστάσεων ανά κατηγορία σε ισολογισμό, αποτελέσματα χρήσης, πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων και προσάρτημα. Ο ισολογισμός γίνεται αντιληπτός από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες ως μια στιγμιαία φωτογραφία της κατάστασης της επιχείρησης, ενώ γίνεται αντιληπτή η διάκριση ανάμεσα στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, στην αριστερή πλευρά του ισολογισμού (ενεργητικό), και στις υποχρεώσεις της επιχείρησης και στην καθαρή θέση, στη δεξιά πλευρά του (παθητικό), με μέριμνα για την ισότητα των δύο μερών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη βασική λογιστική ταυτότητα (Ενεργητικό = Παθητικό + Καθαρή θέση). Σημαντική είναι και η γνώση κάποιων βασικών λογαριασμών που τηρούνται και η σημασία τους για τη ναυτιλιακή επιχείρηση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από την καθαρή θέση και το πρόσημό της, πρέπει να μπορούν να χαρακτηρίσουν τον ισολογισμό σε θετικό (αν η ΚΘ > 0), ουδέτερο (αν η ΚΘ = 0) και αρνητικό (αν η ΚΘ < 0) και ότι αυτό αποτελεί μια βασική ένδειξη φερεγγυότητας της επιχείρησης. Αντίστοιχα, η ικανότητα ερμηνείας της κατάστασης των αποτελεσμάτων χρήσης παρουσιάζει το λογιστικό αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία χρήσης), στοιχεία τα οποία δείχνουν ποια είναι η πραγματική αξία της επιχείρησης και είναι δεδομένο ότι αποτελούν βασική πληροφορία η οποία μπορεί να εξαχθεί μέσα από τις λογιστικές καταστάσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να ταξινομήσουν λογαριασμούς ανά ιδιότητα (στοιχείο ενεργητικού/παθητικού, έξοδο/έσοδο) και να υπολογίσουν την καθαρή θέση της επιχείρησης ή το αποτέλεσμα χρήσης μέσα από ένα απλοποιημένο παράδειγμα λογαριασμών που τους παρουσιάζεται.

2.4.Γ.3 | ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Η τρίτη υποενότητα αναφέρεται στα λογιστικά γεγονότα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες τα αντιλαμβάνονται ως οικονομικές πράξεις, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης. Η λογιστική καταγράφει το γεγονός σε χρηματικές μονάδες, αλλά και ανά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και με ημερολογιακή σειρά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν τα λογιστικά γεγονότα σε εξωτερικά (όσα εμπλέκουν τρίτους εκτός της επιχείρησης) και εσωτερικά (τα οποία περιορίζονται εντός της επιχείρησης) και τη σημασία τους. Στα λογιστικά γεγονότα, βασική δεξιότητα αποτελεί, ιδιαίτερα για τον λιγότερο πεπειραμένο λογιστή, η καταγραφή των γεγονότων με αυστηρή χρονική σειρά και όσο πιο συστηματικά γίνεται σε λογαριασμούς. Παρουσιάζεται, ακόμη, ότι κάθε νέο γεγονός μεταβάλλει το υπόλοιπο δύο ή περισσότερων λογαριασμών (χρεοπίστωση) στα βιβλία της επιχείρησης με βάση τη φύση των λογαριασμών αυτών και τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να μπορούν να ερμηνεύσουν τις μεταβολές που προκαλούν τα λογιστικά γεγονότα και να αντιστοιχήσουν το γεγονός με εγγραφές στο ημερολόγιο και τα καθολικά, γνωρίζοντας τη συμπεριφορά κάθε λογαριασμού, τηρώντας πάντα την αρχή της λογιστικής ισότητας. Τα παραπάνω παρουσιάζονται μέσα από εικονικά και απλοποιημένα λογιστικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, και οι εκπαιδευόμενοι/-ες μεταφέρουν μετά από κάθε εγγραφή στο ημερολόγιο στο καθολικό, σε κάθε λογαριασμό, την καταγραφή του γεγονότος. Στο τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κληθούν να υπολογίσουν τα υπόλοιπα των λογαριασμών, να καταρτίσουν ισολογισμό και αποτελέσματα χρήσης και να καταχωρήσουν και οι ίδιοι/-ες μια σειρά από εικονικές εγγραφές με τα προαναφερθέντα βήματα.

2.4.Γ.4 | ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

Στην τέταρτη υποενότητα παρουσιάζεται το περιβάλλον του λογιστηρίου, το οποίο είναι ο χώρος εργασίας στο πλαίσιο της επιχείρησης. Η σημασία της αποτελεσματικής οργάνωσης είναι ιδιαίτερα μεγάλη για την επιτυχία της επιχείρησης συνολικά. Τα νέα στελέχη της επιχείρησης θα πρέπει να αφιερώσουν χρόνο, ώστε να μάθουν τόσο την τυπική δομή της εταιρείας όσο και να αντιληφθούν το άτυπο κομμάτι της οργάνωσης που συνυπάρχει με τη γραφειοκρατική διαδικασία. Αντιληπτός πρέπει να γίνει, και ο κοινός στόχος της συντόμευσης των διαδικασιών, προκειμένου να τηρούνται οι προθεσμίες που τίθενται από την ίδια την επιχείρηση και, πιθανόν, τη φορολογική νομοθεσία. Σημαντική είναι η παρατήρηση ότι η ηλεκτρονική τήρηση αρχείων και παραστατι-

κών δεν πρέπει να εφησυχάζει το λογιστήριο, διότι σε πολλές περιπτώσεις απαιτείται η ύπαρξη ψηφιακών και φυσικών αντιγράφων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κληθούν, στη μελλοντική εργασία τους, να στελεχώσουν, τηρώντας οι ίδιοι/-ες τα αντίγραφα τα οποία απαιτούνται για την τήρηση των ενημερωμένων και των ανενημέρωτων παραστατικών, την καταγραφή των υποχρεώσεων, τα δεδομένα εσωτερικού ελέγχου και μισθοδοσίας.

Σκόπιμο είναι, να μελετήσουν μια εικονική επιχείρηση με την παραπάνω οργάνωση του λογιστηρίου και να κληθούν να παρουσιάσουν τη δομή. Μπορούν να δοθούν, επίσης, πραγματικά έκτακτα γεγονότα από επιχειρήσεις, απλοποιημένα, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αντιδράσουν ατομικά ή ομαδικά σε αυτά και να τα αντιμετωπίσουν.

2.4.Γ.5 | ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Στην πέμπτη υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται σε ιδιαίτερα θέματα που αφορούν τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις και αναλύονται με τη λογική της κλαδικής λογιστικής. Η διάκριση γίνεται σε έσοδα και έξοδα της επιχείρησης. Στην πλευρά των εσόδων αναλύονται οι συμβάσεις των διαφόρων τύπων ναυλώσεων και οι ναύλοι με βάση τη λογιστική τους διαχείριση. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ο υπολογισμός και η λογιστική απεικόνιση των ειδικών όρων των ναυλοσυμφώνων. Αναλύεται, ακόμη, η έννοια της διαφορτωτικής και αντίστοιχα θέματα τα οποία άπτονται της μεταφοράς επιβατών ή οχημάτων ή της εκμετάλλευσης του πλοίου στην επιβατηγό ναυτιλία.

Από την άλλη πλευρά, εξετάζονται λογιστικά τα έξοδα της επιχείρησης, όπου παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες και τα στοιχεία του κόστους εκμετάλλευσης του πλοίου, τα έξοδα και οι αμοιβές των πληρωμάτων, τα έξοδα κίνησης του πλοίου, τα έξοδα συντήρησης, επισκευών και εφοδίων, τα ασφάλιστρα, τις χρηματοοικονομικές δαπάνες κεφαλαίου και τις αποσβέσεις. Τα παραπάνω παρουσιάζονται οικονομικά και υπολογίζονται λογιστικά. Τα παραπάνω έξοδα διαχειρίζονται με ιδιαίτερες εγγραφές, οι οποίες παρουσιάζονται στο πλαίσιο της υποενότητας.

Μέσα από ενδεικτικές περιπτώσεις και εγγραφές, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη διαχείριση και τη σημασία τους για την επιχείρηση, πραγματοποιούν τις κατάλληλες λογιστικές εγγραφές και στη συνέχεια βρίσκουν το λογιστικό αποτέλεσμα της ναυτιλιακής εταιρείας και το χαρακτηρίζουν συντάσσοντας ημερολόγιο και αντίστοιχες καταστάσεις.

2.4.Γ.6 | ΕΙΔΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Στην τελευταία υποενότητα αναλύονται τα ειδικά λογιστικά θέματα που αφορούν αποκλειστικά τη ναυτιλιακή επιχείρηση ως οργανισμό. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται πιθανές οργανωτικές δομές που συναντώνται στη ναυτιλιακή επιχείρηση και αναλύονται τα έξοδα διοίκησης και διαχείρισης και η λογιστική τους απεικόνιση στα βιβλία της επιχείρησης. Επίσης, αναλύονται τα έξοδα και οι πιθανές ζημιές που μπορεί να προκύψουν από έκτακτες αιτίες. Ακόμη, παρουσιάζονται ως γεγονότα-περιπτώ-

σεις υπό εξέταση η γενική και η μερική αβαρία, καθώς και η συνεισφορά της εταιρείας σε αυτήν, η σύγκρουση πλοίων και το πώς κατανέμονται οι ζημίες, και η επιθαλάσσια αρωγή. Παράλληλα, η επιχείρηση, λόγω του διεθνούς της χαρακτήρα, προσπαθεί να αποφύγει τον συναλλαγματικό κίνδυνο μέσα από την προαγορά συναλλάγματος. Ακόμη αναλύονται φορολογικά θέματα που αφορούν τα πλοία. Τέλος, παρουσιάζονται οι χρηματικές και λοιπές διαχειρίσεις στο πλοίο, λογαριασμός πλοιάρχου, λογιστήριο κ.ά. και η λογιστική διαχείριση που απαιτείται.

Μέσα από πραγματικά παραδείγματα οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από τη λειτουργία της ναυτιλιακής επιχείρησης και, αντίστοιχα, να πραγματοποιήσουν τις απαιτούμενες λογιστικές εγγραφές, προκειμένου να απεικονιστούν τα παραπάνω γεγονότα. Η έμφαση δίνεται στη χρονική διάσταση, τη σωστή απεικόνιση και την κατανομή των εξόδων ανά λογαριασμό και στον χρόνο, αλλά και τη διόρθωση πιθανών σφαλμάτων που μπορεί να προκύψουν από μια σύνθετη διαδικασία.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Πρωτοψάλτης, Ν. (1999). *Γενική και αναλυτική ναυτιλιακή λογιστική* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
2. Παζαρζή, Γ. (2016). *Ναυτιλιακή λογιστική: Θεωρία και πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Συμπληρωματικές

1. Καρδακάρης, Κ. (2000). *Ναυτιλιακή λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
2. Λεκαράκου, Κ. & Παπασπύρου, Α. (2014). *Ναυτιλιακή λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Α. Παπασπύρου.

2.4.Δ • ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ-LOGISTICS

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι η κατανόηση και η απόκτηση γνώσεων για την ανάλυση, τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση της δομής της αγοράς των εμπορευματικών μεταφορών και των αρχών του ολοκληρωμένου σχεδιασμού συνδυασμένων μεταφορικών συστημάτων.

Στο πλαίσιο της ενότητας αναλύονται οι γενεσιουργές αιτίες (driving forces) της διαμόρφωσης των συστημάτων μεταφορών, ο σχεδιασμός υποδομών και η οργάνωση και η βελτιστοποίηση της λειτουργίας των μεταφορικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων όλων των μέσων μεταφοράς.

Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται σε ζητήματα σχεδιασμού, οργάνωσης λειτουργίας και αξιολόγησης της εφοδιαστικής αλυσίδας (Logistics).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν βασικές έννοιες και εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη σύγχρονη διοίκηση της εφοδιαστικής αλυσίδας,
- Εξηγούν τα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διοίκηση της εφοδιαστικής αλυσίδας, όπως ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός και οι λειτουργικές ανάγκες των μεταφορικών συστημάτων,
- Αναλύουν τη δομή της αγοράς των εμπορευματικών μεταφορών και των αρχών του ολοκληρωμένου σχεδιασμού συνδυασμένων μεταφορικών συστημάτων,
- Περιγράφουν τις λειτουργίες και τους «κρίκους» των διεθνών εφοδιαστικών αλυσίδων,
- Συνδυάζουν εναλλακτικούς τρόπους οργάνωσης και διοίκησης της εφοδιαστικής αλυσίδας,
- Αξιολογούν τη συνεισφορά της σύγχρονης τεχνολογίας στην εξέλιξη της διοίκησης της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διοίκηση εφοδιαστικής αλυσίδας / Τεχνολογία εφοδιαστικής αλυσίδας / Λειτουργίες εφοδιαστικής αλυσίδας / Σχεδιασμός εφοδιαστικής αλυσίδας / Outsourcing / Μεταφορά / Προμήθειες / Διαχείριση αποθεμάτων / Αποθήκευση.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ-LOGISTICS
2	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ
3	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ
4	3PL-4PL
5	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
6	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ LOGISTICS

2.4.Δ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ-LOGISTICS

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές έννοιες και τους σκοπούς της σύγχρονης εφοδιαστικής αλυσίδας, στην ανάπτυξη και εξέλιξή της. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναδεικνύεται η σημασία της εφοδιαστικής αλυσίδας για τον καταναλωτή, τις επιχειρήσεις και το περιβάλλον, ενώ παράλληλα προσδιορίζονται οι βασικές λειτουργίες της. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βοηθούν στον προσδιορισμό των σταδίων του δικτύου της εφοδιαστικής αλυσίδας, καθώς και των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που εμπεριέχουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στους διάφορους τομείς εφαρμογής των logistics, όπως Maritime Logistics, City Logistics, Logistics Υγείας, Logistics Στρατού κ.λπ. και παράλληλα αναδεικνύουν τους επιμέρους στόχους της εφοδιαστικής αλυσίδας, όπως το υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης με τη βέλτιστη διαχείριση αποθεμάτων, την ελαχιστοποίηση των αποκλίσεων από τις προβλέψεις και αβεβαιότητες, αλλά και τον έλεγχο ποιότητας υπηρεσιών. Επιπλέον, η υποενότητα εστιάζεται κυρίως στην ανάδειξη του μετασχηματισμού μεταξύ παραδοσιακής εφοδιαστικής αλυσίδας και ηλεκτρονικής εφοδιαστικής αλυσίδας. Επιπρόσθετα, αναλύεται το αντικείμενο της διοίκησης εφοδιαστικής αλυσίδας σε επίπεδο σχεδιασμού ζήτησης, σχεδιασμού προμηθειών και προγραμματισμού παραγωγής. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευόμενων ενδείκνυται η διεξαγωγή εργασιών για την ανάλυση των δραστηριοτήτων της διοίκησης logistics. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν παραδείγματα μελετών περίπτωσης για τη λειτουργία πολυεθνικών επιχειρήσεων στον κλάδο των logistics.

2.4.Δ.2 | ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ

Μετά την εισαγωγή στην εφοδιαστική αλυσίδα, σε αυτή την υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν αναλυτικότερα τις λειτουργίες της. Παρουσιάζονται οι βασικές λειτουργίες και διαδικασίες logistics που εκτελούνται καθημερινά και συνθέτουν το κύκλωμα εφοδιασμού (αγορές, προμήθειες, διαχείριση αποθεμάτων, διακίνηση και αποθήκευση). Η εφοδιαστική αλυσίδα είναι ζωτικής σημασίας για τον προγραμματισμό και τη διεκπεραίωση της παραγωγικής διαδικασίας της επιχείρησης. Παράδειγμα αποτελεί η διαχείριση των αποθεμάτων των πρώτων υλών σε συνδυασμό με τη σωστή επιλογή προμηθειών και τις μεταφορές προς τον τόπο εγκατάστασης της παραγωγικής μονάδας, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη ροή τους κατά τη διάρκεια της παραγωγής. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα βοηθούν στην ανάδειξη της σημασίας των αγορών-προμηθειών στην εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης, δηλαδή στις αγορές προϊόντων που θα ενσωματωθούν στο τελικό προϊόν, τις πρώτες ύλες, τα υλικά συσκευασίας, την ενέργεια, τις υπηρεσίες κ.λπ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επι-

κεντρώνονται στη διαχείριση αποθεμάτων, δηλαδή τον υπολογισμό του βέλτιστου επιπέδου των προϊόντων που θα πρέπει να διατηρεί μια επιχείρηση. Επιπρόσθετα, η υποενότητα εστιάζεται στο πεδίο της διακίνησης/μεταφοράς ως διαδικασίας για την εξεύρεση του ιδανικού τρόπου φυσικής μετακίνησης των προϊόντων που έχει παραγγείλει η επιχείρηση, από τον τόπο του προμηθευτή στην αποθήκη της. Τέλος, αναλύεται η αποθήκευση ως σημαντικό στοιχείο οργάνωσης-σχεδιασμού και λειτουργίας της αποθήκης. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευόμενων ενδείκνυται η διεξαγωγή εργασιών για την εικονική εφαρμογή του κυκλώματος της εφοδιαστικής αλυσίδας και την αναλυτική καταγραφή των βασικών λειτουργιών της.

2.4.Δ.3 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον στρατηγικό σχεδιασμό της εφοδιαστικής αλυσίδας στο πλαίσιο ενός διεθνοποιημένου επιχειρηματικού περιβάλλοντος που εμπεριέχει ισχυρό ανταγωνισμό, ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη, αυξημένους κινδύνους και αστάθεια. Ο στρατηγικός σχεδιασμός της εφοδιαστικής αλυσίδας θέτει ως πρωταρχικό παράγοντα την ύπαρξη μιας ευπροσάρμοστης και ευέλικτης αλυσίδας εφοδιασμού, ικανής να ανταποκριθεί με επιτυχία στις μεταβαλλόμενες αγοραστικές προτιμήσεις των πελατών και παράλληλα να αποκομίζει τα πλεονεκτήματα της διεθνούς παραγωγής και μεταφοράς. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμβάλλουν στον καλύτερο εντοπισμό των βέλτιστων πρακτικών και διαδικασιών που είναι διαθέσιμες όσον αφορά την αναγνώριση των στοιχείων της στρατηγικής των ανταγωνιστών και τον καλύτερο σχεδιασμό υποδομών logistics (αριθμός-θέση-μέγεθος των αποθηκευτικών χώρων και τη χρήση outsourcing). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στη στρατηγική απόφαση της καθετοποίησης και στο ποιες περιπτώσεις ενδείκνυται να εφαρμοστεί. Η καθετοποίηση αφορά το στάδιο της αλυσίδας στο οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση και μπορεί, μέσω στρατηγικής απόφασης, να διευρύνει με την ενσωμάτωση νέων λειτουργιών, διαδικασιών και υποδομών που προγενέστερα ανήκαν σε άλλες επιχειρήσεις της αλυσίδας. Η υποενότητα εστιάζεται στα πλεονεκτήματα της καθετοποίησης, όπως οι οικονομίες κλίμακας, οι οποίες μειώνουν το κόστος παραγωγής ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος, στον έλεγχο της ποσότητας των παραγόμενων προϊόντων, στον έλεγχο της ποιότητας των υπηρεσιών σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα και στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Τέλος, για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν μελέτες περίπτωσης επιτυχημένης καθετοποίησης επιχειρήσεων στον ευρύτερο τομέα της ναυτιλίας.

2.4.Δ.4 | 3PL-4PL

Μία ακόμα στρατηγική απόφαση μιας επιχείρησης αποτελεί η εκχώρηση λειτουργιών και διαδικασιών της σε παρόχους υπηρεσιών logistics, δηλαδή εταιρείες και εξειδικευμένους φορείς που αναλαμβάνουν διαδικασίες logistics εκ μέρους άλλων

επιχειρήσεων, διαχειριζόμενοι τα προϊόντα τους και εξυπηρετώντας τους πελάτες αυτών των επιχειρήσεων. Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον ρόλο των εταιρειών παροχής υπηρεσιών στην εφοδιαστική αλυσίδα. Η συνεχής συγκέντρωση και η δημιουργία εταιρειών που αναπτύσσονται ραγδαία με υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας είναι τα αίτια δημιουργίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών logistics (3PL και 4PL). Αναλυτικότερα, προσδιορίζονται οι παράγοντες που επιδρούν στην απόφαση μιας επιχείρησης για τη χρήση υπεργολαβίας στον τομέα των logistics. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βοηθούν στον προσδιορισμό των προβλημάτων που δημιουργούνται στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των υπεργολαβιών σε εταιρείες, καθώς και στον σχεδιασμό διαχείρισης των σχέσεων με τις 3PL εταιρείες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στον προσδιορισμό των όρων και των κανόνων που χαρακτηρίζουν τη σχέση συνεργασίας υπεργολάβου-πελάτη και κατηγοριοποιούν τους δείκτες μέτρησης και απόδοσης του 3PL συνεργάτη/-τρια, όπως ο βαθμός έγκαιρης και ακριβούς παράδοσης του προϊόντος, το κόστος ανά μονάδα προϊόντος, οι πωλήσεις των αποθεμάτων και ο βαθμός ακρίβειας της παραγγελίας. Επιπλέον, η υποενότητα εστιάζεται στις βασικές υπηρεσίες και τα χαρακτηριστικά του 4PL logistics και αντιπαραβάλλονται οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ 3PL logistics και 4PL logistics. Για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των εκπαιδευόμενων ενδείκνυται η διεξαγωγή εργασιών για τον προσδιορισμό των υπηρεσιών και των πλεονεκτημάτων που προσφέρουν 3PL logistics και 4PL logistics επιχειρήσεις.

2.4.Δ.5 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Μια από τις βασικές διαδικασίες της εφοδιαστικής αλυσίδας είναι η μεταφορά, που αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης του εμπορίου, επικοινωνίας των λαών, οικονομικής-κοινωνικής και πολιτισμικής σύγκλισης, διασποράς τεχνολογίας/τεχνογνωσίας και προόδου. Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον σχεδιασμό μεταφορικών συστημάτων. Σε συνέχεια της μαθησιακής ενότητας «Οργάνωση και Διοίκηση Μεταφορών», οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τις μορφές των μεταφορών και τις διακρίσεις τους κυρίως σε χερσαίες, θαλάσσιες, εναέριες και συνδυασμένες. Ακολουθώντας, κατατάσσουν τα μέσα και τις οδούς μεταφοράς σε οδικούς, σιδηροδρομικούς, θαλάσσιους, εναέριους και μεταφορικούς αγωγούς. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βοηθούν στην ανάδειξη της σημασίας του σχεδιασμού ενός μεταφορικού συστήματος, με κύριους στόχους την αύξηση της αποτελεσματικότητας, την ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφοράς ανά μονάδα προϊόντος ή υπηρεσίας και την ποιοτική βελτίωση του μεταφορικού έργου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στα κριτήρια επιλογής μεταφορικών μέσων, όπως η ομαλή, ταχεία, οικονομική και ποιοτική μεταφορά, η φιλικότητα στο περιβάλλον και η συνεχής ροή κίνησης προϊόντων. Επιπλέον, η υποενότητα εστιάζεται στους παράγοντες επιλογής και σχεδιασμού ενός μεταφορικού συστήμα-

τος, όπως ο σκοπός της μεταφοράς, το μήκος και η διάρκεια της διαδρομής, η χρονική περίοδος μεταφοράς, η κατάσταση της υποδομής του δικτύου μεταφοράς, το κόστος της μεταφοράς, η μεταφορική ικανότητα, οι συνθήκες μεταφοράς, η αξιοπιστία του μεταφορικού μέσου, η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, η μελλοντική ζήτηση, η πρόσβαση στις πρώτες ύλες, στο εργατικό δυναμικό και στους πελάτες. Τέλος, για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν τα χαρακτηριστικά των μέσων μεταφοράς και τον ρόλο τους στον σχεδιασμό ενός μεταφορικού συστήματος.

2.4.Δ.6 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ LOGISTICS

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην τέταρτη βιομηχανική επανάσταση που προσφέρει νέες τεχνολογίες για τη μετατροπή των συμβατικών λύσεων εφοδιαστικής αλυσίδας σε βιώσιμες λύσεις εφοδιαστικής αλυσίδας. Αναλυτικότερα, αυτός ο μετασχηματισμός αυξάνει την αποδοτικότητα, τη διαθεσιμότητα, την ποιότητα και την οικονομική απόδοση της εφοδιαστικής αλυσίδας. Οι γνώσεις και δεξιότητες που λαμβάνουν και αναπτύσσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βοηθούν στην ανάλυση των προοπτικών και των κύριων λόγων που οι επιχειρήσεις επενδύουν σε τεχνολογίες εφοδιαστικής αλυσίδας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επικεντρώνονται στις τεχνολογίες της εφοδιαστικής αλυσίδας, όπως ο ψηφιακός εξοπλισμός, με στόχο τη βελτιστοποίηση των διαδικασιών της εφοδιαστικής αλυσίδας για αποστολές και μεταφορές. Επιπλέον, στην υποενότητα αντιπαραβάλλεται η λειτουργία του συστήματος αναγνώρισης και διαχείρισης δεδομένων ραβδωτού κώδικα (bar code) και του συστήματος αναγνώρισης ραδιοκυμάτων RFID (Radio Frequency Identification). Επιπρόσθετα, αναδεικνύεται η σημασία και ο ρόλος των νέων ψηφιακών τεχνολογιών στον κλάδο των μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας, όπως η τεχνητή νοημοσύνη (AI), η μηχανική μάθηση, η τεχνολογία blockchain και το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (IoT). Αναλυτικότερα, συσχετίζεται η τεχνητή νοημοσύνη (AI) και η μηχανική μάθηση με τον αυτοματισμό των λειτουργιών της αποθήκης και τη βελτίωση των χρόνων παράδοσης και διαχείρισης αποθεμάτων. Τέλος, για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν και να αναλύσουν τα οφέλη εφαρμογής του Διαδικτύου των Πραγμάτων (IoT) σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Harrison, A. & Van Hoek, R. (2021). *Logistics μάνατζμεντ και στρατηγική: Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
2. Christopher, M. (2017). *Logistics και διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας* (2η έκδοση), (μτφρ. Η. Νικολάου & Α. Χράπαλος). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Συμπληρωματικές

1. David, P. (2022). *Διεθνή logistics* (2η έκδοση), (μτφρ. Ε. Περιστέρη & Τ. Πλυτά). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Μαλινδρέτος, Γ. (2015). *Εφοδιαστική αλυσίδα, logistics και εξυπηρέτηση πελατών* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

2.4.Ε • ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΝΑΥΛΩΣΕΩΝ – ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ ΠΛΟΙΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να έρθουν σε επαφή με ειδικά θέματα ναυλώσεων και αγοραπωλησιών πλοίων. Ειδικότερα, περιγράφεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης μιας ναύλωσης, οι κινήσεις δηλαδή που πραγματοποιεί ο πλοιοκτήτης, ο ναυλωτής καθώς και οι ναυλομεσίτες τους, προκειμένου να «κλείσει» μια συμφωνία ναύλωσης και αναλύονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν τόσο από τη μεριά του πλοιοκτήτη όσο και από τη μεριά του ναυλωτή κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης, ανάλογα αν πρόκειται για ναύλωση ταξιδιού (Voyage Charter), χρονοναύλωση (Time Charter), συμβόλαιο εργολαβικής μεταφοράς (Contract of Affreightment (CoA) και ναύλωση γυμνού πλοίου (Bareboat Charter). Στη συνέχεια, αναλύεται η ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα, έτσι όπως έχει διαμορφωθεί από τους διεθνώς ισχύοντες κανόνες της Χάγης-Βίσμπυ, του Αμβούργου και του Ρότερνταμ, ενώ γίνεται αναφορά και στις νεότερες τυποποιημένες συμβάσεις διαχείρισης των πλοίων. Τέλος, παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατηγορίες αγοραπωλησιών και ο ρόλος του μεσίτη, η ειδική ορολογία των αγοραπωλησιών και αναλύονται μελέτες περιπτώσεων αγοραπωλησιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Προσδιορίζουν τη διαδικασία διαπραγμάτευσης μιας ναύλωσης,
- Περιγράφουν τις υποχρεώσεις που προκύπτουν τόσο από τη μεριά του πλοιοκτήτη όσο και από τη μεριά του ναυλωτή κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης μιας ναύλωσης,

- Διατυπώνουν με ακρίβεια ρήτρες σε ναυλοσύμφωνα και συμβάσεις θαλάσσιας μεταφοράς,
- Αναγνωρίζουν την ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα, σύμφωνα με τους διεθνώς ισχύοντες κανόνες της Χάγης-Βίσμπυ, του Αμβούργου και του Ρότερνταμ,
- Διακρίνουν τις κατηγορίες αγοραπωλησιών,
- Συμμετέχουν στην επίλυση νομικών προβλημάτων που δύνανται να προκύψουν από την παράβαση των όρων των συμβάσεων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυλώσεις / Αγοραπωλησία / Χρονοναύλωση / Πλοιοκτήτης / Ναυλωτής / Μικτή ναύλωση / Ναύλωση ολική / Ναύλωση μερική / Δίκαιο

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Η ΝΑΥΛΩΣΗ ΠΛΟΙΟΥ ΩΣ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΞΗ
2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΝΑΥΛΟΣΥΦΩΝΩΝ
3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΝΑΥΛΩΣΗΣ ΠΛΟΙΟΥ
4	ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΑΥΤΩΝ
5	ΕΥΘΥΝΗ ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΕΚΝΑΥΛΩΤΗ, ΑΞΙΩΣΕΙΣ ΝΑΥΛΩΤΗ
6	ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ ΠΛΟΙΩΝ: ΚΑΝΟΝΕΣ, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΟΠΟΥ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΥΤΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.4.E.1 | Η ΝΑΥΛΩΣΗ ΠΛΟΙΟΥ ΩΣ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Η παρούσα υποενότητα παρουσιάζει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τους βασικούς όρους της ναύλωσης ως νομική πράξη. Γίνεται αναφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του διεθνούς δικαίου και στη διαφωνία που υπάρχει για το αν η ναύλωση είναι μίσθωση πράγματος, στην προκειμένη περίπτωση του πλοίου για μεταφορά, μικτή ή ιδιότυπη σύμβαση. Η διαφωνία έγκειται στα εθνικά δίκαια των βασικών χωρών που κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος της χωρητικότητας και πώς η ναύλωση αντιμετωπίζεται από αυτά νομικά. Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στο νηολόγιο αλλά και στα χωρικά ύδατα στα οποία πλέει το πλοίο, προκειμένου να αντιστοιχιστεί με την αντίστοιχη εφαρμογή του δικαίου. Ο τύπος του ναυλοσυμφώνου γίνεται κατανοητό ότι συμβάλλει στη διασαφήνιση του αντικειμένου της ναύλωσης και λαμβάνεται υπόψη ότι, λόγω του πρόσκαιρου χαρακτήρα των συμβάσεων ορισμένου χρόνου, μπορεί να ληφθεί ως

σύμβαση έργου. Πολλές φορές το εθνικό δίκαιο προσπαθεί να ερμηνεύσει την πρόθεση των δύο μερών και, τελικά, τη βούλησή τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να μελετήσουν, μέσα από χαρακτηριστικές περιπτώσεις ναυλοσυμφώνων που τους δίνονται, το αν και πώς μπορεί να διαφοροποιούνται ή αντιπαραβάλλονται οι βασικοί όροι της ναύλωσης ανάλογα με το εφαρμοσθέν κατά περίπτωση δίκαιο, κάτι που θα αποτελέσει βασικό ζήτημα σε πιθανές αναφορές στη μελλοντική τους εργασία ή την πρακτική τους άσκηση.

2.4.E.2 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΩΝ

Η υποενότητα «Ανάλυση ναυλοσυμφώνων» έχει ως στόχο την εμβάθυνση της γνώσης των εκπαιδευόμενων στα είδη της ναύλωσης πλοίων και τη διάκριση αυτών. Οι μορφές της ναύλωσης ποικίλλουν, ανάλογα με τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη διάκρισή τους. Τα πιο συνηθισμένα και συνάμα τα σπουδαιότερα από αυτά τα κριτήρια έχουν να κάνουν με τη χωρητικότητα του πλοίου, τη ναύλωση κατά ταξίδι ή ναύλωση κατά πλουν, τη ναύλωση κατά χρόνο και διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: α) Ναύλωση ανά ταξίδι (Voyage Charter), β) Ναύλωση χρόνου-Χρονοναύλωση (Time Charter), γ) Μικτή Ναύλωση (Mixed Time Charter), δ) Ναύλωση ολική, ε) Ναύλωση μερική, στ) Ναύλωση γυμνού πλοίου (Demise Charter ή Bareboat Charter), ζ) Ναύλωση κατ' αποκοπή (Lump sum Basis Charter), θ) Ναύλωση γραμμής. Με αυτόν τον τύπο ναυλώνονται τα πλοία γραμμής, που εκτελούν τακτικά συγκεκριμένη γραμμή και μεταφέρουν φορτία πολλών φορτωτών και παραληπτών. Μικτές ναυλώσεις (Hybrid Charters) εννοούνται εκείνες, οι οποίες εμπεριέχουν στοιχεία και χρονοναύλωσης αλλά και ναύλωσης ταξιδιού. Ενδεικτικά, παρατίθενται τα σημαντικότερα και πιο συνηθισμένα παραδείγματα ναύλωσης αυτού του είδους: Ναύλωση συνεχών ταξιδιών (Consecutive Voyages Charter), που αποτελεί μία ειδική περίπτωση της ναύλωσης ταξιδιού και σχετίζεται με την εκτέλεση συνεχών ταξιδιών, μεταξύ συγκεκριμένων λιμανιών και μέσα σε προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, χρονοναύλωση ταξιδιού (Trip Time Charter), ναύλωση εργολαβικής μεταφοράς (Contract of Affreightment). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης, κατανοούν τα είδη και τις διαφορές των ναυλώσεων, ώστε να μπορούν να διακρίνουν τις κατηγορίες, κάτι που είναι σημαντικό κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους.

2.4.E.3 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΝΑΥΛΩΣΗΣ ΠΛΟΙΟΥ

Στην υποενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη διαδικασία έναρξης και εξέλιξης της αγοραπωλησίας ενός φορτίου, τα τραπεζικά εργαλεία που θα κάνουν δυνατή κάθε διεθνή συναλλαγή, τη σχέση της συμφωνίας πώλησης του φορτίου με τα χαρακτηριστικά της μεταφοράς του, τη σχετική προετοιμασία του ναυλωτή, καθώς και την έναρξη εύρεσης πλοίου για τη μεταφορά του φορτίου. Η υποενότητα αυτή αποτελεί εισαγωγή στη θαλάσσια μεταφορά στην πράξη, τη ναύλωση ενός πλοίου και την παράδοση των αγαθών στον προορισμό τους. Στην υποενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν αναλυτικά μια ολοκληρωμένη δεσμευτική προσφορά ενός πλοιοκτήτη, τους

όρους που προτείνει για διαπραγμάτευση και γιατί, πώς τοποθετείται απέναντι σε ενδεχόμενη μεταφορά, τους κινδύνους, τις ευθύνες αλλά και τα δικαιώματά του. Επίσης, εξοικειώνονται με την έννοια της δέσμευσης και τις προϋποθέσεις και επιφυλάξεις που θέτει ο πλοιοκτήτης σχετικά με αυτή. Μέσα από τους όρους της αρχικής δεσμευτικής προσφοράς, αναλύονται τα στάδια της ναύλωσης, της διεκπεραίωσης μιας ναυτιλιακής μεταφοράς, καθώς και όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών της ναύλωσης πριν, κατά τη διάρκεια και έως την παράδοση του φορτίου στον προορισμό του.

Αντίστοιχα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην υποενότητα αυτή γνωρίζουν μια ολοκληρωμένη αρχική δεσμευτική αντιπροσφορά του ναυλωτή, τους όρους που προτείνει για διαπραγμάτευση, πώς και γιατί τοποθετείται απέναντι στην αρχική δεσμευτική προσφορά του πλοιοκτήτη, ενώ διακρίνουν την έννοια της δέσμευσης και τις προϋποθέσεις που θέτει ο ναυλωτής σε σχέση με αυτή. Μέσα από τη διαδικασία αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τα αντικρουόμενα συμφέροντα των δύο πλευρών και τις επιφυλάξεις τους, ενώ γνωρίζουν και τις εναλλακτικές ρήτρες που προτείνονται από τα μέρη (ναυλομεσίτες), ώστε να φτάσουν σε έναν συμβιβασμό.

2.4.E.4 | ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΑΥΤΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην υποενότητα «Ναυλοσύμφωνα και τύποι αυτών» εξοικειώνονται με την έννοια του ναυλοσυμφώνου και διακρίνουν τα είδη και τις κατηγορίες αυτών. Η ναύλωση αποδεικνύεται από το ναυλοσύμφωνο (charterparty), που μπορεί όμως να αντικατασταθεί από τη φορτωτική (Bill of Lading), πράγμα που συνήθως γίνεται, ή από άλλο παραστατικό έγγραφο που να αποδεικνύει την παραλαβή του φορτίου προς φόρτωση. Σύμφωνα με το αγγλικό εθιμικό δίκαιο, οι όροι των ναυλοσυμφώνων ταξινομούνται σε 18 ρητούς και υπονοούμενους όρους (express & implied terms). Ρητοί είναι οι όροι που περιγράφονται ρητώς στα ναυλοσύμφωνα, είτε στις τυποποιημένες φόρμες είτε στο πρόσθετο παράρτημα (rider), και υπονοούμενοι όροι (implied terms) είναι οι όροι που δεν περιέχονται γραπτώς στα ναυλοσύμφωνα, αλλά είναι τόσο φανεροί και ισχυροί, που γίνονται σιωπηλά αποδεκτοί από τα συμβαλλόμενα μέρη. Συνήθως, οι υπονοούμενοι όροι αφορούν ζητήματα μεγαλύτερης βαρύτητας και γι' αυτό η παραβίασή τους επιφέρει σημαντικές κυρώσεις. Οι πιο σημαντικοί υπονοούμενοι όροι του αγγλικού δικαίου αφορούν την αξιοπλοΐα (seaworthiness), τη δέουσα επιμέλεια εκτέλεσης της ναύλωσης (due dispatch) και τη μη παρέκκλιση (proper route).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τους κανόνες και το θεσμικό πλαίσιο που εφαρμόζεται σε κάθε ναύλωση ανάλογα με τα χωρικά ύδατα (εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων ή σε διεθνείς μεταφορές) και τα είδη των ναυλοσυμφώνων, ανάλογα με το είδος της ναύλωσης. Προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν την έννοια, τους όρους και το εφαρμοστέο δίκαιο των ναυλοσυμφώνων παρατίθενται πρακτικά παραδείγματα αλλά και περιπτωσιολογία από τη νομολογία. Στο τέλος της υποενότητας αυτής οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τους όρους ενός ναυλοσυμφώνου και διατυπώνουν με ακρίβεια ρήτρες σε ναυλοσύμφωνα και συμβάσεις θαλάσσιας μεταφοράς.

2.4.E.5 | ΕΥΘΥΝΗ ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΕΚΝΑΥΛΩΤΗ, ΑΞΙΩΣΕΙΣ ΝΑΥΛΩΤΗ

Στην υποεπενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν το θεσμικό πλαίσιο για τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και την ευθύνη των εμπλεκόμενων μερών στις θαλάσσιες μεταφορές. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις δυνατότητες απαλλαγής επί συγκεκριμένων κινδύνων καθώς και τα όρια αντικειμενικής και υποκειμενικής ευθύνης του μεταφορέα και του εκναυλωτή, ανάλογα και με την έκταση της προκληθείσης ζημίας, ενώ παράλληλα γνωρίζουν τις δυνατότητες αξίωσης από την πλευρά του ναυλωτή. Στην υποεπενότητα αυτή αναλύεται η ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα, έτσι όπως έχει διαμορφωθεί από τους διεθνώς ισχύοντες κανόνες της Χάγης-Βίσμπυ, του Αμβούργου και του Ρότερνταμ, ενώ γίνεται αναφορά και στις νεότερες τυποποιημένες συμβάσεις διαχείρισης των πλοίων. Στο ναυλοσύμφωνο εφαρμόζονται οι «Κανόνες Χάγης», «Χάγης-Βίσμπυ» και «Αμβούργου», ενώ όταν το βασικό έγγραφο της θαλάσσιας μεταφοράς είναι η φορτωτική εφαρμόζονται οι Κανόνες Χάγης-Βίσμπυ. Επειδή οι Κανόνες Χάγης-Βίσμπυ δεν ρύθμιζαν όλα τα θέματα που αφορούσαν τη θαλάσσια μεταφορά εμπορευμάτων, με αποτέλεσμα να υπάρχουν κενά, και επειδή υπήρχαν θέματα προς ρύθμιση της συνδυασμένης μεταφοράς εμπορευμάτων, όπου το θαλάσσιο σκέλος συνδέεται με χερσαίο, εναέριο ή σιδηροδρομικό, οι νέοι «Κανόνες Ρότερνταμ» ήρθαν να αντικαταστήσουν τους παραπάνω κανόνες, έτσι ώστε να επιτευχθεί ομοιομορφία στον τομέα των διεθνών μεταφορών, σχετικά με την ευθύνη στη θαλάσσια και τη συνδυασμένη μεταφορά εμπορευμάτων. Προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν το είδος και την έκταση της ευθύνης στις θαλάσσιες μεταφορές και το εφαρμοστέο κατά περίπτωση δίκαιο, παρατίθενται πρακτικά παραδείγματα αλλά και περιπτώσιολογία από τη διεθνή νομολογία. Η υποεπενότητα αυτή είναι σημαντική, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν την ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα, σύμφωνα με τους διεθνώς ισχύοντες κανόνες της Χάγης-Βίσμπυ, του Αμβούργου και του Ρότερνταμ, εξοικειώνονται με τους ισχύοντες κανόνες και το θεσμικό πλαίσιο και μπορούν να συμμετέχουν στην επίλυση νομικών προβλημάτων που δύνανται να προκύψουν από την ευθύνη των εμπλεκόμενων μερών στις θαλάσσιες μεταφορές.

2.4.E.6 | ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ ΠΛΟΙΩΝ: ΚΑΝΟΝΕΣ, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΤΡΟΠΟΥ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΥΤΩΝ

Στην υποεπενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη συνολική διαδικασία αγοραπωλησίας ενός πλοίου είτε μεταχειρισμένου (second hand) είτε νεόχτιστου (new building), τη βασική δομή και τις κύριες ρήτρες μιας τέτοιας συμφωνίας. Στην αγορά ή πώληση ενός πλοίου σημαντικό ρόλο παίζουν η διαπραγματεύση και η σύμβαση που θα χρησιμοποιηθούν, καθώς αυτές διέπονται από τις βασικές αρχές δικαίου για την πώληση και την αγορά αγαθών. Στην υποεπενότητα αυτή παρατίθενται όλοι οι τρόποι με τους οποίους μπορεί κανείς να αποκτήσει πλοίο, είτε πρόκειται για το κράτος, σύμφωνα με τους κανόνες του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (ΚΔΝΔ), είτε πρόκειται για ιδιώτη, σύμφωνα με τον Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (ΚΙΝΔ). Οι εκπαιδευ-

όμενοι/-ες γνωρίζουν τους τρόπους απόκτησης του πλοίου είτε με πρωτότυπο είτε με παράγωγο τρόπο σύμφωνα με τον ΚΙΝΔ. Οι πρωτότυποι τύποι απόκτησης ενός πλοίου είναι η ναυπήγηση, είτε κατ' οικονομία είτε κατά παραγγελία, ενώ ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην απόκτηση πλοίου με χρησικτησία. Οι παράγωγοι τρόποι απόκτησης πλοίου διακρίνονται σε κτήση κυριότητας με σύμβαση (μεταχειρισμένα πλοία), απόκτηση κυριότητας αιτία θανάτου, εγκατάλειψη πλοίου στον ασφαλιστή, κατακύρωση πλοίου μετά από πλειστηριασμό στις περιπτώσεις της αναγκαστικής εκτέλεσης, διάθεση μερίδας ή εξαγορά μερίδας συμπλοιοκτήτη, χρηματοδοτική μίσθωση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη διαδικασία, τις ρήτρες και τα έγγραφα που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση απόκτησης πλοίου, ενώ εξοικειώνονται με τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά την αγοραπωλησία πλοίου. Η υποεπένδυση αυτή είναι σημαντική, γιατί οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν και κατανοούν τις ρήτρες συμβάσεων αγοραπωλησίας πλοίων και εξοικειώνονται με λεπτομέρειες των συμβάσεων αυτών.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γεωργακόπουλος, Ν. Λ. (2006). *Ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
2. Κοροτζής, Ι. (1994). *Η ευθύνη θαλάσσιου μεταφορέα σύμφωνα με τους Κανόνες Χάγης-Βίσμπυ*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
3. Πορτοκάλη, Φ. Δ. (2019). *Η ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα εμπορευμάτων στους Κανόνες Ρότερνταμ, 2008*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Συμπληρωματικές

1. Βλάχος, Γ. & Ψύχου, Ξ.-Ε. (2012). *Ναυλώσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
2. Σαμπράκος, Ε. Α. & Γιαννόπουλος, Ι. Γ. (2017). *Οικονομική εκμετάλλευση πλοίου* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

2.4.ΣΤ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα δίνει έμφαση στην υποδομή των «νέων τεχνολογιών», η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και οφείλεται στην παράλληλη ανάπτυξη της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών. Σκοπός της είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τις έννοιες που αφορούν τα πληροφοριακά συστήματα διοίκησης, τον ρόλο και τη σημασία των σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων και την υποστήριξη που παρέχουν σε ολόκληρη τη ναυτιλιακή βιομηχανία. Γίνεται επίσης

αναφορά στις εφαρμογές των ηλεκτρονικών συστημάτων στις παράκτιες περιοχές, τους επικοινωνιακούς μηχανισμούς που υποστηρίζουν τις νέες πρακτικές διαχείρισης των πλοίων και τη συμβολή των πληροφοριακών συστημάτων στη βελτιστοποίηση της ασφαλούς διαχείρισης, που αποτελεί παράγοντα της σύγχρονης διοίκησης των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και οργανισμών. Τέλος, επιχειρείται μια παρουσίαση των προσφερόμενων υπηρεσιών της διαδικτυακής πλατφόρμας του παγκόσμιου ολοκληρωμένου ναυτιλιακού πληροφοριακού συστήματος (Global Integrated Shipping Information System-GISIS), που παρέχεται από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (International Maritime Organization-IMO).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν τις διαδικασίες οργάνωσης και λειτουργίας αξιόπιστων πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης,
- Προσδιορίζουν τις σύγχρονες πλατφόρμες και αρχιτεκτονικές για τη ναυτιλιακή επιχείρηση,
- Διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες των τεχνολογιών και εφαρμογών στο πλαίσιο λειτουργίας των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, των λιμενικών οργανισμών και των οργανισμών μεταφορών, αλλά και των σύγχρονων γενικών χαρακτηριστικών και τάσεων στο πεδίο της ψηφιακής τεχνολογίας και των πληροφοριακών συστημάτων,
- Αναγνωρίζουν τα κρίσιμα χαρακτηριστικά που προσδίδουν αξία και αξιοπιστία στα σύγχρονα πληροφοριακά συστήματα διοίκησης,
- Περιγράφουν τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται στην ασφαλή διαχείριση πλοίων και λιμένων,
- Χειρίζονται πληροφοριακά συστήματα διοίκησης και συστήματα EDP,
- Ελέγχουν την ορθότητα των στοιχείων που εισάγονται στο πληροφοριακό σύστημα της ναυτιλιακής επιχείρησης,
- Αξιοποιούν τις σχετικές γνώσεις τους στο ιδιαίτερο περιβάλλον του κλάδου της ναυτιλίας και της διαχείρισης των λιμενικών οργανισμών με τη βοήθεια της σύγχρονης ψηφιακής τεχνολογίας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πληροφοριακό σύστημα διοίκησης / Υποστήριξη αποφάσεων / Διαχείριση ναυτιλιακών δεδομένων / Ολοκληρωμένα ναυτιλιακά συστήματα ERP / Ανταλλαγή δεδομένων και επικοινωνία / Συστήματα ναυσιπλοΐας / Δορυφορικά συστήματα πλοήγησης / Παγκόσμιο ολοκληρωμένο ναυτιλιακό πληροφοριακό σύστημα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
2	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ERP (ENTERPRISE RESOURCE PLANNING)
3	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΒΑΣΕΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
4	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ
5	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ ΚΑΙ ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗΣ ΠΛΟΗΓΗΣΗΣ
6	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (GISIS)

Κείμενο αναφοράς

2.4.ΣΤ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Σκοπός της υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να έρθουν σε επαφή με τις βασικές έννοιες των πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης που χρησιμοποιούνται στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Περιγράφεται η λειτουργία ενός πληροφοριακού συστήματος διοίκησης (Management Information System-MIS), καθώς και οι επιμέρους σκοποί του στο πλαίσιο ενός σύγχρονου επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Αναλύονται οι συνιστώσες του πληροφοριακού συστήματος και ο ρόλος της καθημίας, ενώ τονίζεται η σημασία του ανθρώπινου παράγοντα, των διαδικασιών και της τεχνολογίας στην προσπάθεια για βέλτιστη παραγωγή έργου. Αναφέρονται παράγοντες που έχουν κρίσιμο ρόλο στην υλοποίηση ενός πληροφοριακού συστήματος, όπως είναι οι βάσεις δεδομένων, τα δίκτυα και η οργανωσιακή κουλτούρα. Επιπλέον, αναδεικνύεται η ανάγκη για υποστήριξη της λήψης αποφάσεων σε οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στη ναυτιλία και οι οποίοι καλούνται να διαχειριστούν μεγάλο όγκο πληροφοριών με όρους ασφάλειας και αποτελεσματικότητας, ώστε να προσφέρουν ανταγωνιστικές υπηρεσίες. Αναφέρεται ενδεικτικά η χρήση πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης εντός ή εκτός των πλοίων, όπως στη διαχείριση πόρων και προσωπικού, στη διαχείριση λιμένων, στις προμήθειες, στην πλοήγηση, στις επικοινωνίες, στην ασφάλεια, στην αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων, στη φορτοεκφόρτωση, στην εφοδιαστική αλυσίδα κ.ά. Στο πλαίσιο αυτό, αναλύονται οι βασικές παράμετροι των όρων «ηλεκτρονικές θαλάσσιες μεταφορές» (e-Maritime) και «ηλεκτρονικό θαλάσσιο εμπόριο» (e-Freight) που αποτελούν πρωταρχικό στόχο των κρατών και των ναυτιλιακών επιχειρήσεων παγκοσμίως. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την αναγκαιότητα της εφαρμογής πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις μέσα από σχετικά παραδείγματα που τονίζουν τις απαιτήσεις του χώρου εργασίας τους.

2.4.ΣΤ.2 | ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ERP (ENTERPRISE RESOURCE PLANNING)

Στην παρούσα υποενότητα οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τη λειτουργία των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων ERP (Enterprise Resource Planning-Προγραμματισμός επιχειρησιακών πόρων) που χρησιμοποιούνται τα τελευταία χρόνια στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Εξηγείται ο κύριος σκοπός ενός ERP συστήματος, ο οποίος αφορά την ενοποίηση όλων των εργασιών της επιχείρησης σε μια ενιαία εφαρμογή και την ικανοποίηση των αντίστοιχων απαιτήσεων. Αναλύεται η αρχιτεκτονική ενός ERP συστήματος και η λογική οργάνωσης και διασύνδεσης των υποσυστημάτων του. Τονίζεται η απαίτηση για ενσωμάτωση του συνόλου της ναυτιλιακής πληροφορίας σε μια κοινή βάση δεδομένων, ώστε με τη χρήση κατάλληλων διαδικασιών να επιτυγχάνεται η βέλτιστη υποστήριξη των επιχειρησιακών αποφάσεων. Περιγράφονται οι βασικές λειτουργικές μονάδες (modules) ενός ERP: διαχείριση ανθρώπινων πόρων (Human Resource Management), διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας (Supply Chain Management), πωλήσεις και αγορές (sales and purchases), διαχείριση προμηθειών (procurement management), διαχείριση ποιότητας (quality management), προγραμματισμός παραγωγής (production planning), επιχειρηματική ευφυΐα (Business Intelligence), λογιστική (accounting), οικονομική διαχείριση (Financial Management) κ.ά. Παρατίθενται τα συνολικά πλεονεκτήματα ενός συστήματος ERP: η βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας εργασιών, η καλύτερη διαχείριση των πόρων, η αύξηση της ασφάλειας των δεδομένων της επιχείρησης, η μείωση του λειτουργικού κόστους, ο καλύτερος έλεγχος προμηθειών, η οργάνωση διαδικασιών κ.ά. Παράλληλα, περιγράφονται οι κύριοι προβληματισμοί από την υλοποίηση ενός ERP που αφορούν πρωτίστως το υψηλό κόστος εγκατάστασης, την εκπαίδευση των στελεχών και την ανάγκη για μετασχηματισμό των διοικητικών διαδικασιών. Προτείνεται να δοθεί έμφαση στην ανάλυση της εφοδιαστικής αλυσίδας και ειδικά στα logistics που σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την παραγωγικότητα και την αποτελεσματικότητα των ναυτιλιακών επιχειρήσεων.

2.4.ΣΤ.3 | ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΒΑΣΕΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις αρχές λειτουργίας των βάσεων δεδομένων και κατανοούν τα πλεονεκτήματα των συστημάτων διαχείρισης βάσεων δεδομένων εστιάζοντας στις απαιτήσεις των ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Διδάσκεται τι είναι μια βάση δεδομένων, αναλύεται η χρησιμότητα των συστημάτων διαχείρισης βάσεων δεδομένων (ΣΔΒΔ), τα βασικά εργαλεία που παρέχονται για τη διαχείριση μιας βάσης, καθώς και τα επίπεδα παρουσίασης μιας βάσης. Θα εξηγηθεί τι είναι ένα μοντέλο βάσης δεδομένων και θα δοθεί έμφαση στην επεξήγηση του σχεσιακού μοντέλου. Αναλύεται το σχεσιακό σύστημα διαχείρισης βάσης δεδομένων και παρατίθενται τα πιο γνωστά συστήματα που υλοποιούνται στην πράξη. Οι καταρτιζόμενοι/-ες θα γνωρίσουν την έννοια του πίνακα (table), το πεδίο (field), τους τύπους πεδίων, την

εγγραφή (record/row) και θα εξοικειωθούν με όλους τους τύπους δεδομένων σε μια βάση. Αναλύεται η ταξινόμηση εγγραφών σε έναν πίνακα, η αναζήτηση και η εφαρμογή φίλτρων. Παρουσιάζονται οι συσχετίσεις πινάκων (relations) και τα είδη τους: ένα προς ένα (One-to-One), ένα προς πολλά (One-to-Many), πολλά προς πολλά (Many-to-Many), όπως και το πρωτεύον κλειδί (Primary Key) και το ξένο κλειδί (Foreign Key). Περιγράφεται η έννοια της κανονικοποίησης μιας βάσης δεδομένων, η δημιουργία ερωτημάτων ανάκτησης, τροποποίησης, εισαγωγής ή διαγραφής δεδομένων σε μια βάση. Παράλληλα, παρατίθενται παραδείγματα με τη χρήση ναυτιλιακών δεδομένων, όπου απαιτείται αξιόπιστη διαχείριση μεγάλου όγκου δεδομένων, ώστε οι καταρτιζόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες οργάνωσης, επεξεργασίας και ανάκτησης της σχετικής πληροφορίας.

2.4.ΣΤ.4 | ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Σκοπός της υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν με τις τεχνολογίες επικοινωνίας και ανταλλαγής δεδομένων στον χώρο της ναυτιλίας. Γίνεται κατανοητό ότι είναι πρωτεύουσας σημασίας η επικοινωνία μεταξύ των πλοίων, των λιμένων και των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, ώστε να επιτευχθούν ποιοτικές και ασφαλείς υπηρεσίες. Αρχικά, προσδιορίζεται το περιβάλλον πληροφορικής και δικτύου (internet) που συμβάλλει στην ανταλλαγή και επεξεργασία μηνυμάτων. Περιγράφεται η λειτουργία των συστημάτων ηλεκτρονικής επεξεργασίας πληροφοριών (EDP-Electronic Data Processing), ειδικά όσα χρησιμοποιούν πρωτόκολλα επικοινωνίας EDI (Electronic Data Interchange), UN/EDIFACT (United Nations/Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport) και διακινούν επιχειρηματικά έντυπα. Αναλύονται οι δυνατότητες ενός συστήματος EDI/EDIFACT, οι κανόνες που χρησιμοποιεί, το είδος της τυποποίησης στα μηνύματα, τα είδη πληροφορίας που ανταλλάσσει, οι εκδόσεις του κ.ά. Τονίζονται τα πλεονεκτήματα του EDI/EDIFACT, η ταχύτητα μετάδοσης και επεξεργασίας, η μείωση του κόστους, η ελαχιστοποίηση σφαλμάτων. Παρουσιάζεται το πρότυπο επικοινωνίας UN/CEFACT, που είναι η εξέλιξη του EDI/EDIFACT και εστιάζεται στη μετατροπή των διακινούμενων μηνυμάτων σε αρχεία δεδομένων XML. Αναφέρονται τα πρότυπα EDIMAR (Electronic Data Interchange for the European Maritime Industry), SMDG (Ship Message Design Group) που βασίζονται στο EDIFACT. Περιγράφεται το παγκόσμιο ναυτιλιακό σύστημα κινδύνου ασφαλείας (Global Maritime Distress and Safety System-GMDSS) που υιοθετήθηκε από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (International Maritime Organization-IMO) και προσφέρει επικοινωνία σε περιπτώσεις έκτακτων συμβάντων, ενώ γίνεται αναφορά στις σχετικές τεχνολογίες επικοινωνίας VHF (Very High Frequency), MF (Medium Frequency), καθώς και στη μετάδοση NAVTEX (Navigational Telex) και MSI (Maritime Safety Information) πληροφοριών. Απαιτείται η εξάσκηση των εκπαιδευόμενων για αφομοίωση των τεχνολογιών και των συστημάτων επικοινωνίας.

2.4.ΣΤ.5 | ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ ΚΑΙ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΗΣ ΠΛΟΗΓΗΣΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τα συστήματα ναυσιπλοΐας και πλοήγησης των πλοίων που έχουν ως στόχο τη βέλτιστη διαχείριση της διαδρομής ενός πλοίου και την ασφάλειά του. Τονίζονται οι δυνατότητες που προσφέρονται για αυτοματοποιημένη διαχείριση ταυτοποίησης των πλοίων, αποτελεσματική παρακολούθηση της ναυτιλιακής δραστηριότητας και ακριβή εντοπισμό της θέσης ενός πλοίου. Εξηγείται η λειτουργία του συστήματος παγκόσμιου δορυφορικού εντοπισμού (Global Positioning System-GPS) και των συστημάτων αναγνώρισης μέσω ραδιοσυχνοτήτων (Radio Frequency Identification-RFID). Περιγράφεται η τεχνολογία ενός γεωγραφικού πληροφοριακού συστήματος (Geographic Information System-GIS) και οι δυνατότητες αξιοποίησης των ψηφιακών πληροφοριών που παρέχει. Παρουσιάζονται τα συστήματα ηλεκτρονικών χαρτών (Electronic Navigational Chart-ENC) και τα συστήματα απεικόνισης ηλεκτρονικών χαρτών και πληροφοριών (Electronic Chart Display and Information System-ECDIS) που αφορούν τα πλάνα ταξιδιού των πλοίων και παρέχουν διασύνδεση με κατάλληλες βάσεις δεδομένων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης ναυτιλιακής δραστηριότητας VTS (Vessel Traffic Services) και VT-MIS (Vessel Traffic Management and Information System-VT-MIS), όπως και τα συστήματα αυτόματης ταυτοποίησης (Automatic Identification System-AIS) και το σύστημα αναγνώρισης και εντοπισμού πλοίων μακράς απόστασης (Long-Range Identification and Tracking-LRIT). Αναφέρονται επίσης και τα δορυφορικά συστήματα υποστήριξης της ναυσιπλοΐας και πλοήγησης: GNSS, GALILEO, GLONASS και INMARSAT, VSAT. Τονίζονται τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν αυτά τα εξειδικευμένα συστήματα, όπως η ασφάλεια των ταξιδιών, η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και η αναβάθμιση της ποιότητας των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων. Είναι σημαντικό για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εξοικειώνονται μέσα από εφαρμογές προσομοίωσης με αυτές τις τεχνολογίες, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν τις βέλτιστες διοικητικές και επιχειρησιακές αποφάσεις ως στελέχη των εταιρειών.

2.4.ΣΤ.6 | ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (GISIS)

Σκοπός της παρούσας υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να έρθουν σε επαφή με τις υπηρεσίες που προσφέρει το παγκόσμιο ολοκληρωμένο ναυτιλιακό πληροφοριακό σύστημα (Global Integrated Shipping Information System-GISIS), το οποίο υλοποιείται από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (International Maritime Organization-IMO). Καταρχήν, περιγράφεται η αρχιτεκτονική και η δομή του συστήματος, το μοντέλο δικτύωσης και οι τεχνολογίες πληροφορικής που εφαρμόζονται. Προσδιορίζονται τα εμπλεκόμενα μέρη και οι φορείς που έχουν πρόσβαση στη ναυτιλιακή πληροφορία του GISIS, καθώς και η διαδικασία απόκτησης δικαιωμάτων πρόσβασης στη σχετική διαδικτυακή πλατφόρμα. Τονίζονται οι σκοποί που έχουν τεθεί από τον IMO σχετικά με τη λειτουργία του GISIS: η βελτίωση της ασφάλειας των πλοίων, η πρόσβαση σε έγκυρη

πληροφορία, η βέλτιστη διαχείριση της θαλάσσιας κυκλοφορίας, η εφαρμογή της διεθνούς νομοθεσίας ναυτιλίας, η διευκόλυνση διαχείρισης του ελλιμενισμού των πλοίων, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ των μελών κρατών του ΙΜΟ, η πρόληψη και αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων κ.ά. Παράλληλα, αναλύονται οι σχετικές λειτουργικές μονάδες (modules) του GISIS που ενισχύουν τους βασικούς σκοπούς της πλατφόρμας, όπως είναι οι: στοιχεία πλοίων και εταιρειών, σημεία επαφής, αναγνωρισμένοι οργανισμοί, ατυχήματα, διεθνείς συμβάσεις του ΙΜΟ, προσομοιωτές, διαχείριση προσωπικού και επαναπατρισμός ναυτικών, αξιολόγηση σχεδίων εκκένωσης πλοίων, διαχείριση αποβλήτων κ.ά. Επίσης, αναπτύσσονται οι δυνατότητες του GISIS που αφορούν τη διασύνδεση με πληροφοριακά συστήματα επικοινωνίας και πλοήγησης, όπως το παγκόσμιο ναυτιλιακό σύστημα κινδύνου ασφαλείας (GMDSS-Global Maritime Distress and Safety System). Έμφαση δίνεται σε εκπαιδευτικό περιβάλλον προσομοίωσης της πλατφόρμας για την αποτελεσματική πρακτική εξάσκηση των εκπαιδευόμενων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Θεοτοκάς, Γ. (2025). *Οργάνωση και διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
2. Κόκοτος, Δ., Λιναρδάτος, Δ., Τζανάτος, Ε. Σ. & Νικητάκος, Ν. (2010). *Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών στη ναυτιλία* (Τόμος Α'). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Μητάκος, Θ. (2015). *Πληροφοριακά συστήματα διοίκησης* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

2.4.Ζ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναπτύξουν τις επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες σχετικά με τον τομέα της ναυτιλίας και να είναι σε θέση να λειτουργούν ομαδικά, συνεργατικά και με υπευθυνότητα. Η μαθησιακή ενότητα πρέπει να διεξαχθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξοικειωθούν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν από τις υπόλοιπες μαθησιακές ενότητες του εξαμήνου. Ενδείκνυται η διεξαγωγή του μαθήματος να γίνεται εκτός των αιθουσών διδασκαλίας και σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις και οργανισμούς, όταν είναι εφικτό, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν εμπειρία από πραγματικές συνθήκες λειτουργίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Συμμετέχουν στις διαδικασίες έκδοσης στοιχείων, όπως τιμολογίων, δελτίων αποστολής, φορτωτικών και άλλων ναυτιλιακών εγγράφων,
- Συγκεντρώνουν οικονομικές πληροφορίες από όλα τα τμήματα της ναυτιλιακής επιχείρησης,
- Επεξεργάζονται λογιστικές και οικονομικές πληροφορίες από το λογιστήριο της ναυτιλιακής εταιρείας ή οργανισμού,
- Χειρίζονται πληροφοριακά συστήματα διοίκησης,
- Εντοπίζουν δυσλειτουργίες, λάθη, παραλείψεις και ανεπάρκειες σε διαδικασίες της εταιρείας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ναυλοσύμφωνο (Charter Party) / Φορτωτική (Bill of Lading) / Ανάλυση PEST (LE) / Ανάλυση SWOT / Γενικός Λογαριασμός Πλοιάρχου (Master's General Account-MGA) / Διεθνείς εμπορικοί όροι (INCOTERMS) / Εφοδιαστική αλυσίδα (Logistics) / Παραγωγική διαδικασία / Case Studies / Υπολογισμός ταξιδιού (Voyage Estimation) / Firm Offer.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ
2	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΗΣ
3	ΑΝΑΛΥΣΗ PEST(LE)
4	ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Η ΛΙΜΕΝΑ
5	ΓΕΝΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ
6	ΑΣΚΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΦΟΡΤΙΟΥ
7	ΑΣΚΗΣΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
8	ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΝΑΥΛΩΣΗ
9	ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ

2.4.Z.1 | ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

Όπως είναι εμφανές από τα τρία προηγούμενα εξάμηνα και σε αυτό το τέταρτο εξάμηνο κατάρτισης, είναι απαραίτητη η εξάσκηση των εκπαιδευόμενων στη χρήση ειδικής ναυτιλιακής ορολογίας καθώς και συντομεύσεων.

Με τη συνεχή εξάσκηση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να επικοινωνούν με ακρίβεια και σαφήνεια, να κατανοούν όσα ακούν ή διαβάζουν, αποφεύγοντας παρερμηνείες που μπορεί να έχουν αρνητικές συνέπειες, καθώς και καθυστερήσεις στην ανταλλαγή πληροφοριών. Ορισμένοι όροι και συντομεύσεις χρησιμοποιούνται για να αναφερθούν σε επικίνδυνες καταστάσεις ή πρακτικές. Η κατανόηση και η χρήση αυτών των όρων είναι απαραίτητη τόσο για τη διασφάλιση της ασφάλειας του πληρώματος και του πλοίου όσο και για την ομαλή διεξαγωγή της εργασίας στο γραφείο. Η ειδική ναυτιλιακή ορολογία και οι συντομεύσεις που συναντούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε όλες τις μαθησιακές ενότητες αποτελούν σημαντικά εργαλεία για την ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία της ναυτιλίας σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσα από εμπλουτισμένη διάλεξη και αναφορά σε σχετικά παραδείγματα.

Όπως γίνεται στις αντίστοιχες μαθησιακές υποενότητες των προηγούμενων εξαμήνων, έτσι και σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη ναυτιλιακή ορολογία και συντομεύσεις που χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα της ναυτιλίας.

Οι όροι και οι συντομεύσεις αφορούν τα ναυλοσύμφωνα, τις φορτωτικές, τις ρήτρες που περιέχονται σε αυτά τα έγγραφα, τη ναυτιλιακή λογιστική, τα logistics, τις ναυλώσεις και τις αγοραπωλησίες πλοίων.

Ορολογία και συντομεύσεις δίνονται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες μαζί με την ερμηνεία αυτών στην ελληνική γλώσσα και εξηγείται το περιεχόμενο και η σημασία τους ώστε να αποτυπωθούν πιο εύκολα στη μνήμη των εκπαιδευόμενων για να εξοικειωθούν με τη χρήση τους.

2.4.Z.2 | ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΗΣ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα συνδέεται άμεσα με τη μαθησιακή ενότητα που αφορά τις ναυλώσεις πλοίων αλλά και έμμεσα με όλες σχεδόν τις μαθησιακές ενότητες, αφού το ναυλοσύμφωνο και η φορτωτική αποτελούν τα δύο σημαντικότερα έγγραφα στις θαλάσσιες μεταφορές. Και τα δύο έγγραφα είναι γραμμένα στην αγγλική γλώσσα.

Το ναυλοσύμφωνο (Charter Party) είναι το έγγραφο/συμβόλαιο που αποδεικνύει τη συμφωνία μεταξύ του εκναυλωτή που διαθέτει το πλοίο του (ολόκληρο ή μέρος αυτού) και του ναυλωτή που χρειάζεται το πλοίο για τη μεταφορά φορτίων (ή/και επιβατών). Επίσης, από το έγγραφο αυτό απορρέουν οι όροι που διέπουν τη σχέση των δύο συμβαλλόμενων μερών. Είναι φανερό ότι το ναυλοσύμφωνο προηγείται της εκτέλεσης του ταξιδιού του πλοίου. Είναι σημαντικό για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να

γνωρίζουν τι περιλαμβάνει ένα ναυλοσύμφωνο και ποια είναι η ερμηνεία όλων των πληροφοριών σε αυτό, τόσο από πλευράς μετάφρασης στην ελληνική γλώσσα όσο και από πλευράς ναυτιλιακού περιεχομένου.

Κατά τη διάρκεια αυτής της μαθησιακής υποεπενότητας επιλέγεται ένα πρότυπο ναυλοσυμφώνου (draft), συμπληρώνονται τα κενά πεδία με τις πληροφορίες που απαιτεί το καθένα, μεταφράζονται οι όροι στην ελληνική γλώσσα και ερμηνεύονται ως προς το περιεχόμενό τους.

Όσον αφορά τη φορτωτική (Bill of Lading), είναι το έγγραφο που εκδίδεται από έναν μεταφορέα σε έναν φορτωτή, αναγνωρίζοντας τα εμπορεύματα που έχουν παραληφθεί επί του πλοίου ως φορτίο προς μεταφορά σε ένα μέρος για κάποιον παραλήπτη. Η φορτωτική έχει ορισμένες λειτουργίες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κάνουν εξάσκηση στη φορτωτική ακριβώς με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η εξάσκηση και στο ναυλοσύμφωνο. Συμπληρώνεται πρότυπο του εγγράφου και γίνεται ερμηνεία και επεξήγηση των όρων.

2.4.Ζ.3 | ΑΝΑΛΥΣΗ PEST(LE)

Στη μαθησιακή ενότητα «Ειδικά θέματα διοίκησης επιχειρήσεων και marketing», οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν ένα στρατηγικό εργαλείο του μάρκετινγκ, την ανάλυση PEST(LE).

Η εν λόγω ανάλυση χρησιμοποιείται από το μάρκετινγκ για την εξέταση του μακροπεριβάλλοντος μιας επιχείρησης, δηλαδή των συστημάτων και των δομών που την περιβάλλουν.

Το αρκτικόλεξο PEST(LE) συμβολίζει τις λέξεις: Political, Economic, Social, Technological, Legal και Environmental. Όπως είναι εμφανές, κατά την ανάλυση αυτή, εξετάζονται το πολιτικό περιβάλλον και παράγοντες, το οικονομικό (η οικονομική κατάσταση μιας χώρας), το κοινωνικό (η δομή μιας κοινωνίας, οι αντιλήψεις των κατοίκων της, το δημογραφικό, κ.ά.), το τεχνολογικό περιβάλλον (η τεχνολογία της εποχής, καινοτομίες, κ.λπ.), το φυσικό (κλίμα, πηγές ενέργειας, κ.ά.) και το νομικό πλαίσιο. Τα δύο τελευταία (Legal και Environmental) δεν συμπεριλαμβάνονται πάντα στην ανάλυση.

Στη ναυτιλιακή βιομηχανία δραστηριοποιούνται πολλές επιχειρήσεις με διαφορετικό αντικείμενο. Όλες αποτελούν οικονομικές μονάδες με επιχειρηματική δραστηριότητα και πρέπει να αντιμετωπίζονται ανάλογα.

Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπενότητα, γίνεται αναφορά στο τι σημαίνει ανάλυση PEST(LE) για μια επιχείρηση, στον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται, καθώς και ποια στοιχεία αναλύονται. Ύστερα, δίνεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες συγκεκριμένο παράδειγμα της ανάλυσης PEST(LE) που αφορά συγκεκριμένη επιχείρηση, καθώς και τα αποτελέσματα αυτής.

Στο πλαίσιο της υποεπενότητας αυτής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, βασιζόμενοι/-ες στο παράδειγμα που έχει δοθεί, καλούνται να διεξάγουν ανάλυση PEST(LE) για μια επιχείρηση της επιλογής τους. Αυτή μπορεί να είναι μια ναυτιλιακή επιχείρηση, λιμένας

ή οποιαδήποτε άλλη οικονομική μονάδα του κλάδου. Τα παραπάνω στοιχεία αντλούνται από τις ετήσιες αναφορές των λιμενικών αρχών, καθώς και από τα στατιστικά γραφεία των χωρών ελλιμενισμού.

2.4.Z.4 | ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Η ΛΙΜΕΝΑ

Εκτός από την ανάλυση PEST(LE) υπάρχει μια ακόμα παρεμφερής ανάλυση –εργαλείο του management–, για την οποία επίσης γίνεται αναφορά στη μαθησιακή ενότητα τα «Ειδικά θέματα διοίκησης επιχειρήσεων και marketing», η ανάλυση SWOT.

Όπως και στην προηγούμενη, έτσι και εδώ, τα αρχικά SWOT έχουν συγκεκριμένη σημασία. Το αρκτικόλεξο SWOT προκύπτει από τις λέξεις Strengths, Weaknesses, Opportunities και Threats.

Σε αυτή την ανάλυση, εξετάζονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία μιας εταιρείας καθώς και οι ευκαιρίες ή απειλές που μπορεί να προκύψουν. Τα δυνατά και αδύνατα σημεία μιας επιχείρησης προκύπτουν από το εσωτερικό της περιβάλλον, ενώ οι ευκαιρίες και οι απειλές προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης και γ' αυτόν τον λόγο δεν μπορεί να τις ελέγξει.

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κάνουν μια επανάληψη σε ό,τι έχουν γνωρίσει στη μαθησιακή ενότητα «Ειδικά θέματα διοίκησης επιχειρήσεων και marketing» σχετικά με την ανάλυση SWOT και, αφού τους δοθεί από τον/την εκπαιδευτή/-τρια συγκεκριμένο παράδειγμα ανάλυσης SWOT μιας πραγματικής εταιρείας, διεξάγουν με τη σειρά τους μια τέτοια ανάλυση για μια υπαρκτή επιχείρηση της επιλογής τους ή για λιμένα του κόσμου (κατά προτίμηση με σημαντικό ρόλο στο διεθνές εμπόριο) μέσα από τις πληροφοριακές σελίδες των λιμένων και τις ετήσιες αναφορές των αντίστοιχων λιμενικών οργανισμών.

2.4.Z.5 | ΓΕΝΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ

Στη μαθησιακή ενότητα αυτού του εξαμήνου με τίτλο «Χρηματοοικονομική και ναυτιλιακή λογιστική», οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μεταξύ άλλων, γνωρίζουν αυτό που ονομάζεται Γενικός Λογαριασμός Πλοίαρχου (Master's General Account-MGA), το οποίο αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές υποχρεώσεις του πλοίαρχου και έχει σχέση με το τμήμα λογιστηρίου της ναυτιλιακής επιχείρησης. Ο Γενικός Λογαριασμός Πλοίαρχου είναι μια οικονομική έκθεση που συντάσσει και υποβάλλει ο πλοίαρχος στη ναυτιλιακή επιχείρηση, στην οποία αναγράφονται τα έξοδα και οι εισπράξεις του πλοίαρχου για το διάστημα ενός μήνα. Πρόκειται για οικονομικό απολογισμό που εκπονείται από τον πλοίαρχο και αποστέλλεται στην εταιρεία.

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού γνωρίσουν τη σχετική θεωρία από τη μαθησιακή ενότητα «Χρηματοοικονομική και ναυτιλιακή λογιστική», εξασκούνται στην κατανόηση και συμπλήρωση του Γενικού Λογαριασμού Πλοίαρχου, όπως μπορεί να τους δοθεί σχετικά μέσα από επεξεργασμένα και απλοποιημένα παραδείγματα αναφορών. Αυτό επιτυγχάνεται με επίδειξη υποδείγ-

ματος του εγγράφου του Γενικού Λογαριασμού Πλοιάρχου στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες και με ανάλυση των στοιχείων αυτού. Επίσης, ένας άλλος τρόπος εξοικείωσης των εκπαιδευόμενων με τον Γενικό Λογαριασμό Πλοιάρχου είναι η σύνταξη και η συμπλήρωση του εγγράφου αυτού, αφού δοθούν στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τα σχετικά λογιστικά γεγονότα.

Οι υπολογισμοί που αφορούν τον Γενικό Λογαριασμό Πλοιάρχου γίνονται με τη βοήθεια υπολογιστικού φύλλου Excel, ενώ για την κατάρτισή του χρησιμοποιούνται ολοκληρωμένες ναυτιλιακές εφαρμογές λογισμικού.

2.4.Z.6 | ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΦΟΡΤΙΟΥ

Μέσα από αυτή τη μαθησιακή υποενότητα ζητείται από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναλάβουν τον ρόλο του/της συμβούλου για έναν υποτιθέμενο πελάτη τους, σχετικά με θέματα που αφορούν την αγοραπωλησία και μεταφορά συγκεκριμένου φορτίου.

Πιο συγκεκριμένα, η εξάσκηση των εκπαιδευόμενων γίνεται μέσα από την παρακάτω εργασία:

Σενάριο εργασίας: Ο πελάτης τους είναι μια μεγάλη εταιρεία που εισάγει στην Ελλάδα, μέσω του λιμένα Πειραιώς, μεγάλες ποσότητες ποικίλων προϊόντων από διάφορες χώρες του κόσμου για να τα πουλήσει σε καταστήματα εντός Ελλάδας.

Τα προϊόντα αυτά μπορεί να είναι κρασί, καφές, κακάο, ξηροί καρποί, ρύζι, σιτάρι, καλαμπόκι, λάδι, ζάχαρη, μπανάνες, γυάλινα σκεύη σερβιρίσματος, συμπυκνωμένος χυμός φρούτων, κ.ά.

Την εταιρεία αυτή προσεγγίζουν οι παραγωγοί των προϊόντων αυτών με σκοπό μια συνεργασία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες χωρίζονται σε ομάδες (ιδανικά τεσσάρων ατόμων) και επιλέγουν ένα συγκεκριμένο προϊόν.

Αρχικά περιγράφουν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του προϊόντος.

Στη συνέχεια, δίνουν τη συμβουλή τους σχετικά με την καταλληλότερη συσκευασία και συνθήκες μεταφοράς του προϊόντος με πλοίο.

Μετά, προτείνουν τον τρόπο και τα μέσα μεταφοράς (ή συνδυασμό αυτών) που θα χρησιμοποιηθούν έτσι ώστε το προϊόν να φτάσει από τη χώρα παραγωγής (εξαγωγής) στην Ελλάδα, στις εγκαταστάσεις του πελάτη τους.

Στο τέλος, στο πλαίσιο αυτής της διεθνούς αγοραπωλησίας των αγαθών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να επιλέξουν και να προτείνουν δύο INCOTERMS (Διεθνείς εμπορικούς όρους) που θεωρούν πιο κατάλληλους για τη συγκεκριμένη συμφωνία.

Στο τέλος, τα μέλη μιας ομάδας παρουσιάζουν ολοκληρωμένη έκθεση που λειτούργει συμβουλευτικά προς τον πελάτη τους.

Μετά το πέρας της εργασίας, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συζητούν τα ευρήματά τους για να συγκρίνουν τις προτάσεις τους.

2.4.Z.7 | ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα συνδέεται με τη μαθησιακή ενότητα «Διοίκηση εφοδιαστικής αλυσίδας-Logistics» και, μέσα από αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται σε ζητήματα σχεδιασμού, οργάνωσης, λειτουργίας και αξιολόγησης της εφοδιαστικής αλυσίδας (Logistics).

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιλέγουν μια υπαρκτή πολυεθνική επιχείρηση και περιγράφουν πολύ συνοπτικά τα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες που διαθέτει αυτή η επιχείρηση στην αγορά. Οι πληροφορίες αντλούνται από το Διαδίκτυο και συγκεκριμένα από την ιστοσελίδα της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Ύστερα περιγράφουν την παραγωγική διαδικασία (προτείνεται η χρήση σχήματος). Για την παραγωγική διαδικασία στηρίζονται στη θεωρία. Γνωρίζουν τον ορισμό της παραγωγικής διαδικασίας και τον συγκρίνουν με τη διαδικασία που ακολουθεί η επιχείρηση που έχουν επιλέξει, σύμφωνα με τις πληροφορίες που βρίσκονται στην ιστοσελίδα της εκάστοτε εταιρείας.

Μετά, βασιζόμενοι/-ες στη σχετική θεωρία που γνωρίζουν στην αντίστοιχη μαθησιακή υποενότητα, αξιολογούν τη διαδικασία της εφοδιαστικής αλυσίδας, αφού αναφερθούν, επίσης, στις συνεργασίες και εταιρικές σχέσεις (της πολυεθνικής) και στον ρόλο τους, στα κανάλια διανομής καθώς και στην τεχνολογία που ενδεχομένως να χρησιμοποιεί η επιχείρηση. Για όλα αυτά αντλούν πληροφορίες κυρίως από το Διαδίκτυο και συγκεκριμένα από την ιστοσελίδα της επιχείρησης ή από ιστοσελίδες που αναφέρονται στη δραστηριότητά της.

Στο τέλος, σχολιάζουν κάποια πρακτική της επιχείρησης (σχετική με την εφοδιαστική αλυσίδα) και τονίζουν την επιτυχία ή αποτυχία της.

2.4.Z.8 | ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΝΑΥΛΩΣΗ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα έχει σχέση με τη μαθησιακή ενότητα «Ειδικά θέματα ναυλώσεων και αγοραπωλησιών πλοίων» του ίδιου εξαμήνου και περιλαμβάνει την εξάσκηση των εκπαιδευόμενων μέσω μιας απλοποιημένης εικονικής ναύλωσης με σκοπό, αφενός, να εξοικειωθούν με το σημαντικό κομμάτι της μελλοντικής τους εργασίας και να γνωρίσουν διαδικασίες και, αφετέρου, να μπορούν να εντοπίζουν δυσλειτουργίες, λάθη, παραλείψεις και ανεπάρκειες στις διαδικασίες αυτές.

Πιο συγκεκριμένα, δίνεται το εξής σενάριο:

- Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως εργαζόμενοι στο τμήμα ναυλώσεων μιας εταιρείας, λαμβάνουν ένα order από τον μεσίτη τους. Γνωρίζουν ήδη τι είναι το order και τι πληροφορίες περιέχει αυτό. Επίσης, την ίδια στιγμή, ερμηνεύοντας το order, εξασκούνται στη χρήση και ερμηνεία ορολογίας και συντμήσεων στην αγγλική γλώσσα.
- Αφού δοθούν στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τα στοιχεία του πλοίου (όνομα, έτος ναυπήγησης, σημαία, κλάση, νεκρό βάρος, κόροι καθαρής και ολικής χωρητικότη-

τας, grain/bale capacity, βύθισμα, ολικό μήκος, πλάτος, ταχύτητα, κατανάλωση και τρέχοντα έξοδα), καλούνται να υπολογίσουν τα έξοδα ταξιδιού, να κάνουν δηλαδή έναν υπολογισμό ταξιδιού-Voyage Estimation (που ήδη γνωρίζουν) και μετά να συντάξουν την προσφορά τους (Firm Offer).

- Στη συνέχεια, για περαιτέρω εξάσκηση, μπορούν να ετοιμάσουν και το ναυλοσύμφωνο σύμφωνα με τα ευρήματά τους, να συμπληρώσουν, δηλαδή, τα κενά πεδία ενός ναυλοσυμφώνου βασιζόμενοι/-ες στις παραπάνω πληροφορίες.

2.4.Z.9 | ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ

Προκειμένου να εκτελεστεί μια μεταφορά φορτίων και επιβατών διά θαλάσσης πρέπει να υπάρξει σχετική συμφωνία και επομένως υπογραφή της από τα εμπλεκόμενα μέρη. Από τη συμφωνία αυτή απορρέουν δικαιώματα και υποχρεώσεις για κάθε συμβαλλόμενο.

Κάποιες φορές τα συμβαλλόμενα μέρη δεν τηρούν ακριβώς τις συνθήκες και τους όρους που έχουν συμπεριληφθεί στη συμφωνία, με αποτέλεσμα να θίγονται τα συμφέροντα κάποιας πλευράς. Συνήθως, αυτό έχει ως συνέπεια το θιγόμενο συμβαλλόμενο μέρος να έχει την απαίτηση να αποζημιωθεί με κάποιο τρόπο. Αυτές οι απαιτήσεις είναι τα λεγόμενα “claims” και έχουν να κάνουν με κάποια οικονομική αποζημίωση. Αυτό, όπως είναι λογικό, προκαλεί στη σχέση των συμβαλλόμενων μερών προβλήματα, διαφωνίες ακόμα και διαμάχες που μπορεί να καταλήξουν σε δικαστήριο, προκειμένου να επιλυθούν.

Η επίλυση τους στηρίζεται σε νόμους, κανόνες και αρχές και συνδέεται με το ναυτικό δίκαιο.

Από τις υποθέσεις που εκδικάζονται και την απόφαση της δικαστικής αρχής προκύπτουν συγκεκριμένοι κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται.

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναζητούν και μελετούν υποθέσεις που σχετίζονται με τη θαλάσσια μεταφορά και κυρίως με θέματα ναυλώσεων. Με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας αναζητούν στο Διαδίκτυο καθώς και στη σχετική βιβλιογραφία και βρίσκουν νομικές-δικαστικές υποθέσεις μέσα από αναζήτηση της νομολογίας σε νομικές βάσεις του διαδικτύου, καθώς και τα σχετικά αρχεία των αποφάσεων που καθορίζουν τους κανονισμούς του IMO. Τις μελετούν και προσπαθούν να κατανοήσουν και να αιτιολογήσουν την απόφαση της δικαστικής αρχής, βασιζόμενοι/-ες στις υποχρεώσεις του πλοιοκτήτη και του ναυλωτή κατά τη διάρκεια εκτέλεσης μιας ναύλωσης, στις ρήτρες των ναυλοσυμφώνων και των συμβάσεων θαλάσσιας μεταφοράς, καθώς και στις ευθύνες του θαλάσσιου μεταφορέα, σύμφωνα με τους διεθνώς ισχύοντες κανόνες της Χάγης-Βίσμπυ, του Αμβούργου και του Ρότερνταμ.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2022). *Επιχειρησιακή επικοινωνία πλοιάρχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
2. BIMCO [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://www.bimco.org/>

Συμπληρωματικές

1. Ανάλυση PEST(LE). (χ.χ.). Ανακτήθηκε από:
<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST-BA111/%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7%20PEST.pdf>
2. Ανάλυση SWOT. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από:
<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST-BA111/SWOT%20ANALYSIS.pdf>
3. Michael Wagener [Online]. Ανακτήθηκε από:
<https://charterpartycases.com/list-of-case-studies>

3 | Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και η βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων και τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο, συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/-τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές, αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης ενισχύει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών όπως είναι ο καταγιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις-απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, η μελέτη της εκάστοτε περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε κρίσιμα ζητήματα δεοντολογίας, υγείας και ασφάλειας κ.λπ., προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας, δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (projects), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων, υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/-τριών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορεί να αξιοποιηθεί και αυτόνομα, ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

Η ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος μεταξύ των εκπαιδευομένων και η καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες συντελούν στη δημιουργία μιας κοινότητας μάθησης, η οποία μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντική για την ενίσχυση των διεργασιών μάθησης τόσο κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και μετά από αυτήν, σε περιόδους μελέτης ή/και προετοιμασίας για τις διαδικασίες αξιολόγησης/πιστοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί.

Η ενίσχυση της συνεργασίας και της δημιουργίας μιας κοινότητας μάθησης είναι δυνατόν να επηρεάσει και τον τρόπο μελέτης των εκπαιδευομένων προς μια πιο ενεργητική, δημιουργική στάση διερεύνησης και εξοικείωσης με τη γνώση. Η τήρηση προσωπικών σημειώσεων και η ανταλλαγή τους μεταξύ των εκπαιδευομένων, η μελέτη πρόσθετων βιβλιογραφικών –ελληνόφωνων και ξενόγλωσσων– πηγών, η αναζήτηση συμπληρωματικών ερεθισμάτων στο ευρύτερο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον (παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού, επαγγελματικών περιοδικών, της εξέλιξης θεσμικού πλαισίου κ.λπ.), σχετικών με την επαγγελματική ειδικότητα, είναι δυνατόν να αποτελέσουν σημαντικά συστατικά για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής σχέσης με την εξειδικευμένη επαγγελματική γνώση και τις δεξιότητες που απαιτεί το επάγγελμα.

Η παρακολούθηση ενός εντατικού προγράμματος κατάρτισης μεγάλης διάρκειας αναγκαστικά επιφέρει αλλαγές στην καθημερινότητα των εκπαιδευομένων. Η αποδοτική διαχείριση του καθημερινού χρόνου απαιτεί προσωπικό προγραμματισμό και φροντίδα. Η συστηματική πρόβλεψη ενός χρονικού διαστήματος μελέτης, καθημερινά, όπως και η τήρηση ενός ημερολογίου μάθησης όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα καταγράφουν την καθημερινή τους πρόοδο και ενδεχομένως θα σημειώνουν και ερωτήματα ή παρατηρήσεις, σχετικές με την κάθε μαθησιακή ενότητα, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες και πολύ δημιουργικές πρακτικές ενίσχυσης των διαδικασιών μάθησης.

Η φοίτηση στις Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι περίοδος διαμόρφωσης μιας μελλοντικής επαγγελματικής ταυτότητας. Είναι η αρχή μιας νέας προσωπικής ιστορίας και μιας διαρκούς εξέλιξης μπροστά σε απαιτήσεις και ανα-

γκαιότητες που χαρακτηρίζουν την κάθε επαγγελματική ειδικότητα. Είναι η ευκαιρία διασύνδεσης του/της κάθε εκπαιδευομένου/-ης με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι κοινές στην επαγγελματική κοινότητα στην οποία σταδιακά θα ενταχθεί.

4 | Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζομένων, τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας και στους εργαστηριακούς χώρους της ΣΑΕΚ όσο και στις επιχειρήσεις που επισκέπτονται για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα, αλλά και ευρύτερα, όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010), όπως ισχύει,
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. ΠΔ 3046/304/1989, ΦΕΚ 59/Δ/3-2-1989), όπως ισχύει,
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318/Β/2015), όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021, Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021, Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός αναγκαίος ατομικός εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

4.1 • Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

Οι κίνδυνοι που παραμονεύουν στους χώρους της εκπαίδευσης και κατάρτισης τις περισσότερες φορές είναι σχεδόν ίδιοι με τους κινδύνους που υπάρχουν σε κάθε άλλο χώρο εργασίας. Η ιδιαιτερότητα, όμως, στην περίπτωση αυτή είναι ότι στους χώρους κατάρτισης κινούνται εκπαιδευόμενοι/-ες, οι οποίοι/-ες είναι περισσότερο ευάλωτοι/-ες, λόγω του νεαρού της ηλικίας, άπειροι/-ες και συχνά αγνοούν τους κινδύνους που απειλούν την ασφάλεια και την υγεία τους, με αποτέλεσμα να γίνονται πολλές φορές επικίνδυνοι/-ες ακόμα και για τον ίδιο τους τον εαυτό. Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην εξοικείωση και την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευόμενων σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία (ΥΑΕ) είναι πολύ σημαντικός. Χρειάζεται να γίνει θεωρητική προσέγγιση θεμάτων υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Πρέπει να γίνεται αναφορά στην ευρωπαϊκή πολιτική της υγείας και ασφάλειας στην εργασία και να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα ναυτιλίας και ασφάλειας. Τόσο στις επισκέψεις σε χώρους επιχειρήσεων όσο και σε εργαστήρια, θα πρέπει να τηρούνται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, όπως προσδιορίζονται από τις κείμενες διατάξεις περί ασφάλειας σε χώρους και υποδομές.

4.2 • Μέσα ατομικής προστασίας

Σε περίπτωση εκπαιδευτικής επίσκεψης ε πλοίο ή λιμάνι κατά τη διάρκεια των σπουδών, πρέπει να τηρούνται όλοι οι επιπρόσθετοι κανόνες υγείας και ασφάλειας που αφορούν πλοία και λιμάνια. Ενδεικτικά αναφέρονται τα κατωτέρω μέσα ατομικής προστασίας:

- κράνος,
- γυαλιά προστασίας,
- υποδήματα ασφαλείας,
- ωτοασπίδες-προστασία της ακοής,
- γάντια ασφαλείας,
- ατομικό σωσίβιο.

Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης

1 | Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκεια της οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/-τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία, μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των ΣΑΕΚ και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια, αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία,¹ και αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιάκοσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8), ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκουμένου/-ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

1 Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο Μέρος Δ΄ του εκπαιδευτικού εγχειριδίου και που αφορούν τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, τους όρους υλοποίησης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πρακτικά ασκουμένων προέρχονται από το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται:

- α) Φορείς προσωρινής απασχόλησης
- β) Νυχτερινά κέντρα
- γ) Φορείς παροχής καθαριότητας και φύλαξης
- δ) Πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών
- ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η ΣΑΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον/την εργοδότη/-τρια, η οποία θεωρείται από τη ΣΑΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/-τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας, ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκουμένων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/-τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με αυτήν του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/-α ο/η ασκούμενος/-η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, αλλά και τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώρηση ελέγχεται και υπογράφεται από τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας.

2 | Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η

2.1 • Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας», οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το εξάμηνο Δ΄ της φοίτησής τους στις ΣΑΕΚ. Στην περίπτωση αυτή μπορούν να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2 • Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Στη συνέχεια, παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκουμένων.

Δικαιώματα πρακτικά ασκουμένων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης,
2. Δυνατότητα αποζημίωσης, η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά, αν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του/της εργοδότη/-τριας να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές,
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2217/1994 (Α΄ 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης/-τρια) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση,
4. Δικαίωμα αναφοράς στη ΣΑΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης,

5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στη ΣΑΕΚ εποπτείας,
6. Αλλαγή εργοδότη/-τριας, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

Υποχρεώσεις πρακτικά ασκουμένων

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του/της εργοδότη/-τριας.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του/της εργοδότη/-τριας.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του/της εργοδότη/-τριας.
5. Προσκόμιση, όπου απαιτείται, όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στη ΣΑΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης, αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση, σε περίπτωση απουσίας του/της ασκουμένου/-ης, της επιχείρησης και της ΣΑΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από τη ΣΑΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/-ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στη ΣΑΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για σχετικό έλεγχο.
10. Υποβολή, μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης, του βιβλίου πρακτικής άσκησης στη ΣΑΕΚ φοίτησης, συμπληρωμένου με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας, και την επίδοσή του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένου, υπογεγραμμένου και σφραγισμένου από τον/την εργοδότη/-τρια-νόμιμο/-η εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/-η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση της ΣΑΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής άσκησης και του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/-η την πρακτική άσκηση, για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος, στον ίδιο ή σε άλλο φορέα απασχόλησης (εργοδότη/-τρια), θα πρέπει να ακολου-

θηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής άσκησης. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον/την εργοδότη/-τρια, τότε οφείλει ο/η τελευταίος/-α να ενημερώσει άμεσα τη ΣΑΕΚ φοίτησης του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

2.3 • Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/-η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου/-ης του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε τομείς που σχετίζονται με τον ευρύτερο ναυτιλιακό και παραναυτιλιακό τομέα, σε φορείς ή επιχειρήσεις, όπως μονάδες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα που ασχολούνται με τη ναυτιλία, τις μεταφορές και το εμπόριο, και σε θέσεις εργασίας ως υπάλληλοι παροχής διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορεί να υλοποιήσουν πρακτική άσκηση στους φορείς ή επιχειρήσεις που αναφέρονται στην ενότητα Α.2.3. «Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα».

3 | Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης/-τρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με αυτήν του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης ως «εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των πρακτικά ασκουμένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών/-τριών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/-τρια είναι το συνδετικό πρόσωπο του/της εργοδότη/-τριας της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΣΑΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος του/της αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκουμένων.

4 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών/-τριών ΣΑΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα υπό πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι ασκούμενοι/-ες στην πρακτική άσκηση καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης, αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική και την επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην ασκούμενο/-η κατά την πρακτική άσκηση, να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την ασκούμενο/-η.

Στον πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνονται οι ενότητες των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες και οι ειδικές προδιαγραφές ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις ασκούμενους/-ες στην πρακτική άσκηση για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
A. «Υποστήριξη της διοικητικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»	• Σύνταξη και διεκπεραίωση εγγράφων, • Ταξινόμηση και αρχειοθέτηση εγγράφων, • Έλεγχος των διαδικασιών ναυτασφαλίσεων και απαιτήσεων, • Συμμετοχή σε ενέργειες διαχείρισης της εταιρείας και του πλοίου, • Περιγραφή ειδών φορτίου, τύπου πλοίων και ειδών ναυλώσεων, • Χρήση και ερμηνεία επιχειρησιακών εγγράφων, • Εντοπισμός δυσλειτουργιών, λαθών, παραλείψεων και ανεπαρειών σε διαδικασίες της εταιρείας, • Χρήση του SMS της εταιρείας, • Μελέτη και υποβολή προτάσεων για την απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών του οργανισμού.	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου & πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).
B. «Υποστήριξη της οικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης» συνέχεια >>	• Υποβολή προτάσεων για την αποδοτική χρήση των χρηματικών πόρων, • Υποβολή προτάσεων για την επίλυση διοικητικών προβλημάτων, • Συμμετοχή στον υπολογισμό ναύλου και στις διαδικασίες ναύλωσης, • Συγκέντρωση οικονομικών πληροφοριών από τα τμήματα της επιχείρησης, • Επαλήθευση οικονομικών αποτελεσμάτων, • Διασφάλιση της οικονομικής και αποδοτικής χρήσης των πόρων της εταιρείας,	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου & πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια >>

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνέχεια Β. «Υποστήριξη της οικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»	• Συνεργασία με το τμήμα οικονομικής διαχείρισης της εταιρείας, • Συμμετοχή σε εργασίες του τμήματος επιχειρήσεων.	
Γ. «Υποστήριξη της χρηματοοικονομικής λειτουργίας του οργανισμού ή επιχείρησης»	• Έλεγχος των διαδικασιών έκδοσης παραστατικών συναλλαγών, • Διενέργεια απογραφής περιουσιακών στοιχείων, • Υποστήριξη της διαδικασίας μισθοδοσίας, • Τήρηση διαδικασιών του εσωτερικού ελέγχου.	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου & πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).
Δ. «Ενδοεπιχειρησιακή επικοινωνία και εξυπηρέτηση πελατών»	• Διαχείριση επικοινωνίας με πελάτες και προμηθευτές, • Εξυπηρέτηση πελατών και συνεργαζόμενων φορέων ή οργανισμών, • Συνδιαλλαγή με πελάτες, • Τήρηση επικοινωνιακών πρωτοκόλλων της επιχείρησης, • Εφαρμογή πρακτικών δημοσίων σχέσεων, • Επικοινωνία με το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου & πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
Ε. «Διαχείριση και αξιοποίηση μεθοδολογιών, εργαλείων και τεχνολογιών για την οργάνωση, τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση, τη διοίκηση και διαχείριση ανθρωπίνων και λοιπών πόρων»	• Συνεργασία στην αξιολόγηση προσφορών για θέματα προμηθειών, • Συμμετοχή στις διαδικασίες διαχείρισης και στελέχωσης πλοίων, • Καταγραφή διαδικασιών χειρισμού και εξυπηρέτησης πλοίου και πληρώματος στον λιμένα, • Ενημέρωση τμήματος διαχείρισης, • Χειρισμός πληροφοριακού συστήματος για την εξυπηρέτηση πελατών, • Χειρισμός εξοπλισμού γραφείου σύγχρονης τεχνολογίας και των συστημάτων EDP, • Επαλήθευση των στοιχείων που εισάγονται στο πληροφοριακό σύστημα, • Τήρηση φορολογικής, εργατικής, εμπορικής και ναυτικής νομοθεσίας, • Συμμετοχή σε ναυτιλιακές έρευνες, • Συμμετοχή σε έρευνες προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος.	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου & πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

5 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης

5.1.A • ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης εκπαιδεύονται σε διαφορετικά αντικείμενα εργασίας με την τοποθέτησή τους στα αντίστοιχα τμήματα της επιχείρησης ή οργανισμού για ικανό χρονικό διάστημα. Στον τομέα της υποστήριξης της διοικητικής λειτουργίας, με την καθοδήγηση του/της προϊσταμένου/-ης του τμήματος και του/της υπεύθυνου/-ης εκπαίδευσης της εταιρείας συντάσσουν και διεκπεραιώνουν έγγραφα της επιχείρησης, τηρώντας τις απαραίτητες διαδικασίες. Επίσης, συμμετέχουν ενεργά στην ταξινόμηση και αρχειοθέτηση των εγγράφων, δίνοντας σημασία στο είδος των εγγράφων και στον τρόπο αρχειοθέτησης, υπό την καθοδήγηση των υπευθύνων. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται ώστε να τηρηθούν οι διαδικασίες, να διατηρηθεί σε καλή κατάσταση ο εξοπλισμός και να μην αλλοιωθούν τα έγγραφα.

Παρακολουθούν τον έλεγχο των διαδικασιών ναυτασφαλίσεων και της διεκπεραίωσης των ασφαλιστικών απαιτήσεων, ώστε να μπορούν με τη σειρά τους να αντιληφθούν την ορθότητα των διαδικασιών. Συμμετέχουν υπό καθοδήγηση σε ενέργειες διεκπεραίωσης των διοικητικών διαδικασιών της εταιρείας και μπορούν να λειτουργήσουν επικουρικά στη διαχείριση του πλοίου. Μελετούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φορτίων που διαχειρίζεται η εταιρεία και των ειδών των ναυλώσεων, προκειμένου να αντιληφθούν αν απαιτείται ιδιαίτερη αντιμετώπιση.

Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη χρήση και την ερμηνεία των επιχειρησιακών εγγράφων της επιχείρησης, γεγονός που απαιτεί μελέτη των αντίστοιχων υποδειγμάτων και πιθανώς των σχετικών αρχείων της επιχείρησης, όπως τηρούνται στο αντίστοιχο ηλεκτρονικό αρχείο. Σε επόμενο στάδιο, έχοντας εξοικειωθεί με την κουλτούρα διαχείρισης της εταιρείας, συμμετέχουν και οι ίδιοι στη σύνταξη των απαιτούμενων εγγράφων μέσω υπολογιστή και στην αρχειοθέτησή τους.

Συμμετέχουν σε συνεργασία με στελέχη της επιχείρησης στον εντοπισμό πιθανών δυσλειτουργιών, στη διόρθωση λαθών, στην αναγνώριση και στην αναφορά παραλείψεων και στην αποκατάσταση εντοπισμένων ανεπαρειών σε διαδικασίες της εταιρείας που μπορούν να εντοπίσουν, με τις οποίες εξοικειώνονται σταδιακά με τη συμμετοχή τους σε αυτές. Μελετούν τα κείμενα και τις παραμέτρους του Safety Management System της εταιρείας, στοιχείο που κρίνεται απαραίτητο για την κατανόηση αλλά και για τη διεκπεραίωση όλων των διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα στην εταιρεία.

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους, είναι σε θέση να αντιληφθούν αν θα μπορούσαν να απλοποιηθούν διοικητικές διαδικασίες του οργανισμού και μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις τους.

5.1.B • ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης παρακολουθούν την ανάλυση και απεικόνιση των οικονομικών δεδομένων της ναυτιλιακής επιχείρησης και καλούνται να διαπιστώσουν τον τρόπο αξιολόγησης των προτάσεων που γίνονται για την αποδοτική χρήση των χρηματικών πόρων που έχει στη διάθεσή του το αντίστοιχο τμήμα, με βάση τις αρχές της ναυτιλιακής οικονομίας.

Με την αντίστοιχη καθοδήγηση, συμμετέχουν στις διαδικασίες υπολογισμού του ναύλου (Freight Estimation) κατά περίπτωση. Επίσης, συμβάλλουν στις συμφωνίες ναύλωσης (Chartering), κατανοώντας τους όρους σύνταξης των ναυλοσυμφώνων των πλοίων της εταιρείας. Καλούνται, υπό την καθοδήγηση των αρμόδιων στελεχών, να συγκεντρώσουν οικονομικές πληροφορίες και στοιχεία από όλα τα τμήματα του οργανισμού ή επιχείρησης που θα βρεθούν στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης, με βάση τις ανάγκες του τμήματος και της εταιρείας γενικότερα.

Συμμετέχουν ενεργά σε οικονομικές εργασίες καθημερινής καταγραφής καταναλώσεων των πλοίων, στοιχεία τα οποία επεξεργάζεται το αντίστοιχο τμήμα, και τηρούν αρχείο με βάση την καταγεγραμμένη υπηρεσιακή ταχύτητα, καθώς και τη διανυθείσα απόσταση. Καταγράφουν πληροφορίες ενημέρωσης των θέσεων των πλοίων και τηρούν πρωτόκολλο αναφοράς επικοινωνιών κάθε πλοίου ως ενεργά μέλη του τμήματος επιχειρήσεων (Operations).

5.1.Γ • ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βασική λειτουργία της επιχείρησης στην οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται συνήθως να συμμετέχουν στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης είναι η χρηματοοικονομική λειτουργία. Θεωρείται βασική για την κατανόηση όλων των λειτουργιών τις οποίες υποστηρίζει και είναι οριζόντια σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης. Το αποτέλεσμα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης παρουσιάζει τα δεδομένα που αποδεικνύουν έμπρακτα το οικονομικό αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) της εταιρείας συνολικά.

Σε αρχικό στάδιο, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, αφού παρακολουθήσουν τις σχετικές εργασίες, καλούνται, στη συνέχεια, να ακολουθήσουν τις διαδικασίες έκδοσης στοιχείων της εταιρείας, όπως είναι τα τιμολόγια, τα δελτία αποστολής, οι φορτωτικές και τα λοιπά έγγραφα.

Στο πλαίσιο της αποτίμησης των στοιχείων της εταιρείας συμμετέχουν στην απογραφή περιουσιακών στοιχείων ναυτιλιακών εταιρειών στην ξηρά και σε κάποιες περιπτώσεις στη θάλασσα, σύμφωνα με τις οδηγίες του τμήματος οικονομικής ανάλυσης της εταιρείας, υπό την επίβλεψη και με τη συμφωνία του χρηματοοικονομικού τμήματος. Στη συνέχεια καλούνται να συντάξουν σχετικές αναφορές προς τα αρμό-

δια τμήματα με βάση τα πρότυπα έγγραφα, τα οποία έχουν σχεδιαστεί από τα ανώτερα στελέχη της εταιρείας, και να διανείμουν τα αντίγραφα στα απαιτούμενα τμήματα για έλεγχο και επιβεβαίωση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη σύνδεση και τη δομή των πιθανών τμημάτων που διεκπεραιώνουν τις μισθολογικές καταστάσεις όλων των υπαλλήλων και των πληρωμάτων της εταιρείας με το λογιστήριο πληρωμάτων. Οι ειδικές αναφορές των παραπάνω περιπτώσεων μελετώνται και γίνεται η συσχέτισή τους με τα σχετικά άρθρα και αναφορές στο Safety Management System της εταιρείας. Μετά το πέρας της παραπάνω διαδικασίας ενημερώνουν σχετικά τα ανώτερα στελέχη της εταιρείας.

5.1.Δ • ΕΝΔΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο του θεσμού της πρακτικής άσκησης οι εκπαιδευόμενοι/-ες ως ενεργά μέλη της επιχείρησης καλούνται να βοηθήσουν στη διαμόρφωση και την εφαρμογή της αντίστοιχης επικοινωνιακής πολιτικής. Η ιδιαίτερη φύση της ναυτικής εργασίας και διαχείρισης, όπου η παραγωγή της υπηρεσίας βρίσκεται πάντα μακριά από την αντίστοιχη διοίκηση της εταιρείας, όπου παίρνονται οι αποφάσεις, καθιστά την επικοινωνία κρίσιμη για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης. Ειδικότερα, στα πρώτα στάδια, διαχειρίζονται εισερχόμενες και εξερχόμενες επικοινωνίες πελατών και προμηθευτών της εταιρείας με την απαιτούμενη τυπικότητα και βάσει της πολιτικής και της τυπολογίας της εταιρείας, όπως έχει διαμορφωθεί από τα ανώτερα στελέχη της.

Καλούνται να εξυπηρετούν πελάτες και συνεργαζόμενους φορείς ή οργανισμούς, σύμφωνα με τις ανάγκες τους, τις συμφωνίες που έχουν κάνει και τις υποδείξεις της διοίκησης. Στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης συνδιαλέγονται με πελάτες για λογαριασμό της ναυτιλιακής επιχείρησης. Έχοντας σαφείς οδηγίες, εφαρμόζουν τις πολιτικές δημοσίων σχέσεων της εταιρείας χρησιμοποιώντας τις τεχνικές επικοινωνίας που έχουν αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης. Παράλληλα, εφαρμόζουν πρακτικές δημοσίων σχέσεων για την εδραίωση του κύρους της επιχείρησης προς τρίτους, ενώ εκπαιδεύονται από έμπειρα στελέχη, ώστε να είναι σε θέση να μεταφέρουν αποτελεσματικά και στον κατάλληλο χρόνο στους πλοίαρχους και στα πληρώματα των πλοίων, στις ομάδες διάσωσης ανθρώπων στη θάλασσα, τις αρμόδιες αρχές και τους πράκτορες σε κάθε λιμάνι, οδηγίες προερχόμενες από το τμήμα διαχείρισης. Οι παραπάνω οδηγίες μπορεί να αφορούν δεδομένα αναφορικά με την πορεία του πλοίου σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ζητήματα που αφορούν την εξυπηρέτηση του πλοίου στη θάλασσα ή σε συνεργασία με λιμενικές αρχές, καθώς και τον χειρισμό του φορτίου σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους. Η επικοινωνία με τους πλοίαρχους των πλοίων, λόγω της ανάγκης για διαρκή ενημέρωση, αφορά την πολύπλευρη διαχείριση του πλοίου με την εταιρεία και παρότι τα σύγχρονα μέσα επιτρέπουν την παρακολούθηση όλων

των σχετικών παραμέτρων λειτουργίας του πλοίου και η ειδοποίηση σε περίπτωση ανάγκης είναι έγκαιρη, αυτό δεν υποκαθιστά την προσωπική επικοινωνία ούτε δεδομένα που μπορεί να επιβεβαιώσει ο πλοίαρχος (όπως είναι η γενική κατάσταση και η θέση του πλοίου).

5.1.E • ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΩΝ, ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΠΟΡΩΝ

Τα πολλαπλά και διαφοροποιημένα καθήκοντα που ενδέχεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναλάβουν στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης απαιτούν τη διαχείριση, αλλά και την αξιοποίηση μεθοδολογιών και πρακτικών που έχουν ήδη συναντήσει στο πλαίσιο της κατάρτισής τους. Γίνεται χρήση εργαλείων αλλά και τεχνολογιών που έχουν κατοχυρωθεί και εφαρμοστεί στη ναυτιλιακή βιομηχανία με γνώμονα τη βελτίωση και την ολοκλήρωση των επικοινωνιών, καθώς και θέματα τα οποία αφορούν τη διοίκηση των ανθρωπίνων πόρων γενικότερα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συνεργαστούν με τα αρμόδια στελέχη για την αξιολόγηση προσφορών και σε θέματα προμηθειών, με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν από τα αντίστοιχα τμήματα της εταιρείας.

Ενδέχεται να συνεργαστούν στις διαδικασίες λειτουργικής διαχείρισης πλοίων, στη στρατολόγηση και στα στάδια της διαδικασίας επιλογής πληρωμάτων και στην κατανομή των στελεχών της εταιρείας ανά πλοίο, με βάση τις οδηγίες του τμήματος προσωπικού της εταιρείας. Είναι σε θέση να καταγράψουν τις διαδικασίες χειρισμού και εξυπηρέτησης του πλοίου και του πληρώματος στον λιμένα και να ενημερώσουν με αναφορές το τμήμα διαχείρισης για οποιοδήποτε πρόβλημα. Δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στον ορθό τρόπο λειτουργίας, μπορούν να χειριστούν τον σύγχρονο πληροφοριακό και επικοινωνιακό εξοπλισμό γραφείου, καθώς και τα εξειδικευμένα συστήματα EDP (Electronic Data Processing) της εταιρείας.

Στηριζόμενοι/-ες στη νομική τους κατάρτιση, ερμηνεύουν τις εξελίξεις που αφορούν την εταιρεία στη φορολογική, εργατική, εμπορική και ναυτική εθνική και διεθνή νομοθεσία με βάση τις τρέχουσες συνθήκες καθώς και τις αρχές του αντίστοιχου δικαίου, όπως και όπου αυτό εφαρμόζεται. Τέλος, δρώντας ως ενεργά μέλη της ναυτιλιακής κοινότητας συμμετέχουν ως ερωτώμενοι σε πιθανές ναυτιλιακές έρευνες και σε έρευνες προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος και απαντούν αποτελεσματικά εκφράζοντας προσωπική κρίση με τη βοήθεια αντικειμενικών στοιχείων.

5.2 • Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης απαιτείται συνέργεια των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας, αλλά και συνεργασία του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στη μαθησιακή διαδικασία και περιλαμβάνει τον/την εργοδότη/-τρια που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης, τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας, τους/τις εργαζόμενους/-ες στην επιχείρηση, καθώς και τον/την εκπαιδευτή/-τρια και τον/την επόπτη/-τρια από την πλευρά της εκπαιδευτικής δομής. Η εν λόγω συνεργασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση της ποιότητας του τρόπου εφαρμογής της πρακτικής άσκησης και για την πραγμάτωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της ειδικότητας.

Στο πλαίσιο της μάθησης στον χώρο εργασίας, ο/η ασκούμενος/-η έρχεται σε επαφή με πραγματικά εργασιακά περιβάλλοντα, ασκείται σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες και συνεργάζεται με επαγγελματίες της ειδικότητας ή άλλων ειδικοτήτων που εργάζονται στην ίδια επιχείρηση. Για τον λόγο αυτό, η ύπαρξη κουλτούρας μάθησης αποτελεί προαπαιτούμενο για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αναλυτικότερα, κομβικός είναι ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης, ο/η οποίος/-α καλείται να λειτουργήσει ως μέντορας, να υποστηρίξει τον/την εκπαιδευόμενο/-η στη διερεύνηση των επαγγελματικών του/της στόχων, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων, να εμπλέκει τον/την εκπαιδευόμενο/-η σε νέες εμπειρίες και να εισάγει στον κόσμο της πραγματικής εργασίας, αποτελώντας επαγγελματικό πρότυπο. Επομένως, καλείται να δημιουργήσει ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ασφάλειας που παρέχει στον/στην εκπαιδευόμενο/-η τη δυνατότητα δοκιμής και λάθους μέσω της ενθάρρυνσης της ατομικής πρωτοβουλίας. Απαραίτητα μεθοδολογικά βήματα από την πλευρά του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης για την ομαλή ένταξη των εκπαιδευομένων στο εργασιακό περιβάλλον και την προώθηση της συνεργασίας με το υφιστάμενο προσωπικό της επιχείρησης είναι η περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο προσανατολισμός στο έργο και η εναλλαγή εργασιακών ρόλων/θέσεων.

Ειδικότερα, ως προς την περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο/η εκπαιδευτής/-τρια καλείται να λάβει υπόψη τη συνοπτική περιγραφή της ειδικότητας και τις αρμοδιότητες/καθήκοντα, όπως αποτυπώνονται στον οδηγό κατάρτισης, γεγονός που προϋποθέτει τη συνεργασία με την εκπαιδευτική δομή. Καλείται να τροφοδοτήσει τους/τις ασκούμενους/-ες με τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν την εκτελούμενη εργασία, τις ευθύνες, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση που απαιτείται, τις συνθήκες υπό τις οποίες γίνεται η εργασία και τις σχέσεις της με άλλες εργασίες. Παράλληλα, απαραίτητος κρίνεται και ο προσανατολισμός στο έργο με στόχο να κατανόησουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες το εργασιακό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται, να λάβουν υπόψη τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης, να γνωρίσουν το προσωπικό της και να αναπτύξουν το αίσθημα του ανήκειν. Στο πλαί-

σιο του προσανατολισμού, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την ιστορία της επιχείρησης, την πολιτική της, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, την κτιριακή υποδομή, τη γενική δομή, τους κανόνες συμπεριφοράς, την πολιτική προαγωγών, τα συστήματα αξιολόγησης κ.λπ.

Τέλος, προτείνεται η εναλλαγή των εργασιακών θέσεων (job rotation) κατά την οποία ο/η εκπαιδευόμενος/-η περνά διαδοχικά από όλες τις συναφείς ή συσχετιζόμενες θέσεις εργασίας μέχρι να ασκηθεί σε όλο τον κύκλο της εργασίας. Η συγκεκριμένη πρακτική μειώνει τη μονοτονία, την κούραση και κατά συνέπεια τα σφάλματα, ενώ αυξάνει την απόδοση και την ικανοποίηση. Ωστόσο, δε συνίσταται για τις ειδικότητες που απαιτούν υψηλή ειδίκευση, καθώς απαιτείται χρόνος και άρα ο/η εκπαιδευτής/-τρια πρέπει να λάβει υπόψη του/της το εξάμηνο υλοποίησης της πρακτικής άσκησης. Το μικρό μέγεθος της επιχείρησης μπορεί να λειτουργήσει ανασταλτικά στην εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής.

Βιβλιογραφία

Α | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αγγλοελληνικό-ελληνοαγγλικό λεξικό ναυτικών και ναυτιλιακών όρων. (2008).

Αθήνα: Εκδόσεις Σταφυλίδης.

Αθανασίου, Λ., Αντάπασης, Α., Αντάπασης, Μ. & Κωνσταντινίδης, Μ. (2020).

Ναυτικό δίκαιο (1η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Αθανασίου, Λ. Ι. (2023). *Ναυτικό δίκαιο: Νέος ΚΙΝΔ-Διεθνείς συμβάσεις* (4η έκδοση).

Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Αλεξόπουλος, Β. Α. & Φουρναράκης, Ν. Γ. (2013). *Διεθνείς κανονισμοί – Ναυτιλιακή*

Πολιτική και Δίκαιο της Θάλασσας (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος

Ευγενίδου.

Ανάλυση PEST(LE). (χ.χ.). Ανακτήθηκε από: [https://eclass.upatras.gr/modules/](https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST-BA111/%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7%20PEST.pdf)

[document/file.php/MST-BA111/%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7%20PEST.pdf](https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST-BA111/%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7%20PEST.pdf)

Ανάλυση SWOT. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από: [https://eclass.upatras.gr/modules/](https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST-BA111/SWOT%20ANALYSIS.pdf)

[document/file.php/MST-BA111/SWOT%20ANALYSIS.pdf](https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST-BA111/SWOT%20ANALYSIS.pdf)

Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α. & Δούναβης, Γ. Μ. (2008). *Αλληλογραφία*

(2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Αντωνόπουλος, Χ. Α., Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2017).

Επικοινωνία πλοίαρχου (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

Βασιλειάδης, Λ. (2021). *Σύγχρονο στρατηγικό μάνατζμεντ ναυτιλιακών*

επιχειρήσεων. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.

Βλαχοπούλου, Μ. (2019). *Ψηφιακό μάρκετινγκ: Από τη θεωρία στην πράξη*

(1η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

Βλάχος, Γ. Π. (1999). *Εμπορική ναυτιλία και θαλάσσιο περιβάλλον*. Αθήνα: Εκδόσεις

Π. Ν. Σταμούλη.

- Βλάχος, Γ. Π. (2007). *Διεθνής ναυτιλιακή πολιτική* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Βλάχος, Γ. Π. (2019). *Ναυτιλιακή οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks IKE.
- Βλάχος, Γ. & Σαμιώτης, Δ. (1997). *Διεθνής ναυτιλιακή πολιτική και η νέα σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
- Βλάχος, Γ. & Ψύχου, Ξ.-Ε. (2012). *Ναυλώσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Βλάχος, Γ., Ψύχου, Ξ.-Ε. & Μποβιάτσης, Μ. (2021). *Ναυλώσεις και αγοραπωλησίες πλοίων*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks.
- Βούλγαρης, Γ. (2021). *Διεθνές ποινικό δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Βρόντος, Χ. & Φωλίνας, Δ. (2014). *Οργάνωση και διαχείριση μεταφορών – Γ΄ ΕΠΑ.Λ.* Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- ΓΓΕΕΚΔΒΜ&Ν. (22 Ιανουαρίου 2022). *Οδηγός σπουδών της ειδικότητας «Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα της Ναυτιλίας»*. Ανακτήθηκε από: <https://www.gsvetlly.minedu.gov.gr/sxoles-anoteris-epaggelmatikis-katartisis-s-a-e-k/odigoi-katartisis-spoudon>
- Γεραπετρίτης, Γ. (2012). *Η αρχή της γενικής αβαρίας–Θεσμικό πλαίσιο και πρακτική εφαρμογή διακανονισμού ζημιών* (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε από: <https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/4730?show=full>
- Γερασίμου, Ν. (2022). *Το θεσμικό πλαίσιο της ελληνικής ναυτιλίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γεωργακόπουλος, Ν. Α. (2006). *Ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
- Γιαννόπουλος, Γ. Α. (1998). *Θαλάσσιες μεταφορές*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.
- Γκιζιάκης, Κ. Β., Παπαδόπουλος, Α. Ι. & Πλωμαρίτου, Ε. Η. (2010). *Ναυλώσεις* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Γουλιέλμος, Α. Μ. (2003). *Οργάνωση και διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.

- Γουλιέλμος, Α. Μ. (2004). *Management ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (τόμος Α'). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Γουλιέλμος, Α. Μ. & Γκιζιάκης, Κ. Β. (2005). *Έλεγχος ποιότητας στη ναυτιλιακή επιχείρηση και στο πλοίο* (Τόμος Α'). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Γρηγορόπουλος, Γ., Φωκάς, Δ. & Βούλγαρης, Σ. (χ.χ.). *Ευστάθεια-Μεταφορά φορτίων – Β' ΕΠΑ.Λ.* Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Christopher, M. (2017). *Logistics και διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας* (2η έκδοση), (μτφρ. Η. Νικολάου & Α. Χράπαλος). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Δαγκίνης, Ι. Κ. (2022). *Ναυτικές μηχανές και μηχανήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Δαγκίνης, Ι. Κ. & Γλύκας, Α. Ι. (2017). *Βοηθητικά μηχανήματα πλοίων* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- David, P. (2022). *Διεθνή logistics* (2η έκδοση), (μτφρ. Ε. Περιστέρη & Τ. Πλυτά). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Δελούκας, Ν. Α. (1979). *Ναυτικόν δίκαιον* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκουλα.
- Δεμερούτης, Γ. Κ. & Μυλωνόπουλος, Δ. Ν. (2010). *Ναυτιλιακές γνώσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Διαμαντή, Α. Α., Δούναβης, Γ. Μ. & Ρασσιάς, Δ. Δ. (2022). *Επιχειρησιακή επικοινωνία πλοιάρχου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- ΕΚΕΠΙΣ. (22 Ιανουαρίου 2022). *Επαγγελματικό περίγραμμα «Υπάλληλος Ναυτιλιακής Επιχείρησης»*. Ανακτήθηκε από: <https://www.eopep.gr/images/EP/EP107.pdf>
- Ελληνική ακτοπλοΐα. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://ellinikiaktoploia.net/>
- Ένωση εφοπλιστών ναυτιλίας μικρών αποστάσεων. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από: <https://www.shortsea.gr/nma/>

- Feenstra, R.-C. & Taylor, A. M. (2014). *Διεθνής Οικονομική* (μτφρ. Ε. Δελιβάνη). Αθήνα: Επίκεντρο.
- Harrison, A. & Van Hoek, R. (2021). *Logistics μάνατζμεντ και στρατηγική: Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Ζυγομαλάς, Ν. Α. (2015). *Μεταφορά φορτίων* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Ζωγραφάκης, Ε. Ν. (2022). *Στοιχεία ναυπηγίας* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Θεοτοκάς, Ι. (2001). *Εισαγωγή στις ναυτιλιακές σπουδές* (Πανεπιστημιακές σημειώσεις). Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Θεοτοκάς, Γ. (2025). *Οργάνωση και διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- IMO. (2005). *Τυποποιημένες ναυτικές φράσεις επικοινωνίας [Εξουσιοδοτημένη ελληνική μετάφραση του IMO Standard Marine Communication Phrases (2002)]*. (μτφρ. Γ. Μ. Δούναβης). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου. Ανακτήθηκε από: <https://maredu.hcg.gr/modules/document/file.php/AENXM106/Standard%20communication%20phrases.pdf>
- Ιωάννου, Κ. (2013). *Το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Καρδακάρης, Κ. (2000). *Ναυτιλιακή λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Κιάντου-Παμπούκη, Α. (2005). *Ναυτικό δίκαιο* (5η έκδοση), (τόμος Α'). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
- Κλιάνης, Λ. Χ., Νικολός, Ι. Κ. & Σιδέρης, Ι. Α. (2017). *Μηχανές εσωτερικής καύσεως* (τόμος Α'), (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Κλιάνης, Λ. Χ., Νικολός, Ι. Κ. & Σιδέρης, Ι. Α. (2018). *Μηχανές εσωτερικής καύσεως* (τόμος Β'), (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

- Κόκοτος, Δ., Λιναρδάτος, Δ., Τζανάτος, Ε. Σ. & Νικητάκος, Ν. (2010). *Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών στη ναυτιλία* (τόμος Α΄). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Κολλινιάτης, Ι. Ε. (2005). *Ευστάθεια – φόρτωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Κολλινιάτης, Ι. Ε. (2020). *Ναυπηγία* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Κοροτζής, Ι. (1994). *Η ευθύνη θαλάσσιου μεταφορέα σύμφωνα με τους Κανόνες Χάγης-Βίσμπυ*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
- Kotler, P., Kartajaya, H. & Iwan, S. (2020). *Μάρκετινγκ 4.0 – Η μετάβαση από το παραδοσιακό στο ψηφιακό μάρκετινγκ* (μτφρ. Α. Χαλιώτης & Π. Καναβός). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Κοτρίκλα, Α. Μ. (2015). *Ναυτιλία και περιβάλλον* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- Κουλουμπής, Σ. Γ. (2000). *Στοιχεία για τις ναυλώσεις και τα έγγραφά τους*. Πειραιάς: Εκδόσεις Ε .Ν. Σταυριδάκη.
- Κουράτου, Α. (2017). *Χρηματοδότηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων* (Διπλωματική εργασία). Πειραιάς: ΑΕΙ Τεχνολογικού Τομέα, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.
- Κουρτεσοπούλου, Α. (2020–2021). *Δραστηριότητες θαλάσσιου τουρισμού–κρουαζιερόπλοια*. Ανακτήθηκε από: <https://url.it.uoi.gr/14>
- Krugman, P., Obstfeld, M. & Melitz, M. (2016). *Διεθνής οικονομική: Θεωρία και πολιτική* (μτφρ. Γ. Λαντούρης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Λεκαράκου, Κ. & Παπασπύρου, Α. (2014). *Ναυτιλιακή λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Α. Παπασπύρου.
- Λυκούδης, Π. Π. (2014). *Στοιχεία ναυτικού δικαίου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

- McConville, J. (2021). *Οικονομικά των θαλάσσιων μεταφορών: Θεωρία και πράξη* (μτφρ. Α. Στρατάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Μαλινδρέτος, Γ. (2015). *Εφοδιαστική αλυσίδα, logistics και εξυπηρέτηση πελατών* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- Μανώλογλου, Σ. (2017). *Ο τομέας της ιδιωτικής θαλάσσιας περιήγησης (yachting) στην Ελλάδα-τάσεις και προοπτικές ανάπτυξης*. Ανακτήθηκε από:
http://www.jmc.uoa.gr/fileadmin/jmc.pspa.uoa.gr/uploads/PDFs/20170424_Yachting_thalassios_toyrismos_-_Manologloy.pdf
- Μαργέτη, Γ., Σαλοδημήτρη, Δ. & Ψωμά, Σ. (2016). *Η σημασία και οι προοπτικές της εμπορικής ναυτιλίας στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας* (Πτυχιακή εργασία). Πάτρα: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδος, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής. Ανακτήθηκε από:
<http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/handle/123456789/5540>
- Μητάκος, Θ. (2015). *Πληροφοριακά συστήματα διοίκησης* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- Montana, P. & Charnov, B. (2011). *Μάνατζμεντ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Μυλωνόπουλος, Δ. Ν. (2012). *Δημόσιο και ιδιωτικό ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Μυλωνόπουλος, Δ. Ν. (2004). *Ναυτιλία: Έννοιες-τομείς-δομές*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Μυλωνόπουλος, Δ. (2012). *Το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μυλωνόπουλος, Δ., Αλεξόπουλος, Α. & Μυλωνοπούλου-Μοίρα, Π. (χ.χ.). *Ναυτιλιακές γνώσεις – Α΄ ΕΠΑ.Λ*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Παζαρζή, Γ. (2016). *Ναυτιλιακή λογιστική: Θεωρία και πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Παζαρζής, Ι. Μ. (2015). *Ναυτασφαλίσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Da Vinci.

- Παϊσοπούλου, Ν. & Παύλου, Γ. (2005). *Επαγγέλματα σχετικά με τη θάλασσα*. Ανακτήθηκε από:
http://kesyp-ampel.att.sch.gr/epagg_sxetika_thalassa_PI_SEPED.pdf
- Παλταγιάν, Γ., Χατζηδημητρίου, Ι. & Αιγυπτιάδης, Α. (2021). *Διοίκηση διαδικασιών στο διεθνές εμπόριο*. Αθήνα: Εκδόσεις Δίσιγμα.
- Παπαδάκης, Β. Μ. (2011). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία (Ασκήσεις-μελέτες περιπτώσεων)*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Παπαευαγγέλου, Τ. Ι. (2022). *Καύσιμα – λιπαντικά* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Παπαλεωνίδα, Π. (2017). *Maritime English* (vol. 1: Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Παπαριστοδήμου, Γ. (2005). *Ναυτική ασφάλιση* (Διπλωματική εργασία). ΕΜΠ, Σχολή Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών, Τομέας Οικονομική Θαλασσίων Μεταφορών. Ανακτήθηκε από:
<http://martrans.org/docs/theses/paparistodimou.pdf>
- Πετρίδη, Ε. (2017). *Το γενικό πλαίσιο της θαλάσσιας ασφάλισης και οι παράγοντες που διαμορφώνουν το ασφάλιστρο* (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων. Ανακτήθηκε από:
<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/19929/3/PetridiEleniMsc2017.pdf>
- Πλωμαρίτου, Π. Η. (2006). *Marketing ναυτιλιακών επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Πορτοκάλη, Φ. Δ. (2019). *Η ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα εμπορευμάτων στους Κανόνες Ρότερνταμ, 2008*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πουланτζάς, Ν. (2005). *Ναυτικό δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Πουланτζάς, Ν. (2007). *Το δίκαιο της θάλασσας* (Β' έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Προφυλλίδης, Β. (2016). *Οικονομική των μεταφορών*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπασωτηρίου.

- Πρωτοψάλτης, Ν. (1999). *Γενική και αναλυτική ναυτιλιακή λογιστική* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Ροζάκης, Χ. (2021). *Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και το δίκαιο της θάλασσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις.
- Ρόκας, Ι. (2021). *Δίκαιο ιδιωτικής ασφάλισης*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
- Σαμπράκος, Ε. (2008). *Ο τομέας των μεταφορών και οι συνδυασμένες εμπορευματικές μεταφορές*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Σαμπράκος, Ε. (2013). *Εισαγωγή στην οικονομική των μεταφορών* (3η έκδοση). Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.
- Σαμπράκος, Ε. Α. & Γιαννόπουλος, Ι. Γ. (2017). *Οικονομική εκμετάλλευση πλοίου* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Σαμπράκος, Ε. & Γιαννόπουλος, Ι. (χ.χ.). *Ναυτιλιακή οικονομική: Το κόστος στις θαλάσσιες μεταφορές, οι αγορές στη ναυτιλία*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου. Ανακτήθηκε από:
https://www.eef.edu.gr/media/7623/nautliaki_oikonomiki_site.pdf
- Σκαρίμπα, Ε. (1999). *Εισηγήσεις ναυτικού δικαίου*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΜΠ.
- Σπύρου, Κ. (2015). *Δυναμική ευστάθεια πλοίου*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- Στείρος, Γ. (2020). *Ο παράγοντας νησιωτικότητα ως ιδιαιτερότητα και ως πρόκληση στη χάραξη περιφερειακής πολιτικής: Μελέτη περίπτωσης της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου* (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, «Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων». Ανακτήθηκε από:
<https://hellanicus.lib.aegean.gr/items/f7101c8a-4c20-47f0-9976-e3a8f1ece91f>
- Stopford, Μ. (2025). *Ναυτιλιακή οικονομική* (2η έκδοση), (μτφρ. Γ. Μ. Μελάς). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Σύνδεσμος επιχειρήσεων επιβατηγού ναυτιλίας. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από:
<https://seen.org.gr/>

- Τσάλτας, Γ. (επιμ.). (2006). *Περιβάλλον και θαλάσσιος χώρος*. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.
- Τσελέντης, Β. (2008). *Διαχείριση θαλάσσιου περιβάλλοντος και ναυτιλία*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σταμούλη.
- Τσουνής, Ν. (2015). *Θεωρία Διεθνούς Εμπορίου*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- Φαμηλωνίδης, Γ. Ι. (2015). *Ναυτική τέχνη* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.
- Φαραντούρης, Ν. Ε., Κιάντου-Παμπούκη, Α. & Τουντόπουλος, Β. Δ. (2007). *Ναυτιλία και θαλάσσια ασφάλιση: Πρακτικά διημερίδας – Χίος 12–13 Μαΐου 2006*. Αθήνα: Εκδόσεις Π. Ν. Σάκκουλα.
- ΦΕΚ 29/Α/15-02-2023. Νόμος 5020/2023. *Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου*.
- ΦΕΚ 136/Α/23-6-1995. Νόμος 2321/1995. *Συμβάσεις Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας*. Διαθέσιμο σε: <https://www.e-nomothesia.gr/diethneis-sunthekes/nomos-2321-1995-phek-136-a-23-6-1995.html>
- Ψαραύτης, Χ. Ν. (2006). *Ελληνική ακτοπλοΐα και cabotage*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Anthony, L. (2018). *Introducing English for Specific Purposes*. London–New York: Εκδόσεις Routledge. Ανακτήθηκε από:
https://hs-cims-v2.kku.ac.th/uploads/files/617af37155e2d_Introducing%20English%20for%20Specific%20Purposes.pdf
- BIMCO. (1987). *TANKERVOY 87: Tanker voyage charter party*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.bimco.org/contractual-affairs/bimco-contracts/contracts/tankervoy-87/>
- BIMCO. (1999). *GENTIME: General standard time charter party*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.bimco.org/contractual-affairs/bimco-contracts/contracts/gentime/>

- BIMCO. (2001). *BPTIME3: Tanker charter party developed by BP in association with BIMCO*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.bimco.org/contractual-affairs/bimco-contracts/contracts/bptime3/>
- BIMCO. (2022). *GENCON 2022: General purpose voyage charter party*. Ανακτήθηκε από: <https://www.bimco.org/contractual-affairs/bimco-contracts/contracts/gencon-2022/>
- Chan, M. (2020). *English for Business Communication*. London–New York: Εκδόσεις Routledge.
- Charles, M. & Pecorari, D. (2016). *Introducing English for Academic Purposes*. London: Εκδόσεις Routledge.
- Easyship. (2023, March 8). *10 of the most common shipping documents*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.easyship.com/blog/common-international-shipping-documents>
- European Union Policy for Oceans and Fisheries. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από:
<https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/>
- Grammenos, C. (2010). *The Handbook of Maritime Economics and Business* (2nd edition). London: Εκδόσεις Taylor & Francis Ltd (Routledge).
- Greek Shipping Miracle. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από:
<https://greekshippingmiracle.org/special-sections/greek-passenger/>
- International Maritime Organization (IMO). (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από:
<https://www.imo.org/>
- Learning outcomes in quality assurance and accreditation principles: Recommendations and practice. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από:
<https://ecahe.eu/learning-outcomes-in-quality-assurance/>
- Michael Wagener. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε από:
<https://charterpartycases.com/list-of-case-studies>
- School of Shipping. (2002). *Common Shipping Terms and Abbreviations*. Ανακτήθηκε από: <https://schoolofshipping.co.za/wp-content/uploads/2018/05/Shipping-terms-and-abbreviations-1.pdf>

Sheppard, S., Evans, V. & Dooley, J. (2018). *Career Paths: Merchant Navy*. Athens: Express Publishing.

Support guide for drafting, implementing and evaluating learning outcomes. (2013). Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από: https://www.unipi.gr/unipi/images/various/modip/Guide_learning_outcomes.pdf

Tuning Educational Structures in Europe. (χ.χ.). [Online]. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2022 από: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>

B | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων

- Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χρ., Θεοδωρή, Ελ. Καρατράσσογλου, Ιάκ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. & Νάτσης, Π. (2022). *Πρότυπος οδηγός κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.
- Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Ανάπτυξη οριζόντιας εκπαιδευτικής μεθοδολογίας/Εκπαιδευτικός σχεδιασμός στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.
- Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.
- Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπη τράπεζα θεμάτων*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε στις 5 Μαρτίου 2026 από: <https://gsveltly.minedu.gov.gr/sxoles-anoteris-epaggelmatikis-katartisis-s-a-e-k/odigoi-katartisis-spoudon>
- Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
- Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ* [Εσωτερική έκδοση]. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας.
- Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.
- ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. (2021). *Νέα βίντεο παρουσίασης επαγγελμαμάτων* [Video]. Ανακτήθηκε από: <https://oasi.inegsee.gr/>

- Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2022 από: https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf
- Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Cedefop. (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Cedefop. (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms* (2nd edition). Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Cedefop. (2018). *Skills forecast, trends and challenges to 2030*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Ανακτήθηκε από: <https://doi.org/10.2801/4492>
- Kopnov, V. A., Shmurygina, O., Shchipanova, D., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. & Morevs, P. (2018). "Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context", in: *The Education and Science Journal*, 20(6), pp. 90-117. Διαθέσιμο σε: https://www.researchgate.net/publication/326242379_Functional_Analysis_and_Functional_Maps_of_Qualifications_in_ECVET_Context
- Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*. European Training Foundation. Ανακτήθηκε στις 9 Ιουνίου 2020 από: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf
- Μπουραντάς, Δ. Κ. (2002). *Μάνατζμεντ, Θεωρητικό υπόβαθρο, Σύγχρονες Πρακτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Psfidou, I. (2009). "What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers", in: *7th International Conference "Comparative Education and Teacher Training"* (June 29-July 3, 2009), vol. 7, pp. 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ | Σχετική εθνική νομοθεσία

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2006/962/ΕΚ). Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2022 από: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2006/962/oj>

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2018/C 189/01). Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2022 από: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=PL)

Νόμος 146/16-12-1913/27-1-1914. Περί αθεμίτου ανταγωνισμού.

ΦΕΚ 104/Α/13-6-2018. Νόμος 4548/2018. Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών.

ΦΕΚ 1245/Β/11-4-2017. Υπουργική Απόφαση Κ1/54877/2017. Τροποποίηση του Κανονισμού λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).

ΦΕΚ 1807/Β/2-7-2014. Υπουργική Απόφαση 5954/2014. Κανονισμός λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).

ΦΕΚ 2440/Β/18-7-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση Κ1/118932/2017. Ρύθμιση θεμάτων επιδότησης και ασφάλισης της μαθητείας των σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ).

ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος 4763/2020. Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ 261/Α/3-10-1973. Νομοθετικό Διάταγμα 187. *Περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου.*

ΦΕΚ 29/Α/15-02-2023. Νόμος 5020/2023. *Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου και άλλες επείγουσες διατάξεις του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.*

ΦΕΚ 3520/Β/19-9-2019. Υπουργική Απόφαση 40331/Δ1.13521/2019.
Επανακαθορισμός όρων ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.*

ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση ΦΒ7/108652/Κ3.
Πλαίσιο ποιότητας μαθητείας.

ΦΕΚ 566/Β/8-5-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση 110998/8-5-2006.
Πιστοποίηση επαγγελματικών περιγραμμάτων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ

Συντακτική ομάδα

Ρένα Βαρβιτσιώτη

Ελένη Θεοδωρή

Κωνσταντίνος Μαρκίδης

Δέσποινα Μπαμπανέλου

Επιμέλεια σύνταξης

Δέσποινα Μπαμπανέλου

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο συντάχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (IEK)» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5069281 μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-Ε.Κ.Τ.).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

